

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 26 60 02,

fax: (+373 22) 26 61 00, web: www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

Nr. 06/1-16.11.2022

din 2 / 11 2022

**Domnului Igor GROSU,
Președintele Parlamentului
Republicii Moldova**

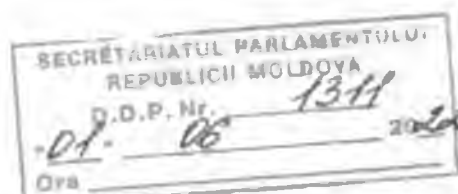
Stimate Domnule Președinte,

Conform prevederilor art.6 alin.(1) lit.b) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, Vă remitem, la adresa electronică (ddp@parlament.md), Hotărârile și Rapoartele de audit (conform Anexei), pentru informare și examinare, după caz, în cadrul Comisiei parlamentare de control al finanțelor publice.

Anexe 185 fișe

Cu respect,

**Marian LUPU,
Președinte**

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr. 20

din 26 mai 2022

cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021

Curtea de Conturi, în prezența dnei Lilia Gantea, Secretară generală a Ministerului Sănătății; dlui Ion Prisăcaru, Secretar de stat al Ministerului Sănătății; dnei Tatiana Zatic, șefa Secției politici în domeniul asistenței medicale primare și comunitare din cadrul Ministerului Sănătății; dlui Ion Dodon, director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; dnei Doina-Maria Rotaru, directoare generală adjunctă a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; dnei Tatiana Bucearschi, șefa Secției finanțele în sănătate și protecție socială din cadrul Ministerului Finanțelor; dnei Valentina Basoc, șefa Secției bugetul de stat și bugetul public național din cadrul Ministerului Finanțelor; dnei Nadejda Slova, șefa Secției raportare din cadrul Ministerului Finanțelor; dnei Svetlana Lupu, prim-vicepreședintă a IMSP Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească; dlui Mihail Ciocanu, director al IMSP Institutul de Medicină Urgentă; dlui Andrei Uncuța, director al IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”; dlui Boris Băluțel, director al IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală; dlui Vitalie Moscalu, director al IMSP Institutul de Cardiologie; dlui Vasile Gusacinschi, șef al Serviciului economie și planificare al IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”; dlui Dinu Enache, șef al Secției managementul calității serviciilor medicale a IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”; dnei Victoria Marian-Bogos, vicepreședintă a Consiliului raional Ialoveni, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, în cadrul ședinței video, călăuzindu-se de prevederile art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit.a) și art.32 alin.(3) lit.c) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021.

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programelor activității de audit ale Curții de Conturi pe anii 2021 și, respectiv, 2022², având drept scop oferirea unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

¹ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, cu modificările și completările ulterioare (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

² Programul activității de audit pentru anul 2021, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.62 din 10.12.2020, cu modificările și completările ulterioare; Programul activității de audit pentru anul 2022, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.75 din 28.12.2021.

în anul 2021 nu conține, în ansamblu, denaturări semnificative cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Auditul public extern a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit aplicate de Curtea de Conturi³.

Examinând Raportul de audit prezentat, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021 oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil⁴.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare și examinare, după caz, în cadrul Comisiei parlamentare de control al finanțelor publice;

2.2. Președintelui Republicii Moldova, pentru informare;

2.3. Guvernului Republicii Moldova, pentru informare și luare de atitudine în vederea monitorizării asigurării implementării recomandărilor de audit public extern;

2.4. Ministerului Sănătății, pentru examinare conform competențelor și asigurarea implementării recomandărilor din Raportul de audit;

2.5. Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru luare de atitudine și asigurarea implementării recomandărilor din Raportul de audit;

2.6. Consiliului de Administrație al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru documentare cu privire la rezultatele auditului public extern și monitorizare a implementării recomandărilor înaintate;

2.7. Autorității Naționale de Integritate, pentru examinare și o posibilă autosesizare conform competențelor privind constatările expuse în pct.5.7 din Raportul de audit.

3. Prin prezenta Hotărâre, se exclude din regim de monitorizare Hotărârea Curții de Conturi nr.22 din 04 iunie 2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2020”.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

⁴ Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017; Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul ministrului Finanțelor nr.02 din 05.01.2018 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea FAOAM”.

4. Prezenta Hotărâre și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021 se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017.

5. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și poate fi contestată cu o cerere prealabilă la autoritatea emitentă în termen de 30 de zile din data publicării. În ordine de contencios administrativ, Hotărârea poate fi contestată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării răspunsului cu privire la cererea prealabilă sau din data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

6. Curtea de Conturi va fi informată, în termen de 7 luni din data intrării în vigoare a Hotărârii, despre acțiunile întreprinse pentru executarea subpunctelor 2.4. și 2.5. din prezenta Hotărâre.

7. Hotărârea și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<https://www.ccrm.md/ro/decisions>).

Viorel CHETRARU,
Vicepreședinte

Anexă
la Hotărârea Curții de Conturi
nr.20 din 26.05.2022

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 26 60 02,
fax: (+373 22) 26 61 00, web: www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL

auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării
obligatorii de asistență medicală în anul 2021

LISTA ACRONIMELOR

AOAM	Asigurare obligatorie de asistență medicală
FAOAM	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CS	Centrul de sănătate
CCSM	Centru Comunitar de Sănătate Mintală
CSPT	Centru Comunitar de Sănătate Prietenos Tinerilor
AMT	Asociație Medicală Teritorială
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
AMP	Asistență medicală primară
AMSA	Asistență medicală specializată de ambulatoriu
AMU	Asistență medicală urgentă prespitalicească
SAOAM	Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală
DRG	Diagnosis related group
ICM	Indicele de complexitate
SIA	Sistem informațional automatizat
MS	Ministerul Sănătății
CNAMUP	Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească
PIB	Produsul Intern Brut
BPN	Bugetul Public Național

I. OPINIE

Am auditat Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021, care cuprind Formularele CNAM nr.1; nr.1.1; nr.1.2; nr.2; nr.4; nr.4.1 și descrierea narativă¹, inclusiv un sumar al politicilor contabile semnificative.

În opinia noastră, Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă privind executarea FAOM în anul 2021, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil².

II. BAZA PENTRU OPINIE

Am realizat misiunea de audit în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit³. Responsabilitățile noastre, potrivit standardelor respective, sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit al Raportului Guvernului* din prezentul Raport. Suntem independenți față de entitatea auditată și am îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

III. ASPECTE-CHEIE DE AUDIT

Aspectele-cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul Raportului Guvernului privind executarea FAOM în anul 2021. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului Raportului Guvernului privind executarea FAOM în ansamblu și în formarea opiniei noastre asupra acestora și nu oferim o opinie separată la aceste aspecte. Considerăm că aspectele descrise mai jos, deși nu au influențat opinia noastră de audit, reprezintă aspectele-cheie de audit care trebuie comunicate în Raportul nostru.

3.1. Finanțarea volumului de asistență urgentă prespitalicească s-a efectuat conform metodei „*bugetul global*” și necesită aprobarea indicatorilor de rezultat (1 011,8 mil.lei). Începând cu anul 2022, acestea au fost contractate pe principiul „per capita”.

Pentru subprogramul „*Asistența medicală urgentă prespitalicească*”, în anul 2021 au fost prevăzute/aprobate mijloace financiare în sumă de 1 074, 4 mil.lei⁴, care au fost executate în sumă

¹ Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (descrierea narativă); Raport privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (conform Anexei nr.1 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (conform Anexei nr.1.1 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe cheltuieli (conform Anexei nr.1.2 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea programelor de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (conform Anexei nr.2 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la partea de cheltuieli și active nefinanciare.

² Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017; Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul ministrului Finanțelor nr.02 din 05.01.2018 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea FAOM”.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

⁴ „Buget global AMU” – 985,9 mil.lei, „Buget global cu destinație specială COVID-19” – 88,6 mil.lei.

de 1 011,8 mil.lei, cu 221,0 mil. lei mai mult față de suma executată pentru anul 2020. Potrivit principiilor de contractare, în anii 2020⁵ și 2021⁶ finanțarea instituției medicale CNAMUP a fost stabilită prin metoda „*buget global*”.

Astfel, se denotă că contractarea și finanțarea „*bugetului global*” oferă posibilitatea de a contracta și finanța instituția în lipsa unor criterii, necesități și argumentări corelate cu volumul serviciilor medicale prestate cetățenilor.

Stabilirea volumului de finanțare a acestor servicii în lipsa unor criterii corelate cu volumul de asistență medicală prestată reiese din analiza și evaluarea specificului raportării acestor servicii, și anume a solicitărilor efectuate de către CNAMUP.

Tabelul nr.1

Solicitățile efectuate și volumul de asistență medicală urgentă prespitalicească facturată și achitată în anul 2021

(mii lei)

Anul 2021	Numărul de solicitări efectuate	Volumul de asistență medicală urgentă prespitalicească facturată și achitată
Total trimestrul I	202 048	260 286,7
Total trimestrul II	186 732	255 007,6
Total trimestrul III	206 858	249 011,8
Total trimestrul IV	208 209	250 258,1
TOTAL:	803 847	1 014 564,1

Sursa: Dările de seamă privind volumul acordat de asistență medicală urgentă prespitalicească, facturile prezentate de CNAMUP și ordinele de plată ale CNAM.

Astfel, auditul denotă că, deși numărul de solicitări efectuate și numărul de persoane cărora li s-a acordat asistență medicală de urgență evoluează de la un trimestru la altul, finanțarea s-a efectuat indiferent de volumul de servicii real prestate.

Volumul serviciilor medicale de urgență prestate populației în anul 2021 a constituit 803,8 mii de solicitări, cu 14,7 mii mai mult comparativ cu cele efectuate de către CNAMUP în anul 2020 (789,1 mii de solicitări). În acest context se denotă că, potrivit informației prezentate⁷, au fost raportate 803 847 de solicitări, care s-au efectuat pe parcursul anului, informație redată în tabelul de mai jos:

⁵ Art.4 pct.18 din Ordinul comun al MS și CNAM nr.1515/375-A din 31.12.2019 „Privind aprobarea Criteriilor de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2020”.

⁶ Art.4 pct.20 din Ordinul comun al MS și CNAM nr. 1311/377-A din 30.12.2020 „Privind aprobarea Criteriilor de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021”.

⁷ Formular nr.1-28/d, aprobat prin Ordinul comun al MS și CNAM nr.90/16A din 28.01.2020.

Tabelul nr.2

Informație privind numărul de solicitări efectuate în anul 2021

Denumirea substației	Numărul de solicitări efectuate						
	Urgențe medico-chirurgicale majore	Urgențe medico-chirurgicale de gr.II	Urgențe medico-chirurgicale de gr.III	Transport medical asistat	Total pe substație, anul 2021	Total din Formularul nr.1-18/, inclusiv solicitările inutile	Numărul solicitărilor clasificate ca fiind „inutile”
Regiunea AMU Chișinău	58318	131774	7734	5625	203451	213126	9675
Regiunea AMU Nord	53213	151763	5025	5839	215840	221530	5690
Regiunea AMU Centru	70969	158843	3898	2661	236371	243727	7356
Regiunea AMU Sud	12183	38680	996	894	52753	54239	1486
Regiunea AMU Găgăuzia	9562	29162	1088	369	40181	40923	742
SRL „Calmet-Nalcas”	2825	19164	373	0	22362	22511	149
SRL „Alvimed”	1681	3648	39	16	5384	5448	64
IMSP Policlinica de Stat	304	1997	0	42	2343	2343	0
Total	-	-	-	-	778685	803847	25162

Sursa: Elaborat de audit în baza dării de seamă (Formularul 1-08/d); date prezentate de CNAMUP.

Se relevă că 25 162 de solicitări înregistrate ale cetățenilor privind serviciile medicale urgente, deși au fost prestate de către CNAMUP, potrivit cerințelor au fost clasificate și raportate ca „solicitări inutile”⁸. Motivul și structura solicitărilor inutile sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.3

Serviciile medicale urgente clasificate ca solicitări inutile

Indicator	Total solicitări neîntemeiate/inutile	Inclusiv	
		Urban	Rural
Lipsa pacientului la adresa indicată în solicitare	8031	5712	2319
Refuz de examinare	1492	1046	446
Refuz de ajutor	2631	2040	591
Solicitare falsă	879	502	377
Solicitare anulată	4945	2422	2523
Solicitare suspendată	261	161	100
Practic sănătos	787	439	348
Deces până la sosirea echipei AMU	5717	3156	2561
Nu se poate ajunge la locul solicitării	206	63	143
Total IMSP CNAMUP	24 949	15 541	9 408
Solicitări neîntemeiate efectuate de SRL „Calmet-Nalcas” și „Alvimed”	213	x	x
TOTAL:	25 162	x	x

Sursa: Informații prezentate de către CNAMUP.

De menționat că, conform informațiilor prezentate de CNAMUP, acesta a achiziționat servicii de acordare a asistenței medicale urgente prespitalicești în sumă de 23 999,5 mii lei, prin

⁸ Ordinul ministrului SMPS nr.989 din 03.11.2020 „Cu privire la aprobarea rapoartelor statistice medicale de ramură pentru anul 2020”.

procedura de achiziție publică, licitație deschisă⁹, precum și a încheiat un contract bilateral, date prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel nr.4

Informația privind contractarea serviciilor medicale urgente prespitalicești în anul 2021

(mii lei)

Denumirea instituției medicale private	Anul 2021			Suma totală contractată pentru anul 2021
	Populația contractată	tarif "buget global"	Valoarea contractului	
	Licitație deschisă			
SRL „Calmet-Nalcas”	X	X	18 799,1	18 799,1
SRL „Alvimed”	X	X	3 826,4	3 826,4
Denumirea instituției medicale publice	Contract bilateral			
IMSP Policlinica de Stat	X	X	1 374,0	1 374,0
Total:	X	X	23 999,50	23 999,50

Sursa: Elaborat de audit în baza informațiilor prezentate de CNAMUP.

Astfel, în anul 2021, CNAMUP a contractat servicii de acordare a asistenței medicale urgente de la două instituții medicale private, care urmau să presteze servicii de asistență urgentă pentru unele teritorii din mun. Chișinău și mun. Bălți.

Prevederile normative¹⁰ stabilesc că prestatorul – CNAMUP, se obliga să acorde persoanelor asistență medicală calificată și de calitate, în volumul prevăzut de Programul unic și de Contractul menționat (cu anexele respective), inclusiv prin încheierea unor contracte cu alți prestatori, *în caz de imposibilitate obiectivă de prestare a acestuia*, conform Normelor metodologice de aplicare a Programului unic și cerințelor Protocoalelor Clinice Naționale.

La acest aspect CNAMUP a prezentat informații și a motivat prin: (i) lipsa personalului medical calificat și a mijloacelor de transport dotate cu aparatură medicală performantă; (ii) lipsa spațiilor suficiente pentru dislocarea instituției; (iii) acoperirea insuficientă a populației municipiilor menționate cu echipe de AMUP. Astfel, în mun. Chișinău activau în medie doar 48 echipe de urgență, din normativul de 95,8, iar în mun. Bălți – 12 echipe de urgență, norma fiind de 18,3.

Este relevant de menționat că, potrivit prevederilor normative¹¹, CNAMUP este unicul prestator de asistență medicală urgentă prespitalicească, care dispune de capacități suficiente pentru prestarea serviciilor respective pentru toată populația Republicii Moldova.

Astfel, deși CNAMUP a fost contractat de CNAM ca fiind unicul prestator de servicii de asistență medicală urgentă prespitalicească, acesta a achiziționat servicii medicale urgente

⁹ Contractul nr.79 din 24.12.2020 și contractul nr.15 din 26.02.2021 privind achiziționarea serviciilor de asistență medicală urgentă prespitalicească pentru anul 2021, prin procedura de achiziție publică licitație deschisă.

¹⁰ Pct.3.1 din Contractul-tip de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin HG nr.1636 din 18.12.2002.

¹¹ Pct.19 din Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul ministrului SPS nr.1311/377 din 30.12.2020.

prespitalicești de la două instituții medicale private, nedispunând de suficiente capacități de prestare a serviciilor pentru toată populația Republicii Moldova.

Notă: Începând cu anul 2022, la recomandarea echipei de audit, entitatea nu a încheiat contracte de prestări servicii cu prestatorii privați de asistență medicală urgentă prespitalicească. În același timp, începând cu anul 2022, asistența medicală urgentă prespitalicească a trecut de la principiul de finanțare „buget global” la contractarea pe principiul „per capita” reieșind din numărul populației și tariful aferent.

3.2. Centrele Comunitare de Sănătate Mintală și Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor au fost finanțate diferențiat, în lipsa unor criterii exhaustive (73,4 mil.lei).

Pentru asigurarea dezvoltării serviciilor comunitare în toate subdiviziunile administrativ-teritoriale ale republicii, precum și în scopul asigurării accesului populației la aceste servicii, CNAM a contractat în baza „*bugetului global*” și a alocat mijloace financiare în sumă de 73,4 mil.lei, după cum urmează: 31,7 mil.lei – pentru 41 de Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor, 41,7 mil.lei – pentru 40 de Centre Comunitare de Sănătate Mintală.

Auditul a constatat că aceste structuri au fost contractate și finanțate în lipsa obiectivelor și indicatorilor ce urmează a fi realizați, raportarea activității efectuându-se în baza numărului de vizite, ceea ce nu oferă informații privind realizarea scopului stabilit. La acest aspect s-au constatat următoarele.

- *Costul unei vizite a variat în funcție de volumul mijloacelor financiare alocate și a vizitelor realizate, indicatori care nu sunt interdependenți, astfel:*

- costul unei vizite per Centru de Sănătate Prietenos Tinerilor a variat de la 156,0 lei până la 1 356,0 lei per/vizită. Costul mediu a fost de 413,1 lei, fiind cu 239,0 lei mai mult decât costul mediu al unei vizite prestate de către medicii specialiști în cadrul asistenței medicale specializate de ambulator;

- costul unei vizite per Centru Comunitar de Sănătate Mintală a variat de la 60,6 lei la 339,9 lei per/vizită, iar costul mediu al unei vizite a constituit 158,6 lei.

- *Cuantumul mijloacelor financiare alocate au diferențiat de la un Centru la altul, în timp ce unele Centre deserveșc același număr de populație și dispun de același număr de unități de personal, aprobate conform statelor de funcții. Spre exemplu,*

- CSPT Centru și CSPT Bălți au dispus de același număr de personal (9,25 unități) și au raportat același cuantum de vizite (CSPT Centru – 2 880 vizite, CSPT Bălți – 2 430 vizite). Astfel, pentru CSPT Bălți au fost alocate mijloace financiare în sumă de 1 251,7 mii lei, cu 186,0 mii lei mai mult comparativ cu finanțarea acordată pentru CSPT Centru, de - 1 065,7 mii lei;

- CSPT Ștefan Vodă a fost finanțat în sumă de 539,0 mii lei și a raportat 1 263 de vizite, care au fost realizate în insuficiență de personal (3,75 funcții ocupate). CSPT Criuleni a raportat mai puține vizite, 1873, și a dispus de 5 unități de personal), deși volumul de mijloace financiare a constituit 1 119,7 mii lei, cu 580,7 mii lei mai mult comparativ cu CSPT Ștefan Vodă;

- CCSM Buiucani a raportat 8 844 de vizite, în același cuantum ca și CCSM Centru – 8892 de vizite, deși CCSM Buiucani a fost finanțat cu 465,1 mii lei mai mult comparativ cu volumul mijloacelor financiare acordate CCSM Centru, de 2 227,2 mii lei.

- *Statele de personal nu au fost suplinite cu specialiști de profil medical potrivit schemelor de încadrare aprobate.* Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor au fost aprobate cu un necesar de 260 unități de personal, efectiv statele de personal fiind asigurate la nivel de 76,6%, având un deficit de 61 de specialiști. De asemenea, 29 de CCSM nu sunt asigurate pe deplin cu personal medical specializat, având un deficit de 44 unități de personal, dintre care 36 medici specialiști, situație ce se poate reflecta asupra serviciilor acordate.

Se denotă că scopul CCSM este ameliorarea sănătății mintale a populației prin prestarea serviciilor orientate spre prevenirea, depistarea precoce, tratamentul, reabilitarea și protecția sănătății mintale în comunitate¹², iar atingerea acestora este posibilă prin constituirea unităților funcționale reprezentate de echipa multidisciplinară, care este compusă din medici psihiatri, psihoterapeuți, psihologi, asistenți sociali, asistenți medicali de psihiatrie și alte categorii de personal¹³.

Potrivit cadrului normativ, o echipă multifuncțională revine la un număr de 40 mii de populație din teritoriul arondat al instituției medicale în a cărei subdiviziune se integrează¹⁴, cerințe realizate doar de 10 Centre, iar celelalte 34 de Centre din țară nu dispun de suficient personal, situație ce poate afecta serviciile prestate în cadrul acestor structuri.

Cerințele nu sunt asigurate nici de IMSP AMT municipale, care dispun de câte o echipă multifuncțională, deși pentru numărul de populație deservită urmau să dispună de personal necesar prestării serviciilor suficiente, după cum urmează: IMSP AMT Ciocana – 92 124 de persoane, IMSP AMT Botanica – 180 669 de persoane, IMSP AMT Centru – 113 226 de persoane, IMSP AMT Buiucani – 114 360 de persoane, și IMSP AMT Râșcani – 143 282 de persoane deservite.

De asemenea, se denotă că pe parcursul anului au fost alocate mijloace financiare suplimentare în cuantum de 6,3 mil.lei pentru 37 de CCSM și în cuantum de 2,4 mil.lei pentru 31 de CSPT. În urma analizei Dărilor de seamă privind îndeplinirea devizelor de venituri și cheltuieli din mijloacele FAOM, la situația din 31.12.2021 CSPT și CCSM dispuneau de solduri de mijloace bănești de circa 10 mil.lei.

¹² Cap.1 pct.2 din Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012.

¹³ Pct.39, pct.40 din secțiunea 5 a Regulamentului-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012.

¹⁴ Pct.4 din Anexa nr.5 la Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012.

3.3. Achitarea volumului de asistență medicală spitalicească s-a efectuat pentru unele instituții medicale fără stabilirea numărului de cazuri tratate contractate și acceptate spre plată (101,1 mil.lei).

Stabilirea volumului de achitare pentru asistența medicală spitalicească finanțată în bază de DRG (Case Mix) este calculată ca produsul dintre numărul cazurilor raportate și validate, indicele de complexitate și tarifele de bază. Astfel, cadrul normativ¹⁵ prevede că achitarea cazurilor tratate pe programul general „Chirurgie de zi”, programul „Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)” și „îngrijiri cronice” este *calculată în baza numărului de cazuri tratate validate și ICM real*.

În același timp, pe parcursul anului au fost ajustate criteriile de contractare¹⁶, fiind stabilit că în contractul de acordare a asistenței medicale pe programul general „chirurgie de zi”, programul „Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)” va fi indicat doar tariful de bază, fiind excluse numărul cazurilor tratate și ICM, care stau la baza calculului sumei contractuale.

Reieșind din aceste circumstanțe, la etapa de ajustare a contractelor de prestare a serviciilor medicale spitalicești nu s-a stabilit numărul de servicii medicale (cazuri tratate) care urmau a fi realizate de către instituțiile medicale publice. Astfel, a fost specificată doar suma contractată, care ulterior a fost achitată în cuantumul stabilit la etapa de ajustare finală a contractelor de prestare a serviciilor medicale.

Prin urmare, la finanțarea și achitarea unor instituții medicale spitalicești nu s-a ținut cont de numărul efectiv de cazuri tratate realizate (validate), care au fost înregistrate și raportate în Sistemul Informațional „Evidența și raportarea serviciilor medicale în sistem DRG-online”.

Astfel, în perioada auditată 12 instituții medicale publice au prestat și au raportat servicii spitalicești în sumă de 101,1 mil.lei peste volumele contractate și achitate de către CNAM, date prezentate în Anexa nr.1 la prezentul Raport de audit.

O altă prevedere specifică perioadei pandemice a fost finanțarea suplimentară a instituțiilor medicale publice spitalicești¹⁷ desemnate prin ordinele MSMPS responsabile de *acordarea asistenței medicale pacienților care întruneau criteriile definiției de caz pentru COVID-19*.

Aceste mijloace financiare au fost acordate în baza „*bugetului global pentru acoperirea cheltuielilor curente*” și au fost destinate acoperirii volumelor contractuale nerealizate prin servicii medicale în situația pandemică.

S-a constatat că 2 dintre instituțiile medicale spitalicești (aria de audit), care efectiv au prestat și au raportat servicii medicale în volumele contractate de către CNAM, au beneficiat și de mijloace financiare suplimentare acordate în baza „*bugetului global pentru acoperirea cheltuielilor curente*”, date prezentate în tabelul ce urmează:

¹⁵ Pct. 75 din Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul comun al MS și CNAM nr. 1311/377 din 30.12.2020.

¹⁶ Ordinul MSMPS și CNAM nr.393/89-A din 29.04.2021.

¹⁷ Pct. 59 din Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul comun al MS și CNAM nr. 1311/377 din 30.12.2020.

Tabelul nr.5

Informații privind volumul de asistență medicală realizată de instituțiile medicale spitalicești

(mil.lei)

Nr. ord.	Denumirea IMSP (aria de audit)	Buget global pentru acoperirea cheltuielilor curente	Cuquantumul serviciilor medicale efectiv prestate reieșind din ICM real, supraexecutate	Diferența
	1	2	3	4=2-3
1	IMSP Institutul Mamei și Copilului	9,9	4,5	5,4
2	IMSP Institutul de Cardiologie	4,7	0,8	3,9
Total:		14,6	5,3	9,3

Sursa: Date din Sistemul Informațional „Evidența și raportarea serviciilor medicale în sistem DRG-online”.

IV. ALTE INFORMAȚII

4.1. Contractarea și specificul raportării serviciilor medicale primare și de ambulatoriu nu asigură evaluarea volumului serviciilor medicale prestate pentru populația contractată (2 676,2 mil.lei).

Volumul de asistență medicală primară și specializată de ambulatoriu se contractează¹⁸ și se achită în funcție de numărul de persoane înregistrate în evidența instituțiilor medicale, conform principiului „per capita”. Potrivit cerințelor, prestatorii de servicii medicale primare și de ambulator raportează doar numărul de vizite consultative efectuate.

Astfel, finanțarea serviciilor medicale conform principiului „per capita”, în cadrul asistenței medicale primare (2 195,2 mil.lei) și asistenței medicale specializate de ambulatoriu (481,0 mil.lei), se efectuează în funcție de numărul de persoane înregistrate în evidență și nu în funcție de vizitele realizate, ceea ce nu asigură corelarea și continuitatea între indicatorii de rezultat la contractarea, raportarea și achitarea serviciilor.

Se denotă că raportarea de către instituțiile medicale a numărului de vizite acordate nu oferă posibilitatea evaluării cuantumulului serviciilor medicale prestate persoanelor unice deservite pe categorii de vârste, așa cum prevede contractul.

De asemenea, pentru asistența medicală specializată de ambulatoriu, s-a stabilit neajustarea trimestrială a volumului plăților (481,0 mil.lei), în funcție de numărul persoanelor care se află în evidență în teritoriul deservit. Pentru asistența medicală primară, pentru aceleași teritorii deservite, care au același criteriu de contractare a serviciilor, plățile au fost actualizate trimestrial.

Cu referire la sistemul informațional utilizat la nivelul asistenței medicale primare – SI AMP, potrivit datelor prezentate de CNAM, se denotă că la moment (aprilie 2022) acesta este utilizat la nivel de 28% - 83 de instituții medicale primare, din 293 contractate de către CNAM¹⁹. De

¹⁸ Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul comun al MS și CNAM nr. 1311/377-A din 30.12.2020.

¹⁹ Nivelul scăzut de utilizare a SIA „AMP” este determinat de lipsa specialiștilor TI calificați în instituțiile medico-sanitare publice, existența unor IMSP care dețin propriul sistem informațional, lipsa interoperabilității depline a sistemelor informaționale existente, lipsa serviciilor de dezvoltare pentru ajustarea în timp real a SIA „AMP” la noile cerințe impuse de politicile în domeniul sănătății la nivel național (rapoarte statistice, fișa medicală

asemenea, până la moment acesta nu dispune de funcționalități suplimentare care ar facilita accesul informațiilor privind serviciile medicale prestate pacienților unici deserviți. Aceste circumstanțe impun necesitatea întreprinderii măsurilor necesare pentru a asigura funcționalitatea sistemului.

4.2. Unele instituții ce prestează asistență medicală primară au fost finanțate pentru realizarea activităților specifice, care nu pot fi evaluate reieșind din utilizarea rezultativă a mijloacelor financiare alocate (34,2 mil.lei).

Potrivit criteriilor de contractare²⁰, la stabilirea volumului de contractare și achitare a asistenței medicale primare a fost prevăzută plata „buget global” pentru activități specifice centrelor de sănătate de nivelul I (raional, municipal) și Asociațiilor Medicale Teritoriale. Stabilirea sumei pentru activitățile specifice s-a efectuat după principiul „per capita” pentru populația din evidența instituției ce prestează AMP, *inclusiv arondată centrelor de sănătate autonome din teritoriu respectiv*, date prezentate în Anexa nr.2 la prezentul Raport de audit.

Astfel, CNAM a finanțat 41 de instituții medico-sanitare publice ce prestează asistență medicală primară în vederea realizării unor activități specifice²¹, pentru care auditul nu a dispus de posibilitatea evaluării mijloacelor financiare acordate în sumă de 34,2 mil.lei, reieșind din următoarele considerente:

- modul de stabilire a volumului de finanțare a fost determinat de numărul populației înregistrate în evidența instituției ce prestează AMP, *inclusiv arondată centrelor de sănătate autonome din teritoriul respectiv*, și valoarea mijloacelor acordate pentru cetățean (10 lei), care a stat la baza finanțării instituțiilor medicale primare pentru activitățile specifice;

- pentru raportarea activităților specifice, nu au fost elaborate și aprobate formulare/dări de seamă, iar activitățile realizate nu au fost documentate, în special cele prestate de către medici pentru populația arondată centrelor de sănătate autonome din teritoriul respectiv.

Auditul menționează că, potrivit Regulamentelor de organizare și funcționare a CS și AMT²², aceste activități sunt incluse în atribuțiile prestatorilor de servicii medicale, care urmează a fi realizate la nivelul asistenței medicale primare. Se relevă că unele activități specifice se referă la

a gravidelor, fișa medicală a copilului, indicatorii de performanță etc.), lipsa serviciului de mentenanță, ceea ce determină riscul de apariție a defecțiunilor tehnice și abaterilor de la funcționarea normală a SIA „AMP” și care pot afecta activitatea acestuia.

²⁰ Pct.24, pct.28 și pct.29 din Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021”, aprobat prin Ordinul comun al MS și CNAM nr.1311/377-A din 30.12.2020.

²¹ Activități specifice: 1) generalizarea și prezentarea datelor statistice la nivel teritorial; 2) deservirea de către pediatru a copiilor din întreg teritoriul administrativ; 3) coordonarea activității din domeniul mamei și copilului la nivel de AMP din întreg teritoriul administrativ; 4) deservirea și coordonarea activității din domeniul sănătății reproducerii și planificării familiei la nivel de AMP din întreg teritoriul administrativ; 5) coordonarea examinării profilactice ginecologice și screening-ului de col uterin la nivel de AMP din întreg teritoriul administrativ; 6) asistența cu medicamente pentru întreg teritoriul administrativ; 7) coordonarea și controlul calității serviciilor de laborator din întreg teritoriul administrativ; 8) acordarea suportului consultativ-metodic privind organizarea asistenței medicale primare populației; 9) coordonarea activității de promovare a sănătății, generalizarea informației la nivel de teritoriu administrativ; 10) coordonarea și controlul activităților de supraveghere, tratament, evidență și raportare a cazurilor de COVID-19; 11) coordonarea și prelevarea, la necesitate, a probelor biologice pentru detecția SARS Cov-2, prin intermediul echipelor mobile; 12) coordonarea și efectuarea, la necesitate, a imunizării anti-COVID-19, prin intermediul echipelor mobile.

²² Pct.13 și pct.14 din Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al Instituției Medico-Sanitare Publice Centrul de Sănătate și IMSP AMT, aprobat prin Ordinul ministrului Sănătății nr. 1086 din 30.12.2016.

activitățile metodice, colectarea și generalizarea datelor statistice la nivel raional și nu reprezintă un serviciu medical acordat pentru populația arondată.

La acest aspect, Ministerul Sănătății a motivat prin următoarele: (i) „*alocarea suplimentară a mijloacelor financiare a reieșit din cheltuielile suportate de către IMSP Centrele de sănătate de nivelul I (raional, municipal) și Asociațiile Medicale Teritoriale pentru activități specifice realizate pentru IMSP Centrele de Sănătate rurale*”, pentru care auditului nu i-au fost prezentate calcule; (ii) „*Centrele de Sănătate de nivelul I și Asociațiile Medicale Teritoriale dispun în structura lor de cabinet de promovare a sănătății, cabinet de servicii de planificare a familiei, inclusiv medici pediatri care deserveșc copiii din întreg domeniul administrativ*”. Auditul menționează că, în urma colectării probelor de audit de la 6 instituții medico-sanitare publice²³, acestea nu au dispus de argumentări suficiente și distincte cu privire la activitățile realizate pentru întreg teritoriul administrativ, argumentările având un caracter general.

4.3. Investigațiile necesare la stabilirea diagnosticului, care au fost prestate în cadrul contractelor bilaterale de prestare a serviciilor, atestă carențe la etapa de contractare și prescriere a acestora.

Contractele bilaterale de prestări servicii încheiate între IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală și instituțiile medicale stipulează prestarea serviciilor necesare la stabilirea diagnosticului (servicii medicale de înaltă performanță, paraclinice, de laborator). Ca rezultat al evaluărilor aferente procesului de contractare și prescriere a investigațiilor s-au constatat următoarele.

- Unele instituții medicale au contractat și au achitat (119,0 mii lei) unele tipuri de investigații care puteau fi prestate în cadrul instituției medicale, acestea dispunând de utilaj medical corespunzător.

S-a stabilit că 4 instituții medicale republicane (din aria de audit) au contractat unele tipuri de investigații în baza contractelor bilaterale de prestări servicii. Aceste tipuri de investigații au fost prestate pacienților spitalizați, al căror cost se include în „cazul tratat”, serviciu medical spitalicesc contractat și achitat de către CNAM.

Totuși, posibilitatea de efectuare a anumitor tipuri de investigații în cadrul instituțiilor este confirmată prin contractarea acestora de către Compania Națională de Asigurări în Medicină (în cadrul Subprogramului „Servicii medicale de înaltă performanță”), date prezentate în tabelul ce urmează:

²³ IMSP AMT Clocana, IMSP AMT Râșcani, IMSP CS Orhei 1, IMSP CS Florești, IMSP CS Cantemir, IMSP CS Ceadâr-Lunga.

Tabelul nr.6

Date privind contractarea și realizarea investigațiilor de către instituțiile medicale

Denumirea instituției medicale (aria de audit)	Servicii medicale de înaltă performanță contractate cu CNAM				Servicii medicale de înaltă performanță contractate cu IMSP CRDM		Îndeplinirea cotelor la servicii de înaltă performanță contractate de CNAM cu IMSP CRDM
	Denumire SIP	Tariful investigației potrivit Anexei nr.5 la Programul Unic, lei	SIP raportate în SIASM și SIRS		SIP prestate conform contului-act		
			Număr de investigații realizate	Suma, mii lei	Număr de investigații realizate	Suma, mii lei	
IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „D.Gherman”	Angiografia prin TC a arterelor cerebrale	5 019	74	371,4	15	75,3	3
	Angiografia prin TC a arterelor carotide	5 019	7	35,1	5	25,0	3
IMSP Institutul de Medicină Urgentă	IRM regim colangiografie (MRCP) fără contrast la aparat 1.5 tesla	1 317	-	-	3	4,0	-
	IRM a bazinului mic cu contrast la aparat 1.5 tesla	3 777	-	-	1	3,7	-
IMSP Institutul de Cardiologie	Aortografia	4 309	-	-	2	8,6	-
IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”	USG arterelor membrelor inferioare (Duplex)	428	394	168,6	1	0,4	4
	Scintigrafia sistemului osteoarticular în regim WHOLE BODY (corp integru) la Gamma-Camera SPECT/CT	1 511	560	846,2	1	1,5	-
Total:	-	-	1 035	1 421,3	28	118,7	10

Sursa: Contractele de acordare a asistenței medicale, încheiate între instituțiile medicale și CNAM, contractele bilaterale de prestări servicii încheiate între IMSP CRDM și instituțiile medicale, pentru anul 2021.

La etapa de contractare a serviciilor medicale de înaltă performanță (servicii prestate pentru pacienți la nivel de ambulator), instituțiile medicale au prezentat în oferte argumentarea capacităților de prestare a acestor tipuri de servicii. Astfel, în cadrul contractelor încheiate între instituțiile medicale și CNAM, 2 instituții medicale (IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” și IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „D.Gherman”) au prestat 1 035 de servicii, în sumă de 1 421,3 mii lei.

În același timp, pentru pacienții spitalizați, pentru aceleași tipuri de investigații, instituțiile medicale au încheiat contracte bilaterale de prestări servicii cu IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, în sumă de 118,7 mii lei, deși instituțiile au dispus de capacitatea proprie de realizare a investigațiilor.

Se denotă că, deși prescrierea, raportarea și achitarea investigațiilor este realizată în funcție de nivelul asistenței medicale prestate (specializată de ambulator și spitalicească), potrivit cadrului

normativ²⁴, instituțiile medicale urmează să încheie contracte cu alți prestatori, în caz de imposibilitate obiectivă de prestare a serviciilor, conform Normelor metodologice de aplicare a Programului unic și conform cerințelor Protocoalelor Clinice Naționale.

Instituțiile medicale au motivat necesitatea încheierii contractelor bilaterale de prestare a serviciilor prin prezența defecțiunilor tehnice ale utilajelor, lipsa specialiștilor și fluxul mare de pacienți.

- O instituție medicală (IMSP Institutul de Cardiologie) a îndreptat 77 de pacienți pentru realizarea investigațiilor de înaltă performanță la IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală. Serviciile medicale în sumă de 64,6 mii lei au fost prestate în baza contractului bilateral de prestări servicii, pacienților fiindu-le acordate servicii de asistență medicală specializată de ambulator. Se denotă că investigațiile prescrise de către medicii specialiști, necesare pentru stabilirea diagnosticului, sunt prevăzute în Anexa nr.5 la Programul Unic.

Astfel, serviciile urmau a fi acordate persoanelor asigurate de către instituțiile medico-sanitare contractate pentru prestarea acestor tipuri de servicii de către Compania Națională de Asigurări în Medicină²⁵. Pentru serviciile prestate în cadrul contractului bilateral, instituția medicală a transferat mijloace financiare din FAOM în sumă de 64,6 mii lei, deși investigațiile urmau a fi prestate de alte instituții care au fost contractate și finanțate din contul FAOM.

- La solicitarea echipei de audit, CNAM, prin intermediul Direcției Evaluare și Monitorizare a evaluat 194 de fișe medicale ale bolnavului de staționar (persoane spitalizate), prin prisma aspectului/actului medical și a necesității și corectitudinii prescrierii investigațiilor de înaltă performanță. În acest context se menționează că, la nivelul asistenței medicale spitalicești, investigațiile se prescriu și se realizează conform protocoalelor clinice naționale și standardelor medicale în vigoare, iar acestea se includ în „cazul tratat”, serviciul medical spitalicesc contractat și achitat de către CNAM²⁶. Verificările au vizat investigațiile prescrise de către 9 instituții medicale, care au fost prestate în baza contractului bilateral de prestări servicii, fiind constatate următoarele:

- în perioada spitalizării, au fost efectuate 396 de servicii medicale de înaltă performanță. Astfel, pentru 53 de investigații²⁷ în sumă de 15,0 mii lei (achitate din FAOM), Direcția Evaluare și Monitorizare din cadrul CNAM a specificat prescrierea neargumentată a acestora, reieșind din protocoalele clinice naționale și standardele medicale în vigoare;

- în fișa medicală de staționar lipsește rezultatul pentru 36 de investigații prescrise și realizate de către pacienți, deși cadrul normativ stabilește aceste cerințe²⁸;

²⁴ Pct. 3.1 din Contractele de acordare a asistenței medicale în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1636 din 18.12.2002.

²⁵ Pct.124 din Normele metodologice de aplicare a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobate prin Ordinul ministrului Sănătății nr.596/404 din 21.07.2016.

²⁶ Pct.101 din Normele metodologice de aplicare a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobate prin Ordinul ministrului Sănătății nr.596/404 din 21.07.2016.

²⁷ IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman” (49 de investigații) și IMSP Institutul de Cardiologie (4 investigații).

²⁸ Pct.25 din Ordinul ministrului Sănătății nr.265 din 03.08.2009 „Privind Instrucțiunea cu privire la completarea Fișei medicale a bolnavului de staționar” (F 003/e).

- pentru 2 investigații medicale nu a fost documentată în fișa medicală de staționar, prescrierea investigației și rezultatul acesteia;

- contractele bilaterale de prestare a serviciilor medicale (încheiate între IMSP CRDM și IMSP de diferite niveluri și subordonări) necesită a fi ajustate, fiind constatate următoarele curențe:

- lipsa anexei la contractele privind tipurile de investigații contractate/achiziționate (în unele cazuri), deși clauzele contractuale prevăd „Să îndrepte pacienții la IMSP CRDM numai cu biletul de trimitere coordonat cu IMSP CRDM, precum și să fie scris corect denumirea și codul serviciului medical și numai la cele specificate în contract”. Astfel, în cazul a 18 instituții medicale, contractul nu conține anexa cu privire la tipurile de servicii contractate de către IMSP CRDM, fiind acordate servicii medicale în sumă de 1,8 mil.lei (valoarea serviciilor medicale facturate/efectiv realizate);

- în cazul a 19 contracte (din eșantionul de 24 de IMSP spitalicești evaluate), nu a fost stabilită valoarea contractului.

Entitatea a motivat²⁹ că nu este posibil de stabilit valoarea contractelor, cantitatea și ansamblul de investigații necesare, deoarece acestea depind de numărul pacienților care se vor adresa la instituțiile medicale. Auditul menționează că în clauzele contractuale nu a fost prevăzută specificația că serviciile medicale vor fi prestate potrivit necesităților pacienților;

- în cazul a 2 instituții medicale (IMSP SR Fălești și IMSP SR Ungheni), au fost prestate 27 de servicii de către CRDM, în sumă de 2 356 lei, în lipsa încheierii contractului de prestări servicii. *Notă: Pe parcursul desfășurării misiunii de audit, a fost încheiat și prezentat contractul de prestări servicii cu IMSP SR Fălești.*

4.4. Transferurile de la bugetul de stat pentru categoriile de persoane asigurate de Guvern s-au majorat cu 2 761,8 mil.lei, fiind determinate de majorarea cheltuielilor de personal, cu impact semnificativ asupra fondurilor.

Transferurile pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate pentru care Guvernul a avut calitatea de asigurator s-au majorat în anul 2021, în comparație cu anul precedent, cu 2 313, 6 mil.lei, sau cu 68,5%, acestea constituind 5 693,3 mil.lei.

Potrivit cadrului legal³⁰, suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate se stabilește anual prin legea bugetului de stat, reprezentând suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată cu indicele prețurilor de consum pentru anul precedent, date prezentate în tabelul ce urmează:

²⁹ Scrisoarea IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală nr.01-10/96 din 26.04.2022.

³⁰ Art. 4 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.

Tabelul nr.7

Informație aferentă stabilirii transferurilor de bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate

(mil.lei)

Denumirea	Aprobat, 2020	IPC 2020 (102,8%) ³²	Aprobat, 2021
1	2	3	4
Transferuri de la bugetul de stat pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate pentru care Guvernul a avut calitatea de asigurator	2 851,7	+79,9	2 931,6

Sursa: Date prezentate de Ministerul Finanțelor.

Modul de estimare a transferurilor de la bugetul de stat în FAOAM pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate pentru care Guvernul a avut calitatea de asigurator, în anul 2021, se prezintă, după cum urmează:

Tabelul nr.8

Informații privind nivelul de executare a transferurilor de la bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate

(mil.lei)

Denumirea	2021		
	Aprobat	Precizat	Executat
1	1	2	3
Transferuri de la bugetul de stat pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate pentru care Guvernul a avut calitatea de asigurator	2 931,5	2 931,5	2 931,5
Transferuri suplimentare, prin derogare de la prevederile art.9 din Legea nr.1593/2002	2 761,8	2 761,8	2 761,8
TOTAL:	5 693,4	5 693,4	5 693,4

Sursa: Date prezentate de Ministerul Finanțelor.

Se relevă că, potrivit cadrului normativ³², relațiile între bugetul de stat și FAOAM se realizează prin transferuri pentru asigurarea anumitor categorii de persoane, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat, precum și prin alte transferuri cu destinație specială pentru implementarea anumitor programe de sănătate, nefiind prevăzută alocarea unor surse suplimentare de mijloace financiare.

Ministerul Finanțelor a menționat că la etapa elaborării proiectului Legii bugetului de stat pentru anul 2021, suplimentar la prevederile anului 2020, volumul transferurilor din bugetul de stat în FAOAM a fost majorat, prin derogare de la prevederile art.9 din Legea nr.1593/2002, cu alocații necesare pentru majorarea salariilor pentru personalul medical, precum și pentru suplimentul

³² Proгноza preliminară a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2020-2023 din 09.07.2020, prezentată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii.

³⁴ Pct.284 din Anexa la Ordinul ministrului Finanțelor nr.209 din 24.12.2015 „Cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului”.

achitat personalului medical antrenat în acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz COVID-19.

Se denotă că în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, consumatorii se divizează în persoane angajate și neangajate în câmpul muncii, ceea ce determină particularități specifice privind finanțarea sistemului. Pentru persoanele angajate, contribuțiile la asigurările medicale obligatorii sunt achitate în cuantum de 9% de către angajat. Pentru anumite categorii de persoane neangajate, legal stabilite³³, asigurarea obligatorie de asistență medicală se realizează din contul transferurilor din bugetul de stat. Asigurarea obligatorie de asistență medicală a altor categorii de persoane neangajate³⁴, pentru care Guvernul nu are calitatea de asigurat, se efectuează individual prin procurarea poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală.

În anul 2021, veniturile FAOAM s-au majorat semnificativ, în special ca rezultat al majorării transferurilor de la bugetul de stat pentru categoriile de persoane asigurate de Guvern.

Situația reflectată în figura de mai jos denotă că transferurile de la bugetul de stat au impact semnificativ și au atins nivelul de circa 50% din totalul veniturilor FAOAM.

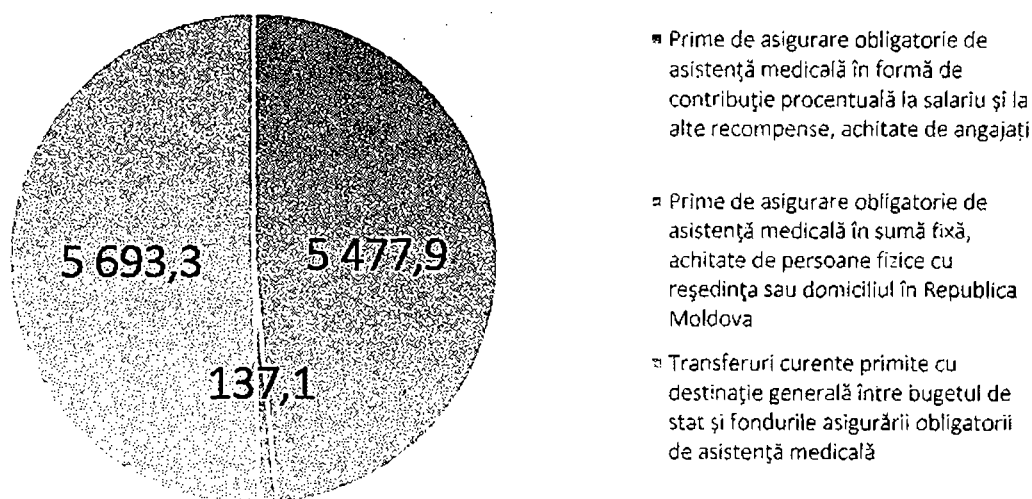

Figura nr.1. Structura veniturilor fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, în anul 2021

Sursa: Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, în anul 2021.

V. BUNA GUVERNANȚĂ

5.1. CNAM dispune de un control intern managerial care necesită îmbunătățiri.

Potrivit Legii nr.229 din 23.09.2010, directorul general al CNAM este responsabil de organizarea sistemului de control intern managerial conform Standardelor naționale de control

³³ Art.4 alin.(4) din Legea nr.1585-XIII din 27.02.1998.

³⁴ Art.16 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală”.

intern în sectorul public, ținând cont de complexitatea și domeniul de activitate al CNAM, în baza principiilor bunei guvernări, precum: transparență și răspundere, economicitate, eficiență și eficacitate, legalitate și echitate, etică și integritate.

Evaluarea sistemului de control intern managerial relevă că CNAM a instituit sistemul de control intern managerial, iar conform Declarației de răspundere managerială, organizarea și funcționarea acestuia permite parțial furnizarea unei asigurări rezonabile precum că fondurile publice alocate în scopul atingerii obiectivelor strategice și operaționale au fost utilizate în condiții de transparență, economicitate, eficiență, eficacitate, legalitate, etică și integritate.

Se denotă că CNAM a asigurat revizuirea și actualizarea a 73 de procese operaționale de bază privind gestionarea fondurilor publice, precum și a realizat acțiuni în vederea implementării managementului riscurilor, inclusiv prin identificarea și evaluarea riscurilor care ar putea avea impact negativ în atingerea obiectivelor entității și realizarea performanțelor stabilite. În cadrul CNAM este aprobat Registrul consolidat al riscurilor, care este actualizat semestrial.

Totodată, aspectele descrise în prezentul Raport de audit, caracterul permanent al unor aspecte identificate în cadrul actualei misiuni de audit, precum și lipsa remedierii unor deficiențe constatate anterior denotă necesitatea îmbunătățirii sistemului de control intern.

5.2. Activitatea auditului intern este relevantă și asigură evaluarea proceselor de bază.

Activitatea auditului intern este relevantă și asigură evaluarea proceselor de bază, deși necesită resurse de personal suplimentare. În cadrul CNAM este instituit Serviciul audit intern, care își desfășoară activitatea în baza planului de activitate anual aprobat de către Directorul Companiei. Auditul intern este o activitate independentă și obiectivă care le oferă managerilor asigurare și consultanță, desfășurată pentru a îmbunătăți activitatea entității publice. Aceasta are menirea să ajute entitatea publică în atingerea obiectivelor sale, evaluând printr-o abordare sistemică și metodică sistemul de management financiar și control.

Pe parcursul anului 2021 au planificate, realizate și aprobate 5 misiuni de audit. Planificarea misiunilor de audit se efectuează în funcție de prioritățile CNAM, iar colectarea probelor și executarea misiunii de audit se efectuează la subdiviziunile planificate cu participarea persoanelor responsabile. Carta SAI este elaborată în conformitate cu Carta de audit intern (Regulamentul-model de funcționare a unității de audit intern) aprobată de Ministerul Finanțelor.

Se denotă că numărul de personal al Serviciului de audit intern este insuficient, reieșind din procesele complexe și sistemice de administrare și gestionare a FAOAM, inclusiv prin prisma contractării, înregistrării, raportării și achitării unui spectru vast de servicii medicale.

5.3. Cu referire la implementarea recomandărilor din Hotărârea Curții de Conturi nr.22 din 04.06.2021 „Cu privire la auditul financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2020”, auditul a stabilit că acestea au fost implementate la un nivel de 65%, fiind implementate 5 recomandări, 6 recomandări -

implementate parțial, iar 1 - nu a fost implementată, date prezentate în Anexa nr.3 la prezentul Raport de audit.

Impactul benefic atins prin realizarea recomandărilor va asigura stabilirea criteriilor de determinare a volumului de mijloace financiare contractate și achitate în baza principiului de contractare „buget global”, proces care a fost inițiat. De asemenea, veniturile calculate sunt reflectate în rapoartele anuale și oferă utilizatorilor finali o imagine de ansamblu privind reflectarea procesului integral de calculare, executare și raportare a veniturilor FAOAM.

Un aspect relevant este și aprobarea tarifelor pentru care s-a asigurat evaluarea părților componente ale cheltuielilor, ceea ce va contribui la acoperirea costurilor pentru serviciile medicale prestate cetățenilor.

Totodată, recomandările neimplementate au determinat caracterul permanent al unor aspecte/constatări ce se regăsesc în prezentul Raport de audit. Impactul condiționat ține de:

- neactualizarea listei de așteptare pentru persoanele care necesită intervenții în cadrul programelor speciale. Deși au fost întreprinse unele măsuri, acestea nu au fost suficiente pentru a asigura eliminarea erorilor și carențelor stabilite, afectând veridicitatea informațiilor reflectate în listele de așteptare pentru tratament costisitor;
- imposibilitatea determinării pacienților unici deserviți pe parcursul anului în cadrul asistenței medicale primare, specializate de ambulatoriu, în situația contractării și alocării mijloacelor financiare conform principiului „per capita”;

Relevant este și nivelul parțial de implementare a unor recomandări, care este cauzat de procesele complexe, cadrul instituțional sistemic și resursele de timp necesare pentru ajustarea reglementărilor ce vizează procesele de contractare, raportare și achitare a serviciilor medicale. Deși MS a întreprins măsuri de asigurare a continuității reformei de extindere a funcționalității SIA AMP și implementare a rețelei electronice „e-Rețetă”, acest proces urmează a fi definitivat. Aceste circumstanțe vor conduce la diminuarea și eliminarea datelor eronate ce se conțin în SI „Medicamente compensate”, în baza cărora CNAM efectuează plăți din FAOAM.

În acest context, urmează a fi exclusă de la monitorizare HCC nr.22 din 04.06.2021, iar recomandările neimplementate sau parțial implementate sunt reiterate în prezentul Raport de audit. Recomandările reiterate vor contribui la îmbunătățirea proceselor, tranzacțiilor și a reglementărilor privind accesul cetățenilor la servicii medicale garantate de stat.

5.4. Gestionarea listelor de așteptare pentru intervențiile chirurgicale în cadrul Programelor speciale nu este susținută de evidența transparentă a bazei de date la nivel de țară, ceea ce poate determina situații incerte la realizarea intervențiilor, în special a celor urgente.

Programele speciale în sănătate au menirea să asigure accesul persoanelor la tratament chirurgical pentru maladiile prioritare, aprobate de MS³⁵. Astfel, în anul 2021 CNAM a contractat instituțiile medicale pentru acordarea populației a 13 tipuri de servicii medicale³⁶ realizate în cadrul Programelor speciale. Totodată, gestionarea și realizarea a 2 programe speciale: tratament operator pentru cataractă și protezare a articulațiilor mari, constau în includerea pacienților în listele de așteptare, listă gestionată de Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Evaluările auditului privind transparența și accesul pacienților la intervențiile chirurgicale cu diminuarea timpului și a listei de așteptate au stabilit că CNAM nu a întreprins suficiente măsuri pentru actualizarea listelor de așteptate, ceea ce subminează evaluarea și raportarea datelor.

Tabelul nr. 9

Date privind contrapunerea cazurilor remise de CNAM pentru efectuarea intervențiilor cu cazurile tratate reflectate în sistemul informațional, în anul 2021

Tipul intervențiilor	Numărul cazurilor ce se află în lista de așteptare, la 01.01.2021	Numărul cazurilor noi incluse în lista de așteptare	Numărul cazurilor remise de CNAM pentru efectuarea intervenției, la 31.12.2021	Cazuri tratate/realizate conform listelor	Cazuri tratate conform SI DRG	Numărul persoanelor aflate în lista de așteptare, la 31.12.2021
1	2	3	4	5	6	7=2+3-5
Lista de așteptare pentru tratament în cadrul Programului special „Proteizarea articulațiilor mari”	957	10 171	5 496	1 237	3 614	9 891
Lista de așteptare pentru tratament în cadrul Programului special „Tratament operator pentru cataractă”	949	9 856	4 608	1 601	6 447	9 204
TOTAL:	1 906	20 027	10 104	2 938	10 061	19 095

Sursa: Elaborat de auditor în baza SI „Evidența și raportarea serviciilor medicale în sistem DRG-online” și Listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale.

S-a constatat necoresponderea numărului de pacienți care au fost îndreptați pentru realizarea intervențiilor cu cazurile tratate înregistrate în SI „Evidența și raportarea serviciilor

³⁵ Ordinul comun al MSMPS și CNAM nr. 1004/670-A din 15.12.2016 „Cu privire la aprobarea Listei programelor de activitate spitalicească, Listei intervențiilor chirurgicale repartizate pe programe speciale, Listei consumabilelor costisitoare achitate suplimentar plății per „caz tratat” în cadrul programelor speciale în sistemul DRG”, cu modificările ulterioare.

³⁶ Programul special „Cardiologie intervențională”, „Cardiologie intervențională congenitală”, „Studiul Electrofiziologic și ablații”, „Tratament operator pentru cataractă”, „Cardiochirurgie”, „Protezări vasculare”, „Chirurgie endovasculară”, „Neurochirurgia fracturilor coloanei vertebrale”, „Proteizarea articulațiilor mari”, „Corecția anatomică a coloanei vertebrale și cutiei toracice la copii”, „Tratamentul intervențional în AVC ischemic acut”, „Neuroradiologia intervențională”, Programul special „Implant cohlear”.

medicale în sistem DRG-online”. De menționat că sistemul informațional respectiv, gestionat de CNAM, furnizează date cu privire la intervențiile chirurgicale realizate de către instituțiile medicale.

În anul 2021, CNAM a remis instituțiilor medicale 10 104 pacienți pentru realizarea intervențiilor chirurgicale (5 496 de persoane care necesitau protezarea articulațiilor mari și 4 608 – pentru tratamentul operator de cataractă). Astfel, deși au fost realizate 10 061 de intervenții, auditul a stabilit că doar 2 938 persoane (29%) au beneficiat de intervenții conform listei de așteptare transmise către instituțiile medicale. Situația respectivă denotă incertitudini cu privire la accesul persoanelor la serviciile medicale, în special din cauza faptului că CNAM nu dispune de activități de verificare a intervențiilor realizate/nerealizate pentru pacienții transmiși instituțiilor medicale de către Companie.

De asemenea, potrivit cerințelor, persoanele din lista de așteptare generală urmează să dispună de statut „Activ” sau „Suspendat”. Statutul „Suspendat” îl obțin pacienții care din motive personale au refuzat intervenția sau nu s-au prezentat la momentul invitației pentru intervenție³⁷.

S-a constatat că pacienții din listele de așteptare (21 933 de pacienți) nu și-au indicat statutul, respectiv: „activ” sau „suspendat”. Astfel, nu este indicat motivul excluderii din liste a 10 104 pacienți, inclusiv dacă pacientul a beneficiat de intervenție chirurgicală sau a fost exclus din diferite motive³⁸. Angajatul CNAM (responsabil de gestionarea listelor de așteptare) a motivat că „pacienții sunt excluși din lista de așteptare după transmiterea listelor către instituțiile medicale”.

De menționat că listele de așteptare indică statutul doar pentru 546 de pacienți care au necesitat realizarea intervențiilor de „urgentă”.

Potrivit cadrului normativ³⁹, pacienții care prezintă o agravare evidentă a malădiei de bază și la care tergiversarea intervenției operatorii poate duce la complicații inevitabile, urmează a fi transferați din Lista de așteptare generală în Lista urgentată. S-a constatat că până la moment CNAM nu a asigurat elaborarea Listei urgentate de pacienți care necesită intervenții chirurgicale. Astfel, stabilirea statutului „urgentat” este efectuată în baza Fișei-tip de urgentare a pacientului.

Cu privire la realizarea intervențiilor chirurgicale pentru pacienții cu statut „urgentat” se relevă că acest proces necesită ajustări, fiind stabilite următoarele:

- solicitarea transferării a 546 de persoane din lista generală în lista urgentată, nu oferă informații ample cu referire la evaluarea tuturor persoanelor din lista de așteptare generală, care necesită intervenții medicale de urgență;
- 49 de persoane nu au fost incluse în Lista de așteptare (38 de persoane în cadrul programului special „Protezarea articulațiilor mari”, 11 persoane în cadrul programului special „Tratament operator pentru cataractă”), deși a fost prezentată Fișa-tip de urgentare. Astfel, 45 de persoane

³⁷ Pct.18 din Anexa nr.1 și pct.18 din Anexa nr.2 la Ordinul MSMPS și CNAM nr.988/297-A din 02.11.2020 „Cu privire la gestionarea Listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale”.

³⁸ Pct.34 din Anexa nr.1 și pct.34 din Anexa nr.2 la Ordinul MSMPS și CNAM nr.988/297-A din 02.11.2020 „Cu privire la gestionarea Listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale”.

³⁹ Pct.25 din Anexa nr.1 și pct.25 din Anexa nr.2 la Ordinul MSMPS și CNAM nr.988/297-A din 02.11.2020 „Cu privire la gestionarea Listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale”.

se regăsesc în listele preluate (în anul 2020) de la Agenția Națională de Sănătate Publică, nefiind incluse până la moment în Lista de așteptare gestionată de CNAM. Pentru alte 4 persoane, instituțiile medicale au întocmit fișele de urgentare, deși nu au solicitat regulamentar includerea inițială a acestora în lista de așteptare generală;

- în cazul a 9 pacienți lipsește Fișa-tip de urgentare, situație care nu asigură argumentarea și transparența acestui proces. Lista acestor persoane a fost transmisă instituțiilor medicale pentru realizarea intervențiilor de urgență (8 – de protezare a articulațiilor mari, 1 – pentru tratament operator de cataractă);
- lipsa statutului de urgentare pentru 87 de pacienți care au fost transmiși pentru realizarea intervenției în cadrul Programului special „Protezarea articulațiilor mari”, deși au fost prezentate fișele-tip de urgentare;
- lipsa statutului de urgentare pentru 37 de pacienți care au fost transmiși pentru realizarea intervenției în cadrul Programului special „Tratament operator pentru cataractă”, deși au fost prezentate fișele-tip de urgentare, date prezentate în Anexa nr.4 la prezentul Raport.

De asemenea, s-a constatat că, deși potrivit cadrului normativ⁴⁰ în listele de așteptare se includ doar persoanele asigurate, se relevă că 9 persoane (inclusiv 1 persoană urgentată), care au fost transmise pentru realizarea intervenției, nu aveau statut de persoană asigurată.

Notă: CNAM a motivat că a fost introdus eronat statutul persoanelor în sistemul informațional. Totodată, auditul denotă că aceste 9 persoane, deși se aflau în lista de așteptare, au solicitat efectuarea intervenției înafara rândului de așteptare, cu achitarea intervenției din cont propriu.

CNAM urmează să întreprindă măsuri care ar spori transparența acestor procese, cu urgentarea ajustării/actualizării datelor, ceea ce ar asigura accesul cetățenilor la serviciile medicale garantate de către stat.

5.5. Numărul persoanelor care necesită intervenții costisitoare s-a majorat cu 20 000 de persoane, iar la sfârșitul anului în rândul de așteptare se aflau 19 095 de persoane.

La începutul anului 2021, 957 de persoane se aflau în lista de așteptare pentru realizarea intervențiilor de protezare a articulațiilor mari, iar alte 949 de persoane se aflau în așteptarea tratamentului operator pentru cataractă. Pe parcursul anului instituțiile medico-sanitare au transmis în adresa CNAM lista a 20 027 pacienți care au fost incluși în Lista de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale⁴¹.

Se relevă că în anul 2021 au fost transmise instituțiilor medicale doar 46,1% din solicitanți pentru realizarea intervențiilor în cadrul Programului special „Protezarea articulațiilor mari” și 42,6% din cadrul Programului special „Tratament operator pentru cataractă”.

⁴⁰ Pct.1 din Anexa nr.1 și pct.1 din Anexa nr.2 la Ordinul MSMP5 și CNAM nr.988/297-A din 02.11.2020 „Cu privire la gestionarea Listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale”.

⁴¹ Pct.16, pct.3 din Anexa nr.1 și pct.16 din Anexa nr.2 la Ordinul MSMP5 și CNAM nr.988/297-A din 02.11.2020 „Cu privire la gestionarea Listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale”.

Pentru anul 2021 au fost planificate și contractate 9 110 intervenții chirurgicale, care pe parcursul anului au fost ajustate până la 9 756 de intervenții. Real au fost efectuate 9 703 de intervenții chirurgicale (cu 6,5 % mai mult decât cele contractate inițial). Se denotă că, din 9 703 intervenții realizate de către instituțiile medicale, doar 2 938 de servicii medicale au fost pentru persoanele aflate în rândul de așteptare. Această situație nu contribuie la diminuarea timpului de așteptare pentru 19 095 de persoane care necesită servicii medicale costisitoare și se află în lista de așteptare.

Analiza de către audit a timpului de așteptare denotă că, pentru a beneficia de intervenții chirurgicale de protezare a articulațiilor mari, o persoană urmează să aștepte estimativ 2,8 ani, iar pentru tratamentul cataractei – 1,5 ani.

5.6. Evaluarea mecanismului de compensare a medicamentelor prin prisma realizării atribuțiilor de către instituțiile implicate atestă unele deficiențe aferente procesului de prescriere și eliberare a acestora, în sumă de 15,4 mil.lei.

Cheltuielile pentru medicamente compensate (raportate în cadrul subprogramului „Asistență medicală primară”) nu pot fi evaluate ca rezultat al erorilor ce se conțin în rețetele înregistrate în SIA „Medicamente compensate”.

Procesul de prescriere, eliberare, înregistrare și achitare a rețetelor pentru medicamente compensate include instituții cu responsabilități și atribuții separate. Corectitudinea prescrierii rețetelor pentru medicamentele compensate revine medicilor de familie sau medicilor specialiști. La acest aspect CNAM nu dispune de posibilitatea de evaluare a veridicității informațiilor privind rețetele prescrise de către medici, care ulterior eliberate de către prestatorii de servicii farmaceutice sunt înregistrate în SIA „Medicamente compensate”, în baza cărora CNAM efectuează achitările din FAOM și, respectiv, raportează aceste mijloace ca executate.

Auditul a evaluat 5 116 036 de rețete în sumă de 643,0 mil. lei, ceea ce reprezintă 100 % din suma compensată pentru medicamentele eliberate de prestatorii de servicii farmaceutice. Astfel, s-au stabilit înregistrări eronate ale datelor în cazul a 115 384 de rețete (2,4%) în sumă de 15,4 mil.lei. Această situație poartă un caracter permanent și se exprimă prin:

- introducerea eronată a vârstei persoanelor sau indicarea vârstei diferite pentru unul și același cod numeric personal (107 404 rețete, în sumă de 14,1 mil.lei);
- necoresponderea numelui, prenumelui beneficiarilor de medicamente compensate cu același cod numeric personal (7 980 de rețete, în sumă de 1,3 mil.lei).

De asemenea, s-a constatat înregistrarea a 3 190 de rețete în care datele pacientului corespund cu datele medicului prescriptor (383,6 mii lei), ceea ce poate determina riscul aferent veridicității prescrierii acestor medicamente. Admiterea erorilor se explică prin insuficiența activităților de control aferente prescrierii, eliberării și compensării medicamentelor din contul FAOM, în special prin faptul că SIA „Medicamente compensate” funcționează autonom, pe principiul off-line și nu este interconectat cu alte sisteme informaționale.

Activitatea de evaluare a prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice încadrați în SAOAM⁴² este realizată de către CNAM prin intermediul Direcției Evaluare și Monitorizare, care în urma verificărilor a stabilit carențe aferente procesului de prescriere și eliberare a medicamentelor compensate, și anume:

- prescrierea neregulamentară/neargumentată a rețetelor pentru medicamente compensate în cadrul tratamentului medicamentos în condiții de ambulatoriu, care a constituit suma de 292,9 mii lei;

- la nivelul prestatori de servicii farmaceutice s-au stabilit iregularități în sumă de 187,1 mii lei, exprimate prin: (i) eliberarea medicamentelor cu derogare de la prescrierile medicului, fiind majorate sau diminuate cantitățile medicamentelor eliberate față de cantitatea prescrisă; (ii) eliberarea medicamentelor către pacient în baza rețetelor completate neregulamentar; (iii) înlocuirea medicamentului prescris în rețetă cu alt medicament; (iv) lipsa confirmării/semnăturii pacientului, căruia i s-a eliberat medicamentul.

Dezvoltarea funcționalităților suplimentare ale sistemului informațional automatizat „Asistența medicală primară”, inclusiv „e-Rețeta” și asigurarea interoperabilității acestora cu alte sisteme informaționale este efectuată de către Ministerul Sănătății, fiind în proces de realizare. Aceste circumstanțe nu asigură funcționalitatea sistemului informațional la nivelul asistenței medicale primare și de ambulatoriu, în vederea asigurării corectitudinii prescrierii și eliberării medicamentelor compensate.

5.7. ALTE SUBIECTE VERIFICATE ÎN CADRUL AUDITULUI

Pe parcursul prezentei misiuni de audit, în adresa Curții de Conturi a parvenit o petiție din partea unui cetățean în care se menționau pretense încălcări admise în cadrul IMSP CS Ialoveni (fondator – Consiliul raional Ialoveni). Luând în calcul că finanțarea acestei instituții se efectuează în baza contractului încheiat cu CNAM, precum și călăuzindu-ne de prevederile INTOSAI P12 „Valoarea și beneficiile Instituțiilor Supreme de Audit”, INTOSAI P20 „Principii privind transparența și responsabilitatea” care prevăd că Instituțiile Supreme de Audit urmează să reacționeze și să dovedească valoarea sa, răspunzând în mod adecvat preocupărilor cetățenilor, așteptărilor diverselor părți interesate, riscurilor emergente și mediului în schimbare în care sunt efectuate auditurile, Curtea de Conturi a efectuat verificarea faptelor enunțate în petiție în cadrul prezentei misiuni de audit.

Evaluările de audit au cuprins procesele de contractare și achitare a asistenței medicale primare, specificul alocării mijloacelor financiare după principiul „per capita” și utilizarea mijloacelor financiare pentru cheltuielile de personal. Astfel, pentru acordarea asistenței medicale primare, IMSP CS Ialoveni a fost contractat⁴³ în anul 2021 și a dispus de mijloace publice din

⁴² Regulamentul privind monitorizarea și evaluarea prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice încadrați în SAOAM”, aprobat prin Ordinul CNAM nr.71-A din 23.02.2018.

⁴³ Contractul de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul AOAM nr.05-08/257, încheiat la 31.12.2020.

FAOAM în sumă de 18 508,0 mii lei, reieșind din populația de 29 100 de persoane aflate în evidență.

Cu referire la verificarea aspectelor expuse în petiție, auditul a constatat posibilul conflict de interese la etapa de desfășurare și selectare a candidatului pentru ocuparea funcției vacante de șef al IMSP Centrul de Sănătate Ialoveni. Astfel, prin deciziile Consiliului raional Ialoveni, candidatul care a fost numit în funcția de șef al IMSP CS Ialoveni⁴⁴ a făcut parte din Comisia pentru selectarea candidaților⁴⁵.

În procesul-verbal⁴⁶ al ședinței de desfășurare a probei de interviu, membrii Comisiei de concurs au acordat candidaților întrebări, iar conform borderoului de notare fiecare candidat a obținut punctaj maxim. Criteriile de evaluare a candidaților, punctajul maxim stabilit pentru fiecare criteriu, precum și borderoul de notare nu au fost prezentate echipei de audit.

Totodată, cu referire la procesul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcțiilor vacante de conducători ai instituțiilor medico-sanitare publice, s-au constatat următoarele:

- conform cadrului legal⁴⁷, conducătorii instituțiilor medico-sanitare publice republicane, municipale, raionale sunt selectați prin concurs organizat de Ministerul Sănătății și sunt numiți în funcție de către persoana responsabilă a fondatorului.

La acest aspect, Ministerul Sănătății a motivat că organizează concursurile pentru ocuparea funcției de director al instituțiilor medico-sanitare publice republicane, municipale, raionale⁴⁸, cu excepția IMSP Centre de Sănătate/Centre ale Medicilor de Familie, care conform delimitării, deservește doar populația unei zone arondate, neavând calitatea de instituție medico-sanitară publică raională;

- cadrul normativ⁴⁹ prevede că autoritatea administrației publice locale care este fondatorul IMSP, angajează în bază de contract, pe un termen de 5 ani, și eliberează din funcție șeful IMSP Centrul de Sănătate. Respectiv, nu este stabilită responsabilitatea autorităților administrației publice locale cu privire la desfășurarea concursului, acest proces nefiind reglementat. Se menționează că la concursul pentru ocuparea funcției vacante de șef al IMSP Centrul de Sănătate Ialoveni a participat un singur candidat.

Circumstanțele expuse afectează transparența⁵⁰ procesului de inițiere, desfășurare și selectare a candidaților la ocuparea funcțiilor vacante de conducători ai IMSP Centre de Sănătate/Centre ale Medicilor de Familie, inclusiv în cazul IMSP CS Ialoveni, deoarece nu s-a

⁴⁴ Decizia Consiliului raional Ialoveni nr.06/04-S din 14.12.2018.

⁴⁵ Decizia nr.03/04 din 10.05.2018 a CR Ialoveni „Cu privire la confirmarea componenței Comisiei pentru selectarea candidaților la funcția de șef IMSP-Ior din localitățile raionului”.

⁴⁶ Proces-verbal din 07.12.2018 al ședinței Comisiei pentru selectarea candidaților la funcția de șef al instituției medico-sanitare publice din raion.

⁴⁷ Art.4 a Legii ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28.03.1995.

⁴⁸ Regulamentul privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1016 din 01.09.2016.

⁴⁹ Pct.18 din Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al Instituției Medico-Sanitare Publice Centrul de Sănătate, aprobat prin Ordinul ministrului Sănătății nr. 1086 din 30.12.2016.

⁵⁰ Pct.4 din Regulamentul privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 01.09.2016.

asigurat informarea amplă privind posturile vacante și condițiile pentru ocuparea lor, precum și punerea la dispoziția tuturor persoanelor interesate a informațiilor referitoare la modul de organizare și desfășurare a concursului.

VI. PREZENTAREA BUGETULUI

Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală sunt parte componentă a bugetului public național și reprezintă totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală⁵¹.

CNAM, în calitate de unic administrator al FAOAM, organizează și ține contabilitatea executării FAOAM, potrivit normelor aprobate de Ministerul Finanțelor, și asigură înregistrarea operațiunilor privind veniturile și cheltuielile, precum și privind datoriile achitate până la 31 decembrie, evidența transferurilor de la bugetul de stat, stabilirea rezultatului executării FAOAM prin închiderea conturilor de venituri și cheltuieli, raportând aceste date către Guvern, iar ulterior Parlamentului, spre aprobare.

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 au fost aprobate inițial în sumă de 11 144,1 mil.lei, cheltuielile – în sumă de 11 344,1 mil.lei, cu un deficit de 200,0 mil.lei⁵². Ulterior, în temeiul rectificărilor operate prin Legea nr.137 din 14.10.2021, veniturile au fost precizate în sumă de 11 457,3 mil.lei și la cheltuieli – în sumă de 11 857,3 mil. lei, cu un deficit de 400,0 mil.lei.

Cu referire la ponderea veniturilor totale executate ale FAOAM în BPN se denotă că acestea au constituit 14,9% și ca pondere în PIB – 4,8%. Față de anul 2020, ponderea veniturilor FAOAM în BPN s-a majorat cu 1,3%, iar ponderea în PIB s-a majorat cu 0,6%. De asemenea, se relevă că ponderea cheltuielilor totale executate ale FAOAM în BPN a constituit 14,1%, iar ca pondere în PIB – 4,8%. Față de anul 2020, ponderea cheltuielilor FAOAM în BPN s-a majorat cu 2,6%, iar ponderea în PIB s-a majorat cu 0,7%, situație prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 10

Evoluția executării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală
în perioada 2018-2021

	Unitatea de măsură	Executat			
		Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
PIB	mil.lei	192.508,6	210.378,1	205.432,3	241.871,0
BPN, venituri	mil.lei	57.964,90	62.949,2	62.650,00	77.373,10
FAOAM, total venituri	mil.lei	6.877,4	7636,3	8542,6	11.540,0

⁵¹ Art.3 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵² Art.1 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021 nr.256 din 16.12.2020.

Devieri +/- față de anul precedent	mil.lei	620,8	758,9	906,3	2.997,4
Ponderea în BPN	%	11,9	12,1	13,6	14,9
Ponderea în PIB	%	3,6	3,6	4,2	4,8
BPN, cheltuieli	mil.lei	59.576,9	65.975,6	73.269,80	82.013,6
FAOAM, total cheltuieli	mil.lei	6.714,1	7489,7	8405,5	11.552,1
Devieri +/- față de anul precedent	mil.lei	453,2	775,6	915,8	3.146,6
Ponderea în BPN	%	11,3	11,4	11,5	14,1
Ponderea în PIB	%	3,5	3,6	4,1	4,8
Deficit (-)/Excedent (+)	mil.lei	163,3	146,6	137,1	-12,1
Devieri +/- față de anul precedent	mil.lei	167,5	-16,7	-9,5	-149,2
Ponderea în PIB	%	0,08	0,07	0,07	-0,01

Sursa: Elaborat de auditor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

În urma analizei exercițiului bugetar încheiat la 31 decembrie 2021, s-a constatat că veniturile au fost executate în sumă de 11 540,0 mil.lei, sau cu 82,7 mil.lei (0,7%) mai mult decât nivelul precizat. Cheltuielile de casă au constituit 11 552,1 mil.lei, cu 305,2 mil.lei (2,6%) sub nivelul celor precizate. În aceste condiții, exercițiul bugetar s-a soldat cu un deficit de 12,1 mil.lei, situație prezentată în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.11

Executarea indicatorilor de venituri și cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021

(mil. lei)

Denumirea indicatorului	Executat în anul 2019	Executat în anul 2020	Precizat în anul 2021	Executat în anul 2021	Executat în 2021 față de precizat		Executat în anul 2021 față de anul 2019		Executat în anul 2021 față de anul 2020	
					devieri (+/-)	%	devieri (+/-)	%	devieri (+/-)	%
Venituri	7.636,3	8.542,6	11.457,3	11.540,0	82,7	100,7	3.903,7	151,1	2.997,5	135,1
Cheltuieli	7.489,7	8.405,5	11.857,3	11.552,1	-305,2	97,4	4.062,4	154,2	3.146,6	137,4

Sursa: Rapoartele privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anii 2019, 2020 și 2021.

În comparație cu anul precedent, atât veniturile, cât și cheltuielile au înregistrat o creștere cu 2 997,5 mil.lei (sau cu 35,1%) și, respectiv, 3 146,6 mil.lei (sau cu 37,4%). Majorarea veniturilor a fost datorată, în mare parte, majorării față de anul precedent a transferurilor de la bugetul de stat pentru persoanele asigurate de Guvern, cu 2 313,6 mil.lei (sau cu 65,1 %), precum și mărirea cu 677,5 mil.lei (sau cu 14,1%) a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense.

Concomitent, majorarea cheltuielilor cu 3 146,6 mil.lei (sau cu 37,4%) a fost condiționată de necesitatea acoperirii cheltuielilor aferente majorării salariilor de funcție pentru personalul medical cu circa 1 962,3 mil.lei, majorarea cu 81,5 mil.lei a cheltuielilor aferente majorării salariilor

de funcție pentru personalul administrativ-gospodăresc din instituțiile medicale, și acordarea a 362,2 mil.lei pentru acoperirea cheltuielilor la achitarea suplimentului personalului antrenat în acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz COVID-19.

Potrivit prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale⁵³, indicatorii anuali ai fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pot fi precizați de cel mult 2 ori. Astfel, la data 14.10.2021 a fost aprobată Legea pentru modificarea Legii fondurilor asigurării de asistență medicală pe anul 2021 nr.256/2020⁵⁴. Precizările indicatorilor fondurilor s-au datorat:

- majorării cu 26,6 mil.lei a salariilor de funcție ale personalului administrativ-gospodăresc din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, cu 57%, începând cu 01.11.2021;
- acoperirea cheltuielilor în sumă de 4,5 mil.lei pentru serviciile spitalicești acordate pacienților care întrunesc definiția de caz COVID-19 (suspect, probabil, confirmat);
- acordarea a 126,6 mil.lei pentru suplimentul la salariul de funcție calculat personalului antrenat în acordarea asistenței medicale persoanelor care întrunesc criteriile definiției de caz COVID-19;
- acoperirea cheltuielilor în sumă de 0,7 mil.lei pentru asigurarea bunei funcționări a prestatorilor de servicii medicale în scopul acordării asistenței medicale oportune și calitative populației etc.

În anul 2021, veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală au constituit 11 540,0 mil.lei, fiind cu 82,7 mil.lei mai mari decât nivelul precizat, date prezentate în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.12

Dinamica veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021, în comparație cu anii 2018-2020

(mil.lei)

Indicatori	Anii				Devieri 2021/2020		Devieri 2021/2019		Devieri 2021/2018	
	2018	2019	2020	2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5*100/4	8=5-3	9=5*100/3	10=5-2	11=5*100/2
Venituri precizate	6733,3	7709,8	8500,8	11457,3	2956,5	134,8	3747,5	148,6	4724,0	170,2
Venituri executate, inclusiv:	6877,4	7636,3	8542,6	11540,0	2997,4	135,1	3903,7	151,1	4662,6	167,8
Prime de AOAM în formă de contribuție procentuală	4007,2	4645,1	4800,5	5478,0	677,5	114,1	832,9	117,9	1470,8	136,7
Prime AOAM în sumă fixă	110,3	123,0	139,1	137,2	-1,9	98,6	14,2	111,5	26,9	124,4
Alte venituri	31,8	54,5	69,3	89,8	20,5	129,6	35,3	164,8	58,0	282,4
Transferuri curente cu destinație specială	93,1	94,4	153,2	140,9	-12,3	92,0	46,5	149,3	47,8	151,3

⁵³ Art.61 alin.(5) Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵⁴ Legea nr.137 din 14.10.2021 pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 nr.256/2020.

<i>Transferuri curente cu destinație generală</i>	2635,0	2719,3	3380,5	5694,1	2313,6	168,4	2974,8	209,4	3059,1	216,1
---	--------	--------	--------	--------	--------	-------	--------	-------	--------	-------

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anii 2018-2021.

Ponderea semnificativă în totalul veniturilor FAOAM o au transferurile cu destinație generală și specială între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, de 50,6% (5 835,0 mil.lei) și, respectiv, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și alte recompense achitate de angajați, care constituie 47,5% (5 478,0 mil.lei), urmate de primele de asigurare medicală obligatorie în sumă fixă – 1,2% (137,2 mil.lei), care au fost achitate de către 65 087 de persoane, date prezentate în Anexa nr.5 la prezentul Raport de audit.

Referitor la transferurile cu destinație generală, acestea au fost alocate pentru 1 691 690 de persoane care fac parte din categoriile de persoane asigurate de Guvern. Acestea au fost executate în sumă de 5 693,4 mil.lei, sau cu 2 313,6 mil.lei mai mult decât în anul 2020. În anul 2021, veniturile acumulate și gestionate de CNAM au fost înregistrate/reflectate corespunzător în evidența contabilă și asigură plenitudinea informațiilor prezentate în Rapoartele Guvernului privind executarea fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală.

Cheltuielile FAOAM au fost executate în sumă de 11 552,1 mil.lei, cu 305,2 mil.lei mai puțin decât nivelul precizat. Aceste circumstanțe au fost generate de faptul că, în cadrul unor subprograme finanțate din contul mijloacelor fondului pentru achitarea serviciilor medicale, nu au fost realizate volumele de asistență medicală în sumă de 267,1 mil.lei, inclusiv: subprogramul „Asistența medicală spitalicească” – 131,6 mil.lei, subprogramul „Asistența medicală urgentă prespitalicească” – 62,6 mil.lei, subprogramul „Asistența medicală primară” – 54,5 mil.lei (inclusiv medicamente compensate – 44,6 mil.lei), subprogramul „Servicii medicale de înaltă performanță” – 9,7 mil.lei, subprogramul „Asistența medicală specializată de ambulatoriu” – 7,5 mil.lei, și subprogramul „Îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu” – 1,1 mil.lei, date prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.13

Dinamica cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2021, în comparație cu anii 2018-2020

(mil.lei)

Indicatori	Anii				Devieri 2021/2020		Devieri 2021/2019		Devieri 2021/2018	
	2018	2019	2020	2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5*100/4	8=5-3	9=5*100/3	10=5-2	11=5*100/2
Cheltuieli precizate	6733,3	7709,8	8917,4	11857,3	2939,9	133,0	4147,5	153,8	5124,0	176,1
Cheltuieli executate, inclusiv:	6714,1	7489,7	8405,5	11552,1	3146,6	137,4	4062,4	154,2	4838,0	172,1
Fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice	6586,3	7333,7	8270,1	11436,2	3166,1	138,3	4102,5	155,9	4849,9	173,6

Fondul de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală	0,0	0,0	10,0	0	-10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fondul măsurilor de profilaxie (de prevenire a riscurilor de îmbolnăvire)	11,7	22,0	25,3	19,6	-5,7	77,5	-2,4	89,1	7,9
Fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale	38,1	55,3	19,9	9,6	-10,3	48,2	-45,7	17,4	-28,5
Fondul de administrare al sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală	77,8	78,7	80,2	86,7	6,5	108,1	8,0	110,2	8,9

Sursă: Informații generalizate din Rapoartele privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anii 2018-2021.

Cu referire la subprogramele de cheltuieli, structurate pe tipuri de asistență medicală, se denotă că, la fel ca și în anii precedenți, ponderea cea mai semnificativă o deține asistența medicală spitalicească, în cuantum de 6 247,0 mil.lei, sau 54,1% din totalul cheltuielilor, fiind urmată de asistența medicală primară – 2 908,7 mil.lei (25,2%), asistența medicală urgentă prespitalicească – 1 011,8 mil.lei (8,8%), asistența medicală de ambulatoriu – 942,2 mil.lei (8,2%) etc. Structura cheltuielilor pe tipuri de subprograme se prezintă în Anexa nr.6 la prezentul Raport de audit.

Totodată, auditul relevă că valoarea medicamentelor eliberate de către prestatorii de servicii farmaceutice este în creștere, în anul 2021 fiind eliberate medicamente compensate în valoare de 643,0 mil.lei, cu 30,6 mil.lei (sau cu 5,0%) mai mult decât în anul 2020, numărul beneficiarilor de medicamente compensate în anul 2021 fiind de 741 023 de persoane, sau cu 1 956 de beneficiari (0,3 %) mai mult decât în anul 2020, informație redată în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.14

Informație privind beneficiarii de rețete pentru medicamentele compensate din FAOM (mii lei)

Anul	Numărul rețetelor în baza cărora au fost eliberate medicamente compensate	Valoarea medicamentelor eliberate	Numărul beneficiarilor unici de medicamente compensate
2017	5 419 415	516 804,8	833 403
2018	5 265 510	509 237,9	815 842
2019	5 601 001	598 994,1	832 466
2020	4 944 713	612 461,7	739 067
2021	5 116 036	643 041,3	741 023

Sursa: Elaborat de audit în baza datelor prezentate de CNAM.

Numărul persoanelor pe tipuri de maladii (cu rată înaltă de morbiditate), care au beneficiat de medicamente compensate în anul 2021, comparativ cu anul 2020, se prezintă în Anexa nr.7 la prezentul Raport de audit.

Se denotă că semnificativ s-a majorat numărul beneficiarilor de preparate compensate pentru epidermoliza buloasă - 66%, staționar la adulți - 56 %, scleroza multiplă - 24%, boli

autoimune - 22%. Totodată, în anul 2021 a fost înregistrată și o diminuare a beneficiarilor de medicamente pentru tratarea bolilor aparatului digestiv, cu 15%, profilaxia femeilor gravide - cu 10%.

Cu referire la fondul măsurilor de profilaxie (19,6 mil.lei), în anul 2021 CNAM a alocat 19,6 mil.lei pentru imunizări și alte metode de profilaxie primară și secundară (8,4 mil.lei), examinări profilactice (screening) în scopul depistării precoce a îmbolnăvirilor (4,4 mil.lei) și alte activități de profilaxie și prevenire a riscurilor de îmbolnăvire (6,7 mil.lei).

În ceea ce privește mijloacele fondului de dezvoltare (9,6 mil. lei), în anul 2021 acestea au fost destinate pentru dotarea instituțiilor medicale spitalicești cu utilaje și dispozitive medicale necesare în combaterea virusului SARS-CoV-2 (6,4 mil.lei) și fortificarea asistenței medicale primare, prin acordarea mijloacelor financiare pentru finanțarea proiectelor investiționale (3,1 mil.lei).

VII. RECOMANDĂRI

Recomandări Ministerului Sănătății și Directorului General al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru:

1. reexaminarea modului de contractare „buget global”, cu elaborarea bazei de contractare a serviciilor medicale din FAOM și stabilirea indicatorilor de rezultat pentru volumul de servicii acordate, raportate și achitate (pct.3.1, pct.3.2);
2. asigurarea elaborării și aprobării metodologiei de raportare de către instituțiile de profil a volumului de servicii medicale prestate, precum și de determinare/calculare a pacienților unici deserviți pe parcursul anului, în vederea utilizării rezultative a mijloacelor financiare contractate („per capita”) achitate și raportate de către CNAM (pct.4.1);
3. monitorizarea și controlul realizării contractelor de prestări servicii în cadrul AOAM, în scopul gestionării resurselor financiare alocate cu asigurarea revizuirii și ajustării cadrului de raportare a instituțiilor medicale, în condițiile realizării serviciilor medicale supra contract (pct.3.3);

Recomandare Directorului General al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru:

4. actualizarea și revizuirea permanentă a bazei de date a pacienților din lista de așteptare și asigurarea transparenței accesului persoanelor asigurate la tratament costisitor (pct.5.4, pct.5.5);

Recomandări Ministerului Sănătății, pentru:

5. asigurarea întreprinderii măsurilor ce se impun, în scopul asigurării continuității reformelor prin extinderea funcționalității SIA „Asistență Medicală Primară” și implementarea rețelei electronice „e-Rețetă”, cu stabilirea termenelor de realizare raportați (pct.4.1, pct.5.6);
6. reglementarea procesului de inițiere, desfășurare și selectare a candidaților la ocuparea funcțiilor vacante de conducători ai instituțiilor medico-sanitare publice (pct.5.7);

Recomandare Directorului IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, pentru:

7. asigurarea elaborării și încheierii contractelor bilaterale de prestare a serviciilor medicale cu includerea prevederilor aferente valorii contractelor și a tipurilor de servicii contractate și prestate, precum și a cerințelor aferente specificului realizării investigațiilor pentru persoanele cu statut asigurat/neasigurat (pct.4.3);

În prezentul Raport de audit se reiterează următoarea recomandare

Ministrei Sănătății și Directorului General al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru:

8. evaluarea necesităților și accesului populației la serviciile medicale de înaltă performanță.

VIII. RESPONSABILITĂȚILE CELOR ÎNSĂRCINAȚI CU GUVERNANȚA PENTRU RAPORTUL GUVERNULUI

Responsabilitatea Guvernului, în domeniul finanțelor publice, este de a exercita conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile stabilite⁵⁵.

Responsabilitatea Ministerului Sănătății a constat în monitorizarea și analiza executării FAOM⁵⁶.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor ține de⁵⁷:

- elaborarea și aprobarea, în baza Legii contabilității și în conformitate cu Planul de conturi contabile, a metodologiei privind evidența contabilă în sistemul bugetar, inclusiv privind contabilitatea executării FAOM;
- elaborarea și aprobarea metodologiei privind implementarea cadrului normativ-legal în domeniul finanțelor publice, inclusiv privind evidența contabilă și raportarea bugetelor componente ale bugetului public național, precum și acordarea asistenței metodologice în procesul bugetar.

Responsabilitatea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a constat în pregătirea și prezentarea fidelă către Guvern, Ministerul Sănătății și Ministerul Finanțelor a rapoartelor privind executarea FAOM, în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil și asigurarea publicării acestora⁵⁸.

Directorul General al Companiei, în calitate de ordonator principal de credite și administrator al fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală⁵⁹, este responsabil de pregătirea și prezentarea fidelă a Raportului Guvernului privind executarea FAOM pentru anul 2021 în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil⁶⁰. De asemenea, responsabilitatea managementului

⁵⁵ Art.19 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵⁶ Art.22 din Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010.

⁵⁷ Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵⁸ Art.22 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵⁹ Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017.

⁶⁰ Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017; Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul ministrului Finanțelor nr.02 din 05.01.2018 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea FAOM”.

este de a organiza și a implementa sistemul de control intern⁶¹, în scopul de a asigura desfășurarea și organizarea eficientă a activității economice, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și eroare, exactitatea și plenitudinea datelor raportate.

IX. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI ÎNTR-UN AUDIT AL RAPORTULUI GUVERNULUI

Auditorul este responsabil de planificarea și realizarea misiunii de audit, cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit.

Obiectivele auditorului sunt: obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu SIA va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există. Denaturările pot fi urmare a fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor situații financiare.

O informație mai detaliată privind responsabilitățile auditorului este prezentată pe pagina web a Curții de Conturi, la adresa: <http://www.ccrm.md/activitatea-curtii-de-conturi-1-25>.

SEMNĂTURA AUDITORULUI

Echipa de audit:

Șefa Direcției de audit III din cadrul Direcției generale de audit II,
șefa echipei de audit,

Irina Pîntea

Auditor public principal,

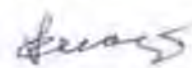
Evghenii Grosu

Auditoare publică superioară,

Cristina Bîrca

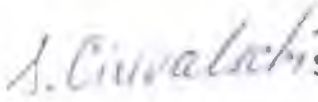
Auditor public superior,

Iacob Cocoș

Responsabilă de audit:

șefa Direcției generale de audit II,

Sofia Ciuvalschi

⁶¹ Art.28, art 29 lit.(d) din Hotărârea Guvernului nr.156 din 11.02.2002 „Cu privire la aprobarea Statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină”.

Informație privind volumul de asistență medicală spitalicească contractată, prestată, înregistrată și raportată de către instituțiile medico-sanitare publice, în anul 2021

Denumirea IMSP	Denumire program special	Cazuri tratate contractate	Cazuri tratate achitate	Suma contractă, facturată și achitată	Cazuri tratate executate	ICM executat	Executat program	Total executat	Volumul de asistență medicală realizată supra contract
IMSP Institutul Mamei și Copilului	Program general	x	x	364,3	37.051	1,2318	332,4	368,9	4,6
	Chirurgie de zi	x	x		1.610	0,7296	8,6		
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x		1.021	1,6857	15,4		
	Hospice (zi/pat)	x	x		3.674		2,5		
	Reabilitare pediatrică	x	x		1.365		10,0		
IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Mosneaga”	Program general	x	x	446,4	15.600	2,6975	265,8	452,6	6,2
	Chirurgie de zi	x	x		938	1,1412	6,8		
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x		2.499	7,9920	178,4		
	Reabilitare neurologică	x	x		119		1,3		
	Reabilitare cardiologică	x	x		45		0,3		
IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Program general	x	x	377,6	15.591	2,2649	261,2	394,4	16,8
	Chirurgie de zi	x	x		1.889	0,9274	13,0		
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x		2.591	5,0761	117,5		
	Reabilitare	x	x		438		2,7		
IMSP Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Program general	x	x	74,2	3.357	1,2795	26,6	78,2	4,0
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x		1.948	1,9495	33,9		
	Geriatrică	x	x		1.032		6,1		
	Reabilitare	x	x		1.001		6,3		
	Reabilitare neurologică	x	x		401		4,3		
	Reabilitare cardiologică	x	x		5		0,04		
	Reabilitare ortopedică	x	x		119		1,0		

IMSP Institutul de Cardiologie	Program general	x	x
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x
	Reabilitare cardiologică	x	x
IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie	Program general	x	x
	Chirurgie de zi	x	x
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x
	Reabilitare neurologică	x	x
IMSP Institutul Oncologic	Program general	x	x
	Chirurgie de zi	x	x
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x
	Hospice (zi/pat)	x	x
IMSP Spitalul Clinic Bălți	Program general	x	x
	Chirurgie de zi	x	x
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x
	Reabilitare	x	x
	Ftiziatrie (zi/pat)	x	x
IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfântul Arhanghel Mihail”	Program general	x	x
	Chirurgie de zi	x	x
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x
	Reabilitare	x	x

60,2	4.966	1,8255	56,2	61,0	0,8
	93	2,0325	1,7		
	435		3,1		
87,8	4.164	2,9110	75,2	89,3	1,5
	91	1,4132	0,8		
	138	4,3775	5,4		
	730		7,9		
283,8	23.990	1,8618	277,1	288,6	4,8
	1.470	0,7067	6,4		
	174	3,2903	5,1		
	62		0,04		
298,3	22.121	1,2342	169,4	300,7	2,4
	646	0,6838	2,7		
	5.495	2,2450	110,2		
	2.085		13,0		
	7.056		5,4		
119,9	3.103	1,7040	32,7	121,2	1,3
	46	1,0823	0,3		
	4.561	1,9949	81,3		
	1.107		6,9		
259,4	17.009	2,0363	214,3	314,2	54,8
	1.283	1,3330	10,6		

IMSP Spitalul raional Cahul	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x	89,4	1.976	1,7820	31,5	91,2	1,8
	Reabilitare	x	x		738		4,6		
	Program general	x	x		8.132	1,2603	56,1		
	Chirurgie de zi	x	x		248	0,5733	0,8		
	Infecția cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19)	x	x		2.023	1,8977	34,3		
	Reabilitare	x	x				0,0		
	Hospice (zi/pat)	x	x				0,0		

Sursa: Elaborat în baza datelor din Sistemul Informațional „Evidența și raportarea serviciilor medicale în sistem DRG-online”.

Informație privind sumele alocate pentru activitățile specifice în cadrul asistenței medicale
primare, în anul 2021, mii lei

Nr. d/o	Denumirea prestatorului	Suma pentru activitățile specifice
1	AMT Botanica	2.143,83
2	AMT Buiucani	1.853,06
3	AMT Centru	1.771,97
4	AMT Ciocana	1.534,19
5	AMT Râșcani	2.200,89
6	CMF Municipal Bălți	1.367,96
7	CS Râșcani	588,90
8	CS Glodeni	531,47
9	CS Sângerei	811,12
10	CS Edineț	719,91
11	CS Briceni	666,24
12	CS Soroca	872,89
13	CS Drochia	775,29
14	CMF Florești	804,46
15	CS Ocnîța	463,88
16	CS Dondușeni	364,86
17	CS Orhei nr.1	1.155,42
18	CS Șoldănești	368,53
19	CS Rezina	421,89
20	CS Telenești	583,34
21	CS Criuleni	675,40
22	CS Ungheni	1.075,58
23	CS Călărași	683,19
24	CS Nisporeni	559,49
25	CS Fălești	774,09
26	CS Strășeni	837,70
27	CS Ialoveni	969,76
28	CS Dubăsari	321,51
29	CS Hâncești	1.019,59
30	CS Căușeni	787,37
31	CS Ștefan Vodă	608,34
32	CS Cimișlia	516,22
33	CS Basarabeasca	273,27
34	CS Anenii Noi	946,73
35	CS Cahul	1.186,79

36	CS Cantemir	518,74
37	CS Leova	457,90
38	CS Taraclia (raional)	390,69
39	CS Comrat	698,16
40	CS Ceadâr-Lunga	629,76
41	CS Vulcănești	230,98
	Total	34.161,36

Sursa: Elaborat în baza datelor prezentate de CNAM.

Acțiunile întreprinse de entitate de la ultimul raport de audit elaborat de Curtea de Conturi

Recomandările de audit	Măsurile întreprinse de entități	Statutul implementării recomandării
Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină		
1.1. reexaminarea modului de contractare „buget global”, cu elaborarea bazei de contractare a serviciilor medicale din FAOM și stabilirea indicatorilor de rezultat pentru volumul de servicii acordate, raportate și achitate (pct.5.1)	<u>Răspuns/acțiuni întreprinse de CNAM</u> Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: CNAM a elaborat proiectul scrisorii către MS privind solicitarea suportului metodologic în <i>revederea și actualizarea Ordinului MS nr.100/2008 „Cu privire la normativul de personal”</i>, care va servi temei pentru estimarea „bugetului global”. În perspectivă, se prevede instituirea unui grup de lucru cu specialiști competenți în elaborarea metodologiei de planificare a finanțării prin metoda „buget global”. La data de 16.03.2022 CNAM a remis în adresa Ministerului Sănătății Scrisoarea nr.01-06/757 din 16.03.2022 privind oportunitatea revizuirii Ordinului MS nr.100/2008 „Cu privire la normativul de personal”. <u>Răspuns/acțiuni întreprinse de MS</u> Scrisoarea MS nr.16/741 din 25.02.2022: de comun cu CNAM a elaborat și aprobat Ordinul nr.1227/350-A din 29.12.2021 „Privind aprobarea Criteriilor de contractare a prestatorilor de servicii medicale în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2022”, prin care a fost modificată metoda de plată în asistența medicală urgență prespitalicească de la „buget global” la „per capita”. În același timp, prin ordinul sus-menționat, IMSP Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească a fost exclus ca unicul prestator de asistență medicală urgentă prespitalicească în cadrul AOAM și a fost inclusă prevederea prin care asistența medicală urgentă prespitalicească este acordată în cadrul sistemului AOAM de către prestatorii de servicii medicale, autorizați conform cadrului normativ, care în raporturile contractuale cu CNAM, nu contractează de la alți prestatori acest tip de asistență medicală.	Parțial implementat

1.2. ajustarea reglementărilor aferente proceselor, în situațiile excepționale de transportare a pacienților cu Sindrom coronarian acut de către echipele de urgență și ne/preluare de către instituțiile medicale (pct.5.5)	<u>Răspuns/acțiuni întreprinse de CNAM</u> Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: A fost evaluat gradul de accesibilitate a pacienților cu Sindrom coronarian acut către instituțiile medicale specializate. S-a constatat că accesul pacienților vizați la serviciile prestate în cadrul Programului special „Cardiologie intervențională” este în continuă perfecționare și este un serviciu prioritar în urgențele medicale. În același timp, pentru actualizarea Ordinului MS nr.235/2020, CNAM a elaborat proiectul scrisorii către MS privind examinarea posibilității reglementării repartizării/atașării teritoriilor administrative la prestatorii încadrați în Programul special „Cardiologie intervențională”, pentru modul de spitalizare programat. Astfel, pentru anul 2022 au fost negociate condiții noi de prestare, raportare și achitare a serviciilor medicale prestate în cadrul programului special „Cardiologie intervențională”, cu respectarea prevederilor Ordinului MS nr.235 din 06.03.2020. <u>Răspuns/acțiuni întreprinse de MS</u> Scrisoarea MS nr.16/741 din 25.02.2022: Prin Ordinul MSMPS nr.508 din 31 mai 2021 „Cu privire la organizarea misiunii Organizației Mondiale a Sănătății „Evaluarea sistemului de asistență medicală pentru consolidarea funcțiilor și capacităților sistemului de sănătate”, a fost distribuit către instituțiile medico-sanitare publice Chestionarul de evaluare a sistemului de asistență medicală de urgență. Totodată, prin Dispoziția MS nr.879-d din 18 noiembrie 2021 a fost instituit un grup de lucru, responsabil de elaborarea foii de parcurs pentru consolidarea sistemului de urgență medicală și a capacităților instituțional ca parte a sistemului de sănătate. În același timp menționăm că, conform prevederilor pct.10.18 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.235/2021, Ministerul Sănătății urmează să asigure accesul cetățenilor la servicii de urgență corespunzătoare, precum și la mijloace de transport specializate care să satisfacă nevoia de tratament și transport medical.	Implementat
4.1. asigurarea elaborării și aprobării metodologiei de raportare de către instituțiile de profil a volumului de servicii medicale prestate, precum și de determinare/calculare a numărului pacienților unici deserviți pe parcursul anului, în vederea utilizării rezultative a	<u>Răspuns/acțiuni întreprinse de CNAM</u> Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: Reprezentanții CNAM au participat la elaborarea raportului personificat în SIA „AMP” pentru pacienții deserviți în cadrul AMP. Totodată, se efectuează dezvoltarea continuă a SIRSMP pentru elaborarea metodologiei de raportare personificate pentru pacienții care beneficiază SIP. Pentru a evalua accesul populației la SIP, în luna mai 2021, a fost formulat un set de rapoarte care urmau a fi dezvoltate în cadrul SIRSMP. În acest scop, a fost elaborat caietul de sarcini pentru dezvoltarea acestora și înaintată cererea pentru organizarea achizițiilor publice pentru desemnarea dezvoltatorului acestor rapoarte. Ca urmare, au fost organizate 2 achiziții publice a serviciilor de mentenanță și	Parțial implementat

mijloacelor financiare contractate („per capita”) achitate și raportate de către CNAM (pct.4.3)	dezvoltare a SIRSM, la care nu a fost depusă nici o cerere. Astfel, la momentul actual, rapoartele nu sunt dezvoltate. <u>Răspuns/acțiuni întreprinse de MS</u> Scrisoarea MS nr.16/741 din 25.02.2022: SIA AMP este utilizat insuficient. Se menține înregistrarea dublă a datelor medicale (pe hârtie și electronică) cauzată de lipsa interoperabilității dintre SIA AMP, SIA AMS și serviciile de diagnostic și laborator. Aceasta reprezintă o povara enormă pentru lucrătorii medicali. Totodată, menționăm că volumul de servicii medicale prestat de către prestatorii de servicii medicale este format din vizite primare și repetate (consultații, investigații primare și repetate). Având ca bază, principiul de solidaritate în AOAM, un pacient consumă servicii multiple, repetate. <i>Respectiv, considerăm nerelevantă monitorizarea serviciilor per pacient.</i>	
4.2. asigurarea evaluării părților componente ale cheltuielilor aferente serviciilor medicale prestate de instituțiile medicale, cu aprobarea tarifelor în baza calculelor justificative și echitabile, reieșind din domeniul, specificul și nivelurile instituțiilor medicale (pct.5.3)	<u>Răspuns/acțiuni întreprinse de CNAM</u> Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: Au fost aprobate noile valori relative și tarife pentru plata serviciilor medicale în DRG care urmează a fi implementate începând cu anul 2022 (Ordinul comun al MS și CNAM nr.1102/312A din 26.11.2021). <u>Răspuns/acțiuni întreprinse de MS</u> Scrisoarea MS nr.16/741 din 25.02.2022: Pentru asigurarea implementării noilor VR și tarifului de bază în sistemul de finanțare DRG, a fost aprobat Ordinul MSMPS și CNAM nr.1189/351-A din 14.12.2020 „Cu privire la ajustarea valorilor relative și tarifelor pentru metoda de plată a spitalelor DRG (Case-Mix)” în baza căruia expertul OMS a ajustat valorile relative prezentate de compania Eurohealth în cadrul proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” finalizat în anul 2017. Ulterior, a fost aprobat Ordinul MSMPS și CNAM nr.1317/385-A din 31.12.2020 „Cu privire la pilotarea valorilor relative ajustate și tarifelor utilizate pentru metoda de plată a spitalelor DRG (Case-Mix)”, în baza căruia expertul OMS de comun cu CNAM și MS urmau să realizeze pe parcursul anului 2021 simularea mecanismului de plată DRG, utilizând valorile relative noi și tarifele de bază ajustate în vederea evaluării impactului aplicării noilor valori relative asupra bugetelor spitalelor. Prin urmare, pentru executarea ordinului sus-menționat, pe parcursul anului 2021 au fost realizate de către expertul OMS, de comun cu CNAM și MS, mai multe simulări în baza cazurilor executate de spitale în anul 2019 și anul 2021, în urma cărora a fost aprobat noul set de VR prin Ordinul MS și CNAM nr.1102/312-A din 26.11.2021 „Cu privire la aprobarea Listei categoriilor majore de diagnostice, grupelor de diagnostic (DRG) și valorilor relative asociate DRG”. Noul set de VR urmează să fie aplicat în sistemul	Implementat

	de finanțare DRG a prestatorilor de servicii medicale pentru cazurile acute începând cu anul 2022. Totodată, au fost calculate, utilizând algoritmul de clusterizare KMeans, tarifele de bază în sistemul de finanțare DRG pentru anul 2022 și aprobate prin Ordinul MS și CNAM nr.1221/344-A din 27.12.2021 "Cu privire la aprobarea tarifelor serviciilor medicale pentru anul 2022". Restul tarifelor utilizate în contractarea și finanțarea prestatorilor de servicii medicale de către CNAM pentru anul 2022, au fost calculate în baza Metodologiei stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare, aprobată prin Hotărârile Guvernului nr.1020/2011 „Cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare”, și ulterior aprobate prin Ordinul MS și CNAM nr.1221/344-A din 27.12.2021 "Cu privire la aprobarea tarifelor serviciilor medicale pentru anul 2022".	
4.3. evaluarea necesităților și accesului populației la servicii medicale de înaltă performanță	Răspuns/acțiuni întreprinse de CNAM Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: Pentru a evalua accesul populației la SIP, în luna mai 2021 a fost formulat un set de rapoarte care urmau a fi dezvoltate în cadrul SIRSMM. În acest scop, a fost elaborat caietul de sarcini pentru dezvoltarea acestora și înaintată cererea pentru organizarea achizițiilor publice pentru desemnarea dezvoltatorului acestor rapoarte. Ca urmare, au fost organizate 2 achiziții publice a serviciilor de mentenanță și dezvoltare a SIRSMM, la care nu a fost depusă nici o cerere. Astfel, la momentul actual, rapoartele nu sunt dezvoltate. În Planul de activitate al CNAM pentru anul 2022 este prevăzută acțiunea cu referire la analiza pachetului de servicii medicale de înaltă performanță (SIP) contractate din fondurile AOAM, cu următoarele sub acțiuni de realizat pe parcursul anului: 1) analiza cadrului normativ și a modului de organizare a SIP contractate din fondurile AOAM; 2) evaluarea necesităților și accesului populației la SIP în baza rapoartelor generate de SIRSMM; 3) analiza argumentării prescrierii SIP de către prestatorii de servicii medicale; 4) analiza și evaluarea pachetului și volumului SIP cu participarea Comisiilor de specialitate ale MS; 5) elaborarea propunerilor de modificare a Programului unic cu referire la lista SIP. Menționăm că, în I trimestru al anului 2022, a fost analizat cadrul normativ și modul de organizare a SIP contractate din fondurile AOAM în baza ordinelor Ministerului Sănătății și CNAM. De asemenea, au fost examinate și analizate informații cu privire la SIP prestate în baza tehnologiilor înalt specializate în perioada anilor 2018-2021 în comparație cu datele despre serviciile medicale costisitoare din raportul OCDE și UE „Health at a Glance. Europa 2020”, informații din mediul on-line oferite de diverse surse statistice, inclusiv practica internațională privind modalitatea de prestare a investigațiilor de înaltă performanță în diverse țări, cât și dotarea cu aparatură performantă.	Parțial implementat

	<u>Răspuns/actiuni întreprinse de MS</u> Scrisoarea MS nr.16/741 din 25.02.2022: În scopul îmbunătățirii accesului populației la servicii medicale de înaltă performanță, s-a propus extinderea Listei serviciilor medicale de înaltă performanță (Anexa nr.5 la Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală), care a fost completata cu poziții noi (investigații de laborator, imagistică medicală, radiodiagnostic, medicină nucleară, endoscopice). Proiectul HG cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.1387/2007 pentru aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală a fost expediat Cancelariei de Stat prin scrisoarea Ministerului Sănătății nr.08/6412 din 28.12.2021 și este în proces de avizare.	
4.4. elaborarea și aprobarea, în modul stabilit, a criteriilor aferente delimitării activităților profilactice finanțate din fondul măsurilor de profilaxie de cele finanțate din fondul de bază, cu raportarea realizării indicatorilor aferenți subprogramei bugetare	<u>Răspuns/actiuni întreprinse de CNAM</u> Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: În baza Ordinului MS nr.967/2021 a fost creat un grup de lucru din reprezentanții MS și CNAM în scopul elaborării criteriilor de delimitare a activităților profilactice finanțate din fondul măsurilor de profilaxie de cele finanțate din fondul de bază.	Implementat
	<u>Răspuns/actiuni întreprinse de MS</u> Scrisoarea MS nr.16/741 din 25.02.2022: Pentru executarea recomandărilor de la pct.4.4, MS a elaborat și aprobat Ordinul nr.967 din 19.10.2021 „Cu privire la instituirea grupului de lucru”, prin care se prevede instituirea grupului de lucru responsabil de stabilirea criteriilor de delimitare a activităților profilactice, finanțate din fondul măsurilor de profilaxie de cele finanțate din fondul de baza si elaborarea propunerilor de modificare a actelor normative ce reglementează activitățile profilactice. Totodată, prin Ordinul comun MSMPS si CNAM nr.755/187-A din 06.08.2021 „Cu privire la modificarea Ordinului comun al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr.51 din 28 ianuarie 2021”, au fost aprobate prioritățile de utilizare a mijloacelor financiare din fondul măsurilor de profilaxie aferente implementării programelor naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății pentru anul 2021. (sunt anexate Ordinile)	
Companiei Naționale de Asigurări în Medicină		
2.1. actualizarea și revizuirea bazei de date a pacienților din lista de așteptare și asigurarea transparenței accesului persoanelor asigurate la tratament costisitor (pct.6.2)	Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: În scopul perfecționării mecanismelor de monitorizare și evidență a listelor de așteptare, precum și asigurarea unei bune gestionări și transparențe a acestora, CNAM a elaborat propuneri de modificare și completare a Ordinului comun al MSMPS și CNAM nr.988/297-A din 02.11.2020, prin completarea Ordinului cu un capitol nou „Remiterea pacienților”. Totodată, în acest scop, la data 16.12.2021 a fost organizată o ședință comună în cadrul MS cu participarea reprezentanților MS, CNAM și a prestatorilor de servicii medicale, unde au fost puse în discuție mai multe solicitări apărute pe parcurs.	Neimplementat

	De menționat, că listele de așteptare sunt permanent actualizate prin includerea lunară a pacienților noi în listă, precum și prin procesul de remitere a pacienților din lista de așteptare generală, la fel și excluderea pacienților din listă conform prevederilor ordinului în vigoare. <i>De asemenea, CNAM a elaborat nota conceptuală privind dezvoltarea caietului de sarcini și implementarea sistemului informațional cu privire la gestionarea listelor de așteptare.</i>	
2.2. evaluarea procesului de realizare a asistenței medicale urgente prespitalicești contractate cu instituțiile medicale private, prin prisma utilizării mijloacelor FAOAM și corespunderea cu clauzele contractului de acordare a asistenței medicale a volumului și costului serviciilor medicale (pct.5.1, pct.5.2)	Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: În perspectivă va fi elaborat proiectul Hotărârii de Guvern pentru a se vedea pct.19 din Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale pentru anul 2022, cu stabilirea prestatorilor ce prestează tipul de asistență urgentă. Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în sistemul AOAM pentru anul 2022, aprobate prin Ordinul comun al MS și CNAM nr.1227/350-A din 29.12.2021, prevăd că asistență medicală urgentă prespitalicească se acordă în cadrul sistemului AOAM de către prestatorii de servicii medicale, autorizați conform cadrului normativ, care în raporturile contractuale cu CNAM nu contractează de la alți prestatori acest tip de asistență medicală. Metoda de plată a fost stabilită „per capita”.	Implementat
5.1. asigurarea întreprinderii măsurilor ce se impun, în scopul asigurării continuității reformelor prin extinderea funcționalității SIA „Asistență Medicală Primară” și implementarea rețelei electronice „e-Rețetă”, cu stabilirea termenelor de realizare raportate (pct.6.4)	Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: CNAM a expediat 3 demersuri (nr. 01-07/1020 din 26.04.2021, nr.01-07/1676 din 19.07.2021 și nr.01-07/1759 din 30.07.2021) în adresa MS și BM cu referire la progresele înregistrate în anii 2020-2021 ce vizează dezvoltarea SIA „AMP”, modulul „e-Rețetă” și confirmarea derulării proiectului dat cu suportul Băncii Mondiale. Totodată, serviciile de dezvoltare a SIA „AMP” și a modulului „e-Rețetă” au fost prevăzute în Planul TIC a CNAM pentru anul 2022. Documentul a fost prezentat de către Direcția tehnologii informaționale conducerii CNAM spre aprobare. <i>În același timp, în Legea FAOAM pentru anul 2022, a fost prevăzută suma de 6,0 mln lei destinată acoperirii costurilor serviciilor de dezvoltare a SIA „AMP” și modulului „e-Rețetă”.</i>	Parțial implementat
5.2. implementarea și aplicarea în cadrul SIA „Medicamente compensate” a filtrului de control ce ține de corectitudinea prescrierii medicamentelor (medicamentul, categoria de	Scris. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: La etapa de elaborare a caietului de sarcini pentru achiziția sistemului IT „Dezvoltarea funcționalităților suplimentare a SIA „AMP” și interoperabilitatea acestuia cu alte sisteme informaționale”, CNAM a propus spre includere filtre de control la modulul „e-Rețetă”, conform recomandărilor CC, pentru a asigura corectitudinea prescrierii și eliberării medicamentelor compensate. Caietul de sarcini, care este partea componentă a Documentației de licitație inițiate de către BM, a fost definitivat de către MS și tradus în limba engleză. La data de 27.07.2021 reprezentanții CNAM au participat în cadrul ședinței de deschidere a ofertelor. Responsabil pentru acțiunile ulterioare	

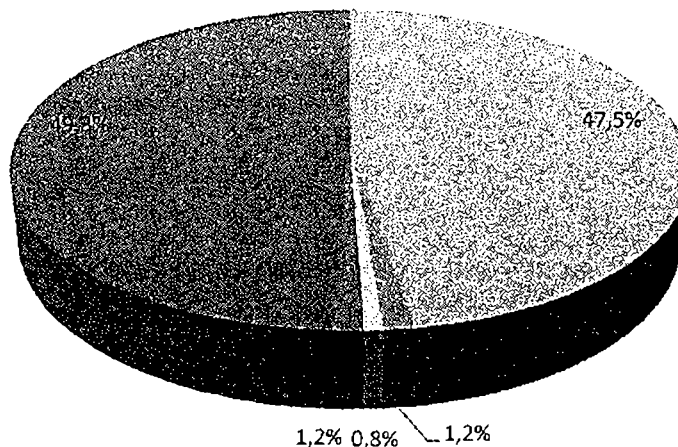
asigurare și maladia beneficiarului), în conformitate cu cerințele cadrului normativ (pct.6.4)	privind derularea procesului de achiziție a serviciilor de dezvoltare a SIA „AMP” și realizarea proiectului respectiv este MS.	
5.3. monitorizarea și controlul realizării contractelor de achiziție a serviciilor medicale, gestionării resurselor financiare alocate, asigurării revizuirii și ajustării cadrului de raportare a instituțiilor medicale, în condițiile realizării serviciilor medicale supra contract	Scriș. CNAM nr.01-03/8 din 03.01.2022: A fost modificat și completat Ordinul comun al MS și CNAM nr.198/86-A din 17.03.2014 „Cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară și dărilor de seamă în cadrul AOAM”.	Parțial implementat
Ministerului Finanțelor		
3. pentru asigurarea, de comun cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, completării Normelor metodologice aferente modului de întocmire a Rapoartelor privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, cu proceduri distincte de reflectare completă a veniturilor calculate (pct.3.1)	Cadrul regulator dispune de norme care ar asigura reflectarea veniturilor calculate în rapoartele anuale, și oferă utilizatorilor finali, o imagine de ansamblu privind reflectarea procesului integral de calculare, executare și raportare a veniturilor FAOAM.	Implementat

Informații privind contrapunerea fișelor-tip de urgentare cu listele generale de așteptare
în perioada anului 2021

Denumirea	Numărul cazurilor cu statut urgentate în lista de așteptare la 31.12.2021	Numărul cazurilor remise spre urgentare conform listei de așteptare	Numărul total de fișe-tip de urgentare a pacienților pe parcursul 2021	Numărul cazurilor cu statut urgentat în cazul cărora nu au fost prezentate de CNAM fișa-tip de urgentare	Numărul cazurilor cu statut urgentat conform fișei-tip în lista de așteptare	Numărul cazurilor remise spre realizarea intervenției, cărora nu i-a fost stabilit statutul de urgentat, deși a fost prezentată fișa-tip de urgentare	Numărul cazurilor ce nu au fost incluse în lista de așteptare conform fișei-tip
Lista de așteptare pentru tratament în cadrul Programului special „Protezarea articulațiilor mari”	364	364	433	8	288	87	38
Lista de așteptare pentru tratament în cadrul Programului special „Tratament operator pentru cataractă”	182	182	349	1	165	37	11
Total:	546	546	782	9	453	124	49

Sursa: Listele de așteptare, fișele-tip de urgentare a pacienților, pentru anul 2021.

Structura veniturilor FAOAM în anul 2021 (mil.lei)

- Prime de AOAM în formă de contribuție procentuală - 5478,0 mil.lei
- Prime de AOAM în sumă fixă - 137,2 mil.lei
- Alte venituri - 89,8 mil.lei
- Transferuri curente cu destinație specială - 140,9 mil.lei
- Transferuri curente cu destinație generală - 5694,1 mil.lei

Sursă: Raportul privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021 (Formularul nr.4 CNAM).

Structura cheltuielilor pe subprograme în totalul cheltuielilor FAOAM în anul 2021

- "Asistența medicală primară" - 2908,7 mil.lei
- "Asistența medicală specializată de ambulatoriu" - 942,2 mil.lei
- "Îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu" - 92,3 mil.lei
- "Asistența medicală urgentă prespitalicească" - 1011,8 mil.lei
- "Asistența medicală spitalicească" - 6247,0 mil.lei
- "Servicii medicale de înaltă performanță" - 234,2 mil.lei

Sursă: Raportul privind executarea subprogramelor de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la situația din 31 decembrie 2021 (Formularul nr.2 CNAM)

Numărul beneficiarilor de medicamente compensate pe grupe de maladii,
în perioada 2018-2021

Categorie maladie	Număr de beneficiari, 2018	Număr de beneficiari, 2019	Număr de beneficiari, 2020	Număr de beneficiari, 2021
Maladii cardiovasculare	431.463	453.160	439.421	459.686
Maladii ale aparatului digestiv	8.426	12.474	11.779	10.057
Boli endocrine	33.906	35.957	35.304	37.372
Maladii respiratorii	10.309	12.851	12.210	13.889
Boli psihice	22.455	22.992	19.669	20.238
Profilaxie la femei gravide	28.804	26.460	21.675	19.610
Profilaxie la copii 0-18 ani	47.656	42.987	27.091	25.246
Epilepsie	12.174	12.364	11.795	11.893
Diabet zaharat	101.621	108.737	108.382	113.247
Maladii reumatice	1.968	8.060	16.619	20.162
Epidermoliză buloasă	1.022	491	185	307
Boli de sistem și autoimune	4.419	4.670	4.034	4.939
Glaucom	13.001	14.318	14.137	13.304
Miastenia Gravis	135	145	150	139
Mucoviscidoză	2.157	2.184	1.011	1.136
Scleroză multiplă	97	136	137	170
Distrofie musculară Duchenne	-	-	-	8
Osteoporoză	-	-	-	109
Staționar de zi, adulți	71.685	83.278	59.033	91.841
Staționar de zi, copii	274.249	272.351	203.183	179.935

Sursa: Date prezentate de CNAM.

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr. 17

din 24 mai 2022

cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021

Curtea de Conturi, în prezența ministrului Muncii și Protecției Sociale, dl Marcel Spataru; directorului general al Casei Naționale de Asigurări Sociale, dna Elena Țîbîrnă; șefei Secției politici în domeniul asistenței medicale primare și comunitare din cadrul Ministerului Sănătății, dna Tatiana Zatic; șefei Secției finanțe în sănătate și protecție socială din cadrul Ministerului Finanțelor, dna Tatiana Bucearschi; șefei Secției bugetul de stat și bugetul public național din cadrul Ministerului Finanțelor, dna Valentina Basoc; șefei Secției raportare a Ministerului Finanțelor, dna Nadejda Slova; șefei Direcției inspecția prestațiilor sociale din cadrul Inspecției Sociale, dna Alina Dașcov; șefei adjuncte a Departamentului stare civilă din cadrul Agenției Servicii Publice, dna Veronica Busuioc-Volosatîi; șefei Direcției generale economico-financiare a Agenției Servicii Publice, dna Ludmila Niță, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, în cadrul ședinței video, călăuzindu-se de prevederile art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit.a) și art.32 alin.(3) lit.b) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021.

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programelor activității de audit ale Curții de Conturi pe anii 2021 și, respectiv, 2022², având drept scop oferirea unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021 nu conține, în ansamblu, denaturări semnificative cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Auditul public extern a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit aplicate de Curtea de Conturi³.

Examinând Raportul de audit prezentat, Curtea de Conturi

¹ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, cu modificările și completările ulterioare (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

² Programul activității de audit pentru anul 2021, aprobat prin Hotărârea nr.62 din 10.12.2020, cu modificările și completările ulterioare, Programul activității de audit pentru anul 2022, aprobat prin Hotărârea nr. 75 din 28.12.2021.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

A CONSTATAT:

Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021 oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil⁴.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare și examinare, după caz, în cadrul Comisiei parlamentare de control al finanțelor publice;

2.2. Președintelui Republicii Moldova, pentru informare;

2.3. Guvernului Republicii Moldova, pentru informare și luare de atitudine în vederea monitorizării asigurării implementării recomandărilor de audit public extern;

2.4. Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Sănătății, Agenției Servicii Publice, pentru examinare conform competențelor și asigurarea implementării recomandărilor din Raportul de audit;

2.5. Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru luare de atitudine și asigurarea implementării recomandărilor din Raportul de audit;

2.6. Consiliului de Administrație al Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru documentare cu privire la rezultatele auditului public extern și monitorizare a implementării recomandărilor înaintate.

3. Prezenta Hotărâre și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021 se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017.

4. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și poate fi contestată cu o cerere prealabilă la autoritatea emitentă în termen de 30 de zile din data publicării. În ordine de contencios administrativ, Hotărârea poate fi contestată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării

⁴ Ordinul ministrului Finanțelor nr.38 din 17.02.2017 „Cu privire la aprobarea formulelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora” (cu modificările și completările ulterioare).

răspunsului cu privire la cererea prealabilă sau din data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

5. Despre acțiunile întreprinse pentru executarea recomandărilor, se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a Hotărârii.

6. Hotărârea și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<https://www.ccrm.md/ro/decisions>).

Viorel CHETRARU,
Vicepreședinte

Anexă
la Hotărârea Curții de Conturi
nr.17 din 24 mai 2022

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 69, tel.: (+373) 22 26 60 02,
fax: (+373) 22 26 61 00, www.ccrm.md; e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021

Lista acronimelor

Acronimul	Termenul abreviat
AGE	Agencia de Guvernare Electronica
ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AS	Ajutor social
ASP	Agencia Servicii Publice
APRA	Ajutor pentru perioada rece a anului
BASS	Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat
BPN	Bugetul Public Național
BS	Bugetul de Stat
CIM	Control Intern Managerial
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CTAS	Casa Teritorială de Asigurări Sociale
IMSP	Instituție Medico-Sanitară Publică
ÎS	Întreprindere de Stat
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
PIB	Produsul Intern Brut
SI	Sistem Informațional

I. OPINIE

Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, întocmit de Casa Națională de Asigurări Sociale, care cuprinde: Formularul nr.1 CNAS, Formularul nr.2 CNAS, Formularul nr.4 CNAS, Formularul nr.4.1 CNAS și descrierea narativă¹, inclusiv un sumar al politicilor contabile semnificative.

În opinia noastră, Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil².

II. BAZA PENTRU OPINIE

Am realizat misiunea de audit în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit³. Responsabilitățile noastre, potrivit standardelor respective, sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare* din prezentul Raport. Suntem independenți față de entitatea auditată și am îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

III. PARAGRAF DE EVIDENȚIERE

3.1. Atragem atenția asupra reflectării soldurilor datoriiilor în Rapoartele de executare a BASS. Deși opinia nu este modificată din cauza soldurilor inițiale care nu au fost ajustate, acestea nu oferă comparabilitate la reflectarea datoriiilor pe termen scurt ale prestațiilor sociale pentru anul 2021.

De menționat că, începând cu anul 2021, CNAS a elaborat modificări ale normelor de evidență a datoriiilor, astfel acestea au fost reflectate ca datorii pe termen lung la conturile extrabilanțiere. În acest context, auditul menționează că metoda nouă reflectă datoriile formate după 12 luni în caz de neridicare a prestației, fără a fi luate în calcul datoriile suspendate după 3/6 luni ale perioadelor precedente (inclusiv cele ale anului 2020), menținându-se doar în SI „Protecția Socială”. Acestea apar în evidență odată cu cererea de reluare a plății. Neregulile constatate au avut loc din cauza că SI „Protecția Socială” oferă posibilitatea accesării datoriei per beneficiar (prin verificarea contului individual pentru prestațiile suspendate până în anul 2021).

Referitor la acest aspect auditul a solicitat sumele plăților reluate pe parcursul anului 2021 ale beneficiarilor care li s-a suspendat prestația până la implementarea mecanismului de reflectare a datoriiilor pe termen lung, cu efectuarea estimărilor pentru sumele suspendate, ale drepturilor

¹ Raportul privind executarea indicatorilor generali ai bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.1 CNAS (conform Anexei nr.1 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat); Raportul privind executarea subprogramelor de cheltuieli ale bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.2 CNAS (conform Anexei nr.2 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat); Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.4 CNAS; Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli și active nefinanciare – Formularul nr.4.1 CNAS; Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat (descrierea narativă).

² Ordinul ministrului Finanțelor nr.38 din 17.02.2017 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora” (cu modificările și completările ulterioare), (în continuare – Ordinul ministrului Finanțelor nr.38 din 17.02.2017).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

neridicate timp de 3-6 luni sistate până la 1 ianuarie 2021, dar cu reluare în anul auditat. Astfel, valoarea atribuită posibilei datorii nereflectate în soldurile inițiale se estimează la 60,3 mil. lei.

Cu referire la reflectarea datoriilor pe termen lung, se denotă că acestea se trec în conturi extrabilanțiere pentru evidența acestor tipuri de datorii. La finele fiecărei luni, sumele pensiilor stabilite și neprimite de beneficiar în decurs de 12 luni consecutive se suspendă și se reflectă la conturi extrabilanțiere. În cazul reluării plății în baza cererii depuse de beneficiar, soldul datoriilor plăților suspendate se micșorează cu suma prestațiilor reluate.

Reflectarea datoriilor plăților suspendate la conturile extrabilanțiere se efectuează începând cu data de 01.01.2021, în urma punerii în aplicare a serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay). Această nouă abordare furnizează utilizatorilor rapoartelor, informații relevante cu privire la angajamentele reale ale CNAS față de beneficiarii de prestații și reprezintă drept sursă completă la prognozarea resurselor necesare pentru continuitatea operațiunilor și satisfacerea obligațiilor.

Tabelul nr.1

Informații privind datoriile suspendate față de beneficiarii de prestații sociale

Tipul prestației	Perioada de reflectare	Suma datoriei la finele anului 2021, mii lei
Pensii de asigurări sociale de stat	Luna 08-12	3 312,1
Alocații sociale de stat	Luna 08-12	737,9
Suport financiar	Luna 09-12	189,5
Compensație bănească	Luna 11	35,7
Merite deosebite	Luna 11-12	31,7
Ajutor de șomaj	Luna 08-12	1 020,9
Alocație lunară de stat	Luna 11-12	2 604,4
Indemnizație viageră sportivilor de performanță care s-au retras din activitatea sportivă și antrenorilor acestora	Luna 12	189,7
Îngrijirea copilului cu vârsta de până la 2 ani, ca persoană neasigurată	Luna 11-12	1 415,7
Îngrijirea copilului cu vârsta de până la 3 ani	Luna 11-12	709,4
Îngrijirea copilului cu vârsta de până la 3 ani, a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o sarcină	Luna 11-12	146,7
Șomaj stare de urgență	Luna 07	1 964,2
Total datorii pe termen lung		12 358,2

Sursa: Rapoartele privind datoriile la plata prestațiilor sociale neprimite de către beneficiari

Astfel, potrivit datelor reflectate în tabel, suma datoriilor suspendate în anul 2021 cumulează 12,4 mil. lei.

IV. ASPECTE-CHEIE DE AUDIT

Aspectele-cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul financiar al Raportului Guvernului privind executarea BASS în anul 2021. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu

și în formarea opiniei asupra acestora și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte. Considerăm că aspectele descrise mai jos, deși nu au influențat opinia de audit, reprezintă aspectele-cheie de audit care trebuie comunicate în Raportul nostru.

4.1. Creșterea dependenței BASS față de bugetul de stat odată cu solicitarea transferurilor cu destinație generală pentru acoperirea deficitului, care s-a majorat de 2,5 ori în ultimii patru ani, poate afecta sustenabilitatea acestui buget.

O problemă majoră pentru BASS este dependența financiară continuă față de bugetul de stat, transferurile primite cu destinație generală fiind anual în creștere, comparativ cu anul precedent, și cu 254 % față de anul 2018, ceea ce constituie de 2,5 ori mai mult.

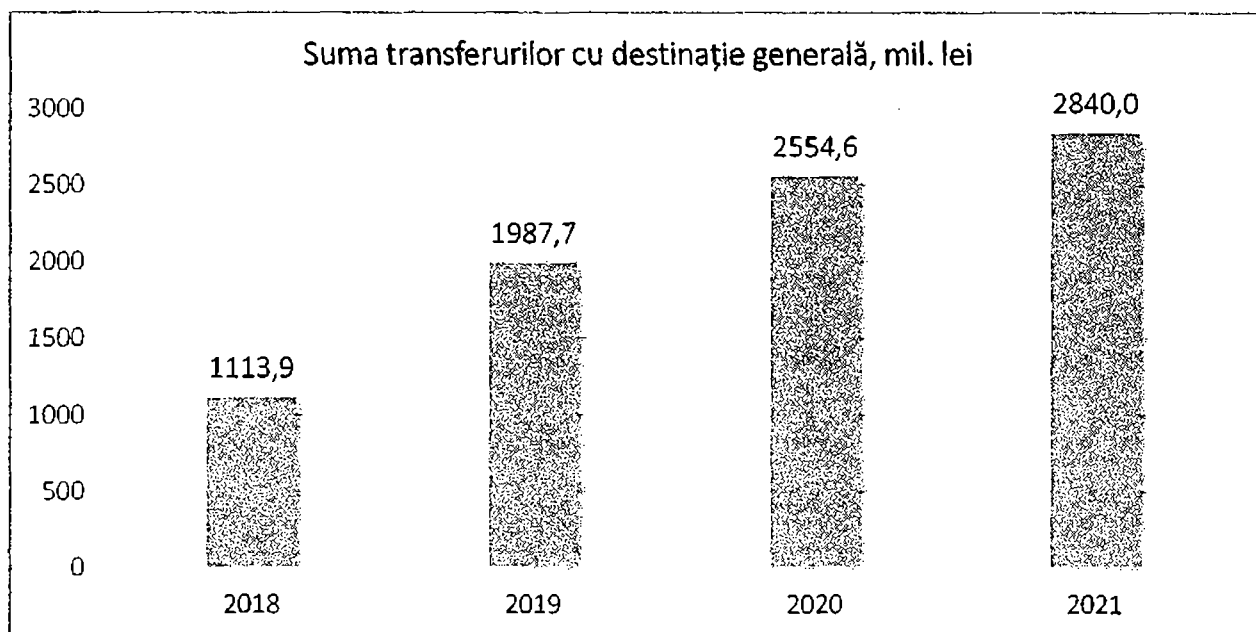

Figura nr.1 Dinamica transferurilor de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2017-2021

În anul 2021, transferurile cu destinație generală au însumat 2 840,0 mil. lei, ceea ce constituie o creștere cu 11,2% față de anul precedent (2 554,6 mil. lei). În acest context, menționăm că ritmul de creștere a cheltuielilor (139,4%) în perioada 2018-2021 (Anexa nr.10) a depășit ritmul de creștere a veniturilor proprii (124,4 %) cu 15 puncte procentuale (Anexa nr.6), ceea ce a determinat solicitarea mijloacelor financiare necesare acoperirii deficitului. Acest fapt a fost cauzat de insuficiența veniturilor proprii utilizate pentru acoperirea cheltuielilor, reieșind din necesitatea asigurării plății prestațiilor sociale în termenele stabilite.

Se denotă că numărul beneficiarilor în anii 2018-2020 a fost în continuă creștere, iar în anul 2021 se constată o diminuare cu 713 252 de persoane față de anul 2020 (Anexa nr.13), situație generată de excluderea unor beneficiari care aveau dreptul la anumite plăți/prestații (de exemplu, neacordarea suportului unic în anul 2021). Totodată, unele persoane au beneficiat de mai multe prestații. În același timp, CNAS a realizat peste 15 procese noi, care au majorat mărimea medie a prestațiilor, cum ar fi:

reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă, a pensiilor de dizabilitate, a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă etc.

Evoluția transferurilor, precum și obligațiile față de beneficiari care urmează a fi realizate în exercițiile financiare viitoare pot afecta sustenabilitatea BASS. Aceasta poate condiționa perturbarea echilibrului bugetului asigurărilor sociale de stat, ceea ce va impune majorarea poverii bugetului asigurărilor sociale de stat și/sau, după caz, a bugetului de stat, odată cu solicitarea transferurilor cu destinație generală (resurse financiare pentru acoperirea deficitului) și denotă motive de îngrijorare cu referire la evoluția veniturilor BASS, față de cheltuielile ce urmează a fi suportate.

Concomitent, se menționează că, pentru acoperirea decalajului temporar de casă, în scopul onorării obligațiilor față de beneficiari și asigurării transferurilor în termen a prestațiilor sociale, în perioada noiembrie-decembrie 2021, CNAS a fost nevoită de a contracta 2 împrumuturi de la bugetul de stat, în sumă totală de 800,0 mil. lei, care au fost restituite în același an bugetar⁴. Analiza transferurilor primite de la bugetul de stat este prezentată în Anexa nr. 7 la prezentul Raport de audit.

Cu referire la transferurile cu destinație specială în sumă de 7 884,6 mil. lei, se denotă că acestea au fost utilizate preponderent la plata prestațiilor de asistență socială (99%, sau 7 811,3 mil. lei), care conform legislației sunt finanțate din bugetul de stat și acordate unor categorii de populație prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale. Totodată, unele dintre ele au fost utilizate pentru compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar (72,4 mil. lei) și pentru compensarea veniturilor ratate ale bugetului asigurărilor sociale de stat, în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnîța - Tiraspol de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (0,87 mil. lei).

Înregistrarea și raportarea transferurilor primite de la bugetul de stat s-a efectuat conform principiilor elaborate de către Ministerul Finanțelor, tranzacțiile de intrare/ieșire a mijloacelor bănești fiind recunoscute pe măsura încasării/plății acestora, în sumele și perioadele în care au avut loc și în conturile corespunzătoare, în funcție de tipul prestației pentru care au fost utilizate.

4.2. Nivelul veniturilor la bugetul asigurărilor sociale de stat este în creștere constantă, inclusiv transferurile primite de la bugetul de stat, deși planul anual nu a fost atins, ceea ce a determinat majorarea transferurilor pentru acoperirea deficitului.

În anul 2021, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat sunt de 27 246,8 mil. lei⁵, cu 1,4%, sau cu 382,2 mil. lei mai puțin față de prevederile anuale, iar acest trend se menține în ultimii trei ani (2019-2021), vezi tabelul nr. 2. Totodată, acestea au înregistrat o creștere de 3 056,94 mii lei comparativ cu anul precedent.

În structura veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, resursele generale ale acestui buget au constituit 60,6%, iar transferurile de la bugetul de stat – 39,4%.

⁴ Art.62 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 (în continuare – Legea nr.181 din 25.07.2014).

⁵ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.4 CNAS).

Resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat constituite din contribuțiile asigurărilor sociale de stat obligatorii și alte venituri au fost acumulate în sumă de 16 522,2 mil. lei, sau mai puțin față de planul anual precizat cu 38,9 mii lei (0,2%). Cota maximă din totalul veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat a fost de 59,5%, pe care o dețin contribuțiile și primele de asigurări sociale de stat obligatorii în valoare de 16 223,9 mil. lei, sau cu 1 928,5 mil. lei mai mult, comparativ cu anul precedent.

Realizarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, în comparație cu anii 2018, 2019 și 2020, se prezintă în tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Dinamica veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021 (mil. lei)

Indicatori	Anii				Devieri, 2021-2020		Devieri, 2021-2019		Devieri, 2021-2018	
	2018	2019	2020	2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5* 100/4	8=5-3	9=5*1 00/3	10=5-2	11=5* 100/2
Venituri precizate	19 628,90	21 869,90	24 572,10	27 629,04	3 056,94	112,4	5 759,14	126,3	8000,14	140,8
Venituri executate, inclusiv:	19 790,30	21 748,40	24 285,50	27 246,80	2 961,30	112,2	5 498,40	125,3	7456,50	137,7
Contribuții și prime de asigurări sociale de stat obligatorii	13 037,90	13 635,60	14295,4	16223,9	1 928,50	113,5	² 588,30	119,0	3186,00	124,4
Alte venituri	82,1	155,6	220,8	298,3	77,50	135,1	142,70	191,7	216,20	363,3
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	5 556,40	5 969,30	7 214,80	7 884,60	669,80	109,3	¹ 915,30	132,1	2328,20	141,9
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	1 113,90	1 987,70	2 554,60	2 840,00	285,40	111,2	852,30	142,9	1726,10	255,0

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2018 – 2021.

Astfel, pe parcursul a 4 ani consecutivi (2018–2021), se atestă o creștere constantă a tuturor veniturilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, mai cu seamă a transferurilor curente cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat.

Contribuțiile de asigurări sociale de stat în anul 2021 au fost calculate și achitate conform tarifelor⁶, inclusiv ținând cont de unele particularități noi implementate în anul 2021, cum ar fi: comasarea la nivel de angajator a contribuțiilor de asigurări sociale datorate de angajator și datorate de angajați, modificarea modalității de asigurare socială a liber profesioniștilor ce practică activitatea în sectorul justiției, prin stabilirea taxei fixe în cuantum de 24 255 lei, ceea ce le acordă dreptul de a beneficia de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat.

Taxa fixă anuală a contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii în anul 2021 a constituit 11 331 lei⁷, pentru proprietarii sau arendașii de terenuri agricole ce prelucrează terenurile în mod individual – de 2 886 lei⁸, sumă plătită și de persoanele fizice care exercită activități în calitate de zilieri⁹.

Se atestă că, contribuțiile de asigurări sociale de stat în 2021 au fost acumulate în sumă de 16 223,9 mil. lei¹⁰, indicatorul planificat fiind executat la nivel de 99,6%, iar față de anul 2020 încasările au crescut cu 1 928,5 mil. lei, sau cu 13,5%. De asemenea, în suma totală a contribuțiilor acumulate, 40,8 mil. lei au constituit majorările de întârziere pentru neplata în termen a contribuțiilor.

Astfel, în anul 2021 s-au înregistrat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii plătite în avans/în surplus în sumă de 14,2 mil. lei, din care 2,3 mil. lei – la plata majorărilor de întârziere (penalitate).

„Alte venituri” au fost acumulate în sumă totală de 298,3 mil. lei, cu 22,1 mil. lei, sau cu 8%, mai mult față de planul stabilit, iar suma efectivă a altor venituri a constituit 314,0 mil. lei. Față de anul 2020, încasările din alte venituri au fost în creștere cu 77,5 mil. lei, sau cu 35,1%, creșterea datorându-se sumei încasate din impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informațională, de 292,7 mil. lei, care a fost cu 80,8 mil. lei, sau cu 38,1%, mai mare față de anul precedent.

Astfel, veniturile în bugetul asigurărilor sociale de stat sunt reflectate cu sumele¹¹:

- ✓ 2,4 mil. lei, cu executarea de 80,9%, cele din proprietate, care reprezintă dobânzile încasate la soldurile mijloacelor bănești la conturile bancare ale bugetului asigurărilor sociale de stat;
- ✓ 8,1 mil. lei, sau 36,8%, sunt din vânzarea mărfurilor și serviciilor, care reprezintă mijloacele încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat conform documentelor executorii privind răspunderea subsidiară;
- ✓ 2,1 mil. lei, ce reprezintă 73,6% față de prevederile anuale, sunt amenzile, din care 0,1 mil. lei sunt amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat și 2,0

⁶ Anexa nr.1 la Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în continuare – Legea nr.489-XIV din 08.07.1999).

⁷ Art.5(1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, nr.255 din 16.12.2020.

⁸ Art 5(3) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, nr.255 din 16.12.2020.

⁹ Legea nr.22 din 23.02.2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri.

¹⁰ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.4.2 CNAS).

¹¹ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.4.2 CNAS).

mil. lei – amenzi aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat. Suma efectivă a amenzilor în anul 2021 a fost de 4,4 mil. lei.

Alte venituri și venituri neidentificate au fost executate în sumă de 29,4 mil. lei, sau la nivel de 108,6% față de planul anual stabilit, iar conform indicatorului efectiv acestea au constituit 29,9 mil. lei.

Totodată, suma „Altor venituri” plătite în avans/în surplus a constituit circa 7 mil. lei, din care 6,4 mil. lei constituie plata impozitului unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologii informaționale.

4.3. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat executate în anul 2021 au fost la nivelul de 98,4% față de planul anual.

Conform Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost executate în sumă de 27 172,1 mil. lei, cu 434,3 mil. lei mai puțin decât nivelul planificat. Comparativ cu anul precedent, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat executate au crescut cu 2 941,3 mil. lei, sau cu 12,1%.

Realizarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, în comparație cu anii 2018, 2019 și 2020, se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.3

Dinamica cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021 (mil. lei)

Indicatori					Devieri, 2021-2020		Devieri, 2021-2019		Devieri, 2021-2018	
	2018	2019	2020	2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5*100 /4	8=5-3	9=5*100 /3	10=5-2	11=5*10 0/2
Cheltuieli precizate	19605.4	21866.5	24549.9	27606.4	3056.5	112.45	5739.9	126.25	8 001	140.8
Cheltuieli executate, inclusiv:	19410.8	21589.8	24230.7	27172.1	2941.4	112.14	5582.3	125.86	7 761.3	139.9
Prestații sociale	19110.7	21206.2	23837.8	26756.3	2918.5	112.24	5550.1	126.17	7645.6	140.0
Bunuri și servicii	183.6	235.8	230.3	235.4	5.1	102.21	-0.4	99.83	51.8	128.2
Cheltuieli de personal	113.1	142.9	158	175.4	17.4	111.01	32.5	122.74	62.3	155.08
Alte cheltuieli	3.4	4.9	4.6	4.9	0.3	106.50	0	100.00	1.5	144.11

Sursa: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2019-2021.

Cea mai mare pondere în structura cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat o dețin prestațiile sociale, de 98,4%, fiind înregistrate în anul 2021 cheltuieli în sumă de 26 756,3 mil. lei. Comparativ cu anul 2020, cheltuielile executate au crescut cu 2 918,4,6 mil. lei, sau cu 12,2%. Asupra creșterii cheltuielilor a influențat creșterea mărimii medii a pensiei, ca urmare a unui șir de măsuri noi prevăzute de legislație în domeniul pensiilor publice și implementate pe parcursul anului 2021, precum: indexarea pensiilor reieșind din media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum pentru

ultimii 3 ani și reieșind din rata inflației înregistrată în primul semestru al anului în curs; efectuarea următoarei etape de reexaminare a pensiilor pentru limită de vârstă pentru pensionarii care au activat după realizarea dreptului la pensie și au acumulat un stagiu de cotizare mai mare de 7 ani (în cazul stabilirii dreptului la pensie după 01.01.1999), precum și majorarea cuantumului pensiei minime pentru limită de vârstă până la 2 000 lei, care a influențat creșterea mărimii medii totale a pensiilor. De asemenea, cu referire la indemnizațiile de asigurări sociale s-a înregistrat o creștere determinată de majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului, până la 9 459 lei¹².

Cheltuielile executate pentru bunuri și servicii au constituit 235,4 mil. lei, sau la nivel de 79,8%, mai mari cu 5 112,9 mii lei, sau cu 2,2 la sută, față de anul precedent. La categoria dată se atribuie cheltuielile destinate întreținerii CNAS și a sistemelor informaționale ale CNAS. Nivelul executării acestor cheltuieli a fost influențat de instituirea stărilor de urgență în sănătate publică, inclusiv stările de carantină anunțate în unele localități ale țării, care au influențat deplasările de serviciu, accesul în blocurile administrative, întreprinderea măsurilor de neadmitere a răspândirii infecției COVID-19, precum și incertitudinea dinamicii de răspândire a infecției și de determinare a necesităților de resurse financiare sau de bunuri speciale și sanitare și necesitatea prioritizării de inițiere a achizițiilor în anul de gestiune, fapt ce a condus la optimizarea cheltuielilor aferente asigurării activității CNAS etc.

Mijloacele aprobate pentru cheltuielile de personal au fost utilizate în baza actelor normative ce reglementează salarizarea în sectorul bugetar. Pentru cheltuielile de personal au fost prevăzute 176,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 175,4 mil. lei, ceea ce constituie 99,4% din suma planificată. Prin executarea cheltuielilor BASS în anul 2021, politicile statului au asigurat stabilirea și plata prestațiilor sociale, pentru 2 376 185 de beneficiari, în sumă de 27 172,1 mil. lei, inclusiv fiind realizate noi procese complexe.

V. ALTE INFORMAȚII

5.1. Procesul fragmentat de acordare, verificare și plată a ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului determină incoerența datelor la toate etapele și nivelurile ce influențează direct indicatorii BASS, generați de achitarea neregulamentară și de nerestituirea integrală a acestor sume.

Dreptul la ajutor social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului se acordă de către structurile teritoriale de asistență socială, iar asigurarea evidenței plății, de către Casa Națională prin intermediul MPay, verificarea modului de aplicare corectă și unitară a cadrului regulamentar fiind efectuată de Inspekția Socială¹³.

¹² Hotărârea Guvernului nr.926 din 22.12.2020 pentru modificarea anexei nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15.11.2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii.

¹³ Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.

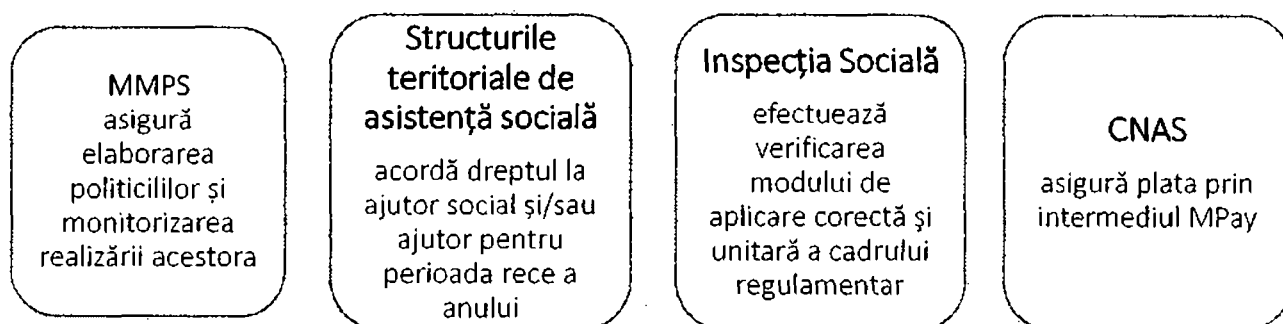

Figura nr.2. Procesul de acordare, verificare și plată a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului

În ultimii patru ani (2018-2021) se menține o tendință majoră a ponderii mijloacelor calculate și achitate neregulamentar, situație reflectată în tabelul următor.

Tabelul nr.4

Analiza iregularităților identificate de Inspekția Socială la acordarea AS și APRA (mii lei)

Anul	Suma verificată	Suma depistată cu iregularități	Ponderea (%)
2018	8 803,09	1 426,1	16,2
2019	6 934,1	2 198,9	37,1
2020	8 304,7	2 437,4	29,4
2021	10 173,2	2 826,5	27,8

Sursă: Scrisorile Inspekției Sociale cu informațiile privind misiunile de inspekții pentru anii 2018-2021

Analizând datele Inspekției Sociale, s-a constatat că structurilor teritoriale de asistență socială li s-a recomandat întreprinderea măsurilor necesare în vederea restituirii sumei de 2 387,2 mii lei, ceea ce constituie 84,5% din suma constatată ca fiind acordată nejustificat. În funcție de factorii responsabili de comitere a iregularităților, se constată că din valoarea totală de 2 603,1 mii lei a sumei achitate necuvenit, 84,7% au fost comise din vina beneficiarilor, iar 15,3% sunt iregularități de tip administrativ, dintre care majoritatea sunt comise de factorii responsabili din cadrul Direcțiilor asistență socială și protecție a familiei în procesul de acordare și plată a AS și APRA și mai puțin comise de către autoritățile publice locale care le-au acordat.

Totodată, cu privire la restituirea sumelor încasate necuvenit pentru aceste prestații, se înregistrează un nivel redus de rambursare. Astfel, din suma totală înaintată spre restituire în anul 2021, au fost

restituite 660,6 mii lei, ceea ce constituie 27,67%. Pe parcursul anului 2021, au fost restituite mijloace financiare în sumă totală de 1 264,6 mii lei în temeiul recomandărilor înaintate în anii precedenți (2015-2020). Prin urmare, în anul 2021 a fost restituită suma de 1 925,3 mii lei din totalul de 11 200,7 mii lei propus spre restituire în anii 2015-2021, ceea ce constituie 17,2%, situație redată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr.5

Analiza sumelor restituite în anul 2021 a ajutoarelor sociale și ajutoarelor pentru perioada rece a anului, care au fost achitate necuvenit în perioada anilor 2015-2021 (lei)

Anul	Suma propusă spre restituire	Suma restituită în anul 2021	Ponderea, %
2015	561 246	1 660	0,30%
2016	1 378 201	208	0,02%
2017	1 448 744	48 525	3,35%
2018	1 239 797	92 761	7,48%
2019	1 985 979	113 014	5,69%
2020	2 199 596	1 008 436	45,85%
2021	2 387 172	660 696	27,67%
Total	11 200 735	1 925 300	17,18%

Sursa: Elaborat în baza informației furnizate de Inspekția Socială

Auditul menționează că, începând cu anul 2021, la restituirea sumelor primite necuvenit, structura teritorială de asistență socială întocmește și prezintă Casei Naționale de Asigurări Sociale un demers privind restituirea sumelor, iar CNAS întocmește și transmite prestatorului de servicii de plată prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay) decizia privind restituirea sumelor. În cazul în care sumele plăților necuvenite nu pot fi restituite de către prestatorul de servicii de plată, CNAS notifică despre această structură teritorială de asistență socială, care întreprinde măsurile ce se impun, conform legislației, pentru recuperarea sumei de la persoana care le-a primit.

E de menționat că, în scopul eficientizării mecanismului de inspecție și control de stat în domeniul asistenței sociale, precum și consolidării statutului Inspekției Sociale, au fost operate modificări ale unor acte normative ce se referă la: introducerea competenței de a constata contravenții și de a avea calitate procesuală activă în domeniul asistenței sociale; introducerea competenței de a constata încălcările efectuate de către structura teritorială de asistență socială a procedurilor în procesul acordării prestațiilor și serviciilor sociale; măsuri de responsabilizare a autorităților administrației publice, prestatorilor de servicii sociale, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, precum și măsuri de responsabilizare a beneficiarilor în vederea declarării corecte a informațiilor privind situația de dificultate care poate duce la stabilirea dreptului de asistență socială etc.

Deși a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului de hotărâre de modificare a cadrului normativ¹⁴, până la momentul actual nu au fost obținute anumite rezultate, proiectul nefiind aprobat.

În aceste condiții auditul denotă că, deși mijloacele privind cheltuielile pentru AS și ASPRA sunt transferate Casei Naționale de la BS, procesul fragmentat de acordare, verificare și plată a AS și ASPRA, corelat cu nivelul mic de restituire a plăților achitate necuvenit, influențează direct indicatorii BASS.

5.2. Indemnizațiile de maternitate au fost stabilite, calculate și achitate regulamentar, cu reflectarea acestora la perioadele la care se referă, în timp ce indicatorul de executare BASS la partea de datorii a acestei prestații a fost supraevaluat cu 2,9 mil.lei, rezultat al corectărilor efectuate de contribuabili pentru perioadele 2012-2014.

Asiguratele, soțiile aflate la întreținerea soților asigurați și șomerele care s-au aflat la evidență în instituțiile medico-sanitare din RM, care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal, beneficiază de indemnizație de maternitate¹⁵. În anul 2021, cheltuielile efective ale indemnizațiilor de maternitate au constituit 626,2 mil. lei, cu 64,1 mil. lei mai mult față de anul precedent, fiind executate la nivel de 99,6%.

La verificarea regularității stabilirii indemnizațiilor de maternitate, precum și înregistrării/raportării cheltuielilor aferente nu s-au stabilit erori, mărimea indemnizației fiind înregistrată în conturile prevăzute în acest sens cu reflectare în perioadele la care se referă. Totodată, s-a confirmat corectitudinea calculării datelor în SI „ Protecția Socială”, ca urmare a contrapunerii cu documentele anexate la dosarul beneficiarului.

Atenția auditului a fost atrasă de reflectarea sumei datoriei de 2,9 mil. lei aferente indemnizației de maternitate. Datoria menționată a fost formată în perioada 2012-2014, când obligația stabilirii și plății indemnizațiilor de maternitate din contul bugetului asigurărilor sociale de stat era pusă în obligația plătitorilor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat și se declarau prin Declarațiile privind calculul și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (FORMA 4-BASS). Suma declarată a indemnizațiilor plătite de angajator diminuea suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat în perioada de gestiune, iar evidența indemnizațiilor de maternitate calculate și plătite în perioada menționată se ținea de plătitorii de contribuții. În cazul corectărilor efectuate în anul următor, se reflectau datele aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat recalculate ca urmare a corectării indemnizațiilor de maternitate plătite și declarate de plătitori anterior. Astfel, în anul 2014, structurile CNAS au preluat procesul de stabilire a indemnizației de maternitate¹⁶, iar unii plătitori de contribuții au efectuat corectări ale sumelor indemnizațiilor de maternitate calculate în anii următori anului de gestiune. Prin urmare, deși unii agenții economici au efectuat corectări încă în anul 2013, CNAS nu a diminuat din evidența contabilă suma datoriilor corectate, astfel menținând nejustificat mai bine de 8 ani suma de 2,9 mil. lei.

¹⁴ Hotărârea Guvernului nr. 802 din 28.10.2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale.

¹⁵ Art. 16 alin.1 din Legea nr.289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în continuare – Legea nr.289 din 22.07.2004).

¹⁶ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03.02.2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale.

diminuat din evidența contabilă suma datoriilor corectate, astfel menținând nejustificat mai bine de 8 ani suma de 2,9 mil. lei.

Totodată, auditul relevă că Codul civil al Republicii Moldova¹⁷ prevede că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani, iar în corespundere cu prevederile legale, termenul de prescripție pentru plata indemnizațiilor stabilite, dar neîncasate la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării¹⁸. În aceste condiții, datoria indemnizației de maternitate este supraevaluată cu 2,9 mil. lei, ceea ce indică necesitatea realizării acțiunilor CNAS de remediere/corectare a datoriei respective, care depășește termenul de prescripție și afectează indicatorul de raportare a BASS.

5.3. Stabilirea și plata indemnizațiilor lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani s-a efectuat regulamentar. Totodată, indemnizațiile pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni nu sunt raportate distinct, limitând auditul în delimitarea cheltuielilor aferente. Susținerea financiară a familiei ca persoană asigurată pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani face parte din categoria indemnizațiilor de asigurări sociale, cu o pondere de 46,8% din acestea. Indemnizațiile pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani au fost executate în sumă de 1 461,7 mil. lei, la un nivel de 99,5%, cu 252,4 mil. lei mai mult față de anul precedent.

Ca urmare a examinării dosarelor în aspectul îndeplinirii de către beneficiar a condițiilor de stabilire a indemnizației pentru creșterea copilului, a componenței dosarului, corectitudinii stabilirii cuantumului indemnizației și justificării perioadei luate în calcul, auditul nu a depistat neconformități. Totodată, conform prevederilor¹⁹, asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului conform următoarelor opțiuni:

- de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la împlinirea vârstei de 3 ani a copilului;
- de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni a copilului.

Astfel, în aspectul raportării, auditul a stabilit că Raportul privind executarea BASS la partea de cheltuieli a prestațiilor sociale (Formularul nr. 7) reflectă cheltuielile ce asigură susținerea financiară a familiei pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, fără a ține evidența separată a cheltuielilor pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni, acestea fiind raportate într-o singură componentă, fapt ce a limitat auditul în delimitarea lor. Considerăm că

¹⁷ Art. 391 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.1107-XV din 06.06.2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 66-75 din 01.03.2019, art. 132).

¹⁸ Art. 27 alin. (2) din Legea nr. 289 din 22.07.2004.

¹⁹ Art. 18 din Legea nr.289 din 22.07.2004.

posibilele denaturări nu vor fi semnificative, opinia de audit nefiind influențată din cauza acestui aspect.

Acest aspect derivă din necesitatea prezentării reale a cuantumului cheltuielilor acordate în aceste scopuri, care diferă prin:

- a) 30% din baza de calcul pentru fiecare copil, lunar până la vârsta de 3 ani;
- b) 60% din baza de calcul pentru fiecare copil, până la împlinirea vârstei de 1 an a copilului și 30% din baza de calcul, din ziua următoare celei de împlinire a vârstei de 1 an și până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni a copilului.

Situația a fost determinată de lipsa unor rapoarte separate pentru acest tip de prestație, ceea ce nu asigură o evidență a persoanelor care au solicitat această opțiune și a valorii cheltuielilor aferente acestei prestații sociale. Totodată, acesta poate afecta transparența indicatorilor de raportare a BASS, precum și nu asigură o imagine de ansamblu cu privire la persoanele care solicită această opțiune.

5.4. Termenele restrânse privind acordarea, stabilirea și calcularea indemnizațiilor paternale pot leza atât dreptul beneficiarului (3,9 mii lei), cât și admiterea cheltuielilor nejustificate din BASS (1,5 mii lei).

În anul 2021, cheltuielile efective privind plata indemnizațiilor paternale au constituit 24 265,4 mii lei, cu o executare de 99,4% a prevederilor anuale. Cheltuielile pentru plata acestor prestații au fost cu 3 423,1 mii lei, sau cu 16,4%, mai mari față de anul precedent, fiind influențate atât de creșterea numărului beneficiarilor, cât și a mărimii medii a indemnizației.

La calcularea cuantumului indemnizației paternale, baza de calcul constituie 100% din venitul mediu lunar asigurat în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care la data stabilirii indemnizației au fost calculate și achitate contribuții de asigurări sociale²⁰. Astfel, în cazul a 3 decizii de stabilire a indemnizației de paternitate din 30 verificate, auditul a constatat că, aceasta s-a efectuat în lipsa informațiilor complete în extrasul de cont al asiguratului. Prin urmare, în cazul a 2 beneficiari li s-au acordat mai puțin cu 1 771,32 lei și, respectiv, 2 139,49 lei, iar în cazul celui din urmă, i-a fost calculată indemnizația cu supraplată de 1 532,62 lei. Aceste situații au fost cauzate de faptul că, la data stabilirii indemnizației, angajatorul nu a prezentat informația completă privind declararea și/sau achitarea contribuțiilor, precum și ca rezultat al modificărilor/corectărilor ulterioare efectuate de angajator. Astfel, termenul restrâns de stabilire²¹, precum și imposibilitatea recalculării indemnizației, în cazul apariției informațiilor noi în extrasul beneficiarului pot avea impact asupra mărimii prestației stabilite, cât și asupra indicatorilor de executare a BASS.

Pe de altă parte, auditul a constatat alte 3 cazuri în care beneficiarilor li s-a extins termenul de stabilire cu 77 zile, 142 zile și, respectiv, cu 179 de zile a indemnizației paternale, până la apariția achitărilor depline de către angajator, în extrasul de cont, ceea ce denotă o abordare inechitabilă.

²⁰ Pct. 14 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1245 din 15.11.2016.

²¹ Pct. 9 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1245 din 15.11.2016.

VI. BUNA GUVERNANȚĂ

6.1. Casa Națională deține un sistem de control intern managerial, cu activități și reglementări interne dezvoltate, iar unele procese urmează a fi perfecționate, reieșind din aspectele descrise în prezentul Raport de audit.

Directorul general al CNAS este responsabil de organizarea sistemului de control intern managerial conform Standardelor naționale de control intern în sectorul public și în conformitate cu Legea nr.229 din 23.09.2010²². Obligatorietatea implementării sistemului de control intern managerial este impusă în sectorul public în scopul consolidării răspunderii manageriale pentru gestionarea optimă a resurselor conform obiectivelor stabilite. Evaluarea de audit a sistemului CIM denotă că CNAS, conform cerințelor legale²³, deține o structură bine organizată și dezvoltată, cu descrierea proceselor operaționale și identificarea riscurilor, iar conducerea CNAS și conducătorii subdiviziunilor structurale sunt responsabili de funcționalitatea acestuia. Astfel, Casa Națională are stabilite obiective strategice și operaționale însoțite de indicatori de performanță. De asemenea, instituția are descrise și cartografiate 78 de procese operaționale de bază cu stabilirea acțiunilor de control, care au fost modificate și ajustate odată cu schimbarea cadrului legal ce vizează acțiunile respective.

Totodată, unele aspectele descrise în raport relevă necesitatea perfecționării sistemului de control intern pentru anumite procese.

6.2. Auditul intern al CNAS și-a realizat scopul de acordare a consultanței și de furnizare a asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, prin realizarea misiunilor de evaluare independentă, menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele desfășurate.

Pe parcursul anului 2021 au fost efectuate 10 misiuni de audit de performanță și de consiliere pe domenii-cheie, care și-au realizat scopul de acordare a consultanței și de furnizare a asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial. Astfel, activitățile de audit s-au axat pe evaluarea mai multor procese operaționale desfășurate la Casa Națională și în subdiviziunile acesteia, oferind recomandări pentru perfecționare și contribuind la îmbunătățirea activității entității publice. Totuși, reieșind din constatările menționate în prezentul Raport de audit, se deduce că activitățile de control urmează a fi revizuite în procesele operaționale evaluate de audit.

6.3. Implementarea integrală de către Casa Națională de Asigurări Sociale a recomandărilor înaintate, ca urmare a realizării misiunii precedente de audit public extern, va contribui la îmbunătățirea proceselor și furnizarea informațiilor veridice.

Analiza implementării recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi²⁴ demonstrează că CNAS a realizat procesele ce condiționează o eficiență sporită în realizarea obiectivelor sale. Astfel, se atestă progrese în îmbunătățirea cadrului regulator, inclusiv a celui intern, în special cu privire la modul de înregistrare și raportare a indicatorilor BASS. Aceste acțiuni constituie încă un pas în sporirea

²² Art. 4, art. 8 și art. 15 din Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern (în continuare – Legea nr.229 din 23.09.2010).

²³ Legea nr.229 din 23.09.2010.

²⁴ Prin Hotărârea Curții de Conturi nr.20 din 03.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2019” au fost înaintate 21 de recomandări.

capacității CNAS de a oferi informații veridice utilizatorilor rapoartelor și de a presta servicii calitative cetățenilor.

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a aprobat norme cu privire la facilitarea procesului de stabilire/suspendare/restabilire/încetare a dreptului la ajutor de șomaj²⁵. De asemenea, au fost elaborate noi prevederi care vor reglementa clar modul de calculare a stagiului de cotizare exprimat în luni calendaristice, ce vor oferi instrumente de control al fluxurilor de documente, de organizare a politicilor decizionale, facilități de raportare etc.

Totodată, recomandările înaintate altor entități²⁶ nu au fost implementate, și anume nu a fost ajustat Ordinul ministrului Afacerilor Interne nr.96 din 20.03.2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”. Astfel, neimplementarea recomandării determină neconcordanțe în cadrul normativ ce reglementează acordarea înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă angajaților cu activități în cadrul izolatoarelor de detenție provizorie din inspectoratele de poliție etc. și cauzează menținerea în continuare a litigiilor în instanțele de judecată cu impact asupra executării indicatorilor BASS.

În condițiile recomandărilor care au termen de executare până în iunie 2022, se denotă că au fost întreprinse unele acțiuni de către Ministerul Finanțelor cu privire la ajustarea normelor ce contribuie la reflectarea completă a veniturilor ce vor oferi utilizatorilor o imagine de ansamblu asupra calculării, achitării creanțelor și datoriilor pe indicatori separați. Cu referire la acțiunile realizate de Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, auditorii se vor expune după expirarea termenului de implementare a recomandărilor înaintate.

O prezentare detaliată a nivelului de implementare a recomandărilor și a termenului de punere în aplicare se conține în Anexa nr.14 la prezentul Raport de audit.

6.4. Raportul Guvernului privind executarea BASS furnizează date veridice ce vizează veniturile proprii în anul 2021, la capitolul contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori. O importanță deosebită pentru audit a prezentat-o partea de venituri a BASS, asupra căreia se acordă o atenție semnificativă/sporită din partea utilizatorilor rapoartelor. În perioada auditată, potrivit prevederilor sistemului public de asigurări sociale²⁷, pentru angajați a fost anulată obligația privind achitarea contribuției individuale de asigurări sociale din plățile salariale calculate, începând cu luna ianuarie 2021. Astfel, plătitori de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat sunt doar angajatorii. Prin urmare, ponderea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii virate de

²⁵ Secțiunea a 4-a „Asigurare de șomaj” din Legea nr. 105 din 14.06.2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurare de șomaj.

²⁶ Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

²⁷ Legea nr.489-XIV din 08.07.1999.

angajatori în sumă de 16 017,7 mil. lei reprezintă 98,73 % în totalul contribuțiilor de asigurări sociale (16 223,9 mil. lei) și, respectiv, 58,8% din totalul veniturilor BASS (27 246,8 mil. lei).

Reieșind din prevederile normelor legale, atribuțiile de colectare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și de urmărire a datoriilor la BASS revin Serviciului Fiscal de Stat. În aceste condiții, auditarea veniturilor a constat în expunerea asupra înregistrării și raportării de către CNAS a indicatorilor de venituri. În urma contrapunerii datelor din evidența contabilă a CNAS cu cele din documentele primare, inclusiv emise de Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat²⁸, precum și din Rapoartele privind executarea BASS, nu au fost stabilite divergențe ale valorii contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori.

Modificarea normelor de evidență și prezentare a veniturilor în Rapoartele privind executarea BASS (Formularul 4.2) redă valoarea contribuțiilor calculate și suma datoriilor/restanțelor formate la finele perioadei de gestiune. Astfel, implementarea recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi în anul precedent a determinat asigurarea unei imagini de ansamblu privind calcularea, achitarea, creanțele și datoriile pe indicatori separați (Anexa nr.1). Totodată, în urma reconcilierii datelor deținute de CNAS cu cele furnizate de Serviciul Fiscal de Stat la capitolul solduri ale sumelor datorate la BASS, înregistrate la 31 decembrie 2021, nu au fost stabilit diferențe. Din suma totală a veniturilor, 1 877,9 mil. lei constituie contribuțiile de asigurări sociale de stat pentru luna decembrie 2021, al căror termen de achitare este luna ianuarie 2022. Cu referire la restanțele bugetului în anul 2021, se relevă că, la finele perioadei de gestiune, acestea au constituit 369,9 mil. lei, fiind în diminuare cu 9,3% față de anul precedent (408,2 mil. lei).

Cu referire la înregistrarea în evidență a veniturilor BASS, se denotă că conturile aplicate de către CNAS sunt diferite de codurile clasificăției economice, procesul de raportare fiind unul complicat, care obligă transpunerea repetată a indicatorilor BASS. CNAS transpune de două ori conturile de evidență a contribuțiilor, odată la înregistrarea lor în evidența contabilă (de la Clasificația economică la conturile contabile proprii) și ulterior la raportarea executării BASS (de la conturile proprii la Clasificația bugetară), ceea ce îngreunează specificul acestui buget și poate influența acuratețea întocmirii Rapoartelor privind executarea BASS.

6.5. Pensiile pentru limită de vârstă au fost stabilite conform cadrului legal. Totodată, recepționarea cu întârziere a informațiilor privind decesul beneficiarilor determină cheltuieli nejustificate estimate la 1,39 mil. lei.

În anul 2021, cheltuielile privind plata pensiilor pentru limită de vârstă au constituit 13 058,2 mil. lei, ceea ce reprezintă 66,5% din totalul cheltuielilor privind prestațiile sociale. Comparativ cu anul

²⁸ Legea nr. 255 din 16.12.2020 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 (în continuare – Legea nr. 255 din 16.12.2020); Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999.

precedent, aceste cheltuieli s-au majorat cu 1 565,7 mil. lei, sau cu 12%, ca rezultat al indexărilor de la 1 aprilie²⁹ și 1 octombrie³⁰, precum și al reexaminărilor³¹.

Din 1 aprilie cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă a constituit 1 188,05 lei, iar de la 1 octombrie 2021, conform Hotărârii Guvernului nr.162/2021, cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă a constituit 2 000 lei. Astfel, peste 663 mii de pensii au fost indexate cu 3,89%. Din 1 octombrie 2021, 181 mii de pensionari cu stagiul complet de cotizare, care primeau pensie pentru limită de vârstă mai mică de 2 000 lei, beneficiază de o pensie minimă de 2 000 de lei lunar, iar 121 mii de pensionari cu un stagiul incomplet de cotizare beneficiază de o creștere a pensiei minime pentru limită de vârstă proporțional stagiului de cotizare realizat la momentul stabilirii pensiei, pensiile fiind indexate cu 3,86%.

Reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă, stabilite până la 1 ianuarie 2019, s-a efectuat în raport cu stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă. Pentru a beneficia de pensia pentru limită de vârstă, solicitantul trebuie să atingă vârsta standard de pensionare și să contribuie la sistemul public de pensii o anumită perioadă de timp. Menționăm că în anul 2021 pentru 18 401 de pensionari, cu pensia stabilită după 1 ianuarie 1999, cu un stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă de la 7 până la 10 ani, au obținut majorarea pensiei după ce au solicitat reexaminarea ei.

Cu referire la corectitudinea calculării pensiilor, se relevă că Sistemul Informațional „Protecția Socială” generează și efectuează calculele reieșind din datele introduse de specialiști la stabilirea/recalcularea pensiilor. Astfel, s-a confirmat corectitudinea înregistrării datelor în SI, ca urmare a contrapunerii datelor cu documentele anexate la dosarul beneficiarului, nefiind constatate divergențe în exactitatea calculelor. De asemenea, la verificarea regularității stabilirii/recalculării pensiilor pentru limită de vârstă și de dizabilitate, precum și a înregistrării/raportării cheltuielilor aferente nu s-au stabilit erori. Cu privire la corectitudinea și plenitudinea datelor înregistrate în evidența contabilă, auditul nu a constatat divergențe, sumele fiind reflectate în perioada corespunzătoare pe elementele componente (pentru acoperirea diferenței până la pensia minimă, aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare), înregistrate separat în conturile prevăzute în acest sens și în funcție de sursa de finanțare (BASS/BS).

Totodată, pe parcursul auditului au fost reexaminat 3 pensii ale beneficiarilor care au avut dreptul de trecerea de la un tip de pensie la altul. Ca rezultat al auditului, pensia lunară a fost majorată la un beneficiar cu 509,81 lei, la al doilea cu 672,22 lei și, respectiv, la al treilea cu 1 689,08 lei.

Astfel, deși CNAS a identificat persoanele beneficiare de pensie de dizabilitate³² care au împlinit vârsta standard de pensionare, pentru a analiza oportunitatea transferului la pensie pentru limită de vârstă,

²⁹ Art.13 alin.(1) din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (în continuare – Legea nr.156-XIV din 14.10.1998).

³⁰ Art.4 alin.(4) din Legea nr.27 din 12.03.2021 pentru modificarea unor acte normative; Hotărârea de Guvern nr.162 din 08.09.2021 cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat.

³¹ Art.33 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998.

³² Scrisoarea CNAS nr.II-03/10-1946 din 11.10.2021.

au fost întâmpinate unele dificultăți ca urmare a lipsei datelor de contact sau refuzului persoanei de a depune cerere în legătură cu pierderea dreptului la ajutor pentru perioada rece a anului sau la ajutor social.

Atenția auditului a fost atrasă de sistarea plății în cazul decesului beneficiarilor acestor tipuri de prestații. Astfel, deși cadrul legal prevede că pensia se plătește inclusiv pentru luna în care a avut loc decesul beneficiarului³³, s-a constatat că, în cazul a 156 de beneficiari decedați (34,6%), din 451 verificați, pensia a fost achitată după data decesului, de la o lună până la 4 luni. Din totalul sumelor achitate nejustificat, 84,5% (847,2 mii lei) au fost restituite benevol de către rudele persoanelor decedate, iar 15,5% (155,9 mii lei) nu au fost restituite, deoarece entitatea nu deține pârghii de recuperare a acestor sume. Achitarea nejustificată a pensiei este condiționată de două cauze majore:

- Introducerea tardivă a informațiilor despre deces, de către registratorii ASP, în Registrul de stat al populației.

În acest context, auditorul a solicitat de la ASP date despre decesul beneficiarilor și perioada introducerii informației în Registrul de stat al populației. Astfel, pentru cei 156 de pensionari, au fost stabilite devieri între data decesului și data înregistrării la ASP de la 1 zile până la 109 zile. Potrivit motivațiilor instituțiilor, abaterile au fost cauzate în mare parte de producerea decesului în străinătate, iar actele au fost întocmite în procedură de transcriere (5 cazuri), în alte cazuri faptele de deces au fost produse și/sau consemnate în stânga Nistrului (4 cazuri), precum și cazuri în care faptele de deces nefiind declarate, nici întocmite acte de deces (2 cazuri). Printre motivele pentru care data producerii faptului decesului nu coincide cu data înregistrării actului de deces, a fost menționată și nerespectarea termenului prevăzut de către subiecții declarării, procedura înregistrării decesului, din oficiu, de către organele de stare civilă nefiind reglementată legal în acest sens (29 dintre cazurile identificate de audit).

Suplimentar, ASP a informat că, potrivit normelor legale³⁴, actualizarea datelor din Registrul de stat al populației cu referire la nașterea și decesul persoanelor, se efectuează în baza informației prezentate Ministerului Sănătății (deși de facto se realizează în baza celei emise de către serviciile stare civilă ale Agenției Servicii Publice). De asemenea, în scopul îmbunătățirii mecanismelor de înregistrare a faptelor de stare civilă în Registrul de stat al populației, în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale” (MGSP), în conformitate cu prevederile Acordului de colaborare privind modernizarea unor servicii publice prestate de Agenția Servicii Publice, semnat între Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” și Agenția Servicii Publice la data de 13 ianuarie 2020, Deciziile Prim-ministrului nr. 8 din 11.02.2020 și nr. 28 din 07.09.2020, este în proces reingineria unor servicii de stare civilă, unul dintre acestea fiind înregistrarea decesului.

³³ Art. 37 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998.

³⁴ Capitolul III litera 8 din Concepția sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al populației” și capitolul III pct. 9 al Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 333 din 18.03.2002.

³⁵ Acordul de colaborare privind modernizarea unor servicii publice prestate de Agenția Servicii Publice, semnat între Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” și Agenția Servicii Publice la data de 13 ianuarie 2020, Deciziile Prim-ministrului nr. 8 din 11.02.2020 și nr. 28 din 07.09.2020.

- Transmiterea tardivă de către ASP a datelor din Registrul de stat al populației către CNAS prin intermediul SI MConect.

Potrivit Acordului încheiat între CNAS și AGE, aceasta din urmă asigură, prin intermediul platformei MConect, conexiunea între CNAS și ASP. Astfel, în regim automatizat sunt recepționate toate datele despre persoanele fizice decedate, care au parvenit în acea zi, preluate din Registrul de stat al populației (deținut de Agenția Servicii Publice). Datele se încarcă în SI „Protecția Socială”, după care, în regim automatizat, programul analizează toate tipurile de prestații sociale și, în cazul în care depistează decizii de plată active, inițiază blocarea plății. Schimbul de date urmează a avea loc zilnic (24 ore din 24 ore, 7 zile în săptămână) pentru a se evita achitățile în plus ale prestațiilor sociale. La contrapunerea datelor dintre data decesului înregistrat la CNAS cu data decesului beneficiarului, remarcăm că numărul de zile variază între 1 și 139.

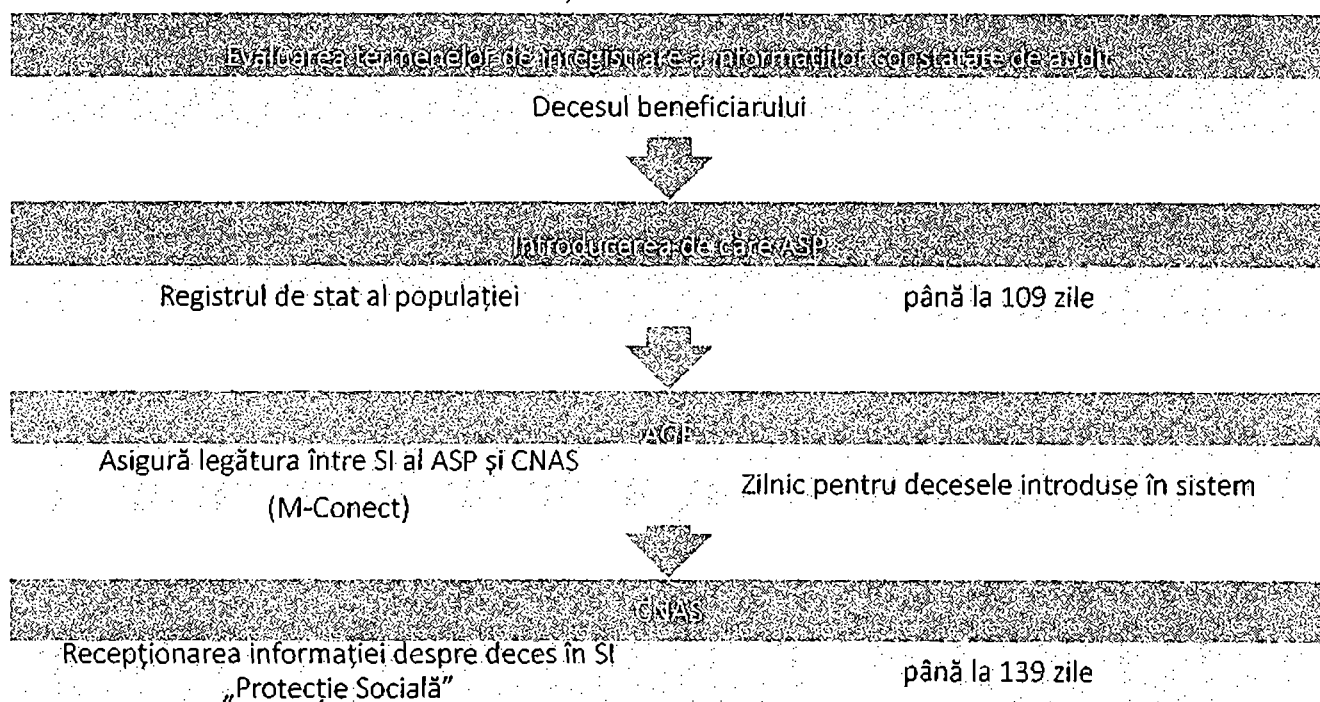

Figura nr.3. Procesul de recepționare a informației privind datele despre decesul beneficiarilor

Cu referire la acest aspect, CNAS a informat că schimbul de date are loc prin două metode: prin intermediul platformei MConect, zilnic, pentru 10 zile anterioare, și sistarea plății prestației în momentul adresării rudeleor după ajutorul de deces³⁶. Se constată preponderent în cazul decesului beneficiarului după data de 25, deoarece listele de plată se formează în ultimele zile ale lunii pentru următoarea lună.

Reieșind din deficiențele constatate asupra recepționării informației în cazul decesului beneficiarului, erorile potențiale estimate de audit sub formă de cheltuieli neargumentate asupra BASS/BS aferente cheltuielilor pentru pensiile de limită de vârstă constituie 1 387,3 mii lei. La acestea se mai adaugă și cheltuielile aferente comisionului de distribuție conform tarifului minim, ce se estimează la 9,7 mii lei.

³⁶ Hotărârea Guvernului nr. 1442 din 19.12.2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului de deces.

Menționăm că, printre atribuțiile principale ale Casei Naționale sunt: „gestionarea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, administrarea patrimoniului public aflat în gestiune, asigurarea monitorizării riscurilor financiare și bugetare și principiilor de bună guvernare”³⁷, domeniile de competență ale ASP constituie „tehnologia informației, evidența de stat și resursele informaționale de stat, inclusiv crearea, exploatarea și înregistrarea resurselor informaționale de stat, a sistemelor informaționale de stat, evidența de stat a populației... etc.”³⁸, iar cele ale AGE – „facilitarea dezvoltării serviciilor sectoriale și sistemelor informaționale de stat prin oferirea asistenței autorităților administrației publice”³⁹.

Astfel, reieșind din atribuțiile care revin părților implicate, iar cheltuielile menționate sunt suportate doar din bugetul pe care îl gestionează CNAS, evaluarea și eficientizarea, de către părțile implicate, a procesului aferent schimbului de date privind decesul beneficiarilor, în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate, este o necesitate imperativă.

6.6. Procesul de stopare a plății pensiei unor angajați din aviația civilă, în cazul reangajării în funcții în condiții speciale de muncă, este ambiguu, ceea ce a determinat cheltuieli nejustificate în unele cazuri.

Pentru asigurarea dreptului la pensie unor categorii de angajați din aviația civilă, din bugetul asigurărilor sociale de stat în anul 2021 cheltuielile efective au constituit 62 053,3 mii lei⁴⁰.

Ca rezultat al verificării a 30 de dosare de pensionare ale acestui contingent de beneficiari, pentru 4 dintre ei s-au constatat supraplăți în sumă de 50,0 mii lei. Plățile se consideră necuvenite, deoarece beneficiarii care primeau pensie erau concomitent angajați în funcții în condiții speciale de muncă⁴¹, ceea ce contravine normelor legale⁴², potrivit cărora achitarea integrală a pensiei poate fi efectuată cu condiția încetării activității în funcția respectivă.

Notă: La etapa identificării supraplăților, CNAS inițiasse procedura de restituire a sumelor achitate necuvenit pentru cei 4 beneficiari, prezentând procese-verbale de constatare a supraplăților/ decizii de restituire.

Concomitent, auditul a stabilit că pentru 2 beneficiari care, conform extrasului din cont și Clasificatorului ocupațiilor⁴³, desfășoară activitate în funcție de dispecer de organizare a transportului aerian, iar potrivit cadrului legal⁴⁴ această funcție este calificată ca funcție din domeniul aviației în condiții speciale de muncă. În același timp, conform ordinelor de angajare, aceste persoane sunt încadrate în funcție de manager al centrului de control al zborului și, respectiv, manager pregătire și

³⁷ Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 230 din 10.04.2020.

³⁸ Hotărârea Guvernului nr. 314 din 22.05.2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice.

³⁹ Hotărârea Guvernului nr. 760 din 18.08.2010 cu privire la Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”.

⁴⁰ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli a prestațiilor sociale la situația de 01.01.2022 (Formularul nr. 7 CNAS, în continuare formularul nr. 7 CNAS).

⁴¹ Anexa nr.2 „Lista funcțiilor personalului din aviația civilă ale cărui condiții de muncă se încadrează în condiții speciale” la Legea nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

⁴² Art.56 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998.

⁴³ Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova, aprobat prin Ordinul MMP5 nr. 22 din 03.03.2014; Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-2021) aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 11 din 12.11.2021 (în continuare CORM 006-2021).

⁴⁴ Art.56 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998, Anexa nr. 2 din Legea 489 din 08.07.1999.

instruire personal din cadrul departamentului operațiuni de zbor, funcții ce permit achitarea pensiei în continuare. Situația în cauză generează incertitudini asupra conformității achitării pensiei la conturile personale ale beneficiarilor, în sumă de 678,4 mii lei, reieșind din prezentarea informației imprecise de către angajator. Totodată, persistă și riscul de nevire de către angajator la BASS a contribuției în mărime deplină⁴⁵, de cca 15,5 mii lei.

De asemenea, în cazul altui pensionar, auditul a constatat că acesta era angajat în funcție în condiții speciale, iar în același timp beneficia de pensie. Totodată, contribuțiile de asigurări sociale erau achitate în mărimea ce corespunde funcției din domeniul aviației în condiții speciale de muncă (32%), respectiv nu avea dreptul la pensie. După identificarea erorii de către audit, extrasul din cont a fost modificat/ajustat, astfel pentru perioadele de muncă declarate anterior (5 luni) în aceeași funcție⁴⁶, a fost diminuată mărimea contribuției (24%), ceea ce îi oferă persoanei dreptul de a beneficia de pensie. Potrivit motivațiilor CNAS, extrasul a fost modificat deoarece s-a admis prezentarea eronată a datelor de către angajator. Circumstanțele în cauză au creat suspiciuni referitor la conformitatea achitării pensiei în sumă de 86,2 mii lei.

De menționat că, potrivit cadrului normativ, beneficiarul este obligat să comunice în termen de 30 de zile organului de asigurări sociale care efectuează plata pensiei, noile circumstanțe care pot avea ca urmare suspendarea plății pensiei⁴⁷. Astfel, se relevă că, deși în cadrul CNAS există un mecanism de control cu formarea unor liste ale beneficiarilor de pensii, angajați/reangajați conform datelor înscrise în contul personal de asigurări sociale prezentate de către angajator, entitatea nu dispune de pârghii de control asupra conformității reflectării acestora în extrasele din cont pentru toți beneficiarii acestui contingent.

În acest context, auditul menționează că reglementările ambigue și depășite⁴⁸ creează incertitudini în aplicarea uniformă și exactă a prevederilor legale la determinarea funcțiilor pentru unii angajați din aviația civilă, ce le-ar da dreptul la stabilirea pensiei și generează riscul plății nejustificate a pensiei pentru această categorie de beneficiari.

6.7. Insuficiența activităților de control intern la stabilirea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă atât din cadrul CNAS, cât și din cadrul instituțiilor medicale, afectează indicatorii de executare a BASS cu 348,3 mii lei, precum și calitatea serviciilor acordate.

În anul 2021 au fost executate 973,5 mil. lei pentru asigurarea dreptului la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă, cu 227,3 mil. lei mai mult decât în anul 2020. Totodată, acest indicator a fost precizat cu 129,9 mil. lei mai mult decât cel aprobat la începutul anului. Creșterea semnificativă față de anul precedent, precum și

⁴⁵ Anexa 1 „Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii” a Legii nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

⁴⁶ CORM 006-2021.

⁴⁷ Art. 39 alin 6 din Legea nr. 156 din 14.10.1998.

⁴⁸ Hotărârea Guvernului nr. 527 din 06.08.1992 „Cu privire la aprobarea Listelor funcțiilor, care asigură personalului navigant și tehnic aeronautic dreptul la pensie pentru vechime în muncă, și a Modulului de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei personalului navigant”.

precizările efectuate se explică prin numărul mare de infectări cu virusul Covid-19, precum și de beneficiari de indemnizații pentru carantină⁴⁹.

În cadrul auditării indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, au fost verificate 127 decizii de stabilire. Astfel, au fost identificate următoarele probleme.

- *Acordarea de către instituțiile medicale a indemnizației pentru carantină (prevenirea Covid-19) mai mult de 14 zile, contrar reglementărilor stabilite⁵⁰, precum și eliberarea eronată a certificatelor de concediu medical, în cazul aflării în carantină a beneficiarului și ulterioara îmbolnăvire a acestuia, fără emiterea unui nou buletin, ce delimitează boala de carantină, au cauzat cheltuieli nejustificate din BASS în mărime de 26,9 mii lei.*

Odată cu declanșarea pandemiei, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, persoanelor care au fost în contact direct cu un bolnav Covid-19 li se acordă un certificat de carantină pentru monitorizarea stării de sănătate timp de 14 zile la domiciliu. Mijloacele financiare pentru acoperirea acestei prestații au fost suportate în totalitate din BASS⁵¹.

Astfel, din 64 de dosare analizate, s-a stabilit că, în 54 de cazuri, sau în 84,3%, persoanele s-au aflat în carantină de la 15 până la 30 de zile. Totodată, ca urmare a solicitării confirmărilor de la instituțiile medicale cu privire la tipul bolii și perioada de carantină, s-a stabilit eliberarea eronată a certificatului de concediu medical de către medicul de familie, pacienții pe perioada aflării în carantină au fost testați pozitiv la Covid-19 și au primit respectiv tratament sau pe parcursul carantinei au suferit de o altă boală.

Subsecvent, menționăm că, potrivit prevederilor legale⁵², plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau accidente nelegate de muncă, se efectuează după cum urmează:

- primele 5 zile calendaristice de incapacitate temporară de muncă se plătesc din mijloacele angajatorului, însă nu mai mult de 15 zile cumulative pe parcursul unui an calendaristic în cazul mai multor perioade de incapacitate de muncă;
- începând cu a șasea zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă, indemnizația se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

În aceste condiții, instituțiile medicale nu au asigurat eliberarea regulamentară a certificatelor de boală, cu perfectarea unui nou certificat cu diagnosticul „boală obișnuită”. Acestea au determinat stabilirea, calcularea și plata incorectă a sumei prestației privind incapacitatea temporară de muncă în sumă de 26,9 mii lei, cu impact asupra BASS. Totodată, ca urmare a solicitării listelor beneficiarilor de indemnizație de carantină pentru anul 2021, au fost identificate 366 de decizii din totalul de 26 970 aprobate „tip carantină”, termenul incapacității de muncă fiind de la 15 până la 30 de zile, iar

⁴⁹ Art.14 din Legea nr. 289 din 22.07.2004.

⁵⁰ Pct. 3 lit.d) din Ordinul MSMPS nr. 188 din 26.02.2020 „Cu privire la realizarea măsurilor de reducere a riscurilor de răspândire a cazurilor de infecție cu Coronavirusul de tip nou”.

⁵¹ Art. 4 alin. (1) din Legea nr. 289 din 22.07.2004.

⁵² Art. 4 din Legea nr.289 din 22.07.2004.

cheltuielile nejustificate estimate asupra BASS fiind de 337,9 mii lei. *Notă: pe parcursul misiunii de audit, în baza datelor din certificatele medicale modificate și transmise de prestatorii de asistență medicală, au fost corectate 11 decizii de stabilire a indemnizației tip „carantină” în cadrul CTAS Basarabeasca și CTAS sect. Râșcani, fiind efectuate ajustări în sumă de 13,4 mii lei.*

- *Introducerea eronată de către instituțiile medicale a informațiilor despre „tipul bolii”, de alt tip decât cel de care a suferit beneficiarul, a determinat stabilirea, calcularea și plata neconformă a indemnizației pentru incapacitate de muncă de către CNAS, în sumă de 13,1 mii lei.*

Potrivit reglementărilor, quantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de tuberculoză, SIDA, maladie oncologică este de 100% din baza de calcul stabilită⁵³, iar plata se efectuează integral de la bugetul asigurărilor sociale de stat, începând cu prima zi calendaristică de incapacitate de muncă. Astfel, la verificarea a 51 decizii de stabilire a indemnizației pentru aceste tipuri de maladii, s-a stabilit că 14 decizii, sau 27%, nu s-au încadrat în categoria celor plătite 100% din BASS, beneficiarii suferind de o „boală obișnuită”. La solicitarea confirmărilor din partea instituțiilor medicale care au eliberat certificatul medical, acestea au informat că au fost admise erori la introducerea datelor despre tipul bolii. În acest context, auditul menționează că potrivit reglementărilor⁵⁴, conducătorii instituțiilor medicale organizează prin răspundere personală, introducerea datelor în Portalul certificatelor de concediu medical și asigură verificarea, validarea și transmiterea electronică a informațiilor la CNAS. Astfel, cele constatate de audit denotă deficiențe la organizarea controlului permanent asupra corectitudinii și plenitudinii datelor introduse care au impact direct asupra bugetului.

- *Transmiterea tardivă de către instituțiile medicale a informației în Portalul certificatelor medicale într-un termen de până la 171 de zile și depășirea de către CNAS a termenului de stabilire a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite până la 42 zile, afectează calitatea serviciilor acordate beneficiarilor și determină întârzierea calculării și neplata în termen a prestației sociale în sumă de 308,3 mii lei.*

Începând cu 01.07.2019, indemnizațiile se stabilesc de către casele teritoriale în temeiul informației din certificatele medicale, transmise prin intermediul conexiunilor inter-sistemic securizate și autentificate prin semnătura electronică a persoanei responsabile din cadrul prestatorilor de asistență medicală. Ulterior, indemnizația se achită de către AGE prin intermediul prestatorilor de servicii de plată.

⁵³ Art. 13 alin. (2) din Legea nr 289 din 22.07.2004.

⁵⁴ Pct. 2 din Ordinul comun al MS, CNAM și CNAS nr.953/220-A/115 din 28.08.2019 „Cu privire la utilizarea Portalului certificatelor de concediu medical”.

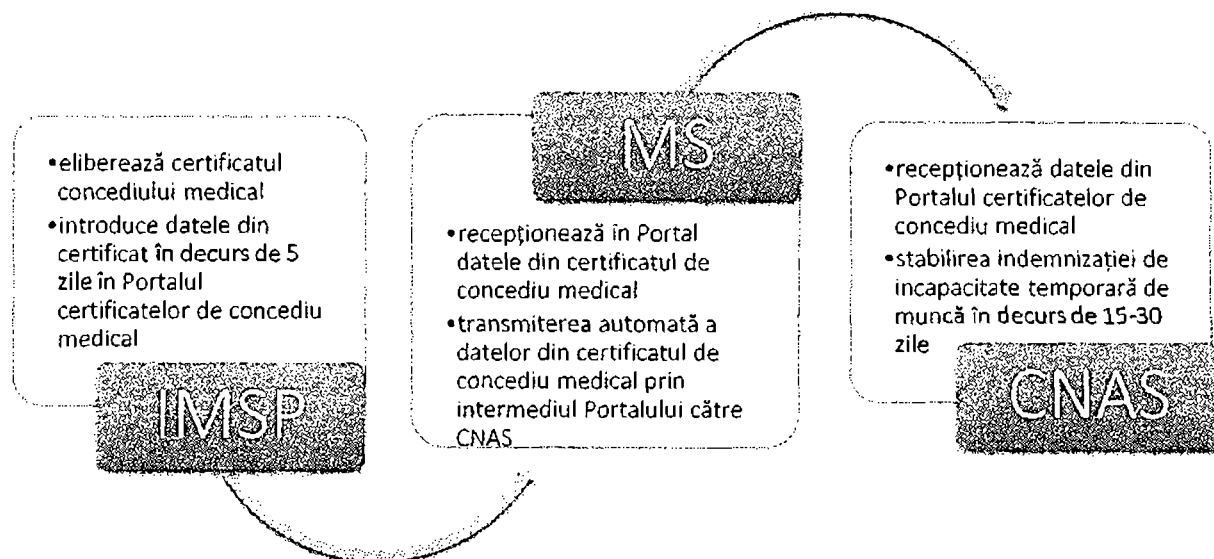

Figura nr.4 Procesul de recepționare a informației aferente concediilor medicale

Astfel, s-a constatat că, pentru 61 de cazuri din 127 verificate, sau în 48%, instituțiile medicale au introdus informațiile despre boală cu termenul depășit de la una până la 171 de zile. În același timp, pentru alte 17 decizii, termenul de stabilire de către CNAS a indemnizației a fost depășit de la o zi până la 42 de zile⁵⁵.

Prin urmare, controalele interne insuficiente atât din cadrul instituțiilor medicale, cât și din cadrul CNAS, au afectat calitatea serviciilor oferite cetățenilor, în condițiile în care beneficiarii au fost privați de obținerea prestației în termen.

În contextul deficiențelor identificate, Casa Națională informează periodic Ministerul Sănătății despre derularea procesului de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate de muncă, incidentele și erorile identificate la introducerea și transmiterea datelor din certificatele de concediu medical. Totodată, cel din urmă întreprinde măsurile necesare de atenționare a instituțiilor medico-sanitare conform situației reale, în vederea diminuării numărului de cazuri de înregistrare în Portal a datelor eronate, inclusiv de transmitere a acestora cu întârziere⁵⁶.

6.8. Acordarea și plata pensiilor militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne s-a efectuat în majoritatea cazurilor conform prevederilor legale, însă insuficiența activităților de control intern, la nivel teritorial, cât și central, a determinat stabilirea/plata nejustificată, în unele cazuri, a prestației, cu suportarea cheltuielilor de 49,2 mii lei.

Cheltuielile efective pentru pensiile pentru vechime în muncă pensionarilor din rândul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne pentru anul 2021 au

⁵⁵ Pct. 17 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03.02.2005.

⁵⁶ Circulara Ministerului Sănătății nr.06/895 din 18.02.2021.

constituit 1 268, 6 mil. lei⁵⁷. Aceste cheltuieli sunt suportate din bugetul de stat și constituie 4,7% din totalul cheltuielilor efective pentru acordarea prestațiilor sociale în anul 2021 (26 713,3 mil. lei) și, respectiv, 16,3% din totalul prestațiilor de asistență socială (7 780,1 mil. lei).

Astfel, în cazul a 3 beneficiari, din 54 de dosare analizate, auditul a constatat iregularități la stabilirea/plata pensiilor militarilor, în sumă totală de circa 49,2 mii lei, ale căror pensii au fost stabilite în anii 2020-2021, cauzate de:

- includerea în calculul pensiei, care a fost stabilită în 2020, a plăților compensatorii, contrar normelor legale⁵⁸, fapt ce a determinat cheltuieli nejustificate asupra BASS (pentru perioada în care persoana a beneficiat de prestație - până la momentul auditului), în sumă de circa 25,5 mii lei;
- nerespectarea prevederilor legale la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, ceea ce a privat pensionarul de a primi câte 680,68 lei lunar (7 215,23 lei – cuantumul stabilit comparativ cu 7895,91 lei – cuantumul cuvenit, calculat de audit). Totodată, această sumă se majorează cu fiecare indexare, care începând cu 01.04.2022 a ajuns până la 775,57 lei lunar. Situația a fost cauzată de neluarea în calcul la stabilirea pensiei a 5% din suma soldei⁵⁹, ce se acordă pentru pensionarii care se eliberează din organele afacerilor interne pe motiv de vârstă, raportul de serviciu al persoanei respective fiind încetat la atingerea limitei de vârstă⁶⁰, respectiv a avut dreptul la 55 % din suma soldei. Prin urmare, pentru perioada noiembrie 2021 (data stabilirii pensiei) – aprilie 2022, persoana nu a primit 4,2 mii lei;
- neinclusiunea în suma soldei a plăților primite de beneficiar pentru 2 luni lucrate, acestea fiind incomplete din cauza aflării persoanei în concediu de paternitate. Astfel, deși persoana a realizat venituri în lunile august-septembrie 2020, care trebuiau să fie incluse în solda bănească pentru perioada noiembrie 2019 – octombrie 2020, acestea au fost excluse de către CNAS la calcularea pensiei. Prin urmare, ca rezultat al interpretării eronate a prevederilor legale⁶¹ de către specialiștii responsabili, beneficiarului i s-a stabilit o pensie mai mică cu 1 020,29 lei decât se cuvenea, în total fiind privat până la momentul actual de 19,5 mii lei. De menționat că, cazul dat a fost examinat ca urmare a petiției primite de către CCRM la sfârșitul misiunii de audit financiar în anul precedent. Totodată, la sesizarea de către auditor despre iregularitățile constatate, CNAS nu a recalculat pensia beneficiarului. Precizăm că pensionarul a acționat CNAS în judecată, dosarul fiind în derulare, nefiind încă emisă o hotărâre finală pe acest caz. În aceste condiții, lipsa acțiunilor de remediere a situației din partea CNAS, menține

⁵⁷ Formularul nr. 7 CNAS.

⁵⁸ Art.44 alin.(2) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne (în continuare – Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993); pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994).

⁵⁹ Art.14 (a) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993.

⁶⁰ Extras din Ordinul MAI nr.463 ef. din 21.10.2021.

⁶¹ Pct.4 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

partea CNAS, menține în continuare privarea beneficiarului de drepturile sociale cuvenite, inclusiv cu menținerea riscului de suportare a cheltuielilor de judecată de către CNAS.

Prin urmare, 1 beneficiar a primit plăți necuvenite în sumă de circa 25,5 mii lei, iar alți 2 au fost privați în sumă totală de 23,7 mii lei.

Notă: Pentru 2 beneficiari au fost recalculate pensiile, iar pentru al treilea CNAS nu a recalculat din cauza aflării cazului pe rol în judecată, în primă instanță fiind declarată inadmisibilă acțiunea de contencios administrativ inițiată de beneficiar, cu drept de atac la Curtea de Apel.

6.9. Pensiile în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special au fost stabilite conform cadrului legal.

În anul 2021, cheltuielile din bugetul de stat pentru plata pensiilor în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special au constituit 58,7 mil. lei, ceea ce reprezintă 3,5% din totalul cheltuielilor privind pensiile de asistență socială (1 666,4 mil. lei).

Începând cu anul 2021, a fost revizuită modalitatea de stabilire a prestației, conform căreia pensia se calculează în mărime de 50% din venitul mediu lunar al întreținătorului pentru fiecare membru de familie inapt de muncă, sau 50% din cuantumul pensiei plătite pensionarului decedat⁶², scopul final fiind garantarea unui nivel de trai decent persoanelor, prin acordarea prestațiilor de asigurări sociale corespunzătoare și suficiente.

Astfel, au fost recalculate peste 1 300 de pensii, iar media acestora s-a majorat cu 46,2%, de la 2,4 mii în anul 2020 până la 3,6 mii lei în anul 2021⁶³. Ca rezultat, cheltuielile privind executarea acestei prestații s-au majorat cu 18,5 mil. lei față de anul 2020 (de la 40,1 mil. lei până la 68,6 mil. lei).

Cu referire la acest tip de prestație, auditul denotă că, la verificarea regularității stabilirii/recalculării acestora, precum și a înregistrării/raportării cheltuielilor aferente, nu s-au stabilit erori. Ca urmare a contrapunerii datelor cu documentele anexate la dosarul beneficiarului și cele din Sistemul Informațional „ Protecția Socială”, nu au fost constatate divergențe în exactitatea calculelor. Astfel, s-a confirmat corectitudinea înregistrării datelor în SI, care ulterior generează și efectuează calculele reieșind din datele introduse de specialiști la stabilirea/recalcularea pensiilor în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special. Cu privire la corectitudinea și plenitudinea datelor înregistrate în evidența contabilă, auditul nu a constatat divergențe, sumele fiind reflectate în perioada corespunzătoare la conturile de evidență.

⁶² Hotărârea Guvernului nr. 826 din 18.11.2020 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

⁶³ Raportul privind îndeplinirea planului de contingente, beneficiarii plăților și mărimea acestora din bugetul asigurărilor sociale de stat la situația din 01.01.2022 (Formularul CNAS nr.5).

De menționat că neconcordanțele dintre noțiunile utilizate conform cadrului legal de „pensii în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special”⁶⁴ și cea utilizată în rapoartele BASS - „pensie de urmaș pensionarilor din rândul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne” creează incertitudini privind delimitarea distinctă pentru utilizatorii de informații.

6.10. Activitatea complexă a Casei Naționale este însoțită de lipsa cadrelor și o fluctuație mare de angajați, în timp ce politicile stabilesc realizarea unor noi procese de susținere socială a populației, ceea ce poate afecta calitatea serviciilor acordate.

La 1 ianuarie 2021 numărul total al salariaților pe instituție, conform statelor de personal aprobate, a constituit 1 348 de unități, iar efectiv erau angajați 1 061 de salariați, ceea ce constituie o rată a angajării de 78,7%. Cheltuielile efective pentru retribuirea muncii au constituit 134,1 mil. lei.

Tabelul nr. 6

Date privind încadrarea personalului în cadrul Casei Naționale

Categorii de personal	Anul 2020		Anul 2021		Diferența	
	aprobat	efectiv	aprobat	efectiv	Efectiv 2021 față de anul precedent	Efectiv față de nivelul programat
1. Numărul mediu al salariaților - total	1 348	1 030	1 348	1 086	+56	-262
2. Conducerea	312	298	312	299	+1	-13
3. Personal de execuție	904	622	904	668	+46	-236
4. Personal din activitatea auxiliară, din care personal netitular	132	110	132	119	+9	-13

Sursa: Statele de personal ale CNAS. Raport statistic

Verificările de către auditor a salariilor unui eșantion de 65 de angajați au constatat că acestea au fost stabilite în conformitate cu legislația în vigoare⁶⁵, salariile de funcții ale personalului CNAS fiind aprobate prin ordine, iar lunar a fost întocmită documentația aferentă. Totodată, îndeplinirea/cumularea funcțiilor vacante din cadrul altei subdiviziuni decât cea în care persoana își desfășoară activitatea de bază, creează incertitudini privind utilizarea a 357,0 mii lei. Deși CNAS se bazează pe experiența anterioară a specialiștilor, aceasta nu este argumentată în demersurile/notele de cumulare.

În figura de mai jos se prezintă desfășurat descifrarea datelor privind retribuirea muncii.

⁶⁴ Legea nr.1544-XII din 23.06.1993.

⁶⁵ Legea nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

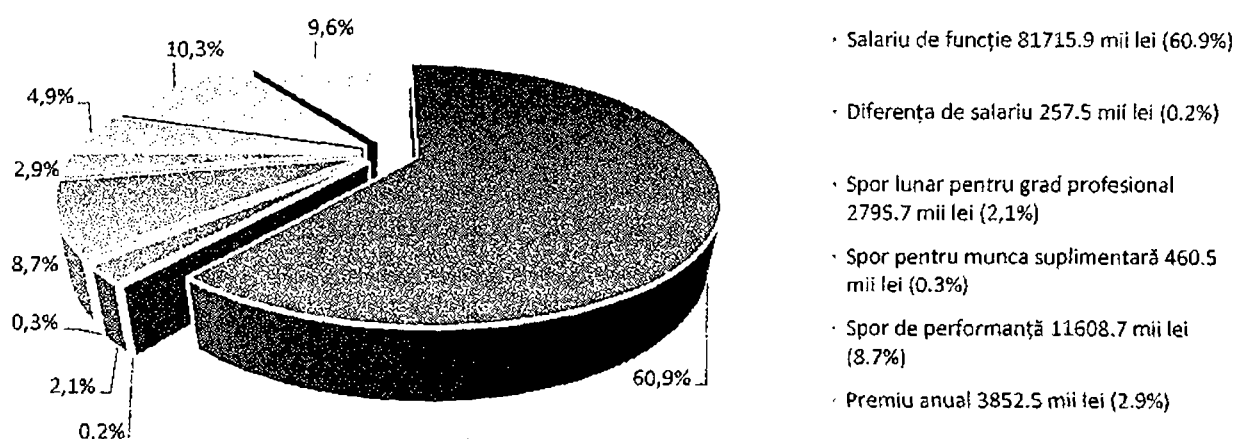

Figura nr.5 Informație privind retribuirea muncii
Sursă: Informație prezentată de către entitatea auditată

Activitatea CNAS este una complexă și include multe procese sistemice, în cadrul entității fiind gestionate/acordate/calculate/achitate mai multe tipuri de prestații, iar fiecare prestație dispune de o bază legală separată și de un proces de acordare distinct pe fiecare tip. Totodată, în contextul multiplelor funcții vacante, auditorul menționează că în anul auditat au rămas neutilizate 2 074,3 mii lei în contul economiei mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, fapt ce nu a permis împărțirea stimulentei angajaților, deoarece acestea se plătesc nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară.

O problemă majoră pentru CNAS este lipsa specialiștilor și fluctuația cadrelor. Astfel, volumul de lucru, responsabilitatea și intensitatea crescândă, necesitatea activității peste orele de program, contingentul specific de cetățeni deserviți, remunerarea necorespunzătoare eforturilor depuse nu contribuie la menținerea și atragerea specialiștilor. Totodată, anual activitatea CNAS se suplimentează cu noi procese și noi prestații, noi responsabilități, fără a majora efectivul de personal, astfel crescând considerabil intensitatea asupra specialiștilor activi. La moment se înregistrează o lipsă de personal în subdiviziunile structurale ale CNAS – de 20%, în CTAS municipiul Chișinău – 25%, aparatul central – 30%, iar în unele structuri ale aparatului central al CNAS este înregistrată o lipsă de 50%.

Problema lipsei personalului este legată de nivelul salarizării. Astfel, salariul mediu pentru funcțiile de execuție (domeniu cu cele mai multe cadre lipsă – 236 de persoane) este cu 3,6 mii lei mai mic decât salariul mediu pe economie pe anul respectiv, situație redată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr.7

Date privind nivelul salarizării în cadrul CNAS/CTAS comparativ cu salariul mediu pe economie în anul 2021

	CNAS	CTAS	Salariu mediu pe economie	Diferența CNAS	Diferența CTAS
Salariu pentru funcție de conducere	10 616,7	9 768,57	8 716	1 900,66	1 052,57
Salariu pentru funcție de execuție	6 380	5 093,33		-2 336	-3 622,7

Sursa: Elaborat de audit

În scopul soluționării problemelor ce țin de insuficiența de personal, în anul 2021 au fost desfășurate 39 de concursuri pentru 193 de funcții vacante, în urma cărora au fost angajați 92 de specialiști. În același timp, pe parcursul anului s-au eliberat 94 de angajați cu experiență de la o zi până la 20 de ani. Totodată, se menționează că la concursurile anunțate pentru angajare, pe durată lungă nu sunt candidați, iar lipsa specialiștilor în domeniul asigurărilor sociale va genera imposibilitatea asigurării continuității transmiterii experienței instituționale către următoarea generație de specialiști. Menționăm că la momentul actual, în cadrul CNAS se denotă un deficit de cadre de 20%, iar rata fluctuației personalului pe parcursul anului 2021 a fost de 9% (Anexa nr. 15).

Pe parcursul anilor 2019-2021 CNAS a preluat procese noi de activitate în domeniul stabilirii și evidenței plății prestațiilor sociale, iar personal suplimentar nu a fost prevăzut. Astfel, implementarea noilor procese complexe, sistemice și unice se efectuează în condițiile personalului existent. Prin urmare, a fost introdusă:

1. reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă stabilite până la 01.01.1999 cu un stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie;
2. reexaminarea pensiilor de dizabilitate pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea pensiei (de la 01.01.2022);
3. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă;
4. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor adresate familiilor cu copii ale angajaților structurilor de forță;
5. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor de maternitate angajaților structurilor de forță;
6. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor paternale angajaților structurilor de forță;
7. stabilirea cuantumului și evidența plății ajutorului de șomaj și alocației de integrare sau reintegrare profesională a șomerilor;
8. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19;
9. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor în cazul decesului unuia dintre soți;

10. stabilirea și evidența plății alocațiilor lunare de stat persoanelor care au participat la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobîl⁶⁶, persoanelor care au venit în anul 1986 din zona de înstrăinare și au primit cetățenia Republicii Moldova⁶⁷;
11. stabilirea și evidența plății alocațiilor nominale pentru cetățenii Republicii Moldova decorați cu distincții de stat⁶⁸ sau decorați cu distincții de stat ale fostei URSS echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova⁶⁹, beneficiari de pensie sau de alocație socială de stat, inclusiv în alte state, indiferent de faptul dacă au sau nu au domiciliu în Republica Moldova⁷⁰ (de la 01.01.2022);
12. evidența plății indemnizațiilor salariaților cu copii în vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități (de la 01.01.2022);
13. evidența plății indemnizației pentru șomaj tehnic (de la 01.01.2022);
14. pensie anticipată pentru carieră lungă (de la 01.01.2022);
15. ajutor material unic pentru unele categorii de beneficiari de alocații lunare de stat⁷¹ (de la 01.01.2022).

De menționat că conducerea CNAS s-a adresat cu solicitări⁷², motivând necesitatea de a revedea nivelul de salarizare al angajaților, considerând că doar motivarea financiară ar convinge actualul personal să rămână în sistemul național al asigurărilor sociale. Ulterior, Ministerul Finanțelor a precizat că, în scopul depășirii situației actuale și creșterii salariale a tuturor angajaților din sectorul bugetar, în Legea bugetului de stat pentru anul 2022 a fost prevăzută majorarea valorilor de referință actuale. Astfel, pentru angajații CNAS, începând cu ianuarie 2022, este pusă în vigoare valoarea de referință în mărime de 1800 lei, ceea ce oferă o creștere la salariu cu circa 5,9%, sau cu aproximativ 300 lei.

6.11. Pe parcursul anului 2021 a fost menținută situația epidemiologică nefavorabilă în urma răspândirii infecției COVID-19, concomitent cheltuielile efective pentru procurarea biletelor de tratament balneo-sanatorial au crescut de peste 4 ori în comparație cu cele din anul 2020.

Pentru tratamentul balneo-sanatorial al veteranilor au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 56 840,3 mii lei, acestea fiind executate în mărime de 86,1%. Cheltuielile executate au constituit 44 851,5 mii lei, din care cheltuielile pentru achiziționarea biletelor de tratament – 42 934,1 mii lei, și pentru achitarea compensațiilor bănești în locul biletelor de tratament sanatorial gratuit – 1 917,4 mii lei. În anul 2021 au fost procurate 7 699 bilete de tratament în sumă de 54 585,8 mii lei, prețul mediu al unui bilet de tratament fiind de 7 089,97 lei.

⁶⁶ Art.2 lit (1^a), (3), (4), (5) din Legea nr. 121 din 03.05.2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație (în continuare – Legea nr. 121 din 03.05.2001).

⁶⁷ Legea nr.909 din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

⁶⁸ Legea nr.1123 din 30.07.1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova.

⁶⁹ Hotărârea Parlamentului nr.53 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS.

⁷⁰ Legea nr.190 din 08.05.2003 cu privire la veterani.

⁷¹ Legea nr. 121 din 03.05.2001.

⁷² Scrisoarea nr.5156 din 20.10.2021 și Scrisoarea nr.6599 din 24.12.2021.

Cheltuielile efective pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial în anul 2020 au fost în sumă de 11 011,8 mii lei, deși au fost prevăzute în sumă de 53 562,3 mii lei, rata mică de 20,6% fiind cauzată de menținerea situației epidemiologice extrem de îngrijorătoare la nivel național, conform multiplelor hotărâri ale Comisiei Naționale de Sănătate Publică. Totuși, în anul 2021 cheltuielile efective pentru procurarea biletelor au crescut de peste 4 ori în comparație cu cele din anul 2020. În mare parte, această majorare se datorează modificărilor la cadrul normativ, conform cărora⁷³ persoanele care au pneumofibroze, drept consecință a COVID-19, în primele 9 luni după boală beneficiază peste rând de bilete de tratament sanatorial, indiferent dacă anterior au beneficiat în modul stabilit, scopul acestora fiind sporirea accesului persoanelor asigurate la tratament de reabilitare, în vederea reducerii sechelelor pulmonare, ceea ce va avea un impact major pentru sănătatea publică și va contribui la îmbunătățirea calității vieții acestora. Testările de audit privind utilizarea mijloacelor financiare pentru foile de tratament balneo-sanatorial nu au stabilit devieri.

Totodată, în urma analizei a 60 de dosare ale beneficiarilor de bilete de tratament balneo-sanatorial pentru veterani întocmite pe parcursul anilor 2018-2021, în unele din ele s-a constatat lipsa documentelor justificative pentru eliberarea acestora.

Notă: Pe parcursul auditului documentele lipsă au fost prezentate echipei de audit, astfel asigurând eliminarea suspiciunilor.

6.12. Serviciul Guvernamental de Plăți Electronice a dezvoltat o platformă (MPay) care va facilita realizarea dreptului de ridicare a tuturor prestațiilor aferente lunilor precedente și promite beneficiarilor libertatea și conveniența de a alege orice metodă de plată disponibilă.

Începând cu anul 2021, toate prestațiile sociale sunt comasate într-o singură platformă, unde beneficiarul va furniza IDNP-ul său, necesar pentru verificarea disponibilității tuturor prestațiilor sociale cuvenite. În cazul în care se confirmă disponibilitatea, beneficiarului îi sunt eliberate toate prestațiile sociale.

La începutul anului 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a reziliat contractele cu prestatorii de servicii de plată, iar distribuirea plăților are loc în baza unui contract trilateral încheiat între Casa Națională cu Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” și Ministerul Finanțelor. Procesul de organizare a plății prestațiilor sociale îi revine IP AGE – posesorul și deținătorul al serviciului MPay, care a încheiat în acest scop contracte cu fiecare prestator de servicii de plată.

Conținutul datelor, conform noii modalități de plată, a rămas neschimbat, însă a fost modificat mecanismul de transmitere a datelor. Astfel, dacă anterior CNAS forma listele de plată și le remitea direct prestatorilor de servicii de plată, atunci în prezent, conform noului proces, informația cu privire la plata prestațiilor sociale ce urmează a fi distribuită beneficiarului de plăți se înregistrează în Registrul de conturi personale. Ulterior, prin intermediul platformei MConnect, datele sunt transmise

⁷³ Hotărârea Guvernului nr. 672 din 10.09.2020 privind modificarea unor hotărâri ale Guvernului; pct. 3^a din Hotărârea Guvernului nr. 19 din 17.03.2010 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile, modul de asigurare, evidență și distribuire a biletelor de tratament sanatorial acordate veteranilor.

în mod automatizat către serviciul MPay, la care dețin accesul prestatorii de servicii de plată, iar la solicitarea beneficiarului eliberează sumele ce i se cuvin.

Implementarea acestui concept permite realizarea obiectivelor în termen privind încasarea și distribuirea plăților, precum și monitorizarea permanentă a proceselor, CNAS fiind unica instituție publică care, începând cu anul 2021, a reușit să integreze și să utilizeze serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) pentru distribuirea prestațiilor sociale.

Se menționează că, deși a fost implementat un mecanism nou de distribuire a prestațiilor, în Contractul de prestare a serviciilor de distribuire a prestațiilor sociale⁷⁴, încheiat între CNAS, Agenția de Guvernare Electronică și Ministerul Finanțelor (participant mandatat), nu este indicată exhaustiv data când va avea loc transferul mijloacelor bănești către prestator, Casa Națională obligându-se „să asigure suficiența și disponibilitatea mijloacelor financiare pe conturile sale asociate prestațiilor sociale, pentru executarea ordinelor de debitare directă inițiate de către participantul mandatat în scopul distribuirii plăților în conturi de plăți sau în numerar, conform informațiilor înregistrate (publicate) în Registrul de conturi personale. În caz contrar, prestatorul va fi în imposibilitate de a asigura distribuirea plăților conform contractului”. Deciziile luate asupra graficului de transfer al mijloacelor bănești sunt influențate de disponibilitatea veniturilor proprii pentru acoperirea contravalorii prestațiilor de asigurări sociale și disponibilitatea mijloacelor financiare de la bugetul de stat pentru acoperirea prin transferuri a decalajului temporar de casă sau contractarea împrumuturilor de la bugetul de stat.

VII. PREZENTAREA BUGETULUI

Bugetul asigurărilor sociale de stat reprezintă totalitatea veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului public de asigurări sociale⁷⁵. Acesta face parte din bugetul public național și se administrează independent de alte bugete componente ale bugetului public național⁷⁶. Administrarea bugetului asigurărilor sociale de stat și implementarea programelor în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați i-au revenit Casei Naționale de Asigurări Sociale⁷⁷. Astfel, această entitate are misiunea de a realiza politicile statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Bugetul asigurărilor sociale de stat este planul financiar anual, care reflectă constituirea, repartizarea și utilizarea fondurilor bănești necesare ocrotirii pensionarilor, salariaților și membrilor lor de familie. Prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, statul garantează cetățenilor dreptul la protecție socială în cazurile de bătrânețe, șomaj, boală, invaliditate, de pierdere a întreținătorului prin plăți sociale – pensii, indemnizații și alte prestații de asigurări sociale. Totodată, prin intermediul CNAS

⁷⁴ Contract de prestare a serviciilor de distribuire a prestațiilor sociale prin Serviciul Guvernamental de Plăți Electronice nr. 3009-287 din 29.12.2020.

⁷⁵ Art. 1 din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999.

⁷⁶ Art. 10 din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999.

⁷⁷ Art. 22 din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

se acordă unor anumite categorii de cetățeni, prestații de asistență socială, a căror finanțare se efectuează din mijloacele bugetului de stat.

În acest context, se relevă importanța semnificativă/calitativă a acestui buget, deoarece este orientat spre cetățeni în vederea asigurării riscurilor survenite pe parcursul vieții (boală, bătrânețe etc.). BASS are în administrarea lui peste 2,37 milioane de beneficiari de prestații, care pe parcursul anului 2021 au avut tangență cu acest buget și au beneficiat cel puțin de o prestație.

Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 a fost aprobat inițial la venituri și cheltuieli în sume egale de 25 791,9 mil.lei. Ca rezultat al operării modificărilor și completărilor, parametrii BASS au fost precizați până la 27 629,0 mil.lei, cu 1 837,1 mil. lei mai mult.

Cu referire la ponderea cheltuielilor totale executate ale bugetului asigurărilor sociale de stat în BPN, se denotă că acestea au constituit 33,2%, și ca pondere în PIB – 11,6%. Față de anul 2020, ponderea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în BPN s-a majorat cu 0,1%, iar ponderea în PIB s-a micșorat cu 0,2%, situație prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 8

Evoluția executării bugetului asigurărilor sociale de stat în perioada 2018-2021

	Unitatea de măsură	Executat			
		2018	2019	2020	2021
PIB	mil.lei	192 508,5	210 378,0	205 432,3	241 871,0
BPN, venituri	mil.lei	57 964,90	62 949,2	62 650,00	77 373,10
Venituri, total	mil. lei	19 790,30	21 748,30	24 285,50	27 246,80
Devieri +/- față de anul precedent	mil. lei	1 971,6	1 958,0	2 537,2	2 961,3
Pondere în BPN	%	34,10	34,50	38,80	0,35
Pondere în PIB	%	10,30	10,40	11,80	11,70
BPN, cheltuieli	mil.lei	59 576,90	65 975,6	73 269,80	82 013,60
Cheltuieli, total	mil. lei	19 426,50	21 602,30	24 244,40	27 186,70
Devieri +/- față de anul precedent	mil. lei	1 811,9	2 175,8	2 642,0	2 942,5
Pondere în BPN	%	32,60	32,70	33,10	33,20
Pondere în PIB	%	10,10	10,30	11,70	11,60
Deficit (-)/Excedent (+)	mil. lei	363,80	146,00	41,20	60,00
Devieri +/- față de anul precedent	mil. lei	159,60	-217,80	-104,80	18,80
Pondere în PIB	%	0,19	0,07	0,02	0,02

Sursa: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021; www.statistica.md

Pentru al doilea an la rând, planificarea și executarea bugetului asigurărilor sociale de stat are loc în condițiile determinate de situația pandemică. Aceasta a influențat în mod direct și procesul de deservire de către CNAS cu subdiviziunile sale teritoriale (CTAS) a beneficiarilor sistemului de asigurări sociale, condiționând luarea de măsuri urgente pentru a stabili regimul special de activitate a CTAS, astfel fiind fluidizată circulația de cetățeni în funcție de categoria acestora. Totodată, în vederea

susținerii angajatorilor și salariaților în situația de criză economică provocată de pandemia Covid-19, au fost operate modificări ale indicatorilor BASS.

Deși Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale⁷⁸ stabilește condițiile și termenele generale privind modificările/precizările bugetelor anuale aprobate, indicatorii anuali ai bugetului asigurărilor sociale de stat au fost precizați de 3 ori⁷⁹. Precizările indicatorilor bugetari au fost influențate de nivelul executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe parcursul anului bugetar, de caracterul dinamic al numărului beneficiarilor și al mărimilor medii ale prestațiilor sociale, de revizuirea de către Ministerul Economiei a prognozei principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2021, precum și de necesitatea implementării măsurilor noi aprobate în legislație pe parcursul anului bugetar, cu impact asupra bugetului asigurărilor sociale de stat:

- modificarea modalității de determinare a coeficientului de indexare a pensiilor la 1 aprilie 2021 (media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum din ultimii 3 ani), comparativ cu modalitatea anterioară (rata inflației înregistrată în ultimul semestru al anului precedent anului indexării);
- majorarea, de la 1 octombrie 2021, a cuantumului pensiei minime pentru limită de vârstă până la 2 000 lei, pentru persoanele care aveau stagiul complet de cotizare;
- acordarea unor măsuri de susținere a angajatorilor și salariaților în condițiile aplicării măsurilor de restricție pe perioada pandemiei de COVID-19: indemnizația pentru șomaj tehnic și indemnizația salariaților care au copii cu vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități, pentru zilele libere în cazul suspendării procesului educațional în regim cu prezență fizică;
- susținerea celor mai defavorizate familii prin consolidarea programului de ajutor social, în contextul majorării tarifelor la gaze și energia termică, lemne, cărbune prin majorarea, începând cu 1 noiembrie 2021 a cuantumului ajutorului pentru perioada rece a anului pentru toți beneficiarii de la 500 lei la 700 lei (cuantum valabil până la 31 martie 2022).

Sinteza cuantumului modificărilor bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 se prezintă în Anexa nr. 1 la prezentul Raport de audit.

În urma analizei exercițiului bugetar încheiat la 31 decembrie 2021, s-a constatat că veniturile executate în sumă de 27 246,8 mil. lei au fost cu -382,2 mil. lei (1,4%) sub nivelul precizat, iar cheltuielile de casă în sumă de 27 186,8 mil. lei, cu -442,2 mil. lei (1,6%) sub nivelul celor precizate. Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 se prezintă în tabelul ce urmează.

⁷⁸ Legea nr. 181 din 25.07.2014.

⁷⁹ Legea nr. 27 din 12.03.2021 pentru modificarea Legii nr. 255 din 16.12.2020 (în continuare – Legea nr. 27 din 12.03.2021); Legea nr. 136 din 14.10.2021 pentru modificarea Legii nr. 255 din 16.12.2020 (în continuare Legea nr. 136 din 14.10.2021); Legea nr. 191 din 25.11.2021 pentru modificarea Legii nr. 255 din 16.12.2020 (în continuare Legea nr. 191 din 25.11.2021).

Tabelul nr.9

Executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2018-2021

Denumirea	Executat anul 2018	Executat anul 2019	Executat anul 2020	Precizat anul 2021	Executat anul 2021	Executat, anul 2021		Executat,		Executat,		Executat,	
						față de precizat		anul 2021 față de anul 2018		anul 2021 față de anul 2019		anul 2021 față de anul 2020	
						devieri	în	devieri	în	devieri	în	devieri	în
						(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
Venituri mil. lei	19790.3	21748.3	24285.5	27629.0	27246.8	-382.2	98.6	7456.5	137.7	5498.5	125.3	2961.3	112.2
Cheltuieli mil. lei	19426.5	21602.3	24244.4	27629.0	27186.8	-442.2	98.4	7760.3	139.9	5584.5	125.9	2942.4	112.1

Sursa: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.1 CNAS).

În aceste condiții, exercițiul bugetar s-a soldat cu un excedent de 60,0 mil.lei, iar soldul de mijloace bănești la sfârșitul perioadei a constituit 60,4 mil. lei (Anexa nr.4).

VIII. RECOMANDĂRI

Recomandări Ministrului Muncii și Protecției Sociale:

1. Să analizeze problemele procesului de stabilire, calculare și plată a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, cu întreprinderea acțiunilor concrete în scopul asigurării interacțiunii părților implicate, inclusiv consolidarea statutului Inspectoratului Social de Stat (Observația 5.1 – Secțiunea V);
2. Să elaboreze și să înainteze propuneri de ajustare a cadrului normativ privind determinarea exhaustivă a categoriilor de angajați din aviația civilă ce au dreptul la stabilirea pensiei în condiții speciale (Observația 6.6. – Secțiunea VI);
3. Să elaboreze reglementări exhaustive de stopare/sistare a plății pensiei unor angajați din aviația civilă în cazul reangajării în funcții ale căror condiții de muncă se încadrează în condiții speciale (Observația 6.6 – Secțiunea VI);
4. Să analizeze modul de extindere a termenului de examinare a cererilor pentru stabilirea indemnizațiilor paternale, în scopul asigurării echitabile a prestației ce i se cuvine beneficiarului, corelativ cu contribuțiile reținute/achitate (Observația 5.4. – Secțiunea V);

Recomandare Ministrului Muncii și Protecției Sociale de comun cu Ministrul Finanțelor:

5. Să examineze cauzele problemelor aferente menținerii numărului de unități vacante, nivelului de fluctuație, precum și nereușitelor angajării personalului în cadrul CNAS și structurilor sale teritoriale, cu identificarea soluțiilor în acest sens (Observația 6.10 – Secțiunea VI);

Recomandări Ministrului Finanțelor:

6. Să asigure completarea Normelor metodologice aferente modului de întocmire a Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru identificarea, evaluarea și includerea în evidență și raportare separată a sumelor aferente indemnizațiilor pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani și a indemnizațiilor pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni, cu reflectarea distinctă în rapoarte (Observația 5.3 – Secțiunea V);
7. Să aducă în concordanță denumirea indicatorilor din rapoartele de executare a BASS și celor din planul de conturi contabile, cu cele prevăzute în cadrul legislativ (Observația 6.9. – Secțiunea VI);

Recomandare Ministrei Sănătății:

8. Să asigure acțiuni de responsabilizare a conducătorilor instituțiilor medicale, în scopul eficientizării controlului permanent asupra corectitudinii și plenitudinii datelor introduse în Portalul certificatelor de concediu medical, cu respectarea termenelor stabilite (Observația 6.7. – Secțiunea VI);

Recomandări Directorului Agenției Servicii Publice:

9. Să evalueze și să eficientizeze, de comun cu părțile implicate, procesele aferente formării și schimbului de date privind decesul beneficiarilor de prestații sociale, în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate ce se suportă din BASS (Observația 6.5. – Secțiunea VI);
10. Să întreprindă acțiuni pentru înregistrarea operativă a decesului persoanelor în Registrul de stat al populației (Observația 6.5. – Secțiunea VI);

Recomandări Directoarei Generale a Casei Naționale de Asigurări Sociale:

11. Să ajusteze și să corecteze reflectarea datoriei aferente indemnizației de maternitate, ținând cont de documentele justificative existente (Observația 5.2 – Secțiunea V);
12. Să intensifice activitățile de control intern suplimentare/funcționale în procesul stabilirii și calculării indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și a celor paternale pentru asigurarea respectării termenelor legale (Observația 5.4., 6.7. – Secțiunile V, VI);
13. Să asigure intensificarea activităților de control intern la stabilirea pensiilor pentru vechime în muncă militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la nivel teritorial și central (Observația 6.8. – Secțiunea VI);
14. Să eficientizeze activitățile de control intern privind integritatea dosarelor pentru bilete de tratament balneo-sanatorial (Observația 6.11. – Secțiunea VI).

IX. RESPONSABILITĂȚILE CELOR ÎNSĂRCINAȚI CU GUVERNANȚA PENTRU RAPOARTELE GUVERNULUI

Responsabilitatea Guvernului în domeniul finanțelor publice este de a exercita conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile stabilite⁸⁰.

Responsabilitatea Ministerului Muncii și Protecției Sociale constă în monitorizarea și analiza executării bugetului asigurărilor sociale de stat⁸¹.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor ține de⁸²:

- elaborarea și aprobarea, în baza Legii contabilității și în conformitate cu Planul de conturi contabile, a metodologiei privind evidența contabilă în sistemul bugetar, inclusiv privind contabilitatea executării BASS;

- elaborarea și aprobarea metodologiei privind implementarea cadrului normativ-legal în domeniul finanțelor publice, inclusiv privind evidența contabilă și raportarea bugetelor componente ale bugetului public național, precum și acordarea asistenței metodologice în procesul bugetar.

Responsabilitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale a constat în pregătirea și prezentarea fidelă către Guvern, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Finanțelor a rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil și asigurarea publicării acestora⁸³. Totodată, conducătorul Casei Naționale este responsabil de implementarea unui sistem de control intern, care asigură întocmirea rapoartelor ce nu conțin denaturări semnificative, cauzate de fraude sau de erori.

Directoarea generală a Casei Naționale de Asigurări Sociale este responsabilă de pregătirea și prezentarea fidelă a Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021, în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil⁸⁴. De asemenea, responsabilitatea managementului este de a organiza și a implementa sistemul de control intern⁸⁵, în scopul de a asigura desfășurarea și organizarea eficientă a activității entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și eroare, exactitatea și plenitudinea datelor raportate, precum și pregătirea oportună a informațiilor financiare credibile. Totodată, la întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă de evaluarea capacității autorității de a-și continua activitatea în baza principiului continuității activității.

X. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI ÎNTR-UN AUDIT AL RAPOARTELORE GUVERNULUI

Responsabilitatea noastră este de a planifica și a realiza misiunea de audit, cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit. Obiectivele noastre sunt:

⁸⁰ Art. 19 din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

⁸¹ Art. 22 din Legea nr. 229 din 23.09.2010.

⁸² Legea nr. 181 din 25.07.2014; Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007.

⁸³ Art. 22 din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

⁸⁴ Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007; Ordinul ministrului Finanțelor nr. 118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul ministrului Finanțelor nr. 38 din 17.02.2017.

⁸⁵ Art. 13 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007.

obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu Standardele Internaționale va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există. Denaturările pot fi ca urmare a fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor rapoarte financiare.

O descriere suplimentară a responsabilităților auditorului într-un audit al rapoartelor financiare este plasată pe site-ul Curții de Conturi, la adresa: <https://www.ccrm.md/>.

Această descriere face parte din Raportul nostru de audit.

Semnătura auditorului:

Echipa de audit:

Șefa echipei de audit,

Șefa Direcției de audit I

în cadrul Direcției generale de audit II,

Auditoare publică principală,

Auditoare publică superioară,

Auditoare publică superioară,

Responsabilă de monitorizarea și asigurarea calității auditului:

Șefa Direcției generale de audit II,

The image shows four handwritten signatures in blue ink. The first signature is at the top, followed by two more in the middle, and a larger, more prominent signature at the bottom that appears to read 'S. Ciuvalschi'.

Irina Rogaciov

Viorica Rațoi

Elena Mirciu

Ana Miron

Sofia Ciuvalschi

Analiza veniturilor pe tipuri de indicatori în anul 2021

(mii lei)

Denumirea	ECO	Plan		Executat	Efectiv	Total	
		Aprobat pe an	Precizat pe an			Creanțe	Datorii
1	2	3	4	5	6	7	8
I. VENITURI	1	25791984,4	27629046,7	27246848,9	16753129,9	1943436,5	148897,0
CONTRIBUȚII ȘI PRIME DE ASIGURĂRI OBLIGATORII	12	15080098,0	16284875,5	16223881,5	16439138,4	1877934,2	141905,6
CONTRIBUȚII DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT OBLIGATORII	121	15080098,0	16284875,5	16223881,5	16439138,4	1877934,2	141905,6
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	121100	14921484,7	16082472,1	16017699,7	16196572,2	1518348,1	107881,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice ce își desfășoară activitate pe cont propriu	121310	110292,8	116783,5	118639,2	117929,1	21555,8	17064,2
Contribuții de asigurări sociale de stat individuale virate de persoanele fizice care au încheiat contract individual	121320	3037,8	4267,2	5553,4	5481,6	202,4	1593,1
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de titularii de patentă de întreprinzător	121330	45282,7	45282,7	41093,6	40473,5	2940,6	12216,3
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice, proprietarii de terenuri agricole	121340	0,0	0,0	115,4	3,9	4,1	839,7
Majorarea de întârziere (penalitatea) calculată pentru neachitarea în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii	121410	0,0	36070,0	40780,2	78678,1	334883,2	2311,3
ALTE VENITURI	14	257300,0	276204,4	298281,5	313991,5	65502,3	6991,4
VENITURI DIN PROPRIETATE	141	3000,0	3000,0	2426,3	2426,3	0,0	0,0
Dobânzi încasate la soldurile mijloacelor bănești la conturile bancare ale bugetului asigurărilor sociale de stat	141115	3000,0	3000,0	2426,3	2426,3	0,0	0,0
VENITURI DIN VÂNZAREA MĂRFURILOR ȘI SERVICIILOR	142		25,0	36,8	8110,6	9368,1	0,8
Mijloace încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat conform documentelor executorii privind răspunderea subsidiară	142237		25,0	36,8	8110,6	9368,1	0,8
AMENZI ȘI SANCTIUNI	143	2800,0	2800,0	2060,6	4397,9	28016,2	611,2
Amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat	143150	0,0	110,0	90,6	0,0	0,0	0,0
Amenzi aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat	143430	2800,0	2690,0	1970,0	4397,9	28016,2	611,2
ALTE VENITURI ȘI VENITURI NEIDENTIFICATE	145	251500,0	270379,4	293757,8	299056,7	28118,0	6379,4
Alte venituri încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat	145120	2800,0	1900,0	1033,8	935,3	50,4	0,0
Impozit unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologii informaționale	145161	248700,0	268479,4	292724,0	298121,4	28067,6	6379,4
TRANSFERURI PRIMITE ÎN CADRUL BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL	19	10454586,4	11067966,8	10724685,9			
Transferuri primite în cadrul bugetului consolidat central	192	10454586,4	11067966,8	10724685,9			
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192110	7263029,0	8227923,9	7884643,0			
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192130	3191557,4	2840042,9	2840042,9			

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.4.2 CNAS).

Analiza modificărilor operate la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021

(mii lei)

Indicatori	Aprobat	Modificări operate de Parlament			Devieri (+/-)
	Legea nr.255 din 16.12.2020	Legea nr.27 din 12.03.2021	Legea nr.136 din 14.10.2021	Legea nr.191 din 25.11.2021	Ultima modificare/aprobat
1	2	3	4	5	6=5(4)-2
I. Venituri, total	25791984.4	26400519.1	27490068.2	27629046.7	1837062.3
<i>inclusiv transferuri de la bugetul de stat</i>	10454586.4	11063121.1	10928988.3	11067966.8	613380.4
II. Cheltuieli, total	25791984.4	26400519.1	27490068.2	27629046.7	1837062.3
<i>inclusiv cheltuieli de personal</i>	175632.7	x	176401.3	176401.3	768.6
Protecția socială	25791984.4	26400519.1	27490068.2	27629046.7	1837062.3
Administrarea sistemului public de asigurări sociale	245136.4	x	x	x	x
Protecția în caz de incapacitate temporară de muncă	866284.5	x	997379.2	x	131094.7
Protecția persoanelor în etate	15615526.5	16122246.5	16852359.2	x	1236832.7
Protecția în legătură cu pierderea întreținătorului	331603	339104.9	381544.1	x	49941.1
Protecția familiei și copilului	2873575.8	x	2870130.1	x	-3445.7
Protecția șomerilor	79960.1	x	60093.9	75093.9	-4866.2
Protecția socială a persoanelor cu dizabilități	2970108.8	3063838.8	3144665.3	x	174556.5
Sustținerea suplimentară a unor categorii de populație	1209575.3	x	1176765.5	x	-32809.8
Protecția socială în cazuri excepționale	1130118.1	x	1256360.2	1360338.7	230220.6
Protecția socială a unor categorii de cetățeni	470095.9	470678.7	505634.3	525634.3	55538.4
III. Sold bugetar	0	x	x	x	x
IV. Surse de finanțare, total	0	x	x	x	x
Active financiare	0	x	-41028.5	-41028.5	-41028.5
Datorii	0	x	x	x	x
Modificarea soldului de mijloace bănești	0	x	41028.5	41028.5	41028.5
Sold de mijloace bănești la începutul perioadei	0	x	41028.5	41028.5	41028.5
Sold de mijloace bănești la sfârșitul perioadei	0	x	x	x	x

Sursă: Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021.

Executarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2020-2021

(mil. lei)

Indicatorii	Anul	Anul 2021			Pondere, executat în suma totală	Executat 2021, față de:			
	2020, executat	aprobat	precizat	executat	(%)	executat 2020		precizat 2021	
						(+/-)	%	(+/-)	%
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Venituri, total	24285.5	25791.9	27629.0	27246.8	100	2961.3	112.2	-382.2	98.6
1. Resurse proprii ale BASS	14516.09	15337.30	16561.00	16522.00	60.64	2005.91	113.82	-39.00	99.76
1.1. Contribuții și prime de asigurări sociale de stat obligatorii, inclusiv:	14295.39	15080.1	16284.9	16223.9	98.20	1928.5	113.5	-61.0	99.6
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	14138.0	14921.5	16082.5	16017.7	98.73	1879.6	113.30	-64.8	99.60
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice ce își desfășoară activitatea pe cont propriu	85.8	110.3	116.8	118.6	0.73	32.8	138.2	1.8	101.6
Contribuții de asigurări sociale de stat individuale virate de persoanele fizice care au încheiat contract individual	4.4	3.0	4.3	5.6	0.03	1.1	124.6	1.3	130.1
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de titularii de patentă de întreprinzător	35.3	45.3	45.3	41.1	0.25	5.8	116.3	-4.2	90.7
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice, proprietari de terenuri agricole	0.09	0.0	0.0	0.1	0.00	0.0	126.8	0.1	x
Majorarea de întârziere (penalitatea) calculată pentru neachitarea în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii	31.7	0.0	36.1	40.8	0.25	9.1	128.9	4.7	113.1
1.2. Alte venituri	220.7	257.3	276.2	298.3	1.80	77.5	135.1	22.08	108.00
2. Transferuri primite în cadrul bugetului public național	9769.4	10454.6	11068.0	10724.7	39.36	955.3	109.8	-343.30	96.90
2.1. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	7214.7	7263.0	8227.9	7884.6	73.52	669.9	109.3	-343.30	95.8
inclusiv:									
transferuri pentru plata prestațiilor de asistență socială	7154.1	7190.2	8154.6	7811.4	99.10	657.3	109.2	-343.2	95.8
transferuri pentru compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar	60.3	72.4	72.4	72.4	0.90	12.1	120.10	0	100.00
transferuri pentru sumele anulate a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnîța - Tiraspol de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii	0.3	0.5	0.8	0.8	0.00	0.5	266.7	0	100.00
2.2. Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	2554.6	3191.6	2840.0	2840.0	26.5	285.4	111.2	0.0	100.00

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2020 și 2021 (Formularul nr.4 CNAS).

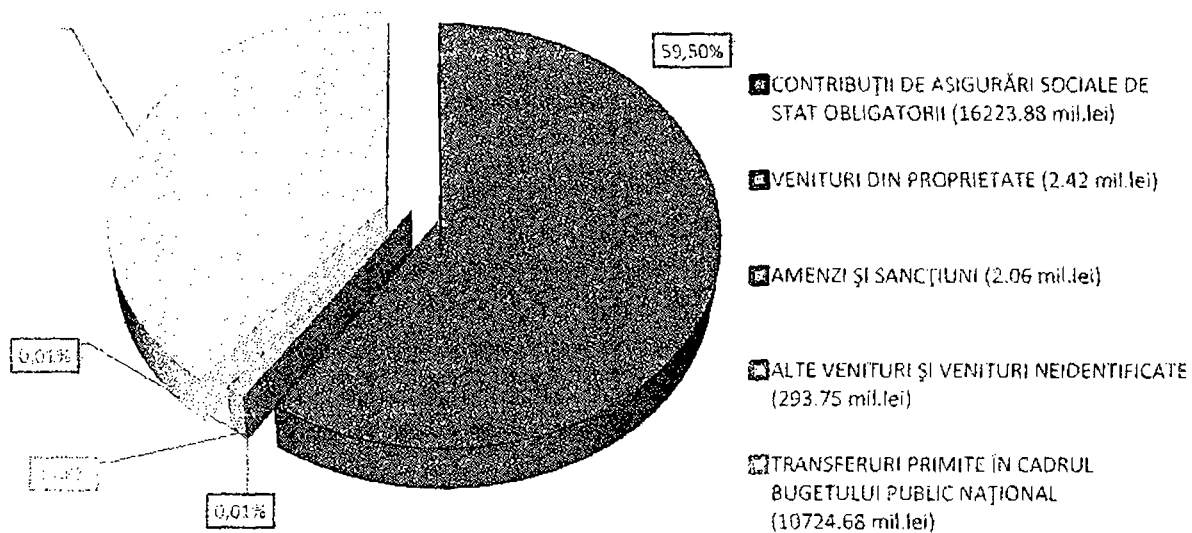
Informații privind soldul mijloacelor bănești

(mii lei)

Denumirea	ECO	Plan		Executat anul curent	Executat față de precizat	Executat anul precedent	Executat anul curent față de anul precedent
		Aprobat pe an	Precizat pe an		devieri (+/-)		devieri (+/-)
SOLD DE MIJLOACE BĂNEȘTI LA ÎNCEPUTUL PERIOADEI	91	0	41028,5	41028,5	0	163043,7	-122015,2
SOLD DE MIJLOACE BĂNEȘTI LA SFÂRȘITUL PERIOADEI	93	0	0	60376,5	60376,5	41028,5	19348

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.4 CNAS).

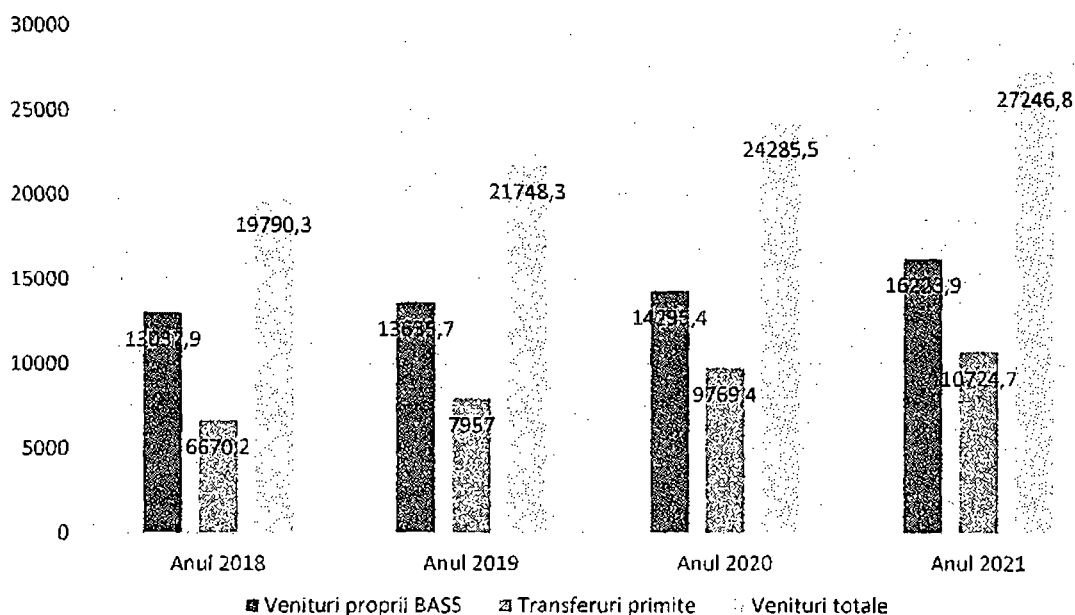
Structura veniturilor BASS în anul 2021

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.4 CNAS).

Dinamica executării veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021

(mil.lei)

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2018-2021.

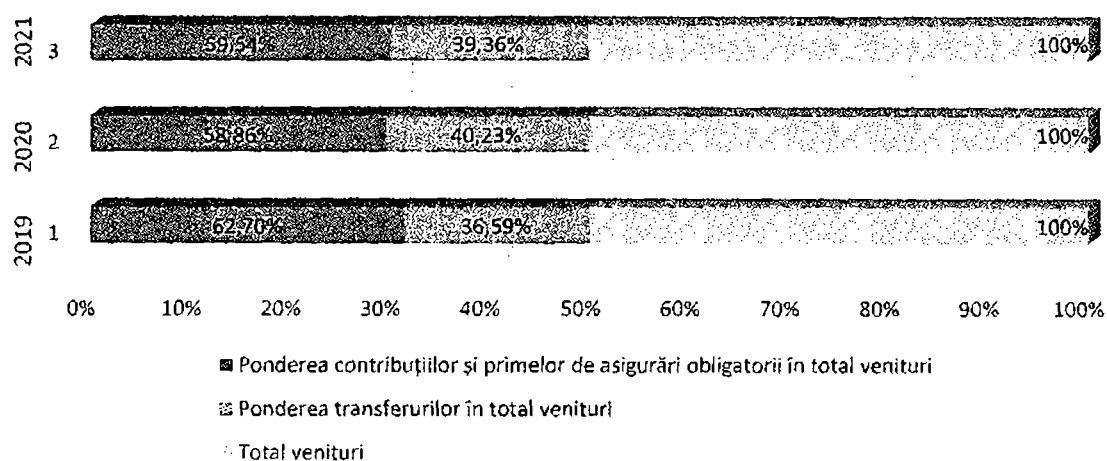
Analiza transferurilor la bugetul asigurărilor sociale de stat

(mii lei)

Denumirea	ECO	Plan		Executat anul curent	Executat anul precedent	Executat anul curent față de anul precedent	
		aprobat	precizat			devieri	în
		pe an	pe an			(+/-)	%%
1	2	3	4	5	8	9	10
I. VENITURI	1	25791984,4	27629046,7	27246848,9	24285552,9	2961296,0	112,2
TRANSFERURI PRIMITE ÎN CADRUL BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL	19	10454586,4	11067966,8	10724685,9	9769402,7	955283,2	109,8
Ponderea transferurilor în total venituri		40,54%	40,06%	39,36	40,23	32,26	x
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192110	7263029,0	8227923,9	7884643,0	7214754,9	669888,1	109,3
Ponderea transferurilor cu destinație specială în total transferuri		69,47%	74,34%	73,52%	73,85%	70,12%	x
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192130	3191557,4	2840042,9	2840042,9	2554647,8	285395,1	111,2
Ponderea transferurilor cu destinație generală în total transferuri		30,53%	25,66%	26,48%	26,15%	29,88%	x

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2019-2021.

Evoluția ponderii veniturilor proprii ale BASS și transferurilor de la bugetul public național în totalul veniturilor

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2019-2021.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021

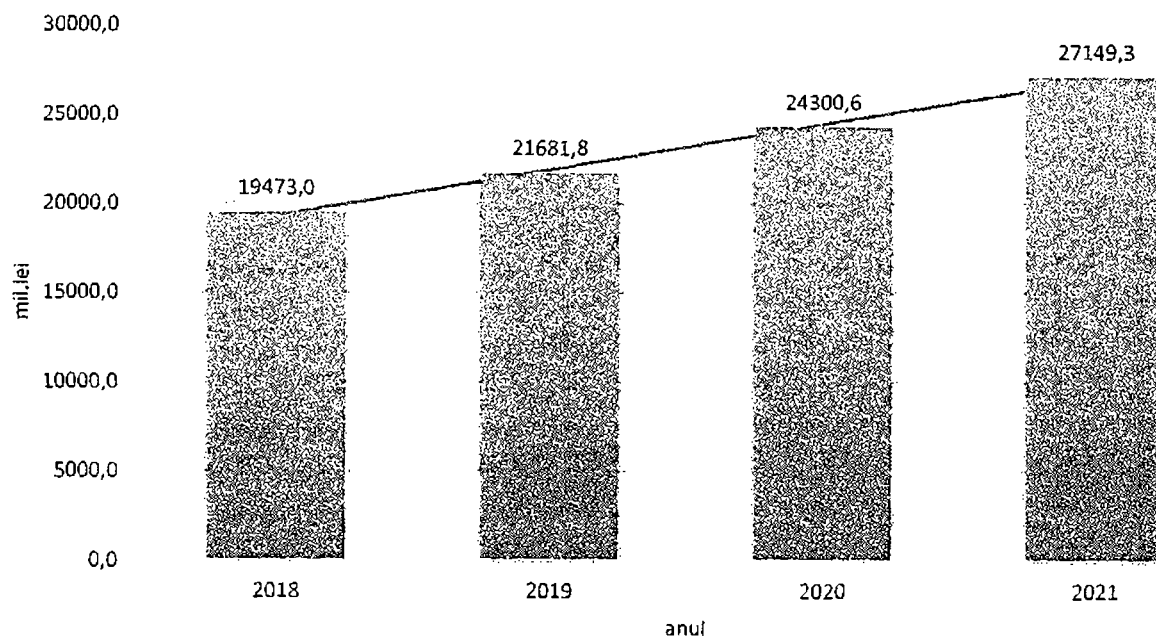
(mil. lei)

Indicatorii	Cod	Anul 2021					Devieri			
	Eco	aprobat	precizat	executat	efectiv	Pondere în suma	executat față de precizat		efectiv față de precizat	
						totală				
						(%)	(+/-)	%	(+/-)	%
Ab	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cheltuieli, total	2+3	25791.9	27629.0	27186.8	27149.3	100.00%	-442.2	98.4%	-479.7	98.3%
Cheltuieli	2	25768.9	27606.4	27172.1	27134.3	99.94%	-434.3	98.4%	-472.1	98.3%
Cheltuieli de personal	21	175.6	176.4	175.4	173.4	0.64%	-1.0	99.4%	-3.0	98.3%
Bunuri și servicii	22	277.6	294.8	235.4	239.8	0.88%	-59.4	79.9%	-55.0	81.3%
Prestații sociale	27	25310.6	27129.9	26756.3	26716.2	98.46%	-373.6	98.6%	-413.7	98.5%
Alte cheltuieli	28	5.1	5.1	4.9	4.8	0.02%	-0.2	96.1%	-0.3	94.1%
Active nefinanciare	3	23.1	22.6	14.7	15.0	0.06%	-7.9	65.0%	-7.6	66.4%
Mijloace fixe	31	16.8	16.0	10.9	10.9	72.67%	-5.1	68.1%	-5.1	68.1%
Stocuri de materiale circulante	33	5.3	5.3	2.9	3.2	29.36%	-2.4	54.7%	-2.1	60.4%
Mărfuri	35	1.0	1.2	0.9	0.9	6.00%	-0.3	75.0%	-0.3	75.0%

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021.

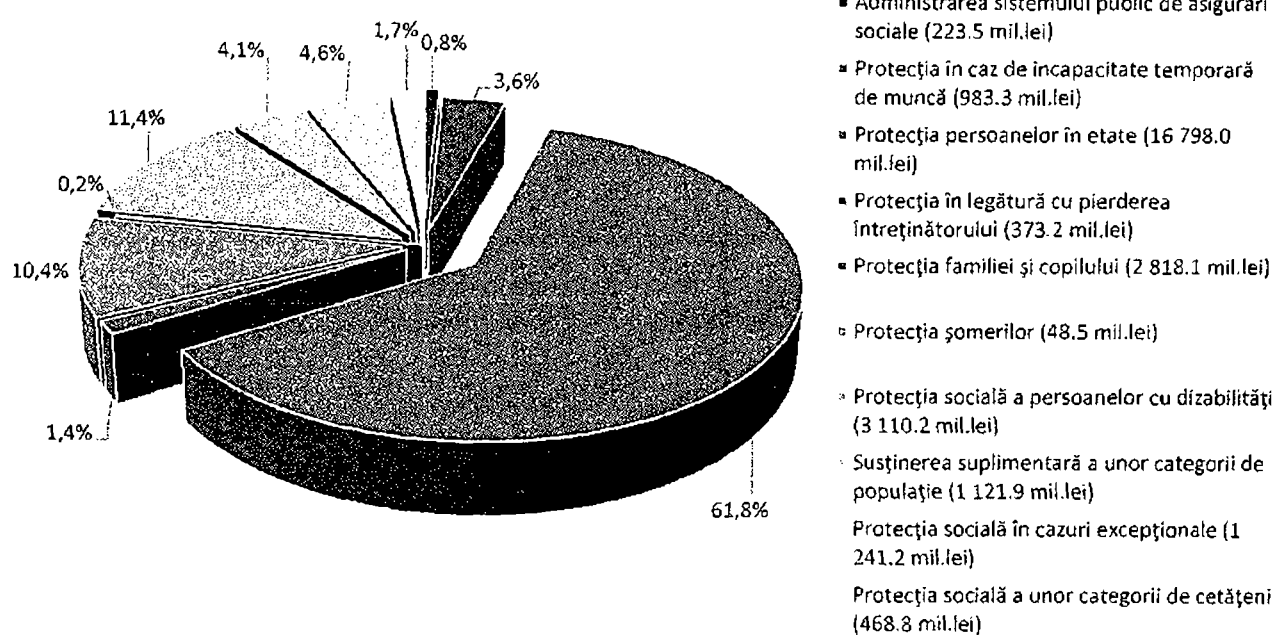
Dinamica cheltuielilor efective ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021

(mil. lei)

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2018-2021.

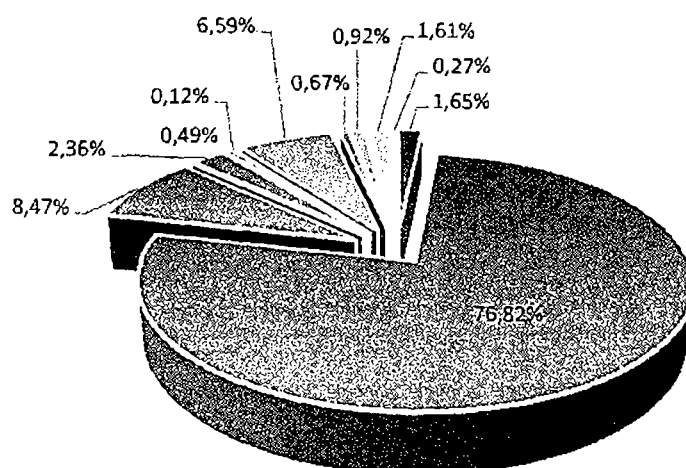
Ponderea cheltuielilor pe programe în totalul cheltuielilor BASS, executate în anul 2021

Sursă: Date calculate de audit în baza informațiilor din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.2 CNAS).

Anexa nr. 12

Structura cheltuielilor efective privind acordarea pensiilor de asigurări sociale

- Asigurarea dreptului la pensie anticipată pentru limită de vârstă (43.4 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie de dizabilitate (2020.7 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie de urmaș (222.9 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru vechime în muncă (0.5 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie unor categorii de angajați din aviația civilă (62.0 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru deputați (12.7 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru membrii Guvernului (3.2 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru funcționari publici (173.2 mil.lei)

Sursă: Date calculate de audit reieșind din informațiile Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli a prestațiilor sociale, la situația din 01 ianuarie 2022 (Formularul nr.7 CNAS).

Numărul real de beneficiari cărora li se calculează plățile sociale, pentru anii 2018 -2021

Tipul plății	La data de	La data de	La data de	La data de	Devieri 2021/2020		Devieri 2020/2019		Devieri 2020/2018	
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
Protecția persoanelor în etate, pensie (pentru limită de vârstă, pensie pentru deputați, pensie pentru procurori)	543 418	538519	532979	529359	-3620	99.3	-5540	99	-10439	98.1
Protecție în legătură cu pierderea întreținătorului (pensie de urmaș etc.)	43 385	43091	45798	52386	6588	114.4	2707	106	2309	105
Protecția persoanelor cu dizabilități	125 489	123276	119389	111224	-8165	93.2	-3887	96.8	-6100	95.1
Protecție în caz de incapacitate temporară de muncă	257 804	217997	221525	253979	32454	114.7	3528	102	-36279	85.9
Protecția familiei și copilului (indemnizație de maternitate, de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani etc.)	70 662	72856	73863	73482	-381	99.5	1007	101	3201	105
Protecția șomerilor	3 368	2654	3010	1945	-1065	64.6	356	113	-358	89.4
Protecția socială a unor categorii de cetățeni (tratament balneo-sanatorial)	5 623	7092	1725	4202	2477	243.6	-5367	24.3	-3898	30.7
Protecție în legătură cu pierderea întreținătorului (susținere financiară a persoanelor decedate neasigurate, pensie de urmaș a pensionarilor din rândul militarilor etc.)	5 916	5810	5525	6321	796	114.4	-285	95.1	-391	93.4
Protecție a familiei și copilului (organizarea odihnei de vară, susținerea financiară a familiei la nașterea copilului etc.)	81 546	83265	70089	71113	1024	101.5	-13176	84.2	-11457	86
Protecția șomerilor (alocație pentru integrare profesională cu statut de șomer etc.)	0	8	16	244	228	1525.0	8	200	16	x
Protecția persoanelor cu dizabilități (îngrijirea persoanelor cu dizabilitate, susținerea persoanelor în caz de dizabilitate sau deces survenit în urma accidentelor de muncă etc.)	80 057	84639	86009	90128	4119	104.8	1370	102	5952	107

Sustinerea suplimentară a unor categorii de populație (beneficiari de asigurări sociale, alocații sociale etc.)	1 028 533	1 070 615	1 601 128	864 351	-736 777	54.0	530 513	150	572 595	156
Protecție socială în cazuri excepționale (ajutor social, ajutor pentru perioada rece a anului)	194 303	227 886	260 933	246 268	-14 665	94.4	330 47	115	666 30	134
Protecția socială a unor categorii de cetățeni (indemnizație viageră sportivilor de performanță, care s-au retras din activitatea de sport, asigurarea la tratament balneo-sanatorial etc.)	75 847	74 546	67 448	71 183	3 735	105.5	-73 99	90.1	-83 99	88.9
TOTAL	2 515 951	2 552 254	3 089 437	2 376 185	-713 252	76.9	537 183	121	573 486	123

Sursă: Raportul privind îndeplinirea planului de contingente, beneficiarii plăților și mărimea acestora din bugetul asigurărilor sociale de stat (Formularul nr.5 CNAS pentru anii 2018, 2019, 2020 și 2021).

Analiza implementării celor mai importante recomandări înaintate de Curtea de Conturi

Nr.	Recomandarea	Măsurile întreprinse	Statutul implementării recomandării		
			Realizat	Parțial realizat	Nerealizat
Recomandare Ministerului Finanțelor					
1	1. Să evalueze și să includă, de comun cu Casa Națională de Asigurări Sociale, completarea Normelor metodologice aferente modului de întocmire a Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, cu proceduri distincte de reflectare completă a veniturilor	Scrisoarea MF nr. 05-10/10 din 03.02.2022: a fost aprobat Ordinul ministrului Finanțelor nr. 160 din 30.12.2021 privind modificarea Ordinului nr. 38 din 17.02.2017 cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora care prevede includerea Formularului nr.4.2 CNAS. Raport privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de venituri	V		
Recomandări Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale					
2	2. Să stabilească, în actele normative, măsurile ce urmează a fi întreprinse și autoritățile responsabile, pentru asigurarea legalității constatării și recuperării de la beneficiari a plăților achitate necuvenit pentru ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului și să determine modalitățile de transmitere a informației privind plățile achitate necuvenit beneficiarilor de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului, constatate de către organele de control abilitate, în scopul asigurării plenitudinii înregistrării și raportării acestora de către CNAS	Scrisoarea MSMPs nr. 12/454 din 09.02.2022: Prin Legea nr. 219/2021 pentru modificarea unor acte normative a fost aprobat cadrul normativ necesar pentru extinderea funcțională a Inspecției Sociale, introducerea competenței de a constata contravenții și de a avea calitate procesuală activă în domeniul asistenței sociale, precum și constatarea încălcărilor de către structura teritorială de asistență socială a procedurilor în procesul acordării prestațiilor și serviciilor sociale. Pentru implementarea legii menționate, la moment a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului de hotărâre de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 802/2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale		V	
3	3. Să asigure accesul direcțiilor teritoriale de asistență socială la bazele de date ale instituțiilor care dețin informații privind sursele și mărimea veniturilor solicitanților de ajutoare sociale	Scrisoarea MSMPs nr. 12/454 din 09.02.2022: La moment se efectuează schimbul informațional de date între alte sisteme informaționale în conformitate cu prevederile legale și acordurilor de schimb de date între autorități, se elaborează conceptul privind dezvoltarea schimbului de date prin intermediul platformei de interoperabilitate cu mai mulți deținători de sisteme informaționale. Următoarele etape de activitate ale ministerului vor fi axate pe: - Schimbul de date cu SIA „Protecția Socială” al CNAS, pentru preluarea tuturor datelor cu privire la prestațiile sociale acordate prin intermediul acestei structuri solicitanților de ajutor social/ajutor pentru perioada rece a anului și membrilor familiilor acestora, inclusiv transmiterea de către SIAAS prin intermediul platformei de interoperabilitate		V	

		(serviciul MPay) a listelor de plată lunară a beneficiarilor de ajutor social și beneficiarilor de ajutor pentru perioada rece a anului. Astfel, a fost elaborat Caietul de sarcini privind mentenanța SIAAS, ulterior transmis la AGE pentru coordonare			
4	4. Să asigure măsuri de instruire și perfecționare a personalului implicat în procesul de acordare și stabilire a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, în scopul diminuării ponderii iregularităților constatate, precum și măsuri de responsabilizare a beneficiarilor acestor tipuri de prestații	Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: În contextul modificărilor operate prin Legea nr. 5/2022 a Legii nr. 192/2021 cu privire la modificarea condiției de stabilire și acordare a ajutorului pentru perioada rece a anului, la data de 01.02.2022, Ministerul a organizat o ședință consultativă cu reprezentanții structurilor teritoriale de asistență socială în cadrul căreia a oferit informații exhaustive referitor la implementarea noilor prevederi. La ședința menționată au participat peste 350 persoane. Pentru a facilita accesul la informație, pe parcursul anului, ministerul intenționează să organizeze mai multe ședințe în acest format		V	
5	5. Să elaboreze, de comun cu Inspekția Socială, și să înainteze, în modul stabilit, propuneri de ajustare a cadrului normativ din domeniile supuse inspekției, în scopul diminuării iregularităților constatate la acordarea AS și APRA și recuperării sumelor achitate necuvenit	Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: Prin Legea nr. 219/2021 pentru modificarea unor acte normative a fost aprobat cadrul normativ necesar pentru extinderea funcțională a Inspekției Sociale, introducerea competenței de a constata contravenții și de a avea calitate procesuală activă în domeniul asistenței sociale, precum și constatarea încălcărilor de către structura teritorială de asistență socială a procedurilor în procesul acordării prestațiilor și serviciilor sociale. Întru implementarea legii menționate, la moment a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului de hotărâre de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 802/2011 cu privire la instituirea Inspekției Sociale	V		
6	6. Să elaboreze, de comun cu ANOFM și CNAS, și să aprobe, în modul stabilit, mecanisme și proceduri distincte privind determinarea stagiului de cotizare, în vederea stabilirii conforme a dreptului la ajutorul de șomaj	Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.3567 din 26.07.2021, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale i-au fost înaintate propuneri privind determinarea stagiului de cotizare la stabilirea dreptului la ajutor de șomaj. Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: În anul 2021 s-a inițiat procesul de revizuire a Legii nr.105/ 2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă, actualmente proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (număr unic 656/MMPS/2021), a fost supus procesului de avizare și expertizare juridică. Ministerul va iniția modificarea la HG 1276/2018 urmare a aprobării modificărilor la Legea nr.105/2018, prin care va stabili expres modul de calculare a stagiului de cotizare pentru șomeri. În acest sens, la data de 03.11.2021 a fost aprobat proiectul Hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Înregistrare cu statut de șomer” și a Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional „Înregistrare cu statut de șomer”. Proiectul prevede digitalizarea procesului de înregistrare a cererilor de acordare a statutului de șomer și a ajutorului de șomaj		V	
7	7. Să întreprindă, de comun cu CNAM, acțiuni de perfecționare a Portalului certificatelor de concediu	Termenul de executare este până la 03.06.2022			

	medical, în scopul recepționării informațiilor veridice și în termen a datelor din certificatele de concediu medical				
8	8. Să examineze, de comun cu CNAM și CNAS, și în continuare să întreprindă măsuri de remediere/soluționare a problemei aferente introducerii tardive de către IMSP a datelor din certificatele de concediu medical	Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: În adresa Ministerului Sănătății, lunar a fost expediată informația privind transmiterea tardivă a datelor din certificatele de concediu medical de către prestatorii de servicii medicale			V
9	9. Să elaboreze, de comun cu CNAS și cu autoritățile de forță, să aprobe și să promoveze, în modul stabilit, propuneri privind modificarea/completarea cadrului legislativ-normativ, în vederea descrierii clare și exhaustive a instrumentelor, mecanismelor, tehnicilor și procedurilor de calculare a vechimii în muncă și a soldei (câștigului) din care se calculează pensia (reiterată)	Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.5159 din 20.10.2021 către Ministerul Muncii și Protecției Sociale au fost înaintate propuneri de modificare a Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și a Hotărârii Guvernului nr.78/1994			V
10	10. Să elaboreze și să înainteze, în modul stabilit, propuneri de ajustare a cadrului normativ ce reglementează acordarea înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă angajaților cu activități în cadrul izolatoarelor de detenție provizorie din inspectoratele de poliție, în vederea excluderii litigiilor în instanțele de judecată	Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.5159 din 20.10.2021 către Ministerul Muncii și Protecției Sociale au fost înaintate propuneri de modificare a Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și a Hotărârii Guvernului nr.78/1994			V
Recomandare Ministerului Afacerilor Interne					
11	11. Să ajusteze Ordinul nr.96 din 20.03.2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 „Cu privire la modul de	Scriș. MAI nr.42/252 din 18.01.2022: În temeiul prevederilor art.16 alin.(2) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, se reglementează că actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a Hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui RM, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, astfel încât Ordinul nr.96 din 20.03.2018 respectă rigorile legale indicate, conformându-se prevederilor pct.7 lit. (g) și 8 lit.(d) ale HG nr. 78 din 21.02.1994, unde noțiunea de „izolator de urmărire penală” este însoțită de „izolator de detenție provizorie”			V

	calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare și respectarea normelor prevăzute de art.16 alin.(2) și art.37 alin.(4) ale Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017	<i>Cu privire la art. 37 alin.(4) al aceleiași Legi, care reglementează că actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome care vizează drepturile și interesele legitime ale omului sunt supuse expertizei juridice obligatorii și se înregistrează de către MJ, se menționează că asigurarea expertizei juridice și înregistrarea în Registrul de stat al actelor juridice este un procedeu juridic care se asigură anterior procedurii de emitere a actului normativ, atunci când acesta se află la etapa de proiect de act normativ</i>			
Recomandări Casei Naționale de Asigurări Sociale					
12	12. Să intensifice controlul asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate, în baza prevederilor art.49 alin.(3) din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri	Scns. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: În temeiul ordinului intern nr.439-D din 12.08.2021, la data de 13.08.2021, pentru specialiștii CTAS a fost desfășurat seminarul de instruire internă cu tematica „Controlul asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul) eliberate de organele abilitate”. În temeiul ordinului intern nr.410-D din 02.08.2021, de comun cu Administrația Națională a Penitenciarelor, la 05.08.2021 a avut loc seminarul de instruire a angajaților Administrației Naționale a Penitenciarelor privind aplicarea cadrului legal la stabilirea pensiilor și prezentarea actelor justificative ce țin de vechimea în muncă, precum și confirmarea perioadelor cu înlesniri/avantaje pentru foștii angajați ai Autorității Naționale a Penitenciarelor	V		
13	13. Să evalueze procesul de formare a rapoartelor în SI „Protecția Socială”, reiesind din normele de evidență și rapoarte financiare, în vederea identificării riscurilor și estimării impactului valoric asupra situațiilor financiare, precum și asigurării corelării politicilor de reglementare a metodelor de contabilitate specifice asupra perioadei de gestiune stabilite ca constantă în SI „Protecția Socială”, ceea ce ar permite reconcilierea datelor utilizate la întocmirea rapoartelor	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: A fost evaluat mecanismul de formare a rapoartelor în Sistemul Informațional „Protecția Socială” și în evidența plății prestațiilor sociale se includ sumele achitate, neachitate și restituite prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice MPay. Astfel, în Sistemul Informațional „Protecția Socială” a fost elaborat „Raportul privind identificarea și restituirea plăților necuvenite a prestațiilor sociale”. În raport sunt reflectate sumele supraplăților identificate în luna curentă. Suma restituită în luna curentă corespunde sumelor restituite prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice MPay în perioada de gestiune	V		

14	14. Să identifice, să evalueze și să includă în evidența contabilă și în rapoarte creanțele privind suportul financiar și suportul unic	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: În Sistemul Informațional „ Protecția Socială ” a fost elaborat „Raportul privind identificarea și restituirea plăților necuvenite a prestațiilor sociale”. Informația din raport privind sumele supraplăților identificate în luna curentă, suma restituită în luna curentă și soldul la sfârșitul lunii sunt reflectate în evidența contabilă pentru fiecare tip de prestație socială, inclusiv pentru suportul financiar și suportul unic	V		
15	15. Să elaboreze și să înainteze, în modul stabilit, propuneri de ajustare a instrucțiunii privind evidența contabilă a CNAS, în vederea descrierii procedurilor distincte de reflectare a datoriilor și creanțelor cu termen expirat	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: La data de 02.07.2021 a fost organizată ședința comună cu reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Finanțelor și Curții de Conturi cu privire la mecanismul de evidență a datoriilor și creanțelor cu termen expirat și reflectarea acestora în rapoartele de executare a bugetului. Ca urmare a ședinței, prin scrisoarea nr.4148 din 24.08.2021, Ministerului Finanțelor i-au fost înaintate propuneri de modificare a Instrucțiunii privind evidența contabilă a Casei Naționale de Asigurări Sociale. Modificările înaintate au fost acceptate de către Ministerul Finanțelor prin scrisoarea nr.12/3-4-212 din 22.10.2021	V		
16	16. Să eficientizeze controalele interne privind verificarea corectitudinii stabilirii, calculării și integrității dosarelor pentru: indemnizația unică în legătură cu decesul pensionarului din rândul instituțiilor de forță, indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă cauzată de boli obișnuite, ajutor de șomaj, indemnizația în cazul decesului unuia dintre soți	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.II-03/10-1728 din 26.08.2021 au fost atenționați șefii Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale privind asigurarea corectitudinii stabilirii, calculării și integrității dosarelor în cazul realizării dreptului la indemnizația unică în legătură cu decesul pensionarului din rândul instituțiilor de forță și indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți	V		
17	17. Să înlăture erorile identificate privind sumele achitate incorrect beneficiarilor și să elaboreze un mecanism de control al corectitudinii achitării indemnizațiilor urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: A fost efectuată verificarea corectitudinii achitării indemnizațiilor urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19, în rezultatul cărora pe contul Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost recuperate sumele indemnizațiilor achitate incorrect. Prin ordinul nr.154-A din 01.07.2021 a fost modificată Instrucțiunea privind plata prestațiilor sociale beneficiarilor din sistemul public de asigurări sociale prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay), aprobată prin ordinul nr.35-A din 15.02.2021, fiind completată cu un mecanism nou de control logic, implementat în Sistemul Informațional „ Protecția Socială ”	V		
18	18. Să monitorizeze procesul de stabilire și achitare în termen a: indemnizației de incapacitate temporară de muncă cauzate de boli obișnuite, indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Începând cu luna august 2021 a fost implementată înscrierea în Registrul de conturi personale din sistemul guvernamental de plăți electronice MPay a informației pentru plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă. Conform graficului lunar aprobat transferul mijloacelor bănești pentru plata indemnizației se efectuează de trei ori pe lună	V		

	cauzate de un accident de muncă sau boli profesionale, indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți	Săptămănal a fost monitorizat termenul de stabilire a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și în adresa Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale au fost expediate, prin intermediul poștei electronice, listele deciziilor de stabilire a indemnizațiilor pentru examinare și aprobare. Prin scrisoarea nr.II-03/10-1564 din 28.07.2021 șefii Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale au fost atenționați asupra asigurării corectitudinii stabilirii și calculării indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă, precum și integrității dosarelor personale ale beneficiarilor de indemnizație pentru incapacitatea temporară de muncă și ajutor de șomaj. În perioada iunie-noiembrie 2021 au fost verificate pe aspectul corectitudinii stabilirii și calculării: - 116 dosare de indemnizații unice în legătura cu decesul pensionarului din rândul instituțiilor de forță, fiind emise 5 scrisori cu recomandări metodice pentru Casele Teritoriale de Asigurări Sociale; - 468 dosare de indemnizații în cazul decesului unuia dintre soți, fiind emise 23 scrisori cu recomandări metodice pentru Casele Teritoriale de Asigurări Sociale. Totodată, prin scrisoarea nr.II-03/10-1728 din 26.08.2021 șefii Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale au fost atenționați asupra asigurării respectării termenului de emitere a deciziei de acordare a indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți. În perioada iunie-noiembrie 2021, a fost asigurat procesul de verificare a corectitudinii stabilirii și calculării indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți			
19	19. Să identifice, să evalueze și să includă în evidență separată sumele aferente indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau boli profesionale achitate de angajator, cât și cele stabilite de CNAS, cu reflectarea corespunzătoare în rapoarte	Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: În Raportul privind plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă a fost introdus codul nou de buget de finanțare la sumele indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau boli profesionale	V		
20	20. Să evalueze și să eficientizeze, de comun cu părțile implicate, procesele aferente formării și schimbului de date privind decesul beneficiarilor, în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate	Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: A fost implementat un mecanism nou de verificare a datelor livrate de către Agenția Servicii Publice și înscrise în Sistemul Informațional „Protecția Socială”, fiind asigurată monitorizarea continuă a suspendării plății prestațiilor sociale în baza schimbului de date privind decesul beneficiarilor. Informația privind decesul beneficiarilor se transmite către Agenția de Guvernare Electronică pentru blocarea plăților și în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate	V		
Recomandare Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă					
21	21. Să eficientizeze activitățile de control intern în scopul introducerii informației corecte și veridice cu privire la deciziile de stabilire a dreptului la ajutor de	Scriș. ANOFM nr.02-936 din 21.12.2021: a întreprins mai multe acțiuni, și anume: 1. S-au înaintat către MSMPs propuneri de completare a Procedurii de examinare a cererii de stabilire a dreptului la ajutor de șomaj. Reglementarea respectivă va facilita procesul de luare a deciziei cu privire la stabilirea dreptului la ajutorul de șomaj;	V		

	șomaj și a datelor privind beneficiarii de ajutor de șomaj și să monitorizeze termenul de acordare a dreptului acestei prestații	2. S-au înaintat către MMPS propuneri de modificare/completare a Legii 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. Unele din propuneri țin de simplificarea mecanismului de stabilire a dreptului la ajutorul de șomaj; 3. S-a elaborat și aprobat prin Ordinul ANOFM nr. 104 din 24.09.2021 „Procesul de stabilire/suspendare/restabilire/încetare a dreptului la ajutor de șomaj” în vederea facilitării implementării acestui proces de către subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și eficientizării activității de control intern; 4. S-a participat la elaborarea Conceptului Sistemului Informațional Automatizat „Înregistrarea cu statut de șomer” și a Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional automatizat „Înregistrarea cu statut de șomer”; 5. S-a demarat din luna decembrie 2021 pilotarea noului Sistem informațional automatizat „Înregistrarea cu statut de șomer”. Prin intermediul noului sistem informațional a fost digitalizat procesul de examinare și stabilire a dreptului la ajutorul de șomaj. Digitalizarea serviciului a fost realizată în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Guvernamentale”, implementat de către Agenția de Guvernare Electronică cu suportul Băncii Mondiale			
--	---	--	--	--	--

Informații privind indicatorii de salarizare în cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale

Nr. d/o	Denumirea	Unitatea de măsură	Valoarea	Problema identificată	Cauza problemei identificate	Comentariile auditorului
1	Valoarea fondului de salarizare			-	-	-
1.1.	Total aprobat	mii lei	136149,40	-	-	-
1.1.1.*	Din care: personal tehnic	mii lei	7806,00	-	-	-
1.2.	Total rectificat	mii lei	136149,40	-	-	-
1.2.1.*	Din care: personal tehnic	mii lei	7806,00	-	-	-
1.3.	Total executat	mii lei	135472,60	-	-	-
1.3.1.*	Din care: personal tehnic	mii lei		-	-	-
2	Rețineri la achitarea pentru serviciile prestate de personalul tehnic	zile, luni		-	-	-
3	Numărul de angajați		1348	-	-	-
3.1.	Conform statelor de personal	unități	1348	-	-	-
3.1.1.*	Din care: personal tehnic	unități	132	-	-	-
3.2.	De facto	unități	1094	-	-	-
3.2.1.*	Din care: personal tehnic	unități	115	-	-	-
4	Rata de fluctuație în cadrul entității	%	9 %	Activitatea CNAS este una complexă care include multe procese sistemice, în cadrul entității sunt gestionate/acordate/calulate/achitate	Anual activitatea CNAS se suplimentează cu noi procese și noi prestații, noi responsabilități, fără	-

				mai multe tipuri de prestații, iar fiecare prestație dispune de o bază legală separată și de un proces de acordare distinct pe fiecare tip	a fi majorat efectivul de personal, astfel crescând considerabil intensitatea asupra specialiștilor activi	
5	Numărul mediu de funcții vacante	unități	262	Problema lipsei personalului este strâns legată de nivelul salarizării. Astfel, salariul mediu al funcțiilor de execuție (domeniu cu cele mai multe cadre lipsă – 236 persoane) este cu 3,6 mii lei mai mic decât salariul mediu pe economie pe anul respectiv	Volumul de lucru, responsabilitatea și intensitatea crescândă, necesitatea activității peste orele de program, contingentul specific de cetățeni deserviți, remunerarea necorespunzătoare eforturilor depuse nu contribuie la menținerea și atragerea specialiștilor	
5.1.	Din care: blocate urmare a moratorului	unități				CNAS nu dispune de date privind numărul de funcții vacante deoarece conform HG nr.942/2020 pentru stabilirea moratorului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate pentru CNAS, prevederile respective sunt cu titlu de recomandare
6	Valoarea medie a vechimii funcțiilor vacante de redat pe luni					Reieșind din actualizarea lunară și fluxul mare de personal, delimitarea funcțiilor vacante pe luni nu a fost posibil de calculat, deoarece evidența funcțiilor/posturilor vacante se ține în fișiere Excel. Lunar se întocmește mișcarea de personal de către specialiștii Direcției resurse umane
6.1.	Pînă la 3 luni	unități		-	-	-

6.2.	Pînă la 6 luni	unități		-	-	-
6.3.	Pînă la 12 luni	unități		-	-	-
7	Numărul mediu de funcții cumulate	unități	262	-	-	Pe parcursul anului, numărul de funcții vacante a variat de la 245 până la 278 unități.
8	Valoarea funcțiilor cumulate	mii lei	12927,60	Îndeplinirea/cumularea funcțiilor vacante din cadrul altei subdiviziuni decât în cea în care persoana își desfășoară activitatea de bază, creează incertitudini privind utilizarea a 357,0 mii lei	Deși CNAS se bazează pe experiența anterioară a specialiștilor, aceasta nu este argumentată în demersurile/notele de cumulare	
9	Valoarea economiilor formate la remunerarea muncii	mii lei	2074,30	În contextul multiplelor funcții vacante, în anul auditat au rămas neutilizate 2 074.3 mii lei în contul economiei mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, fapt ce nu a permis împărțirea stimulentei angajaților	Stimulentele se plătesc nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară	-
10	Numărul de persoane care primesc diferența de salariu urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 270/2018	unități	29	-	-	-
11	Valoarea diferenței de salariu achitate urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 270/2018	mii lei	261,00	-	-	-
12	Valoarea mijloacelor financiare achitate în baza contractelor individuale de	mii lei	2964,30	-	-	-

	muncă/prestări servicii					
13	Numărul de concursuri organizate	unități	39	-	-	Pe parcursul anului 2021 în cadrul CNAS au fost organizate concursuri pentru 193 funcții publice și au fost angajate 92 persoane.
14	Numărul de persoane noi angajate	unități	92	-	-	
15	Numărul de persoane angajate în funcțiile vacante asupra cărora a fost instituit moratoriul	unități		-	-	CNAS nu dispune de date privind numărul de funcții vacante deoarece conform HG nr.942/2020 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate, pentru CNAS aceste prevederi sunt cu titlu de recomandare
16	Numărul de persoane care dispun de zile de concediu neutilizate	unități		-	-	Casa Națională de Asigurări Sociale nu poate să ofere aceste date, deoarece informația respectivă se ține pe suport de hârtie în fișa personală MR2 a fiecărui angajat. Entitatea nu deține o informație consolidată pe numărul efectiv de angajați (1094 persoane).
17	Numărul total al zilelor de concediu neutilizate per instituție	zile		-	-	
18	Valoarea necesarului de resurse financiare pentru achitarea numărului total	mii lei		-	-	

	al zilelor de concediu neutilizate					
19*	Numărul de angajați care au beneficiat de indemnizații unice aferente infecției cu COVID-19	unități	68	-	-	
20*	Valoarea indemnizațiilor unice aferente infecției cu COVID-19 achitate angajaților	mii lei	1088,00	-	-	

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr.24

din 30 mai 2022

cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021

Curtea de Conturi, în prezența Secretarului de stat al Ministerului Finanțelor, dl Ion Gumene; Secretarului de stat al Ministerului Finanțelor, dl Vladimir Arachelov; directoarei Serviciului Fiscal de Stat, dna Rozalina Albu; șefului Direcției venituri vamale din cadrul Serviciului Vamal, dl Iurie Stepaniuc; șefei Direcției politici și sinteză bugetară a Ministerului Finanțelor, dna Natalia Sclearuc; șefului Direcției Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, dl Maxim Ciobanu; șefului Direcției investiții publice a Ministerului Finanțelor, dl Viorel Pană; șefului Direcției politici bugetare sectoriale a Ministerului Finanțelor, dl Vasile Botica; șefei Secției raportare din cadrul Direcției Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, dna Nadejda Slova; șefei Secției metodologie a Ministerului Finanțelor, dna Ina Darii, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, în cadrul ședinței video, călăuzindu-se de art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit. a) și art. 31 alin. (1) lit. a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021.

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2022², având drept scop oferirea unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021 nu conține, în ansamblu, denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii asupra executării de casă.

Auditul public extern a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit aplicate de Curtea de Conturi³.

Examinând Raportul de audit, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021 oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă privind executarea de casă a bugetului de stat, în conformitate cu normele cadrului de raportare aplicabil⁴.

¹ Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova (în continuare -- Legea nr.260 din 07.12.2017)

² Hotărârea Curții de Conturi nr.75 din 28.12.2021 „Privind aprobarea Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2022”.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

⁴ Art.73 alin.(4) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remite:

2.1. **Parlamentului Republicii Moldova**, pentru informare și examinare, după caz, în cadrul Comisiei parlamentare de control al finanțelor publice;

2.2. **Președintelui Republicii Moldova**, pentru informare;

2.3. **Guvernului Republicii Moldova**, pentru informare și luare de atitudine în vederea examinării și întreprinderii măsurilor pentru:

2.3.1. elaborarea de către **Ministerul Educației și Cercetării** a metodologiei de calcul pentru transferurile cu destinație specială la finanțarea instituțiilor de învățământ (instituții preșcolare, licee- internat cu profil sportiv, școli de tip internat, instituții extrașcolare etc.), precum și completarea/modificarea cadrului normativ cu referire la determinarea transferurilor destinate școlilor primare, gimnaziilor și liceelor;

2.3.2. elaborarea și dezvoltarea cadrului normativ de reglementare a activității instituțiilor publice, inclusiv cu determinarea/stabilirea unor principii clare și unice în vederea acordării granturilor și subvențiilor de la bugetul de stat, și după caz, a modului de virare a unei părți de venituri către acesta;

2.3.3. monitorizarea și responsabilizarea autorităților publice centrale în vederea întreprinderii măsurilor pentru diminuarea creanțelor și datoriilor;

2.4. **Cancelariei de Stat**, pentru informare și luare de atitudine referitor la capacitățile reduse ale autorităților publice centrale ce țin de procesele de elaborare, gestionare și raportare a proiectelor investiționale, cu examinarea oportunităților/posibilităților de dezvoltare ale acestora;

2.5. **Ministerului Finanțelor**, pentru examinare conform competențelor și, **de comun cu instituțiile subordonate**, pentru asigurarea implementării recomandărilor cuprinse în Raportul de audit anexat la prezenta Hotărâre.

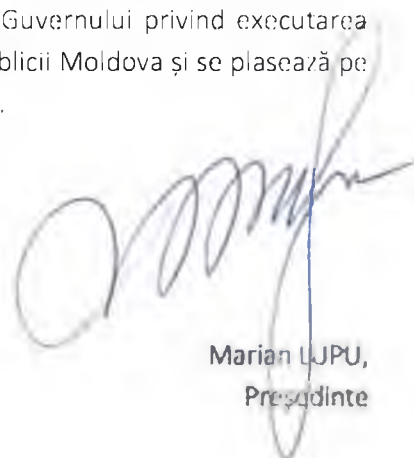
3. Prin prezenta Hotărâre, se exclude din regim de monitorizare Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28 iunie 2020 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020”, ca urmare a realizării la nivel de 63,8% a recomandărilor înaintate în cadrul misiunii de audit precedente și a reiterării celor neimplementate.

4. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și poate fi contestată cu o cerere prealabilă la autoritatea emitentă în termen de 30 de zile din data publicării. În ordine de contencios administrativ, Hotărârea poate fi contestată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării răspunsului cu privire la cererea prealabilă sau din data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

5. Despre acțiunile întreprinse pentru executarea recomandărilor de audit, se va informa Curtea de Conturi în termen de 9 luni din data intrării în vigoare a prezentei Hotărâri, cu excepția recomandării ce ține de examinarea oportunităților de dezvoltare continuă și durabilă prin prisma

elaborării noii strategii pe termen mediu în domeniul managementului finanțelor publice, inclusiv cu determinarea necesităților de implementare a sistemului de evidență pe bază de angajamente.

6. Hotărârea și Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021 se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (_____).

Marian LUPU,
Președinte

Anexă
la Hotărârea Curții de Conturi
nr. 24 din 30 mai 2022

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel.: (+373) 26 60 02,
fax: (+373 22) 26 61 00 www.ccrm.md; e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL
auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea
bugetului de stat pe anul 2021

I. OPINIE

Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat, întocmit de Ministerul Finanțelor pentru exercițiul bugetar încheiat la 31 decembrie 2021, ce cuprinde Formularele nr.1; nr.2; nr.3; nr.3.1; nr.3.2; nr.3.3; nr.3.4; nr.4; nr.5; nr.6; nr.6.1; nr.6.2; nr.7; nr.7.1; nr.7.1.1; nr.8; nr.9; nr.10; nr.11; nr.12 și nr.13, precum și descrierea narativă, cu excepția Formularului nr.14 „Raport privind executarea BPN”¹. În opinia noastră, Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021 oferă, sub toate aspectele semnificative, *o imagine corectă și fidelă privind executarea de casă*, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil².

II. BAZA PENTRU OPINIE

Am realizat misiunea de audit în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit³. Responsabilitățile noastre, potrivit standardelor respective, sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare* din prezentul Raport. Suntem independenți față de entitatea auditată și am îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

III. PARAGRAF DE EVIDENȚIERE A UNOR ASPECTE

3.1. Atragem atenția asupra reflectării soldurilor în Bilanțul contabil privind executarea bugetului de stat pe anul 2021⁴ care nu oferă comparabilitate cu formatul Bilanțului pe anul precedent.

Începând cu anul 2021, pentru implementarea recomandării Curții de Conturi⁵, MF a modificat formatul Bilanțului contabil privind executarea bugetului de stat, prin totalizarea bilanțurilor contabile ale autorităților publice centrale și acțiunilor generale, care includ informații consolidate aferente situațiilor patrimoniale ale autorităților/instituțiilor bugetare.

Analiza auditului asupra datelor din Bilanțul contabil denotă că activele instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit 49 252,4 mil. lei, inclusiv: mijloace fixe – 15 667,6 mil. lei; stocuri de materiale circulante – 2 757,9 mil. lei; producție în curs de execuție, produse și producție finită, animale tinere la îngrășat – 49,3 mil. lei; terenuri – 4 718,2 mil. lei; acțiuni și alte forme de participare în capital – 15 454,7 mil. lei; creanțe ale instituțiilor bugetare – 1 396,0 mil. lei; alte active – 20,1 mil. lei; mijloace bănești – 9 188,6 mil. lei, dintre care mijloace temporar intrate în posesia instituției – 132,6 mil. lei.

La acest capitol, în baza probelor de audit colectate în cadrul APC, au fost identificate următoarele devieri care se prezintă în mod agregat, după cum urmează:

¹ Componenta și denumirea completă a formularelor se prezintă în Anexa nr.1 la prezentul Raport de audit și sunt plasate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor.

² Art.31 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

⁴ Formularul nr. 13 aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 133 din 28.12.2021.

⁵ Hotărârea Curții de Conturi nr.30/2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020”.

- la MJ, contul „Active neproductive” a fost subevaluat cu 105,9 mil. lei; soldul grupei de conturi 319 „investiții capitale în active în curs de execuție” a fost supraevaluat cu 44,5 mil. lei și a fost subevaluată valoarea clădirilor cu 45,3 mil. lei, precum și valoarea construcțiilor speciale în sumă de 6,2 mil. lei. Totodată, soldul subclasei 31 „Mijloace fixe” a fost supraevaluat cu 3,3 mil. lei, iar soldul subclasei 33 „Stocuri de materiale circulante” – cu 3,0 mil. lei. De asemenea, a fost supraevaluat soldul grupelor de conturi 314 „Mașini și utilaje” și 316 „Unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc” cu 5,1 mil. lei;
- la MEI a fost supraevaluată grupa de conturi 419 „Alte creanțe ale instituțiilor bugetare” cu 11,7 mil. lei și subevaluată în aceeași mărime grupa de conturi 318 „Alte mijloace fixe”; a fost supraevaluată grupa de conturi 314 „Mașini și utilaje” cu 2,8 mil. lei și subevaluată grupa de conturi 289 „Alte cheltuieli ale instituțiilor bugetare” în aceeași mărime;
- la MIDR, IP FISM nu a reflectat în evidența contabilă transmiterea către comunitățile beneficiare a investițiilor realizate, ceea ce a generat supraevaluarea mijloacelor fixe cu cel puțin 67,9 mil. lei. La ÎS ASD, au fost supraevaluate cheltuielile perioadei de gestiune cu circa 73,9 mil. lei și datoria față de antreprenor cu 70,6 mil. lei. IP Unitatea de Implementare a Proiectului de Construcție a Locuințelor pentru Păturile Socialmente Vulnerabile II a supraevaluat grupa de conturi 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție” cu 19,9 mil. lei.

Concomitent, se relevă că MAEIE, în temeiul prevederilor HG nr. 161 din 07.03.2019⁶, a transmis terenuri în administrarea IP APP care, contrar pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.91 din 11.02.2019, nu a legalizat posesia/folosința terenului proprietate publică a statului aferent construcțiilor prin neîncheierea cu ministerul a contractului de arendă/comodat. Drepturile de administrare ale IP APP asupra terenurilor respective nu au fost înregistrate nici în Registrul bunurilor imobile (RBI), fiind până în prezent înregistrate în RBI după minister.

De menționat că datele totalizate în Bilanțul respectiv nu sunt parte a executării de casă a bugetului, context în care devierile identificate nu au impact asupra opiniei de audit emise la componenta executarea de casă, deoarece rapoartele privind executarea bugetului nu includ informații despre angajamente.

În acest context, acestea sunt evidențiate de către auditul public extern în vederea examinării oportunităților de dezvoltare continuă și durabilă prin prisma elaborării noii strategii pe termen mediu în domeniul managementului finanțelor publice, inclusiv cu determinarea necesităților de implementare a sistemului de evidență pe bază de angajamente.

3.2. Atragem atenția că MF raportează suma restanțelor față de BS la plățile pe care le administrează SFS și SV, totodată fiind menținute la partea de venituri unele problematice similare anilor precedenți. Partea de venituri a BS pentru anul 2021 a fost aprobată inițial în sumă de 41 415,4 mil. lei, iar ca urmare a modificărilor indicatorii aprobați au fost majorați cu 4 449,5 mil. lei, sau cu 10,7%. Veniturile bugetului de stat s-au majorat la capitolul impozite și taxe cu 3 884,5 mil. lei, granturi – cu 299,9 mil. lei, transferuri – cu 9,3 mil. lei, și alte venituri – cu 255,8 mil. lei. Conform Raportului privind executarea BS pe anul 2021, nivelul de executare a veniturilor față de prevederile anuale precizate a

⁶ HG nr. 161 din 07.03.2019 cu privire la lista terenurilor proprietate publică de stat din administrarea IP Agenției Proprietății Publice.

constituit 107,7%, sau 49 383,8 mil. lei. Comparativ cu anul 2020, veniturile la toate capitolele au înregistrat o creștere în total cu 10 883,3 mil. lei (28,3%), situația fiind prezentată în *Tabelul nr.1*.

Tabelul nr.1

Veniturile bugetului de stat în anul 2021 față de anul 2020

(mil. lei)

Indicatori	Executat în anul 2020	Anul 2021				Ponderea în PIB* (%)	Devieri 2021/2020	
		Aprobat	Precizat	Executat	Nivelul de executare (%)		(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5/4*100	7=5/PIB*100	8=5-2	9=5/2*100
VENITURI	38.500,5	41.415,4	45.864,9	49.383,8	107,7	20,4	10.883,3	128,3
Impozite și taxe	35.772,1	38.193,7	42.078,2	44.513,7	105,8	18,4	8.741,6	124,4
Granturi primite	624,2	1.110,8	1.410,7	2.290,6	162,4	0,9	1.666,4	367,0
Alte venituri	2.087,6	2.099,0	2.354,9	2.567,9	109,0	1,1	480,3	123,0
Transferuri primite în cadrul BPN	16,6	11,8	21,1	11,6	54,9	0,0	-5,0	69,9

*Produsul intern brut pentru anul 2021 luat în calcul conform datelor preliminare ale BNS a constituit 241 871,0 mil. lei.

Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2020 constituie 206 352,0 mil. lei (date actualizate).

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2021 și 2020.

Ca pondere în PIB, veniturile BS în anul 2021 au atins un nivel de 20,4%, înregistrând o creștere cu 1,7 p.p. față de anul 2020. În structura veniturilor, ponderea majoră o dețin impozitele și taxele care constituie 44 513,7 mil. lei, sau 90,1% din totalul veniturilor BS, înregistrând o creștere cu 2 435,6 mil. lei (105,8%) față de indicatorii precizați și cu 8 741,6 mil. lei (24,4%) față de anul 2020.

Astfel, în aspectul tipurilor de venituri, cele mai semnificative revin celor provenite din încasările TVA, care însumează 25 409,4 mil. lei, sau 51,5%, impozitul pe venit – 7 695,1 mil. lei (15,6%), și accizele – 7 590,3 mil. lei (15,4%).

În anul 2021, față de indicatorii precizați, încasările din TVA au înregistrat o creștere cu 1 603,3 mil. lei. Totodată, comparativ cu anul 2020, încasările TVA s-au majorat cu 5 723,1 mil. lei, sau cu 29,1%. Prin Legea BS pentru anul 2021, *pentru restituirea TVA* au fost aprobate inițial 3 636,0 mil. lei, fiind ulterior precizate în volum de 3 236,0 mil. lei, sau cu 400,0 mil. lei mai puțin. Executarea restituirilor TVA în anul 2021 a constituit 3 024,2 mil. lei, ceea ce constituie 11,9% din suma TVA încasată la buget, sau mai puțin față de anul 2020 cu 3,1 p.p. Auditul constată că, în totalul sumei executate, la restituirea TVA sunt incluse și mijloacele executate conform Programului de rambursare a TVA⁷. Verificările auditului relevă că perioada de rambursare a TVA a fost prelungită⁸ până la 30 septembrie 2021 pentru producătorii agricoli afectați de calamitățile naturale. Astfel, în anul 2021 au fost depuse 2 047 de cereri privind rambursarea TVA, fiind adoptate de către SFS 1 397 decizii privind acceptarea rambursării TVA, în valoare de 192,9 mil. lei.

⁷ Ordinul MF nr.76 din 16.06.2020 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind rambursarea TVA întreprinderilor care sunt înregistrate în calitate de contribuabili ai TVA și înregistrează sume TVA spre deducere în perioada ulterioară”.

⁸ Ordinul MF nr.18 din 01.02.2021 „Cu privire la modificarea Ordinului Ministerului finanțelor nr.76 din 16 iunie 2020”.

Veniturile impozitului pe venit în structura BS pentru anul 2021 au constituit 15,6% din totalul impozitelor și taxelor, fiind încasate 7 695,1 mil. lei, înregistrând o creștere de 1 226,0 mil. lei în comparație cu anul 2020. Din BS au fost efectuate *restituiri ale impozitului pe venitul persoanelor fizice* potrivit declarațiilor prezentate, în sumă de 60,9 mil. lei, cu 4,1 mil. lei mai puțin față de limita precizată (65,0 mil. lei), depășind limita aprobată în buget cu 25,9 mil. lei. Verificările auditului denotă că se menține evoluția de creștere cu 2,2% (1,3 mil. lei) față de anul precedent.

Potrivit datelor raportate de MF, veniturile din accize în anul 2021 au fost supraîncasate cu 420,0 mil. lei (105,9%) față de indicatorii precizați și cu 17,4 %, sau 1 124,6 mil. lei, mai mult față de anul precedent. În acest context, se relevă că, din încasările de 7 590,3 mil. lei (inclusiv restituirile – 27,0 mil. lei) din accize, 88,4% (6 731,5 mil. lei) revin accizelor la mărfurile importate și 885,8 mil. lei, sau 11,6%, – la mărfurile produse în țară.

Concomitent, ca urmare a probelor colectate în cadrul SFS, se relevă că SFS, fiind desemnat în calitate de administrator de venituri la unele plăți și taxe provenite din prestarea serviciilor publice și aplicarea sancțiunilor de către autoritățile statului, nu a asigurat controlul asupra virării integrale și în timp a veniturilor respective. În consecință, în evidența organului fiscal figurează doar plățile încasate, fără să dispună de sumele calculate la buget, nefiind înregistrate și restanțele aferente. Deși Curtea de Conturi a comunicat anterior aceste deficiențe, măsurile întreprinse de MF și SFS nu sunt suficiente pentru a fi asigurată plenitudinea datelor raportate la aceste tipuri de venituri.

Potrivit cadrului normativ⁹, administratorii de venit prezintă MF informații privind restanțele la plățile pe care le administrează, lunar către data de 25 a lunii imediat următoare lunii de gestiune și anual până la data de 25 februarie a anului următor anului de gestiune.

Similar anilor precedenți, doar 2 administratori de venituri (SFS și SV) au prezentat MF dările de seamă privind restanțele la BS. Totodată, se relevă că MF nu dispune de reglementări exhaustive pentru toți administratorii de venit privind modalitatea și formatul de raportare către MF a restanțelor față de BS, deși MF este responsabil¹⁰ de elaborarea documentelor de politici, a proiectelor de acte normative în domeniile¹¹ pe care le patronează. Situația generează un impact negativ asupra prezentării fidele și exacte a totalității restanțelor aferente obligațiilor față de BS.

Astfel, conform datelor raportate de MF, la situația din 31.12.2021 restanțele la plata obligațiilor contribuabililor față de bugetul de stat au constituit 1 927,4 mil. lei (inclusiv plăți de bază, majorări de întârziere, amenzi, cu excepția obligațiilor fiscale luate în evidența specială), inclusiv administrate de SFS – în sumă de 1 583,4 mil. lei, și de SV – în sumă de 344,0 mil. lei, care, în comparație cu anii 2019 și 2020, se prezintă în Tabelul nr.2.

⁹ Pct.3.9.3 Ordinul MF nr.215 din 28.12.2015 „Cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin Contul Unic Trezoreria al Ministerului Finanțelor”.

¹⁰ Pct.7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin HG nr.696 din 30.08.2017.

¹¹ Pct.6 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin HG nr.696 din 30.08.2017.

Tabelul nr.2

Sinteza restanțelor la plata obligațiilor contribuabililor față de BS pentru anul 2021,
în comparație cu anii 2019 și 2020

(mil.lei)

Sumele restante la:	Anul 2019		Anul 2020		Anul 2021		Devieri (+;-)	
	BS	Ponderea	BS	Ponderea	BS	Ponderea	2021/2019	2021/2020
1	2	3	4	5	6	7	8=6-2	8=6-4
SERVICIUL FISCAL DE STAT								
Plăți de bază	425,7	53,1	536,4	54,4	835,7	52,8	410,0	299,3
Majorare de întârziere	212,9	26,5	260,7	26,4	448,0	28,3	235,1	187,3
Amenzi	163,5	20,4	189,1	19,2	299,7	18,9	136,1	110,6
Total restante	802,1	100,0	986,2	100,0	1.583,4	100,0	781,3	597,2
SERVICIUL VAMAL								
Plăți de bază	265,1	58,0	231,8	58,1	192,8	56,1	-72,3	-39,0
Majorare de întârziere	134,6	29,5	107,2	26,9	88,9	25,8	-45,7	-18,3
Amenzi	57,3	12,5	60,2	15,1	62,3	18,1	5,0	2,1
Total restante	457,0	100,0	399,2	100,0	344,0	100,0	-113,0	-55,2
TOTAL (SFS+SV)	1.259,1	x	1.385,4	x	1.927,4	x	668,3	542,0

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Dările de seamă privind restanțele la BPN administrate de SFS și SV pentru anii 2021, 2020 și 2019.

Astfel, analiza auditului denotă că restanțele BS înregistrează în dinamică o tendință de creștere majoră – cu 542,0 mil. lei, sau cu 39,1%, față de anul 2020, și cu 668,3 mil. lei, sau cu 53,1%, față de anul 2019. În structura restanțelor totale, partea preponderentă revine impozitelor și taxelor administrate de către organele SFS, care constituie 82,2% (1 583,4 mil.lei), dintre care la: plăți de bază – 835,7 mil. lei, majorări de întârziere – 448,0 mil. lei, și amenzi – 299,7 mil. lei. Față de anul precedent, se constată o majorare semnificativă cu 60,6% (597,2 mil.lei).

Ca urmare a probelor colectate în cadrul auditului conformității administrării veniturilor de către SV, se constată că restanțele administrate și raportate de SV în anul 2021 au constituit 17,8% (344,0 mil.lei) din totalul restanțelor, inclusiv 105,7 mil. lei cu termen mai mare de 6 ani, înregistrând o descreștere cu doar 55,2 mil.lei, sau cu 13,8%, față de anul 2020. Această diminuare în dinamică a restanțelor SV nu apare ca rezultat al încasării, dar în urma stingerii prin prescripție și prin anulare a datoriilor agenților economici¹², care în anul 2021 au însumat 68,8 mil. lei pentru 109 plători vamali.

În același timp s-a constatat că, în „Bilanțul contabil privind executarea bugetului de stat”¹³ erau reflectate, la 31.12.2021, creanțe ale contribuabililor în sumă de 2 012,6 mil. lei, sau cu 85,2 mil. lei mai mult față de datele raportate de către MF (1 927,4 mil. lei), ca urmare în Raportul narativ privind executarea BS în anul 2021 au fost raportate doar restanțele la plățile administrate de SFS și SV. Examinările auditului au constatat că diferența de 85,2 mil. lei constituie creanțele contribuabililor raportate de MIDR (74,2 mil. lei)¹⁴, MM (10,8 mil. lei) și AȘM (0,2 mil. lei). Astfel, conform Raportului

¹² Conform art.128, 128² și 128³ din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20.07.2000.

¹³ Formularul nr.13 al Raportului privind executarea bugetului de stat în anul 2021, cod ECO 811420.

¹⁴ Autoritatea Aeronautică Civilă.

MIDR prezentat MF, soldul total al creanțelor extrabilanțiere cuprinde sancțiunile economice (penalități legale, dobânzi pentru întârziere) calculate și înaintate debitorilor pentru nerespectarea termenelor de achitare a plăților de supraveghere, aflate în procedură de examinare în instanțele de judecată (72,3 mil. lei) și creanțele angajaților, a foștilor angajați ai AAC, împreună cu impozitele aferente salariului, contabilizate în cadrul procedurii de executare a prescripției Inspecției Financiare (1,9 mil. lei). În acest context, auditul denotă lipsa clarității în normele metodologice¹⁵, în condițiile în care Bilanțul respectiv urmează să asigure plenitudinea raportării tuturor „Creanțelor contribuabililor” față de BS (restanțe, creanțe, penalități etc.).

Totodată, evidențiem situația condiționată de încasările drepturilor de import-export achitate în avans de către agenții economici și persoanele fizice în ultimele zile lucrătoare ale anului în curs, după închiderea operațiunilor prin sistemul trezorerial al MF, sumele respective fiind înscrise cu prima zi a anului bugetar viitor. Astfel, ca urmare a colectării probelor privind administrarea veniturilor de către SV, s-au constatat divergențe privind veniturile încasate la începutul și sfârșitul perioadei de gestiune pentru anul 2021, în sumă de 3,7 mil. lei și, respectiv, 5,9 mil. lei între datele din „Informația privind descifrarea sumelor achitate în avans a drepturilor de import/export (Formularul FI-002) prezentată MF și datele din SI „Economist” al SV. Concomitent, analogic anilor precedenți, se menționează că nefuncționalitatea modulului pentru calcularea majorărilor de întârziere la plățile de bază din SI¹⁶ al SV a condus la raportarea eronată la MF a „Raportului privind datoriile agenților economici și ale persoanelor fizice la data de 31.12.2021”, cu suma de 47,7 mil. lei.

Drept urmare a colectării probelor privind administrarea veniturilor de către SFS, se atestă aspecte problematice aferente plenitudinii datelor raportate de SFS, cauzate de neexercitarea pe deplin de către organul fiscal a rolului de administrator de venituri la unele coduri ECO¹⁷, în așa mod nefiind respectate integral cerințele statuate în art.3 din Legea nr.181 din 25.05.2014¹⁸. Deși Curtea de Conturi a menționat deficiențele respective și în cadrul altor audituri, în anul 2021 nu au fost înregistrate progrese la componenta legată de instituirea unor mecanisme de conlucrare între SFS și instituțiile statului privind calcularea și raportarea taxelor, amenzilor, altor plăți la buget, a căror administrare este pusă în seama SFS, iar gestionarea efectivă a acestor surse – în responsabilitatea altor instituții ale statului. În aceste condiții, la un șir de coduri ECO, în evidența SFS se reflectă doar încasările de casă, conform extraselor de la trezorerie, fără a fi reflectat în contul contribuabilului calculul plății și, după caz, restanțele la aceste plăți.

Auditul denotă că, în scopul asigurării corectitudinii de întocmire a rapoartelor privind executarea BS, urmează să fie implementate activități suplimentare de control intern pentru conformarea la normele aprobate¹⁹. Astfel, MF a perfectat și a prezentat doar la 2 administratori de venit (SFS și SV) Registrele

¹⁵ Pct. 3.8.12 din Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobat prin Ordinul MF nr.216 din 28.12.2015.

¹⁶ „Accounting” din SIIV „Asycuda World”.

¹⁷ Stabiliate prin Ordinul nr. 166 din 22.12.2020 „Cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2021”.

¹⁸ Art. 3 din Legea nr.181 din 25.05.2014 statuează că „administrator de venituri este o autoritate/instituție bugetară care este împuternicită cu dreptul de colectare/restituire, evidență și control al încasărilor la bugetele componente ale bugetului public național și care poartă responsabilitate pentru corectitudinea calculării și încasării acestora”.

¹⁹ Pct.3.9.1 din Normele metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.215 din 28.12.2015: „În scopul corectitudinii întocmirii rapoartelor lunare privind

veniturilor BS (Formularul FI-006), întocmite cumulativ pe tipuri de impozite și taxe de la începutul anului. Ca urmare a verificărilor de audit, s-a constatat că nu au fost confirmate toate veniturile executate în BS de către administratorii de venituri desemnați, iar în Registrele veniturilor semnate cu SFS sunt incluse impozite și taxe pe care nu le calculează/administrează SFS.

Deși aceste situații nu au impact asupra opiniei privind executarea de casă a bugetului, auditul le prezintă în scopul instituirii activităților de control, determinării exhaustive a cadrului de raportare financiară și a celui de reglementare în vederea eliminării efectelor posibile asupra Bilanțului contabil, precum și asigurării conformității raportării însumate a creanțelor contribuabililor față de BS de către toți administratorii.

3.3. Atragem atenția că procesul de reorganizare a unor APC a generat întârzieri la raportarea financiară a acestora, dar fără a cauza impact asupra execuției de casă a BS.

În anul 2021 a fost efectuată reforma administrației publice centrale, inițiate în conformitate cu Hotărârea Parlamentului nr.89 din 06.08.2021 „Pentru aprobarea listei ministerelor”. Procedura de reorganizare s-a efectuat în baza Hotărârii Guvernului nr.117 din 12.08.2021 „Cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate”. Astfel, 4 APC²⁰ au fost reorganizate prin dezmembrare (separare).

Pentru a asigura buna desfășurare a procesului de reorganizare și pentru a evita potențialele deficiențe și neclarități ce țin de alinierea la regulile de raportare financiară stabilite prin Ordinul MF nr.216 din 28.12.2015, MF a descris în actele interne (Circulare) etapele obligatorii de parcurs de către autoritățile reorganizate, precum și aspectele importante care trebuie respectate de către managementul APC reorganizate. Astfel, procesul de reorganizare a APC ar fi trebuit să decurgă într-un format bine organizat, cu termeni prestabiliți de prezentare a informațiilor și rapoartelor financiare către MF. Însă, auditul a constatat că, în circularele emise de MF nu a fost prevăzută respectarea prevederilor art. 34 din Legea contabilității nr. 113 din 27.04.2007 privind cerințele de raportare în cazul reorganizării, și anume, întocmirea de către autoritățile reorganizate a bilanțului de repartitie, care, de comun cu Actul de transmitere, sunt documentele prin care se confirmă transferul patrimoniului de la o persoană juridică la alta. Aceste acte servesc ca temei pentru o persoană juridică să scoată de la evidența sa, iar alta să pună la evidența sa anumite bunuri și obligații. Conform cerințelor MF, transmiterea/primirea activelor și pasivelor, în cazul reorganizării autorităților/instituțiilor bugetare, se va reflecta la subcontul de nivelul II 723000 „Corectarea rezultatelor anilor precedenți ale autorităților/instituțiilor bugetare”. Totodată, autoritățile reorganizate până la data de 15 decembrie 2021 erau obligate să transmită MF, pe suport de hârtie, un exemplar al raportului financiar la situația de până la transmiterea activelor și pasivelor, împreună cu un exemplar al actelor de transmitere. Acest aspect nu a fost monitorizat suficient de MF, astfel încât să-i fie prezentate aceste acte. Fără întocmirea bilanțului până la transmitere și a bilanțului de repartitie există riscul raportării eronate ca urmare a activității contabile de reflectare a transmiterii-

executarea bugetului de stat, Direcția Trezoreria de Stat și Trezoriile Regionale ale Ministerului Finanțelor prezintă administratorilor de venit în a zecea zi a lunii următoare perioadei de gestiune în format electronic scanat Registrul veniturilor bugetului de stat (Formularul FI-006) semnat de persoanele împuternicite, cu aplicarea ștampilei. Registrul menționat se perfectează cumulativ de la începutul anului.”

²⁰ MEI, MADRM, MECC, MSMPs.

primirii activelor și pasivelor prin subcontul de nivelul II 723000 „Corectarea rezultatelor anilor precedenți ale autorităților/instituțiilor bugetare”.

Un alt aspect important al desfășurării procesului de reorganizare a fost parcurgerea cu o responsabilitate scăzută a managementului autorităților reorganizate a procesului de reorganizare. Aceasta a influențat semnificativ calitatea rapoartelor financiare consolidate și patrimoniale ale ministerelor. Astfel, MECC a respectat parțial cerințele menționate în Circularele MF, ca rezultat a fost perturbat procesul de reorganizare a ministerului. Nu au fost transmise activele și pasivele între aparatele centrale ale MECC și MC. Rapoartele financiare consolidate ale MECC, MEC și MC nu reflectă situația reală, acestea sunt denaturate semnificativ cu valoarea investițiilor în părți legate și nelegate, care au trecut în temeiul HG din subordinea MECC în subordinea MC. De facto, a trecut doar denumirea acestora în subordinea MC, pe când valoarea investițiilor în părți legate și nelegate a acestora este reflectată în rapoartele financiare ale MEC.

Verificările auditului denotă că 3 APC (MEI, MADRM și MECC) nu s-au încadrat în termenul stabilit, fiind extinse la solicitare perioadele de raportare până la 22 de zile. Procesele respective de transmitere-predare sunt evaluate în cadrul auditurilor financiare obligatorii ale APC.

3.4. Atragem atenția că nu toate cheltuielile executate din fondul de rezervă al Guvernului întrunesc concomitent toate criteriile de eligibilitate stabilite de cadrul normativ, având impact asupra conformității utilizării resurselor acestuia.

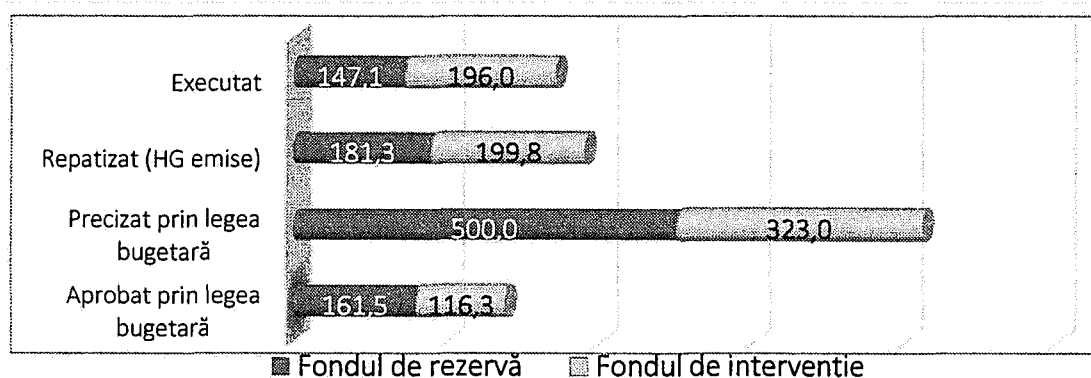
Pentru anul 2021²¹, fondurile de urgență ale Guvernului inițial au fost aprobate în sumă de 277,8 mil. lei, inclusiv 161,5 mil. lei – fondul de rezervă, și 116,3 mil. lei – fondul de intervenție. Ca urmare a modificărilor operate, alocațiile pentru fondul de rezervă au fost majorate cu 338,5 mil. lei, constituind 500,0 mil. lei, iar pentru fondul de intervenție – cu 206,7 mil. lei, constituind 323,0 mil. lei, inclusiv 0,6 mil. lei din contul donațiilor persoanelor fizice și juridice oferite pentru combaterea pandemiei COVID-19.

Pentru repartizarea mijloacelor din fondul de rezervă, au fost aprobate 11 Hotărâri de Guvern, în valoare de 181,3 mil. lei, și din fondul de intervenție – 9 Hotărâri de Guvern, în sumă de 199,8 mil. lei. Totodată, executarea cheltuielilor a fost la nivel de 81,1%, sau 147,1 mil. lei din fondul de rezervă și, respectiv, de 98,0%, sau 196,0 mil. lei, din fondul de intervenție, *care în mod grafic se prezintă în Diagrama nr.1.*

²¹ Art.3 lit. b) din Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr. 258 din 16.12.2020.

Executarea mijloacelor financiare din fondurile de rezervă și de intervenție ale Guvernului în anul 2021

(mil. lei)

Sursă: Date generalizate de echipa de audit conform informațiilor prezentate de MF.

Cheltuielile din fondul de intervenție al Guvernului au fost executate în volum de 196,0 mil. lei, dintre care 41,9% (82,2 mil. lei) de 19 APC²², iar 58,1% (113,8 mil. lei) revin transferurilor către bugetele locale. Mijloacele repartizate din fondul de intervenție au fost utilizate pentru acordarea: indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu (182,56 mil. lei, sau 93,1%), indemnizațiilor unice personalului decedat din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice în lupta cu COVID-19 (7,0 mil. lei, sau 3,6%) și pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale (6,4 mil. lei, sau 3,2%). În scopul verificării corectitudinii alocării mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului către APC și APL pentru acordarea indemnizațiilor unice personalului medical infectat cu COVID-19, precum și altor angajați care au contractat infecția COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu (conform anexelor la HG), auditul a solicitat²³, de la unele autorități publice nominalizate în anexele la HG în calitate de beneficiari ai mijloacelor financiare alocate, documentele care au stat la baza finanțării cheltuielilor prin intermediul instituțiilor în care persoanele activează (HG nr. 11 din 27.01.2021²⁴, HG nr. 411 din 14.12.2021²⁵ și HG nr. 731 din 30.09.2020²⁶).

Ca urmare a testării corectitudinii achitării indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu²⁷, auditul relevă că, în cazul unei instituții bugetare²⁸, deși pentru solicitarea alocațiilor au fost prezentate listele nominale ale persoanelor, prin contrapunerea cu ordinele privind acordarea indemnizației, au fost stabilite unele neconcordanțe. Astfel, în ordinele

²² MJ, MAI, MAEIE, MA, MEI, MSMPS, MIDR, MAIA, MM, MMPS, MS, APP, ANSA, CC, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; CNAS.

²³ Solicitarea nr.19 din 12.05.2022.

²⁴ HG nr. 11 din 27.01.2021 cu privire la alocarea mijloacelor financiare.

²⁵ HG nr. 411 din 14.12.2021 cu privire la alocarea mijloacelor financiare.

²⁶ HG nr. 731 din 30.09.2020 cu privire la alocarea mijloacelor financiare.

²⁷ Petiția înaintată CCRM din 16.03.2022.

²⁸ Judecătoria Chișinău.

emise nu au fost incluși 7 angajați din listele prezentate MF pentru acordarea indemnizației cu valoarea de 16,0 mii lei per persoană.

Mijloacele din fondul de rezervă au fost repartizate la 7 APC²⁹, în sumă totală de 160,2 mil. lei, fiind executate la nivel de 79,6% (127,5 mil. lei). Prin urmare, auditul relevă că din fondul de rezervă au fost repartizate mijloace financiare MS, în sumă de 32,3 mil. lei, pentru procurarea vaccinului împotriva COVID-19, acestea fiind nevalorificate. Verificările auditului denotă că, în perioada auditată, o pondere semnificativă de 46,7% (84,7 mil. lei) din fondul de rezervă au revenit alocării mijloacelor financiare pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate, stabilite pentru 11 iulie 2021. Aceste cheltuieli au fost auditate de către Curtea de Conturi, rezultatele fiind aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 7 din 22.02.2022³⁰.

Totodată, din fondul de rezervă au fost executate mijloace pentru: procurarea vaccinului împotriva COVID-19 (27,7 mil. lei), premiarea sportivilor pentru performanțele obținute la Jocurile Olimpice și Paralimpice din anul 2021 (10,8 mil. lei), plata onorariilor Birourilor Asociate de Avocați „Ceachir, Zamfir & Partenerii” și „Burac și Asociații” (1,7 mil. lei) și cheltuieli aferente utilizării ajutorului umanitar acordat de către România pentru sprijinirea agricultorilor afectați de secetă (2,8 mil. lei). *Datele în aspectul de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2021 se prezintă în Tabelul nr.3.*

Tabelul nr. 3

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2021

(mil. lei)

Denumirea măsurii	Repartizat conform HG		Executat	
	Suma	Pondere în suma totală (%)	Suma	Pondere în suma totală (%)
Pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate, stabilite pentru 11 iulie 2021	84,7	46,7	84,5	57,4
Procurarea vaccinului împotriva COVID-19	60,0	33,1	27,7	18,8
Compensații pentru Programul de stat „Prima casă”	21,1	11,6	19,6	13,3
Premierea sportivilor pentru performanțele obținute la Jocurile Olimpice și Paralimpice	10,8	6,0	10,8	7,3
Cheltuieli aferente utilizării ajutorului umanitar acordat de către România pentru sprijinirea agricultorilor afectați de secetă	3,0	1,7	2,8	2,0
Plata onorariilor de avocatură pentru reprezentarea intereselor Republicii Moldova în instanțele internaționale	1,7	0,9	1,7	1,2
TOTAL	181,3	100,0	147,1	100,0

Sursă: Date sistematizate de echipa de audit în baza informațiilor privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului în ianuarie – decembrie 2021, prezentată de MF.

Se atestă că, prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021, au fost prevăzute inițial 70,0 mil. lei pentru implementarea Programului de stat „Prima Casă”, inclusiv 50,0 mil. lei pentru onorarea garanțiilor de

²⁹ MJ, MAI, MSMPS, MEC, MS, APP și CEC.

³⁰ Hotărârea Curții de Conturi nr. 7 din 22.02.2022 cu privire la Raportul auditului conformității asupra gestionării mijloacelor financiare alocate pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021.

stat în cadrul Programului. Ulterior, sursele de finanțare au fost diminuate până la 5,0 mil. lei pentru onorarea garanțiilor de stat în cadrul programului, iar în contextul creșterii semnificative a numărului solicitanților pe parcursul anului 2021, cheltuielile pentru programele de compensare au fost majorate cu 15,0 mil lei. Se atrage atenția că diminuarea alocațiilor se datorează faptului că, în vederea finanțării programelor de compensații demarate în cadrul Programului de stat „Prima casă”, au fost repartizate 21,1 mil. lei din fondul de rezervă al Guvernului, deși cheltuielile respective nu întrunesc concomitent toate criteriile de eligibilitate stabilite de cadrul normativ³¹.

Totodată, auditul menționează că cheltuielile BS pentru programele de compensare, desfășurate în cadrul Proiectului de stat „Prima casă”, au însumat 51,4 mil. lei, inclusiv din contul alocațiilor aprobate în Legea bugetului de stat, în sumă de 31,8 mil. lei, și din fondul de rezervă – de 19,6 mil. lei. Motivarea prezentată de MF pentru acordarea alocațiilor din fondul de rezervă a fost creșterea numărului de beneficiari și executarea integrală a alocațiilor aprobate în primele 6 luni ale anului, deși Legea bugetului de stat a fost modificată de 2 ori³² până la aprobarea HG respective. Astfel, în anul 2021 au fost acceptate 2 203 cereri, iar pentru 465 de beneficiari, cererile de acordare a compensațiilor au fost respinse/refuzate, fiind încheiate 2 292 de contracte, în sumă de 1 433,6 mil. lei, *situația fiind prezentată în Tabelul nr. 4.*

Tabelul nr. 4

Sinteza repartizării alocațiilor aprobate pentru Programul „Prima casă” pentru compensații bănești pe categorii de beneficiari în anul 2021

(mil. lei)

Programul	Numărul de cereri depuse	Numărul de beneficiari acceptați	Numărul de beneficiari refuzați	Contracte încheiate		Suma compensațiilor acordate
				Număr	Suma	
Prima casă 2	639	509	130			9,5
Prima casă 3	1 263	1 075	188			34,8
Prima casă 4	739	613	126			7,1
Prima casă 5	27	6	21			0,01
Total, inclusiv:	2 668	2 203	465	2 292	1 433,6	51,4

Sursă: Informații prezentate de Ministerul Finanțelor, la solicitarea echipei de audit.

La situația din 31 decembrie 2021 soldul creditelor garantate acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă” a constituit 1 834,5 mil. lei (0,8% din PIB pentru anul 2021), sau cu 600,6 mil. lei mai mult comparativ cu situația de la începutul anului 2021.

În anul 2021 în bugetul de stat au fost restituite mijloacele dezafectate în anul 2020 din bugetul de stat în urma onorării garanției de stat în cadrul Programului de stat „Prima casă”, în sumă de 167,7 mii lei.

³¹ Pct.5 din Regulamentul privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului, aprobat prin HG nr.862 din 18.12.2015 (în continuare – Regulamentul privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului).

³² Legea nr. 27 din 12.03.2021 pentru modificarea unor acte normative și Legea nr.45 din 26.03.2021 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

Totodată, în baza scrisorii ODIMM³³ au fost transferate 0,2 mil. lei pentru onorarea unei garanții de stat³⁴. Analogic anilor precedenți, auditul relevă riscul activării garanțiilor de stat interne care poate genera presiuni adiționale asupra BS și poate majora volumul datoriei de stat interne și costurile de deservire a acesteia.

3.5. Atragem atenția asupra faptului că la planificarea și executarea cheltuielilor Org1 „Acțiuni generale” sunt incluse cheltuielile care nu pot fi atribuite unor autorități/instituții bugetare concrete.

Potrivit cadrului regulamentar³⁵, la Org1 „Acțiuni generale” se reflectă resursele generale și cheltuielile generale care nu pot fi atribuite unor autorități/instituții bugetare concrete. Ministerul Finanțelor, în calitate de administrator de buget, lansează procedura de elaborare a proiectului bugetului de stat și asigură elaborarea propunerii de buget pentru veniturile generale ale bugetului de stat, sursele de finanțare ale deficitului bugetului de stat și alți indicatori bugetari aferenți poziției „Org1 – Acțiuni generale” din clasificția organizațională (de exemplu, veniturile generale, transferurile interbugetare). Estimarea resurselor generale ale bugetului de stat se efectuează în conformitate cu metodologia de estimare a veniturilor și a surselor de finanțare.

Astfel, potrivit Legii BS pentru anul 2021, la Org1 „Acțiuni generale” (0799) au fost aprobate venituri în sumă de 21 561,6 mil. lei, fiind precizate în sumă de 25 601,1 mil. lei și executate 30 322,3 mil. lei, care față de anul precedent au crescut cu 11 131,8 mil. lei (58,0%). Totodată, au fost aprobate cheltuieli și active nefinanciare în sumă de 33 234,8 mil. lei, precizate 34 308,2 mil. lei, fiind executate 33 124,7 mil. lei, cu 4 364,1 mil. lei mai mult față de anul precedent.

MF în calitate de administrator de buget gestionează cheltuielile generale. Analiza auditului relevă că cheltuielile precizate la acțiuni generale reprezintă circa 59,5% din totalul cheltuielilor și activelor nefinanciare (57 656,8 mil. lei), ce este cu 2,6 p.p mai mult decât în anul 2020.

Astfel, în aspectul economic al cheltuielilor, acestea reprezintă: transferuri în cadrul BPN – 30 566,0 mil. lei, dobânzi achitate și alte plăți aferente datoriei – 1 897,3 mil. lei, bunuri și servicii – 31,7 mil. lei, subvenții – 14,1 mil. lei, alte cheltuieli – 587,0 mil. lei. Totodată, sursele de finanțare ale BS de asemenea se reflectă la Org1 „Acțiuni generale”, și anume: creanțele interne – 1 410,5 mil. lei, datoriile interne – 3 764,6 mil. lei, și împrumuturile externe – 4 829,2 mil. lei.

În acest context, atragem atenția că, deși prevederile regulamentare³⁶ prevăd că cheltuielile bugetare se efectuează doar prin intermediul autorităților/instituțiilor bugetare, auditul relevă că direct din bugetul de stat „Org1 – Acțiuni generale” sunt executate unele cheltuieli, precum: bunuri și servicii – 31,7 mil. lei, subvenții – 14,1 mil. lei, alte cheltuieli – 587,0 mil. lei. Astfel, 61,4% din veniturile BS și 61,2% din cheltuielile și activele nefinanciare sunt executate direct de MF la componenta Org1 „Acțiuni generale”, la evidența executării și raportării acestora fiind aplicată exclusiv doar metoda de casă.

³³ Scrisoarea ODIMM nr.812-03/26 din 08.11.2021 privind acceptarea cererii de executare a garanției de stat.

³⁴ Garanția de stat nr. MOLD/1690 din 04.03.2021 către B.C. „Moldindcombank” S.A.

³⁵ Pct.11 din Normele metodologice privind aplicarea Clasificației organizaționale, aprobate prin Ordinul MF nr.208 din 24.12.2015 „Privind Clasificația bugetară”.

³⁶ Art. 29 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014.

IV. ASPECTE-CHEIE DE AUDIT

Aspectele-cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul de gestiune încheiat la 31 decembrie 2021. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului Raportului în ansamblu și în formarea opiniei noastre asupra acestuia, și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte.

V. ALTE INFORMAȚII

5.1. Se atestă tendința creșterii transferurilor de la BS către bugetele de alt nivel, în anul 2021 constituind 57,6% din totalul cheltuielilor BS.

Prin legea bugetară anuală³⁷, cu modificările ulterioare, volumul precizat al transferurilor a însumat 31 790,0 mil. lei, majorându-se cu 1 297,9 mil. lei față de planul aprobat, inclusiv transferurile către BASS – cu 614,5 mil. lei (11 069,1 mil. lei), și către BUAT – cu 683,4 mil. lei (14 885,9 mil. lei), inclusiv 394,6 mil. lei din fondurile centralizate și 135,9 mil. lei aprobate prin HG.

Volumul transferurilor de la BS către alte bugete a fost executat la nivel de 98,0% față de volumul precizat, constituind 31 168,8 mil. lei, inclusiv către: BASS – 10 724,7 mil. lei (96,9%), FAOAM – 5 835,0 mil. lei (100,0%), și BUAT – 14 609,1 mil. lei (98,1%). *Sinteza executării acestora se prezintă în Tabelul nr.5.*

Tabelul nr.5

Sinteza executării transferurilor de la bugetul de stat către alte bugete pentru anul 2021

(mil. lei)

Bugetul	Aprobat	Precizat	Executat	Executat față de precizat		Executat anul precedent	Executat 2021 față de anul precedent	
				+/-	%		+/-	%
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100	7	8=4-7	9=4/7*100
BASS	10 454,6	11 069,1	10 724,7	-344,4	96,9	9 769,4	+955,3	109,8
FAOAM	5 835,0	5 835,0	5 835,0	0,0	100,0	3 533,7	+2 301,3	165,1
BUAT	14 202,5	14 885,9	14 609,1	-276,8	98,1	13 617,9	+991,2	107,3
Total	30 492,1	31 790,0	31 168,8	-621,2	98,0	26 921,0	+4 247,8	115,8

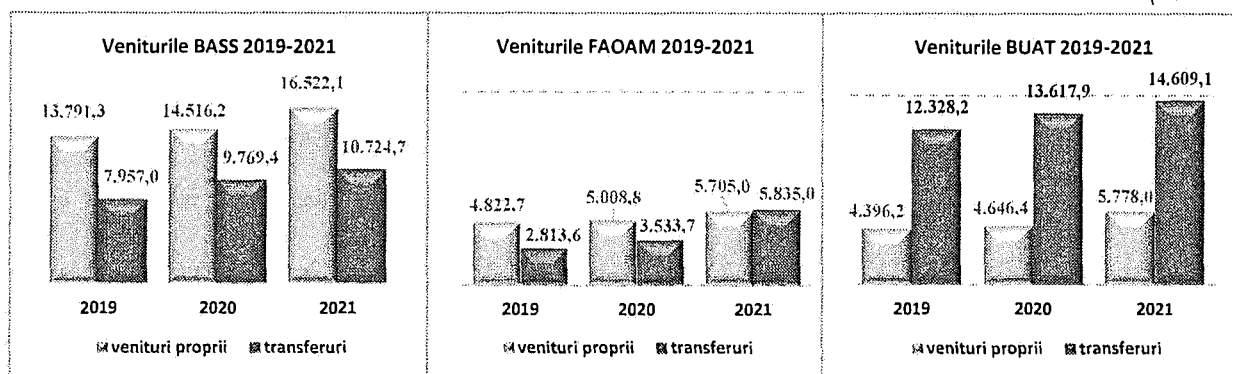
Sursă: Informații generalizate de echipa de audit în baza datelor prezentate de MF.

Auditul public extern relevă creșterea în continuare a gradului de dependență financiară a bugetelor de alt nivel față de finanțarea de la bugetul de stat. Astfel, ponderea transferurilor executate de la BS în totalul veniturilor BASS constituie 39,4%, FAOAM – 50,6%, și la BUAT – 71,7%. *Sinteza executării transferurilor de la bugetul de stat în raport cu veniturile proprii ale bugetelor componente ale BPN în perioada 2019-2021 se prezintă în Diagrama nr.2.*

³⁷ Art.4. alin.(1) din Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258 din 16.12.2020.

Sinteza executării transferurilor de la bugetul de stat în raport cu veniturile proprii ale bugetelor componente ale BPN în perioada 2019-2021

(mil. lei)

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea BS pentru anii 2019, 2020 și 2021.

Se atestă că veniturile proprii ale BUAT în anul 2021 au însumat 5 778,0 mil. lei, în timp ce transferurile de la bugetul de stat au constituit 14 609,1 mil. lei, devansând de circa 2,5 ori veniturile proprii încasate. Astfel, volumul transferurilor executate se constituie din:

- transferuri repartizate conform Anexei nr.7 la Legea BS³⁸ – 14 137,5 mil.lei;
- transferuri executate pentru scopuri specifice din fondurile centralizate – 340,4 mil. lei, dintre care:
 - (i) Fondul Ecologic Național – 260,8 mil. lei, (ii) Fondul de eficiență în energetică – 20,7 mil. lei, (iii) Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – 55,1 mil. lei, și (iv) proiectul „Programul rural de reziliență economico-climatică incluzivă (IFAD VI)” – 3,8 mil. lei;
- transferuri cu destinație specială repartizate prin Hotărâri de Guvern – 131,2 mil. lei, din care: (i) din fondurile de urgență ale Guvernului – 113,8 mil. lei (inclusiv 107,8 mil. lei pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților din sistemul medical infectați cu COVID-19), (ii) pentru Programul de reintegrare a țării – 8,1 mil. lei, (iii) pentru Programul Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3” – 4,9 mil. lei, și (iv) pentru alte activități³⁹ – 4,4 mil. lei.

Ca rezultat al acceptării amendamentelor deputaților⁴⁰, transferurile către bugetele locale au fost majorate cu 356,8 mil. lei, comparativ cu cele aprobate de către Guvern în proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2021⁴¹, fiind destinate cheltuielilor capitale.

Conform Legii BS pentru anul 2021, la BUAT au fost precizate transferuri cu destinație generală⁴² în sumă de 2 038,2 mil. lei, transferuri cu destinație specială⁴³ – de 12 076,0 mil. lei, inclusiv 134,5 mil. lei din contul redistribuirii alocațiilor⁴⁴ în scopul acoperirii parțiale a cheltuielilor pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar, alocații pentru acoperirea

³⁸ Anexa nr.7. Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale la Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

³⁹ Compensații persoanelor supuse represiunilor politice – 2,7 mil. lei; indemnizații unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ – 0,8 mil. lei; susținerea programului de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local – 0,8 mil. lei; restituirea valorii bunurilor pentru achitarea compensațiilor pentru represiunile politice conform titlului executoriu – 0,1 mil. lei; compensații unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație din mediul rural – 0,006 mil. lei.

⁴⁰ Art.59 din Legea nr.797 din 02.04.96 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului.

⁴¹ Proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2021, aprobat prin HG nr.843 din 30.11.2020.

⁴² Art.11 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003 privind finanțele publice locale.

⁴³ Art.12 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003 privind finanțele publice locale.

⁴⁴ Art.3 lit.g) din Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

insuficienței costurilor salariale aferente domeniilor proprii de activitate – 241,0 mil. lei, repartizate pe fiecare unitate administrativ-teritorială conform Anexei nr.7 la Legea bugetară anuală⁴⁵. Totodată, la modificarea bugetului⁴⁶ au fost alocate și alte transferuri cu destinație generală⁴⁷, pentru acoperirea cheltuielilor efectuate în anul precedent din contul veniturilor proprii ale bugetelor locale pentru cheltuieli capitale, finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la BS. Toate transferurile cu destinație generală au fost executate integral, iar transferurile cu destinație specială – în sumă de 11 858,1 mil. lei, sau 98,2%. *Sinteza executării transferurilor de la BS către BUAT în anul 2021 (conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pentru anul 2021) se prezintă în Anexa nr.2 (Tabelul nr. 1) la prezentul Raport de audit.*

Examinările auditului relevă că, în anul 2021, ca urmare a calculelor efectuate de MF, insuficiența mijloacelor financiare pentru acoperirea integrală a costurilor aferente implementării sistemului de salarizare ce țin de domeniile proprii de activitate ale APL a fost acoperită cu transferuri de compensare în sumă de 241,0 mil. lei. Auditul atestă că aceste alocații cresc semnificativ de la an la an. Astfel, față de anul 2020, acestea s-au majorat cu 124,7 mil. lei, iar față de anul 2019 – cu 233,1 mil. lei, BUAT fiind în imposibilitatea acoperirii discrepantei dintre costurile salariale generate și suplimentarea părții de venituri din defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor fizice și transferuri generale.

Transferurile cu destinație specială neexecutate au constituit 217,9 mil. lei, dintre care nu au fost executate transferuri pentru învățământul general în sumă de 138,5 mil. lei, pentru asistența socială – 49,4 mil. lei, pentru infrastructura drumurilor publice locale – 13,4 mil. lei etc. Cauzele de nefinanțare invocate de către MF au fost diminuarea numărului de beneficiari și finanțarea alocațiilor pe bază de necesități. *Sinteza executării transferurilor cu destinație specială de la BS către BUAT în anul 2021 se prezintă în Anexa nr.2 (Tabelul nr.2) la prezentul Raport de audit.*

Analiza componenței transferurilor cu destinație specială denotă că alocațiile cele mai semnificative aferente TDS revin celor pentru învățământul general, constituind 83,1% (9 857,5 mil. lei) din totalul TDS la volumul executat. Transferurile pentru finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și extrașcolar se alocă BL de nivelul respectiv, în corespundere cu competențele stabilite APL conform legislației privind descentralizarea administrativă⁴⁸.

Din totalul TDS pentru învățământul general, cele mai însemnate constituie transferurile pentru învățământul preșcolar – 3524,3 mil. lei, (35,7%), învățământul liceal – 3 034,3,2 mil. lei (30,8%), și învățământul gimnazial – 2 536,2 mil. lei (25,7%). *Sinteza executării transferurilor sub diferite aspecte se prezintă în Anexa nr.2(Tabelele nr. 3 și nr.4) la prezentul Raport de audit.*

Conform cadrului legal⁴⁹, TDS pentru finanțarea învățământului sunt efectuate de MF, în conformitate cu formula de alocare propusă anual de MEC și aprobată de Guvern. Totodată, în baza plafonului de cheltuieli estimat de MF, MEC calculează transferurile categoriale de la BS la BUAT pentru finanțarea

⁴⁵ Anexa nr.7. Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale la Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

⁴⁶ Legea nr.135 din 14.10.2021 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

⁴⁷ Satul Horești, raionul Ialoveni – 80,7 mii lei, și satul Tomai, raionul Leova – 76,6 mii lei.

⁴⁸ Pct.279 din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul MF nr.209 din 24.12.2015.

⁴⁹ Art. 143 alin.(2) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014.

instituțiilor de învățământ⁵⁰, ulterior MEC prezintă MF, în termenele stabilite, în scris și în format electronic, calculele normativelor valorice pentru un „elev ponderat” și pentru o instituție de învățământ și calculele transferurilor categoriale pentru fiecare unitate administrativ-teritorială⁵¹.

Verificările de audit au constatat că MEC nu efectuează și nu prezintă MF calculele respective, acestea fiind efectuate de către MF. Totodată, potrivit metodologiei aprobate⁵², calculele cheltuielilor pentru instituțiile de învățământ primar și învățământ secundar general se efectuează conform formulei unice în baza numărului mediu de elevi în anul bugetar precedent și a numărului de instituții de învățământ în anul 2007 („pentru stimularea raționalizării rețelei de instituții de învățământ”). Astfel, auditul public extern în continuare consideră necesară elaborarea de către Ministerul Educației și Cercetării a metodologiilor de calcul pentru TDS la finanțarea instituțiilor de învățământ (instituții preșcolare, licee-internat cu profil sportiv, școli de tip internat, centre de educație extrașcolară etc.), precum și completarea/modificarea cadrului normativ cu referire la determinarea transferurilor destinate școlilor primare, gimnaziilor și liceelor, care va permite alocarea transparentă și echitabilă a transferurilor cu destinație specială către APL, ținând cont de numărul de copii/elevi.

La 31.12.2021 soldurile mijloacelor neutilizate ale bugetelor locale primite din contul transferurilor cu destinație specială s-au înregistrat în sumă totală de 8,3 mil. lei, dintre care: la UTA Găgăuzia – 1,3 mil. lei, mun. Bălți – 1,2 mil. lei, Florești – 0,7 mil. lei, Briceni – 0,5 mil. lei etc., ponderea cea mai mare fiind la învățământ (67,5%).

5.2. Se atestă o creștere semnificativă a cheltuielilor privind plățile aferente documentelor executorii. Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021⁵³, pentru executarea cheltuielilor privind plățile aferente documentelor executorii au fost aprobate 33,7 mil. lei. Ulterior, ca urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, volumul alocațiilor precizate a fost majorat semnificativ până la 207,6 mil. lei, sau de 6,2 ori, fiind executate 189,2 mil. lei, ceea ce constituie 91,1% comparativ cu indicatorul precizat. *Analiza auditului privind evoluția acestor plăți se prezintă în Diagrama nr.3.*

⁵⁰ Pct.6 din „Regulamentul privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea”, aprobat prin HG nr.868 din 08.10.2014.

⁵¹ Pct.6 subpct.6) din „Regulamentul privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea”, aprobat prin HG nr.868 din 08.10.2014.

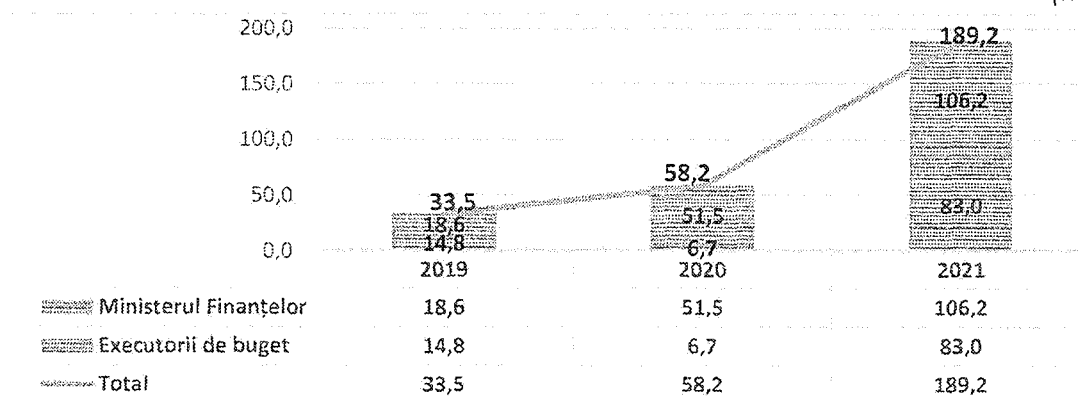
⁵² Pct.6 subpct.8) din „Regulamentul privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea”, aprobat prin HG nr.868 din 08.10.2014.

⁵³ Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258 din 16.12.2020.

Diagrama nr.3.

Evoluția plăților aferente documentelor executorii în perioada 2019-2021

(mil.lei)

Sursă: Datele selectate de către echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pentru anii 2019, 2020 și 2021.

Astfel, analiza auditului denotă creșterea cheltuielilor privind plățile aferente documentelor executorii, față de anii precedenți cu 131,0 mil.lei, sau de 3,3 ori față de anul 2020. În anul 2021, din totalul cheltuielilor executate în sumă de 189,2 mil. lei, 106,2 mil. lei (56,1%) au fost achitate direct de către MF, iar 83,0 mil.lei (43,9%) – de către executorii de buget.

Verificările auditului relevă că în anul 2021 a fost introdus⁵⁴ un nou cod, ECO 281363 „Plăți aferente documentelor executorii în baza hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului”. Astfel, plățile respective au fost înregistrate la un cont separat. Pe parcursul anului 2021, MF i-au fost prezentate 303 documente executorii în sumă de 106,2 mil. lei, din care: 230 de titluri executorii emise de instanțele judecătorești din RM (8,6 mil. lei) și 73 de hotărâri emise de CEDO (97,6 mil. lei), analiza auditului în acest sens fiind prezentată în Tabelul nr.6.

Tabelul nr.6

Analiza privind executarea de către MF a documentelor executorii în anul 2021

(mil. lei)

Nr. d/o	Beneficiari	Documente executorii emise de:				Total	
		Instanțele judecătorești din RM		CEDO			
		Numărul	Suma	Numărul	Suma	Numărul	Suma
1	Persoane fizice	225	8,1	59	5,9	284	14,0
2	Persoane juridice	5	0,5	14	91,7	19	92,2
Total		230	8,6	73	97,6	303	106,2

Sursă: Informație generalizată de către echipa de audit conform informațiilor privind achitarea documentelor executorii din contul bugetului de stat la situația din 30.12.2021.

Verificările auditului asupra achitării titlurilor executorii emise de instanțele judecătorești din RM (8,6 mil. lei) denotă că ponderea majoră în totalul plăților o deține plata efectuată pentru achitarea

⁵⁴ Ordinul MF nr.65 din 20.04.2021 „Privind modificarea Clasificației bugetare”.

titlului executoriu prin care s-a dispus încasarea din BS a sumei de 0,5 mil. lei pentru repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de drept.

Analiza achitării Hotărârilor *emise de CEDO* (97,6 mil. lei) denotă că ponderea majoră în totalul plăților o deține plata titlului executoriu în sumă de 47,4 mil. lei (2 190 410,21 euro) pentru achitarea prejudiciului conform hotărârii CEDO nr.1988/06 din 18.02.2020. Auditul constată că, pentru executarea hotărârii menționate, de către Guvern a fost emisă Decizia protocolară⁵⁵, prin care a fost aprobat textul/prevederile contractului de tranzacție (de împăcare) dintre Guvernul RM și „Gemeni” S.A. și dispusă transferarea de către MF, în termen de trei zile bancare de la primirea plății integrale de 2 148 504,27 euro de la „Gemeni” S.A. pe contul reclamanților în cauza „Ojog și alții v. RM”, în condițiile stabilite de contractul de tranzacție.

Agentul guvernamental urma să depună în contextul procesului de revizuire nr. 2rh-1/21, aflat pe rolul Curții Supreme de Justiție, o cerere de renunțare la cererea sa de revizuire și să solicite confirmarea contractului de tranzacție încheiat cu „Gemeni” S.A. în scopul executării depline a hotărârii Curții Europene a Dreptului Omului⁵⁶. Astfel, la data de 26.05.2021, în baza ordinului de plată nr.1122 din 25.05.2021, „Gemeni” S.A. a transferat la BS suma de 46,5 mil. lei. În aceeași zi, MF, în baza ordinului de plată nr. 2 din 26.05.2021, a transferat B.A.A. „Reforme penale” suma de 47,4 mil. lei, fiind inclusă și dobânda prevăzută⁵⁷ pentru perioada începând cu 17 octombrie 2020 până la efectuarea plății. Totodată, verificările auditului relevă că MF a achitat dobânda prevăzută în sumă de 0,9 mil. lei (41 905,94 euro) pentru 222 de zile, sau cu 14 zile (2 642,78 euro) mai mult față de termenul stabilit, din cauza încasării întârziate de la „Gemeni” S.A.

Auditul menționează că, la solicitarea nr.18 din 11.05.2022, MF nu a prezentat toate documentele confirmative aferente plăților încasate și achitate pentru executarea Deciziei protocolare nr. 8-7dp din 29.04.2021 „Cu privire la executarea hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ojog și alții v. Republica Moldova” (nr. 1988/06) din 18.02.2020 (satisfacția echitabilă), semnate de toate părțile implicate. În aceste circumstanțe, auditul a fost în imposibilitatea de a se expune asupra finalizării tranzacției, identificând prezența unui posibil risc asupra bugetelor ulterioare. Concomitent, se relevă că CS a informat despre desecretizarea acestora⁵⁸.

Totodată, o altă plată semnificativă o constituie achitarea titlului executoriu pentru executarea hotărârii CEDO din 27.04.2021, în sumă de 42,5 mil. lei (2,0 mil. euro), pentru achitarea prejudiciului material în urma încălcării drepturilor „Fabrica de Zahăr din Ghindești” S.A. reclamantă privind controlul asupra bunurilor sale și a posibilităților acesteia de a utiliza bunurile respective pentru o perioadă de 13 ani.

Totodată, analizând respectarea ordinii cronologice de achitare a documentelor executorii după data înregistrării setului de documente la Trezoreria de Stat și data achitării, auditul a constatat 14 cazuri,

⁵⁵ Decizia protocolară nr. 8-7dp din 29.04.2021 „Cu privire la executarea hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ojog și alții v. Republica Moldova” (nr. 1988/06) din 18.02.2020 (satisfacția echitabilă), inițial secretizată și ulterior desecretizată la data de 14.07.2021.

⁵⁶ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ojog și alții v. Republica Moldova (nr.1988/06).

⁵⁷ Dobânda prevăzută la pct.(d) din dispozitivul hotărârii CEDO nr.1988/06 din 18.02.2020, care constituie 188,77 euro pentru fiecare zi de întârziere.

⁵⁸ Solicitarea CCRM nr.07-244-22 din 29.04.2022 și răspunsul CS nr. 1-76-4613 din 10.05.2022.

în sumă totală de 0,6 mil.lei, în care nu s-a respectat cronologia de achitare în ordinea de intrare a acestora, motivul fiind prezentarea incompletă/ incorectă a datelor bancare ale beneficiarilor.

Achitarea documentelor executorii prin intermediul *executorilor de buget* în anul 2021 a constituit 83,0 mil.lei (sau 43,9%), cu 76,3 mil.lei mai mult comparativ cu plățile achitate în anul 2020. Se atestă că cea mai semnificativă plată este înregistrată la MIDR, și anume Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”, aferentă titlului executoriu emis de către Tribunalul arbitral de la Haga – 74,4 mil. lei (3 662 989,79 euro), în calitate de datorie de bază privind executarea prevederilor contractului de efectuare a lucrărilor de reabilitare a unui segment de drum față de o companie străină⁵⁹. *Informația privind executarea prin intermediul executorilor de buget a documentelor executorii în anul 2021 se prezintă în Anexa nr.3 la prezentul Raport de audit.*

Creșterea semnificativă a cheltuielilor pentru achitarea documentelor executorii sporește povara bugetului de stat, banii publici fiind dezafecți de la necesitățile stringente ale statului.

5.3. Se atestă un nivel scăzut de implementare a proiectelor finanțate din surse externe.

Pe parcursul anului 2021 au fost debursate granturi pentru susținerea bugetului în sumă de 2 013,4 mil. lei, iar granturile pentru proiecte finanțate din surse externe au constituit 277,2 mil. lei (în total 2 290,6 mil. lei).

Astfel, granturile pentru susținerea bugetului din partea Comisiei Europene au fost debursate în sumă de 1 952,8 mil. lei, dintre care: Contractul de reziliență COVID-19 – 305,9 mil. lei, suport pentru reforma poliției – 436,4 mil. lei, Contractul de consolidare a statului și reziliență pentru RM – 1 210,5 mil. lei, iar din partea Băncii Mondiale – în sumă de 60,6 mil.lei.

Deși per ansamblu debursarea granturilor a fost realizată la nivel de 162,4 la sută, auditul relevă că aceasta se datorează debursării unui grant neplanificat pentru susținerea bugetului, și anume „Contractul de consolidare a statului și reziliență pentru Republica Moldova”. Prin urmare, nivelul de executare a granturilor aprobate este de 76,6 la sută.

Pentru proiectele finanțate din surse externe, în bugetul de stat au fost aprobate atât la resurse, cât și la cheltuieli mijloace în sumă de 2997,8 mil. lei, pe parcursul anului acestea fiind majorate până la 3 929,1 mil. lei, pe când cele executate constituind 2 656,0 mil. lei. Astfel, se atestă un nivel scăzut de 67,6% la valorificarea resurselor pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe, în mare parte din contul împrumuturilor.

Cauzele principale ale valorificării reduse a resurselor externe constituie majorarea semnificativă a prețurilor la materialele de construcții, precum și tergiversarea în implementarea standardelor europene, neîndeplinirea în termen a condițiilor de debursare prevăzute în contractele de împrumut/grant, progresul lent al lucrărilor pe unele contracte, lipsa capacității financiare, cât și managementul defectuos ale unor antreprenori etc.

⁵⁹ Contract de lucrări încheiat cu Strabag AG (Austria) nr.RSPSP/W3/01 din contul Proiectului privind reabilitarea și construcția drumurilor; Contract de finanțare (BEI) FI N 25.852 Serapis No.2010-0154 din 23.11.2010.

5.4. Mijloacele financiare temporar intrate, acumulate în conturile bancare ale instituțiilor serviciului diplomatic ale RM peste hotare, preponderent revin IP ASP, iar transferarea lor în RM, în contul veniturilor acesteia, generează cheltuieli suplimentare pentru bugetul de stat, fiind necesar recuperarea acestor costuri.

Conform datelor raportate de MAEIE, pe parcursul anului, ca urmare a prestării serviciilor consulare, au fost încasate mijloace temporar intrate în posesia instituției în sumă de 51,7 mil. lei, din care în sumă de 51,3 mil. lei transferate ulterior IP Agenția Servicii Publice pentru serviciile de perfectare a actelor de identitate de către instituțiile serviciului diplomatic. Astfel, cheltuielile pentru serviciul curierat și comisioanele bancare sunt suportate de la bugetul de stat, auditul evidențiind necesitatea de recuperare a acestor costuri la buget.

5.5. Evidența contabilă a executării de casă a mijloacelor BS a fost asigurată potrivit prevederilor cadrului normativ, cu generarea rapoartelor totalizatoare de către Direcția Trezoreria de Stat.

MF are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice⁶⁰ și administrează bugetul de stat. Gestionarea mijloacelor BS se efectuează prin contul unic trezorerial, deschis în sistemul de evidență contabilă al BNM. Conform art. 63 din Legea nr. 181 din 25.07.2014, încasările și plățile BS se efectuează prin sistemul trezorerial conform metodei de casă. Datele privind indicii bugetari aprobați și precizați la venituri, cheltuieli și sursele de finanțare, executarea de casă a veniturilor și cheltuielilor sunt date agregate din sistemul de evidență trezorerială al MF, iar ceilalți indici se includ ca rezultat al consolidării datelor rapoartelor financiare prezentate de către autoritățile/instituțiile bugetare, responsabilitatea pentru corectitudinea și veridicitatea datelor revenindu-le acestora.

Fiecare trezorerie regională ține separat evidența contabilă a executării de casă a BS, bugetelor locale și mijloacelor extrabugetare, iar Direcția Trezoreria de Stat – pentru operațiunile de la „Acțiuni generale” și alte operațiuni centralizate.

Astfel, în baza datelor evidenței contabile pe fiecare cont bancar, Direcția Trezoreria de Stat și trezoriile regionale formează rapoarte privind executarea BS și a bugetelor locale: Raportul privind executarea BS conform clasificăției economice (Formularul FE-009), Balanța de verificare și Bilanțul contabil (Formularul FE-022) pe fiecare raion separat, în baza cărora se consolidează *Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat*. Direcția Trezoreria de Stat verifică și generează rapoartele trezoriilor regionale prin intermediul sistemului informațional.

Pentru implementarea recomandării HCC nr. 30 din 28.06.2021, în sistemul informațional Trez2 a fost asigurată funcționalitatea de generare a Registrelor de evidență contabilă generalizate, precum și a Registrului operațiunilor de închidere a anului bugetar generalizat în baza Notelor contabile și altor informații contabile. Astfel, în anul 2021 Direcția Trezoreria de Stat a întocmit registrele evidenței contabile a executării de casă a BS la nivel generalizat.

La reconcilierea datelor din Rapoartele generalizate de către Direcția Trezoreria de Stat privind evidența contabilă a executării de casă a mijloacelor BS, auditul nu a identificat divergențe. Totodată,

⁶⁰ HG nr. 696 din 30.08.2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor”.

se menționează că Cartea mare anuală nu a putut fi generată și imprimată din SI ⁶¹, din cauza capacității mari de informație, fiind prezentată doar pe luni, ministerul urmând a identifica soluțiile de remediere a acestor circumstanțe.

**Notă: La data de 19.05.2022, Direcția Trezoreria de Stat a prezentat echipei de audit Cartea mare anuală în format electronic, astfel fiind remediate deficiențele privind generarea acesteia din sistem.*

Totodată, verificările auditului asupra documentelor contabile prezentate de către Direcția Trezoreria de Stat au constatat că rulajele din extrasele bancare nu corespund cu borderourile ordinelor de plată și cu sumele executate zilnic la emisiunile VMS.

Potrivit explicațiilor MF, pentru emisiunea VMS este deschis un cont bancar intermediar separat, care la finele anului bugetar, inclusiv la finele zilei, se închide, auditului fiindu-i prezentat extrasul din 31.12.2021 cu soldul „zero”.

5.6. Se atestă rezerve la planificarea limitelor de cheltuieli pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Potrivit Anexei nr.5 la Legea BS pentru anul 2021, au fost aprobate inițial cheltuieli de personal pentru 42 APC în sumă de 7 673,6 mil. lei, estimate pentru 51 014 unități de personal.

Ulterior, au fost majorate cu 414,1 mil. lei (8 087,7 mil. lei) și aprobate alocații suplimentare în contul 0799 „Acțiuni generale” în sumă de 170,0 mil. lei, modificările respective fiind argumentate precum că unele autorități continuă să solicite alocări suplimentare de mijloace financiare pentru acoperirea insuficienței de resurse la cheltuieli de personal.

Conform cadrului regulamentar⁶², cheltuielile de personal constituie o categorie economică principală de cheltuieli recurente, cu impact major asupra structurii economice a bugetului și necesită a fi supuse unui control riguros din partea autorităților publice centrale și locale. Volumul cheltuielilor de personal, în condițiile cadrului limitat de resurse, influențează structura și volumul altor categorii de cheltuieli ale bugetului.

Verificările auditului au atestat că, în afara prevederilor Legii BS, la 8 APC au fost majorate limitele cheltuielilor de personal cu 8,1 mil. lei, din care: din contul alocațiilor „Acțiuni generale” APC – 3,0 mil. lei, și din fondul de rezervă al Guvernului⁶³ – cu 2,7 mil. lei, au fost majorate cheltuielile de personal ale CEC din contul alocațiilor destinate alegerilor parlamentare anticipate. Totodată, contrar cadrului regulamentar⁶⁴ care prevede că, pe parcursul anului bugetar, redistribuirea alocațiilor aprobate prin legea anuală a bugetului de stat se permite cu acordul MF între categoriile economice în cadrul unei APC, fără majorarea cheltuielilor de personal, la 4 APC au fost majorate limitele cheltuielilor de personal cu 2,4 mil. lei⁶⁵.

⁶¹ Pct. 1.5.7. din Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobat prin Ordinul MF nr.216 din 28.12.2015.

⁶² Pct. 4.5.3. din Ordinul MF nr. 209 din 24.12.2015 „Cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului”.

⁶³ HG nr. 57 din 12.05.2021 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”.

⁶⁴ Art.60 alin.(1) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

⁶⁵ MEC – 1,0 mil. lei, CNA – 0,7 mil. lei, MC – 0,6 mil. lei, și Curtea Constituțională – 0,1 mil. lei.

Conform HG nr. 942 din 22.12.2020⁶⁶, până la 31.12.2021 pentru 7 237 de unități vacante a fost stabilit moratoriu temporar privind încadrarea personalului în instituțiile/autoritățile publice și 318 unități pentru CNAS. Totodată, prin derogare de la prevederile stabilite, încadrarea, în perioada moratoriului, a personalului strict necesar realizării misiunii autorității publice/instituției finanțate din bugetul de stat peste numărul de funcții vacante indicate sau în cazul reorganizărilor se efectuează prin coordonare cu Ministerul Finanțelor.

Auditul denotă că în anul 2021, în baza a 35 de solicitări prezentate de 16 APC, a fost permisă angajarea pentru 176,5 posturi vacante supuse moratoriului.

Cheltuielile de personal au fost executate în sumă de 7 803,8 mil. lei, fiind în creștere cu 763,2 mil. lei, sau cu 10,8% comparativ cu anul 2020, ca urmare a majorării valorii de referință de la 1650 lei la 1700 lei.

Verificările auditului au stabilit că, la sfârșitul anului 2021, s-a înregistrat un sold de alocații nevalorificate la cheltuielile de personal în sumă totală de 154,4 mil. lei, din care cele mai mari solduri de alocații s-au înregistrat la „Acțiuni generale” – 32,5 mil. lei, MS – 23,6 mil. lei, ANSP – 16,9 mil. lei, MMPS – 16,6 mil. lei, PG – 10,5 mil. lei, MF – 10,2 mil. lei, MEC – 9,0 mil. lei etc.

Totodată, auditul relevă că, la unele autorități publice⁶⁷, deși numărul mediu de unități realizate este sub 75%, cheltuielile de personal au fost executate la nivel de circa 100. *Analiza cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale se prezintă în Anexa nr.4 la prezentul Raport de audit.*

De menționat că, având în vedere semnificația cheltuielilor de personal, care constituie 14,4% din totalul cheltuielilor BS, auditul menționează prezența carențelor la estimarea de către MF a necesarului de alocații aprobate pentru cheltuielile de personal, fiind necesară instituirea unor activități de control asupra datelor/ estimărilor prezentate de către autoritățile/ instituțiile bugetare în aceste scopuri, în condițiile în care documentele de plată prezentate de către acestea sunt executate integral.

5.7. Se menține problematica la compartimentele subvenții și granturi acordate instituțiilor publice din bugetul de stat.

Pentru subvenții, în anul 2021 au fost aprobate alocații în sumă de 3 620,8 mil. lei, fiind executate 3 344,1 mil. lei. Ponderea cea mai mare o dețin subvențiile acordate întreprinderilor de stat și municipale – 1 459,8 mil. lei, și subvențiile acordate întreprinderilor private nefinanciare – 1 390,9 mil. lei. *Analiza auditului privind executarea subvențiilor acordate în anul 2021, conform clasificăției economice se prezintă în Tabelul nr.7.*

⁶⁶ HG nr.942 din 22.12.2020 „Pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate”.

⁶⁷ MAI, MA, ANCD, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Centrul Serviciului Civil, Consiliul Audiovizualului, Consiliul Concurenței, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Tabelul nr.7

Analiza executării subvențiilor acordate în anul 2021, conform clasificății economice

(mil. lei)

Denumirea	Aprobat	Precizat	Executat	Executat față de precizat	Ponderea, %
1	2	3	4	5=4-3	6
Subvenții acordate întreprinderilor de stat și municipale	1.599,7	1.617,0	1.459,8	-157,3	43,7
Subvenții acordate întreprinderilor private nefinanciare	1.366,5	1.463,8	1.390,9	-72,9	41,6
Subvenții acordate instituțiilor private financiare	11,0	43,7	42,6	-1,1	1,3
Subvenții acordate organizațiilor necomerciale	71,4	62,2	57,9	-4,3	1,7
Subvenții acordate autorităților/instituțiilor publice la autogestiune	400,6	434,0	392,9	-41,1	11,7
Total subvenții, inclusiv din contul:	3.449,2	3.620,8	3.344,1	-276,7	100,0
Resurse generale	3.416,5	3.584,2	3.310,7	-273,5	99,0
PFSE	32,7	36,6	33,4	-3,2	1,0

Sursa: Informații generalizate de către echipa de audit în baza datelor prezentate de MF.

Cele mai semnificative sume ale subvențiilor acordate din bugetul de stat, în aspectul instituțiilor, întreprinderilor de stat, societăților pe acțiuni cu cota statului, beneficiare, se evidențiază Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” – 1 393,1 mil. lei, IPNA „Compania Teleradio-Moldova” – 132,3 mil. lei, I.P. „Palatul Republicii” – 3,3 mil. lei, I.P. „Pensiunea din Holercani” – 2,9 mil. lei, I.S. DNH Costești-Stânca – 2,3 mil. lei, I.S. Prutul de Jos – 1,5 mil. lei, Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici” – 8,8 mil. lei, Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” – 14,8 mil. lei, Î.S. „Moldova-Concert” – 12,4 mil. lei, C.I.E. „Moldexpo” S.A. – 6,8 mil. lei, „San-Farm” S.A. – 2,9 mil. lei etc. *Sinteza subvențiilor executate din bugetul de stat în anul 2021 și soldurilor de mijloace bănești acumulate la beneficiarii de subvenții se prezintă în Anexa nr.5 la prezentul Raport de audit.*

Pentru **granturi acordate** din bugetul de stat, în anul 2021 au fost aprobate alocații în sumă de 748,8 mil. lei, fiind executate 688,6 mil. lei, din care ponderea cea mai mare o dețin granturile acordate instituțiilor publice la autogestiune: curente – 342,1 mil. lei, și capitale – 300,9 mil. lei. *Analiza auditului privind executarea granturilor acordate în anul 2021, conform clasificății economice se prezintă în Tabelul nr.8.*

Analiza executării granturilor acordate în anul 2021, conform clasificăției economice

(mil. lei)

Denumirea	Aprobat	Precizat	Executat	Executat față de precizat	Pondere, %
1	2	3	4	5=4-3	6
Granturi curente acordate instituțiilor publice la autogestiune	408,6	368,3	342,1	-26,2	49,7
Granturi curente acordate altor beneficiari în interiorul țării	16,0	17,6	15,2	-2,3	2,2
Granturi capitale acordate instituțiilor publice la autogestiune	331,8	329,5	300,9	-28,7	43,7
Granturi capitale acordate altor beneficiari în interiorul țării	5,8	33,4	30,4	-3,0	4,4
Granturi acordate, inclusiv din contul:	762,2	748,8	688,6	-60,2	100,0
Resurse generale	755,6	739,5	683,5	-56,0	99,3
PFSE	6,6	9,3	5,1	-4,2	0,7

Sursa: Informații generalizate de către echipa de audit în baza datelor prezentate de MF.

În aspectul instituțiilor beneficiare de granturi acordate din bugetul de stat, se menționează: Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii – 115,1 mil. lei, I.P. STISC – 103,3 mil. lei, I.P. AGE – 18,2 mil. lei, Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Cancelariei de Stat” – 11,9 mil. lei, Institutul de Geodezie, Prospectiuni Tehnice și Cadastru – 11,9 mil. lei, I.P. Serviciul Național Unic pentru Apel de Urgență 112 – 57,1 mil. lei, I.P. Agenția Servicii Publice – 0,2 mil. lei, I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar – 12,0 mil. lei.

Se menține problematica constatată la compartimentele subvenții și granturi acordate instituțiilor publice din bugetul de stat. În aceste circumstanțe, auditul public extern atestă necesitatea determinării și stabilirii unor principii clare și unice cu elaborarea și promovarea dezvoltării cadrului legal care reglementează activitatea instituțiilor publice.

5.8. Executarea cheltuielilor destinate investițiilor capitale se menține la un nivel redus de valorificare.

Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021⁶⁸ au fost aprobate inițial alocații destinate investițiilor capitale în volum de 1 648,0 mil. lei pentru executarea a 70 de proiecte de investiții, dintre care 30 de proiecte cu finanțare/cofinanțare din surse externe în sumă de 1 388,5 mil. lei.

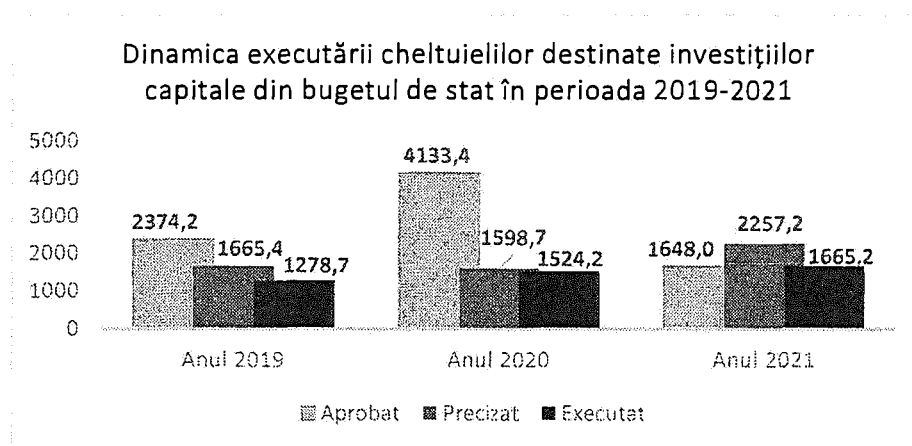
Auditul a constatat că, alocațiile aprobate prin legea bugetară anuală pentru investițiile capitale sunt cu 99,2 mil. lei peste limitele de cheltuieli stabilite în CBTM. Potrivit explicațiilor MF, situația a fost generată de: ajustarea ratei de schimb valutar la valoarea granturilor oferite; majorarea din contul soldului nevalorificat al alocațiilor din anii precedenți; aprobarea de către MF la etapa de negocieri bugetare conform solicitărilor APC.

⁶⁸ Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258 din 16.12.2020.

În urma modificărilor operate la legea bugetară anuală⁶⁹, alocațiile s-au majorat cu 609,2 mil. lei, sau cu 37,0% față de volumul aprobat inițial, fiind precizată suma de 2 257,2 mil. lei pentru 69 proiecte de investiții capitale. Astfel, au fost excluse 14 proiecte în sumă de 147,3 mil. lei și incluse alte 13 proiecte noi în sumă de 14,3 mil. lei. Excluderea celor 14 proiecte a fost motivată de: i) anularea procedurii internaționale de achiziție publică⁷⁰; ii) sistarea activității UIPCP în perioada ianuarie-septembrie 2021⁷¹; iii) semnarea contractului de grant cu o întârziere de 2 ani⁷²; iv) întreruperea lucrărilor de restaurare ca urmare a litigiului existent cu antreprenorul⁷³; v) neidentificarea soluțiilor tehnice privind reconstrucția sediului existent sau construcția unui sediu nou⁷⁴; vi) rezilierea contractului de antrepriză cu antreprenorul pentru neexecutarea lucrărilor⁷⁵; vii) tergiversarea procesului de pregătire a procedurii de achiziție publică⁷⁶ etc.

Cheltuielile executate în anul 2021 pentru investiții capitale au constituit 1 665,2 mil. lei, sau 73,8% din volumul precizat, cu 21,5 p.p. mai puțin față de nivelul de executare în anul 2020 (95,3%), iar față de volumul aprobat inițial la nivel de 101,0%. *Dinamica executării cheltuielilor destinate investițiilor capitale din bugetul de stat în perioada 2019-2021 se prezintă în Diagrama nr.4.*

Diagrama nr.4
(mil. lei)

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2019, 2020, 2021.

Executarea investițiilor capitale în aspectul surselor de finanțare relevă că nivelul de valorificare a alocațiilor din resurse generale și venituri colectate constituie 82,0% (146,7 mil. lei) din volumul precizat și 56,5% din volumul aprobat inițial, iar din contul proiectelor finanțate din surse externe – 73,1% (1518,5 mil. lei) din volumul precizat și 109,4% din volumul aprobat inițial. *Sinteza executării*

⁶⁹ Legea nr.27 din 12.03.2021 privind modificarea unor acte normative; Legea nr.45 din 26.03.2021 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020; Legea nr.135 din 14.10.2021 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020; Legea nr.188 din 25.11.2021 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

⁷⁰ Modernizarea infrastructurii Postului Vamal Sculeni – 33,8 mil.lei.

⁷¹ Proiectul „Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău” – 79,4 mil.lei.

⁷² Construcția sediului Dispeceratului Regional pentru Situații de Urgență Nord, mun. Bălți – 3,1 mil.lei, și Reconstrucția Centrului Republican de Instruire pentru Pompieri și Salvatori, s. Răzeni, r-nul Ialoveni – 4,9 mil. lei.

⁷³ Restaurarea edificiului Sălii cu Orgă, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.81, mun. Chișinău – 3,5 mil. lei.

⁷⁴ Reconstrucția edificiului Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici”, str. Mitropolit Varlaam nr.78, mun. Chișinău – 3,3 mil. lei.

⁷⁵ Reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Construcții, str. Gheorghe Asachi nr.71, mun. Chișinău – 5,0 mil. lei.

⁷⁶ Reconstrucția edificiului Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici”, str. Mitropolit Varlaam nr.78, mun. Chișinău – 3,3 mil. lei.

alocațiilor aprobate prin Legea bugetară anuală destinate investițiilor capitale pe surse de finanțare pentru anul 2021 față de anii 2019 și 2020 se prezintă în Anexa nr.6 la prezentul Raport de audit.

Ca urmare a verificărilor asupra nivelului de executare a 69 proiecte de investiții aprobate în Legea bugetară anuală, auditul a constatat că:

- la 13 proiecte nu au fost executate cheltuieli. Alocățiile aprobate în sumă de 63,1 mil.lei și precizate în sumă de 49,4 mil.lei⁷⁷ nu au fost valorificate din cauza anulării procedurii de achiziție pentru 4 proiecte⁷⁸, nedebersării grantului pentru 2 proiecte⁷⁹, tergiversării pregătirii documentației/executării lucrărilor pentru 4 proiecte⁸⁰, stopării unui proiect⁸¹, îndreptării spre executare a plății pentru un proiect⁸² la finele anului, fiind executată în anul 2022. Totodată, la un proiect⁸³, din lipsa credibilității, a fost solicitat de către donator elaborarea suplimentară a unui Studiu de decalaj;
- la 12 proiecte au fost executate cheltuieli între 1,0% și 49,0% față de volumul alocațiilor precizate. La proiectul⁸⁴ cu cel mai mic nivel de executare (1,0%), nevalorificarea alocațiilor s-a motivat prin contestarea procedurii de achiziție a lucrărilor de construcție, nefiind posibilă încheierea contractului. La proiectul „Construcția complexului Ambasadei RM în Republica Belarus, or. Minsk” au fost executate cheltuieli la nivel de 24,8%, fiind ajustată doar documentația de proiect, iar procedura de achiziție a lucrărilor de construcție nu a fost desfășurată. Totodată, pentru 4 proiecte ale MAI⁸⁵ nu au fost debursate până la finele anului mijloacele financiare din contul granturilor externe, iar pentru un proiect⁸⁶, ca urmare a desfășurării de 4 ori a procedurilor de achiziție, nu a fost desemnat niciun câștigător;
- la 13 proiecte au fost executate cheltuieli între 53,1% și 88,2% față de volumul alocațiilor precizate. Astfel, la proiectul⁸⁷ cu cel mai mic nivel de executare (53,1%), au fost excluse o parte din lucrări, termenul de valabilitate a contractului expirând la finele anului 2021;
- la 31 de proiecte au fost executate cheltuieli între 91,9% și 100,0% față de volumul alocațiilor precizate. La proiectul⁸⁸ cu cel mai mic nivel de executare față de volumul alocațiilor aprobate inițial (0,7%), în anul 2020 a fost elaborat studiul de fezabilitate și documentația tehnică pentru realizarea proiectului cu suportul grantului UE, însă propunerea nu a fost acceptată de către donator și proiectul nu a fost implementat. Totodată, la proiectul⁸⁹ cu nivelul de executare a alocațiilor aprobate de 30,2% s-au micșorat alocațiile la rectificarea Legii BS pentru anul 2021, nefiind finalizată elaborarea

⁷⁷ MAI – 2 proiecte (2,3 mil. lei); MIDR – 1 proiect (4,2 mil. lei); ME – 1 proiect (0,3 mil. lei); MAIA – 2 proiecte (0,3 mil. lei); MM – 1 proiect (37,0 mil. lei); MC – 1 proiect (1,0 mil. lei); MF – 1 proiect (0,3 mil. lei); MJ – 4 proiecte (4,0 mil. lei).

⁷⁸ Construcția sediului Judecătorei Cahul – 0,8 mil. lei; Construcția sediului Judecătorei Căușeni – 0,8 mil. lei; Construcția sediului Judecătorei Edineț – 0,8 mil. lei.

⁷⁹ Reconstrucția sediului Punctului de operare terestră SMURD Cantemir – 1,0 mil. lei; Reconstrucția sediului Punctului de operare terestră SMURD Ungheni – 1,3 mil. lei.

⁸⁰ Restaurarea edificiului Muzeului Național de Artă al Moldovei, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.113 și nr.115, mun. Chișinău – 1,0 mil. lei; Dezvoltarea SI „Trezoreria”, unificat cu SI „e-Docplat” – 0,3 mil. lei; Proiectul „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” – 0,2 mil. lei; Construcția unității de procesare a produselor de origine animală, nedestinate consumului uman – 0,1 mil. lei.

⁸¹ Modernizarea paginii web oficiale a Consiliului Concurenței – 0,3 mil. lei.

⁸² Proiectul „Studiul de fezabilitate Interconectarea asincronă MD-RO” – 4,2 mil. lei.

⁸³ Construcția depozitului regional pentru deșeuri menajere solide – 37,0 mil. lei.

⁸⁴ Reconstrucția perimetrului de pază al Penitenciarului nr.10, satul Goian, mun. Chișinău.

⁸⁵ Construcția magistralei de comunicații și operaționalizarea Centrului de Cooperare Transfrontalieră Lipcani, raionul Briceni; Construcția sediului pentru trei subdiviziuni operative ale Inspectoratului Național de Investigații, str. Bucuriei nr.14, mun. Chișinău; Reconstrucția sediului Sectorului Poliției de Frontieră Toceni, raionul Cantemir; Reconstrucția sediului Sectorului Poliției de Frontieră Valea Mare, raionul Ungheni.

⁸⁶ Construcția sistemului de comunicații al Poliției de Frontieră (TETRA) pe segmentul moldo-ucrainean al frontierei.

⁸⁷ Reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Energetică și Electronică, str. Meleștiu nr.12, mun. Chișinău.

⁸⁸ Restaurarea Muzeului Satului, filiala Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, bd. Dacia, mun. Chișinău.

⁸⁹ Restaurarea edificiului Muzeului Național de Artă al Moldovei, str. 31 August 1989 nr.115, mun. Chișinău.

documentației de proiect și deviz. *Analiza nivelului de executare a investițiilor capitale pe proiecte în anul 2021 se prezintă în Anexa nr.7 la prezentul Raport de audit.*

Examinările auditului asupra executării investițiilor capitale în anul 2021, sub aspectul programelor, relevă că cea mai mare pondere a cheltuielilor executate s-a înregistrat pentru programul „Dezvoltarea drumurilor”, reprezentând 88,4% din total, fiind urmat de programul „Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor în domeniul ocrotirii sănătății” – 2,1%, programul „Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură” – 1,7%, și programul „Sistemul penitenciar” – 1,1% etc. *Analiza investițiilor capitale executate în anul 2021 pe programe se prezintă în Anexa nr.8 la prezentul Raport de audit.*

Verificările auditului asupra conformității majorării costurilor totale estimate ale proiectelor de investiții capitale în limita a 15% din costul estimat inițial denotă că, în anul 2021, contrar prevederilor cadrului regulamentar⁹⁰, pentru costurile totale estimate a 7 proiecte s-au admis majorări între 32,5% și 781,9%. Auditul relevă menținerea în continuare pentru buget a riscului de majorare a costurilor totale estimate prin tendința creșterii prețurilor. *Sinteza proiectelor de investiții la care au fost majorate în anul 2021 cu peste 15,0% costurile totale estimate inițial se prezintă în Anexa nr.9 la prezentul Raport de audit.*

Potrivit cadrului normativ aprobat⁹¹, responsabil de examinarea și confirmarea eligibilității proiectelor, precum și de monitorizarea generală a acestora este Grupul de lucru pentru investiții capitale publice. Examinările auditului au stabilit că grupul de lucru nu a fost instituit nici în anul 2021, fapt constatat și în rapoartele de audit ale Curții de Conturi privind executarea BS pentru anii 2015-2020. Astfel, contrar prevederilor normative⁹², decizia privind proiectele de investiții capitale care urmau a fi incluse în proiectul bugetului de stat pentru anul 2021 a fost luată de către MF. Totodată, auditul relevă că, deși Grupul de lucru este condus de MF, care asigură secretariatul și aranjamentele logistice în activitatea acestuia⁹³, MF nu prezintă interes sau eforturi pentru asigurarea funcționalității acestuia.

Auditul atestă că ponderea cheltuielilor executate pentru investiții capitale în totalul cheltuielilor BS este de doar 3,1%. Nivelul nesatisfăcător de executare a investițiilor capitale este influențat de capacitățile reduse ale APC privind planificarea și valorificarea alocațiilor, în cadrul acestora nu există subdiviziuni structurale care ar gestiona proiectele de investiții capitale publice, nu se creează și nu se dezvoltă capacitățile APC în acest domeniu, ceea ce diminuează considerabil calitatea planificării și valorificării alocațiilor prevăzute pentru investiții capitale. În acest context, auditul consideră necesar examinarea oportunităților/posibilităților de dezvoltare a capacităților APC, ce țin de procesele de elaborare, gestionare și raportare a proiectelor investiționale.

⁹⁰ Pct.39 și pct.40 din Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin HG nr.1029 din 19.12.2013 „Cu privire la investițiile capitale publice”.

⁹¹ Pct.2 din Regulamentul cu privire la activitatea Grupului de lucru pentru investiții capitale publice, aprobat prin HG nr.1029 din 19.12.2013 „Cu privire la investițiile capitale publice”.

⁹² Pct.8 alin.2) lit.d) din Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin HG nr.1029 din 19.12.2013 „Cu privire la investițiile capitale publice”.

⁹³ Pct.9 din Regulamentul cu privire la activitatea Grupului de lucru pentru investiții capitale publice, aprobat prin HG nr.1029 din 19.12.2013 „Cu privire la investițiile capitale publice”.

5.9. Soldul creanțelor și cel al datoriilor sunt în creștere.

Pentru implementarea recomandării Curții de Conturi, de către MF⁹⁴ a fost modificat/completat Formularul nr. 9, anexă la Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021, fiind inițiată procedura de reflectare/raportare la partea de venituri a creanțelor și datoriilor. Astfel, la partea de venituri au fost raportate creanțe în sumă totală de 100,8 mil. lei, inclusiv cu termen expirat – 16,9 mil. lei, și datorii – de 52,8 mil. lei, inclusiv cu termen de achitare expirat – 1,2 mil. lei. Din totalul creanțelor la venituri, cele mai semnificative au fost înregistrate la: (i) prestarea serviciilor cu plată în sumă de 53,6 mil. lei, din care 2,1 mil. lei cu termen expirat; (ii) la plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public au fost raportate creanțe în sumă de 34,0 mil. lei, din care 17,9 mil. lei cu termen expirat. Cele mai mari creanțe au fost înregistrate de către CS – 18,0 mil. lei (14,2 mil. lei cu termen expirat), MIDR – 17,2 mil. lei, MAIA – 15,0 mil. lei, MM – 11,1 mil. lei, AGEPI – 9,9 mil. lei, MJ – 6,9 mil. lei (1,9 mil. lei cu termen expirat). Auditul atenționează asupra prezenței continue a riscului major de nerecuperare a acestora în condițiile în care MF, autoritățile/instituțiile bugetare nu au stabilit activități de control intern privind monitorizarea stingerii în termen a acestora, admitând expirarea lor.

Totodată, la partea de cheltuieli și active nefinanciare, soldul creanțelor a constituit 1 294,3 mil. lei, cu o creștere de 9,0 mil. lei, inclusiv cu termen expirat – 45,9 mil. lei, cu o creștere de 42,6 mil. lei, sau de 14 ori mai mult față de anul precedent. Cele mai semnificative creanțe au fost înregistrate la MIDR – 875,0 mil. lei, MEC – 159,4 mil. lei, MA – 66,9 mil. lei, și MM – 39,9 mil. lei. Totodată, din analiza creanțelor în aspectul clasificăției economice, se relevă că o pondere semnificativă în totalul creanțelor s-a înregistrat la mijloacele fixe – 944,9 mil. lei (7,2 mil. lei cu termen expirat), subvenții – 99,1 mil. lei, granturi acordate – 75,8 mil. lei (3,7 mil. lei cu termen expirat), bunuri și servicii – 72,3 mil. lei, stocuri de materiale circulante – 48,0 mil. lei, alte cheltuieli – 44,7 mil. lei (34,9 mil. lei cu termen expirat). *Informațiile privind creanțele și datoriile la venituri, cheltuieli și active nefinanciare conform clasificăției economice pe anul 2021 se prezintă în Anexa nr.10 la prezentul Raport de audit.*

Se atestă o creștere continuă a creanțelor la cheltuielile și activele nefinanciare formate de către autoritățile/instituțiile bugetare, prin imobilizarea mijloacelor financiare pe un termen nedeterminat, ca urmare a achitărilor în avans pentru bunuri și servicii, deși cadrul legal⁹⁵ interzice încheierea contractelor cu efectuarea plăților anticipate (avans), cu excepțiile prevăzute de lege.

La acest aspect specificăm situația dezafectării/imobilizării resurselor financiare publice (2,2 mil. lei) pentru anul 2021, pe un termen de la 4 până la 10 luni de MAEIE, ca urmare a procurării prin achitarea în avans a 3 mijloace de transport la finele anului 2020.

Concomitent, în pofida faptului că, potrivit art.67 din Legea nr.181 din 25.07.2014⁹⁶, autoritățile/instituțiile bugetare efectuează plăți în limitele alocațiilor bugetare aprobate după stingerea datoriilor cu termen de achitare expirat, auditul atestă o creștere continuă a datoriilor, inclusiv a celor cu termen expirat. Astfel, datoriile la partea de cheltuieli și active nefinanciare

⁹⁴ Formularul nr. 9 „Raport privind creanțele și datoriile la venituri, cheltuieli și active nefinanciare formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat conform clasificăției economice pe anul 2021”.

⁹⁵ Art.66 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

⁹⁶ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

raportate au constituit 1 383,1 mil. lei, fiind în creștere cu 872,6 mil lei, inclusiv cu termen de achitare expirat – 1,7 mil. lei, fiind dublate față de anul precedent.

Cele mai semnificative datorii au fost admise de MIDR – 517,7 mil. lei, MF – 77,2 mil. lei, MEC – 48,7 mil. lei, MA – 47,7 mil. lei, MJ – 44,3 mil. lei, MS – 42,7 mil. lei. Datorii cu termen expirat au fost înregistrate de MM – 0,8 mil. lei, și Agenția de Investiții – 0,8 mil. lei. Sub aspectul clasificăției economice, cele mai mari datorii sunt la cheltuielile pe personal – 613,7 mil. lei (preponderent fiind cele salariului calculat în luna decembrie), mijloace fixe – 427,5 mil. lei, alte cheltuieli – 153,3 mil. lei, și stocuri de materiale circulante – 110,5 mil. lei.

5.10. Execuția bugetului de stat s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 4 733,1 mil. lei, fiind în diminuare cu 6 401,8 mil. lei față de anul precedent.

Auditul asupra Raportului privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale bugetului de stat⁹⁷ pentru anul 2021 relevă că execuția bugetului de stat la 31.12.2021 s-a încheiat cu un deficit de (-4 733,1) mil. lei, fiind cu 7 058,9 mil. lei sub nivelul deficitului precizat (- 11 791,9 mil. lei). În comparație cu anul 2020, rezultatul execuției bugetului de stat (deficitul) în anul 2021 s-a diminuat de 2,4 ori, *situația fiind prezentată în Tabelul nr.9.*

Tabelul nr.9

Tendențele deficitului bugetului de stat pe anii 2020-2021 și ponderea acestuia în PIB

(mil. lei)

Indicatori	Anul 2020	Anul 2021			Devieri (+/-)
	executat	aprobat	precizat	executat	2021/2020
1	2	3	4	5	6=5-2
Deficitul	-11.134,9	-13.984,2	-11.791,9	-4.733,1	6.401,8
Ponderea în PIB*, %	-5,4	-5,8	-4,9	-2,0	3,4

- *Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2020 constituie 206 352,0 mil. lei (date actualizate), iar pentru anul 2021 conform datelor preliminare ale BNS – 241 871,0 mil. lei.*

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2020 și 2021.

Deficitul BS ca pondere în PIB a fost în descreștere în anul 2021 și a constituit 2,0%, fiind cu 3,8 p.p. mai puțin față de indicatorul prognozat și cu 3,4 p.p mai puțin față de anul 2020 (5,4%).

Finanțarea disponibilă pentru acoperirea deficitului bugetar reprezintă volumul total al activelor financiare, datoriile și soldurile mijloacelor bănești. *Potrivit datelor raportate de către MF, sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat se prezintă în Tabelul nr.10.*

⁹⁷ Formularul nr.1 „Raportul privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale bugetului de stat”, aprobat prin Ordinul MF nr.18 din 27.01.2020.

Sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat pe anul 2021

(mil. lei)

Indicatori	Precizat	Executat	Devieri (+/-)
1	2	3	4=3-2
SURSE DE FINANȚARE, total	11.791,9	4.733,1	-7.058,9
ACTIVE FINANCIARE	-2.672,9	-2.257,8	415,0
DATORII	14.460,1	11.917,6	-2.542,6
Datorii interne	4.735,0	3.764,7	-970,4
Împrumuturi externe	9.725,1	8.152,9	-1.572,2
MODIFICAREA SOLDULUI DE MIJLOACE BĂNEȘTI	4,7	-4.926,7	-4.931,3

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2021.

Conform art.30 din Legea nr.181 din 25.07.2014, sursele de finanțare se formează din: operațiuni cu instrumente ale datoriei; operațiuni aferente vânzării și privatizării patrimoniului public; operațiuni cu soldurile în conturile bugetului; alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului.

Verificările auditului asupra conformității raportării surselor de finanțare a deficitului BS în anul 2021 au relevat următoarele.

Potrivit art.6 din Legea bugetului de stat pentru anul 2021, au fost prevăzute mijloace financiare pentru majorarea capitalului social al ÎS „Calea Ferată din Moldova” (48,6 mil. lei, echivalentul a 2,7 mil. euro)⁹⁸, al SRL „Arena Națională” (67,7 mil. lei) și SA „Energocom” (1 700,0 mil. lei)⁹⁹. Totodată, cota de participare a RM în capitalul statutar al băncilor de dezvoltare internaționale a constituit suma de 38,9 mil. lei (echivalentul a 2,2 mil. dolari SUA).

Astfel, în anul 2021, MF a alocat SRL „Arena Națională”¹⁰⁰ 67,7 mil. lei (100%), iar APP a majorat capitalul social¹⁰¹ al acesteia la data de 17.01.2022 și a efectuat înregistrarea de stat¹⁰², încadrându-se în termenul stipulat în HG.

Comisa pentru Situații Excepționale¹⁰³, prin derogare de la prevederile art. 61 alin. (3) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, a modificat Legea bugetului de stat pentru anul 2021 și a alocat mijloace financiare pentru majorarea capitalului social al SA „Energocom”, în sumă de până la 1700,0 mil. de lei, din contul modificării soldurilor de mijloace bănești la conturile bugetului de stat. Astfel, în baza Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 1 din 22.10.2021 și la solicitarea APP nr. 14-04-6489 din 22.10.2021 și nr. 07-04-6603 din 29.10.2021¹⁰⁴, MF a alocat

⁹⁸ Din contul împrumutului acordat de Banca Europeană de Investiții în cadrul Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare.

⁹⁹ Legea nr. 188 din 25.11.2021 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

¹⁰⁰ HG nr.452 din 22.12.2021 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare Societății cu Răspundere Limitată „Arena Națională”. Ordinul de plată nr.1 din 28.12.2021 în sumă de 67 739 500,0 lei.

¹⁰¹ Decizia nr.14/01 din 17.01.2022 a asociatului unic al „Arena Națională” SRL.

¹⁰² Decizia privind înregistrarea modificărilor din 09.02.2022, Act adițional din 23.09.2020 „Cu privire la modificările și completările înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice și operate în Statutul SRL „Arena Națională” nr.1018600026006 din 30.05.2018”.

¹⁰³ Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 1 din 22.10.2021.

¹⁰⁴ În baza Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 1 din 22.10.2021 și la solicitarea APP nr. 14-04-6489 din 22.10.2021 și nr. 07-04-6603 din 29.10.2021.

306,2 mil. lei¹⁰⁵, iar ulterior, în temeiul HG nr.380 din 26.11.2021¹⁰⁶, a alocat SA „Energocom”¹⁰⁷ suma de 1 393,8 mil. lei.

Pentru totalul mijloacelor alocate de 1 700, 0 mil. lei, la data de 17.01.2022 APP a operat modificările în Statut în vederea majorării capitalului social¹⁰⁸ și a efectuat înregistrarea de stat la IP „Agenția Servicii Publice”¹⁰⁹. Concomitent, se atestă că prin rectificările ulterioare a fost modificată Legea bugetară anuală.

Mijloacele financiare prevăzute pentru majorarea capitalului social al ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în sumă de 48,6 mil. lei, nu au fost alocate.

De asemenea, nu au fost executate și alocațiile aprobate (5,5 mil. lei) pentru cota de participare a RM în capitalul statutar al băncilor de dezvoltare internaționale¹¹⁰.

Din privatizarea bunurilor proprietate publică, au fost încasate 137,6 mil. lei, sau 68,8% față de suma precizată (200, mil. lei) și 19,6% față de suma aprobată inițial (700,0 mil. lei), ca urmare a privatizării de: întreprinderi de stat (complexe patrimoniale unice) – 1,9 mil. lei, pachetelor de acțiuni, cotelor sociale ale proprietății publice – 4,8 mil. lei, complexe de bunuri – 54,0 mil. lei, și vânzarea terenurilor – 76,9 mil. lei.

Totalul creditelor acordate de la bugetul de stat bugetelor de alt nivel (raportate la sursele de finanțare) a însumat 811,1 mil. lei, din care alocate BASS – 800,0 mil. lei, și bugetelor locale de nivelul II – 11,1 mil. lei. În anul 2021, au fost rambursate 813,6 mil. lei, sau cu 2,5 mil. lei mai mult, diferența fiind înregistrată după Primăria mun. Bălți care a rambursat creditul la data de 15.01.2021 (constatarea auditului precedent privind nerambursarea acestuia până la finele anului 2020).

Recreditarea de stat executată prin intermediul MF, Oficiului de gestionare a Programelor de asistență externă și Unității consolidate pentru implementarea programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă în anul 2021 a constituit 100,2 mil. lei – împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare¹¹¹, și 1 039,6 mil. lei – împrumuturi recreditate instituțiilor financiare¹¹². La acest compartiment auditul menționează că se menține situația de incertitudine referitor la modul de virare a unei părți de venituri la BS de către IP „Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă”.

Soldurile mijloacelor bănești, la situația din 31.12.2021, au însumat 9 056,0 mil. lei, dintre care: soldurile la componenta de bază – 7 743,7 mil. lei, și soldurile proiectelor finanțate din surse externe – 1 312,3 mil. lei, înregistrând o creștere de 4 923,1 mil. lei (2,2 ori), comparativ cu situația din

¹⁰⁵ Ordinul de plată nr.1001 din 22.10.2021 – 87 261 500 lei, și Ordinul de plată nr. 1002 din 29.10.2021 – 218 955 000 lei.

¹⁰⁶ HG nr.380 din 26.11.2021 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare și încheierea unei tranzacții de proporții”.

¹⁰⁷ Ordinul de plată nr. 1003 din 26.11.2021 – 1 393 783 500 lei.

¹⁰⁸ Hotărârea nr.147/14 din 26.11.2021 a acționarului unic al „Energocom” S.A.

¹⁰⁹ Decizia privind înregistrarea modificărilor din 09.02.2022, Actul adițional din 23.09.2020 „Cu privire la modificările și completările înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice și operate în Statutul SRL „Arena Națională” nr.1018600026006 din 30.05.2018”.

¹¹⁰ Informativ: Subscrierea RM la capitolul social al Băncilor, precum și achitarea resurselor bugetate în acest sens, urma a fi realizată după finalizarea procedurilor de aderare în conformitate cu prevederile Legii nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, HG nr.120/2001 „Despre aprobarea Regulamentului privind mecanismul de încheiere a tratatelor internaționale”, precum și ale Acordurilor de înființare ale Băncilor vizate.

¹¹¹ Proiectul „Reabilitarea rețelelor electrice” (70096) – 46,0 mil. lei, Proiectul de dezvoltare a sistemului electroenergetic (70248) – 54,2 mil. lei.

¹¹² Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19 și suport pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii” (70304) – 625,0 mil. lei. Proiectul „Livada Moldovei” (70092) – 355,6 mil. lei, Proiectul „Programul rural de reziliență economico-climatică incluzivă (IFAD VI)” (70104) – 10,2 mil. lei, Proiectul „Programul de reziliență rurală (IFAD VII)” (70201) – 48,7 mil. lei.

31.12.2020. Soldurile mijloacelor bănești ale BS sunt înregistrate în: i) conturile curente în sistemul trezorerial în monedă națională în sumă de 2 068,3 mil. lei; ii) conturile BNM în valută străină, în sumă de 6 820,7 mil. lei; (iii) pe conturi MAIB – 2,0 mil. lei; (iii) conturile curente în afara sistemului trezorerial în monedă națională – 164,9 mil. lei. Finanțarea deficitului a fost efectuată și din mijloacele bănești din soldurile la conturile bugetelor componente ale BPN.

Soldurile mijloacelor bănești la finele anului 2021 s-au format drept urmare a încasărilor mai mari ale veniturilor bugetului de stat și neexecutării cheltuielilor. Totodată, de menționat că majorarea soldurilor mijloacelor bănești la finele anului a fost condiționată și de primirea împrumuturilor și granturilor externe de la organizațiile financiare internaționale pentru susținerea bugetară.

Astfel, la finele lunii decembrie 2021 au fost încasate mijloace financiare provenite din grantul din partea Comisiei Europene în sumă de 1 210,6 mil. lei (echivalentul a 60 mil. euro) pentru contractul de consolidare a statului.

Totodată, prin Legea nr.188 din 25.11.2021¹¹³ au fost operate modificări la sursele de finanțare a deficitului BS, care include intrarea tranșei I conform programului nou de reforme susținut prin resursele acordate de FMI în sumă de 1 395,9 mil. lei. La data de 22.12.2021 au fost transferate în CUT primele tranșe ale împrumutului sus-menționat, mijloacele respective, conform deciziei BNM¹¹⁴, fiind restricționate pentru utilizare și disponibile spre utilizare de către MF doar după ratificarea de către Parlament a Legilor privind atragerea împrumuturilor de stat externe (EFF și ECF) din partea FMI.

Verificările auditului confirmă că mijloacele respective nu au fost utilizate de MF, fiind intangibile până la ratificarea Legilor privind atragerea împrumuturilor de stat externe, situația având impact asupra majorării soldului disponibil de mijloace financiare la finele anului 2021 cu 1 395,9 mil. lei. Auditul relevă că acest împrumut nu a fost raportat la datoria de stat, deși plafonul prevede această sursă.

5.11. Pentru serviciul datoriei de stat externe și celei interne au fost executate mijloace financiare în sumă totală de 1 897,3 mil. lei, care, în comparație cu anul precedent, înregistrează o tendință de creștere.

Pentru serviciul datoriei de stat externe, au fost executate mijloace financiare din BS în sumă de 378,0 mil. lei (94,9%), sau cu 16,5 mil. lei mai mult față de anul precedent. Totodată, pentru serviciul datoriei de stat interne, au fost executate 1 519,3 mil. lei (100%), sau cu 196,6 mil. lei (14,9%) mai mult decât în anul 2020. Acest fapt, în mare parte, se datorează deservirii unui volum mai mare de VMS emise pe piața primară în anul 2021, comparativ cu anul precedent.

VI. BUNA GUVERNANȚĂ

6.1. Organizarea, implementarea, evaluarea și raportarea sistemului de control intern

Potrivit Legii nr.229 din 23.09.2010¹¹⁵, pentru promovarea unei bune guvernări a entităților publice, se implementează controlul financiar public intern, care include: controlul intern managerial, auditul

¹¹³ Legea nr. 188 din 25.11.2021 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020.

¹¹⁴ Scrisoarea BNM nr.08-0320/7/3850 din 22.12.2021.

¹¹⁵ Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

intern, responsabili fiind managerii entităților publice, precum și coordonarea și armonizarea centralizată efectuată de către MF. Potrivit Declarației de răspundere managerială, pe baza rezultatelor autoevaluării, sistemul de control intern managerial al MF este parțial conform cu Standardele naționale de control intern în sectorul public. Astfel, în baza rezultatelor autoevaluării CIM de către MF și constatărilor auditului ca urmare a testării controalelor interne, se confirmă că organizarea și funcționarea sistemului de control intern managerial *permite furnizarea unei asigurări rezonabile*.

Serviciile informatice de administrare, menținere, dezvoltare și asigurare a funcționării Sistemului Informațional de Gestionare a Finanțelor Publice sunt achiziționate anual de la IP „CTIF”¹¹⁶. Auditul menționează că MF deține o Politică de securitate a informației, aprobată prin Ordinul MF nr.147 din 21 noiembrie 2016. În calitate de operator tehnico-tehnologic al Sistemului Informațional de Gestionare a Finanțelor Publice, IP „CTIF” în anul 2021 a elaborat și a prezentat MF cerințele minime privind securitatea cibernetică și nivelurile agreeate de servicii pentru sistemele dezvoltate sau achiziționate.

În conformitate cu prevederile Ordinului MF nr.144 din 09.12.2021 „Cu privire la aprobarea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare pentru anul 2021”, autoritățile/instituțiile bugetare au prezentat în termenele stabilite rapoartele financiare pentru anul 2021. Excepție au făcut autoritățile supuse reformei de restructurare a APC, care au solicitat prelungirea termenului de prezentare a raportului. Toate rapoartele financiare au fost prezentate în termen, cu excepția MAIA și MEC.

6.2. Auditul intern nu a evaluat niciun proces cu privire la executarea mijloacelor din BS.

În anul 2021, SAI al MF a realizat 8 misiuni de audit: un audit de consiliere, 4 – de asigurare, și 3 – ad-hoc. Astfel, au fost evaluate riscurile asociate unor procese operaționale aferente achizițiilor publice, securității cibernetice și procesului de funcționalitate a controlului intern managerial în cadrul subdiviziunilor structurale ale MF, dar și instituțiilor subordonate ministerului.

Conform art.17 alin.(3) din Legea privind controlul financiar public intern, auditul intern asigură evaluarea cel puțin o dată la trei ani a proceselor cu risc sporit din următoarele domenii: (i) financiar-contabil; (ii) achiziții publice; (iii) administrare a activelor; (iv) tehnologii informaționale.

Similar anilor precedenți, se consideră oportună evaluarea, de către Serviciul audit intern, a proceselor asupra evidenței contabile a executării de casă a mijloacelor BS, ținând cont de prevederile Cartei de audit intern că cel puțin o dată la 3 ani să fie evaluate procesele cu risc sporit pentru domeniul financiar-contabil și obiectivul stabilit în Planul strategic pentru anii 2019-2021.

6.3. Recomandările din misiunea de audit precedentă sunt implementate parțial.

Prin Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28.06.2021¹¹⁷, MF i-au fost înaintate 18 recomandări (inclusiv 8 recomandări reiterate din anul precedent), dintre care: implementate – 9, parțial implementate – 5; și neimplementate – 4. Recomandările au fost evaluate de audit ca parțial

¹¹⁶ Contractul încheiat între I.P. „CTIF” și MF nr.045 din 23.02.2021 privind prestarea serviciilor informaționale, în sumă de 22,0 mil. lei.

¹¹⁷ Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020”.

implementate, deoarece conform răspunsului la solicitarea echipei de audit referitor la implementarea recomandărilor, se relevă că MF a elaborat mai multe proiecte de acte normative, care până la moment nu au fost definitivare și se află la etapa de elaborare sau coordonare în cadrul MF. *Rezultatele verificărilor efectuate, precum și informațiile prezentate de MF în vederea executării recomandărilor din HCC nr.30 din 28.06.2021 se prezintă în detaliu în Anexa nr.11 la prezentul Raport de audit.*

6.4. Elaborarea, aprobarea și modificarea Legii BS pentru anul 2021 nu a respectat termenele calendarului bugetar.

Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale stabilește principiile și regulile bugetare și fiscale, reglementează calendarul bugetar și procedurile bugetare generale, delimitează competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice. Elaborarea CBTM constituie prima fază – strategică, în procesul de planificare a bugetului, iar elaborarea și aprobarea proiectului bugetului anual reprezintă a doua fază a ciclului anual de planificare bugetară.

Conform art.12 din Legea nr.181 din 25.07.2014, BS se elaborează, se aprobă și se administrează în mod transparent având la bază procesul bugetar, bazat pe un calendar bugetar și pe proceduri transparente. CBTM este documentul principal în baza căruia se elaborează bugetul și care reprezintă instrumentul ce asigură corelarea alocării resurselor cu prioritățile de politici. Anual, în conformitate cu calendarul bugetar, CBTM se elaborează de către MF, în comun cu alte autorități responsabile, în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale stabilite, iar Guvernul îl aprobă și îl prezintă spre informare Parlamentului.

Auditul a verificat respectarea calendarului bugetar și dacă limita aprobată în CBTM a servit în calitate de reper în estimarea liniei de bază pentru ciclul bugetar, examinările constatând următoarele.

MF a prezentat Guvernului spre aprobare documentul cu privire la CBTM la data de 19.10.2020, acesta fiind aprobat de către Guvern¹¹⁸ la 28.10.2020, ceea ce constituie cu o întârziere de 139 de zile.

MF a remis Guvernului, pentru examinare și aprobare, proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2021 cu întârziere, la data de 30.11.2020, fiind aprobat în aceeași zi¹¹⁹.

Parlamentul a adoptat Legea bugetului de stat pentru anul 2021 la data de 16.12.2020¹²⁰, în aceeași zi cu modificările și completările la legislația ce rezultă din politica bugetar-fiscală¹²¹.

Modificarea de 4 ori a legii bugetare anuale, din care prin: Legile nr. 27/2021 și nr. 45/2021 au fost adoptate de către Parlament fără avizul Guvernului; prin Legea nr. 45/2021 a fost corectată Legea nr. 27/2021, care inițial nu a inclus toate modificările rezultate din indexarea prestațiilor de asigurări sociale. Astfel, de 2 ori fiind modificată până la 1 iulie și o dată după 15 noiembrie, deși de regulă,

¹¹⁸ HG nr.776 din 28.10.2020 „Cu privire la aprobarea Cadrului bugetar pe termen mediu (2021-2023)” (termenul legal de prezentare de către MF la Guvern pe 15 mai, aprobarea de către Guvern – 1 iunie).

¹¹⁹ HG nr.843 din 30.11.2020 „Privind aprobarea proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2021” (prezentarea de către MF la Guvern – 15 septembrie, și de către Guvern la Parlament – 15 octombrie).

¹²⁰ Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr. 258 din 16.12.2020 (Parlamentul adoptă legile bugetare pe anul următor – până la 1 decembrie).

¹²¹ Legea cu privire la modificarea unor acte normative nr. 257 din 16.12.2020 (Parlamentul adoptă modificări și completări la legislație ce rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor – până la 15 iulie).

modificările nu pot mai mult de două ori pe an, nu mai degrabă de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie a anului bugetar¹²².

Pe parcursul anului 2021 au fost elaborate și adoptate 4 HG privind redistribuirea unor alocații aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021¹²³, între autoritățile publice centrale (cu excepția celor independente) și între programele unei autorități, până la 10 la sută din volumul alocațiilor bugetare aprobate. Deși, conform art.60 alin.(4) din Legea nr.181 din 25.07.2014, redistribuirea alocațiilor bugetare se efectuează până la 30 noiembrie a anului bugetar, verificările auditului au constatat că în luna decembrie au fost redistribuite alocații cu acordul Guvernului (HG nr.391 din 3.12.2021).

Circumstanțele expuse afectează gradul de credibilitate a bugetului, nu asigură respectarea principiilor bugetare și atestă rezerve la acuratețea planificării bugetare.

VII. PREZENTAREA BUGETULUI DE STAT

Prin Legea bugetului de stat pe anul 2021¹²⁴, parametrii bugetului de stat au fost aprobați: la venituri – în sumă de 41 415,4 mil. lei, la cheltuieli și active nefinanciare – de 55 399,6 mil. lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 13 984,2 mil. lei.

În rezultatul modificării Legii bugetare anuale, precum și a modificărilor operate de MF în temeiul art.17 din Legea bugetară anuală (în baza propunerilor prezentate de executorii de buget), veniturile precizate au constituit 45 864,9 mil. lei, iar cheltuielile – 57 656,8 mil. lei, deficitul fiind diminuat cu 2 192,3 mil. lei.

Analizând datele privind executarea bugetului de stat pe anul 2021, față de indicatorii precizați, prin prisma responsabilităților MF de a menține în permanență un echilibru bugetar corespunzător, auditul relevă că veniturile (49 383,8 mil. lei) au fost supraexecutate cu 3 518,9 mil. lei (7,7%), iar cheltuielile de casă (54 116,9 mil. lei) au fost executate sub nivelul precizat cu 3 539,9 mil. lei (6,1%). *Analiza execuției în ansamblul a bugetului de stat se prezintă în Tabelul nr.11.*

Tabelul nr.11

Executarea bugetului de stat față de sumele aprobate și precizate pe anul 2021

(mil. lei)

Indicatori sintetici	Prevederi bugetare aprobate*	Prevederi modificate prin Lege	Prevederi bugetare precizate	Executat	Executat față de aprobat		Executat față de precizat	
					suma (+/-)	nivelul de executare(%)	suma (+/-)	nivelul de executare (%)
1	2	3	4	5	6=5-2	7=5/2*100	8=5-4	9=5/4*100
Venituri	41.415,4	45.862,4	45.864,9	49.383,8	7.968,4	119,2	3.518,9	107,7
Cheltuieli	55.399,6	57.654,3	57.656,8	54.116,9	-1.282,7	97,7	-3.539,9	93,9
Deficit	-13.984,2	-11.791,9	-11.791,9	-4.733,1	9.251,1	33,8	7.058,9	40,1

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2021.

* Prevederi bugetare aprobate prin Legea bugetului de stat pe anul 2021.

¹²² Art.61 alin. (5) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

¹²³ Art. 60 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

¹²⁴ Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258 din 16.12.2020.

Astfel, ca rezultat al exercițiului bugetar 2021, deficitul bugetar executat în sumă de 4 733,1 mil. lei este cu 9 251,1 mil. lei sub nivelul prevederilor bugetare aprobate și cu 7 058,9 mil. lei sub nivelul prevederilor bugetare precizate definitiv. *Informațiile privind executarea cheltuielilor bugetului de stat sub aspectul clasificăției economice și sub aspectul clasificăției funcționale se prezintă în Anexa nr.12 și, respectiv în Anexa nr.13 la prezentul Raport de audit.*

MF anual întocmește și plasează pe pagina sa oficială Bilanțul contabil consolidat central al Guvernului, care include bilanțul contabil consolidat al APC, CNAS și CNAM. Trezoreria de Stat și trezoreriile regionale ale MF asigură evidența contabilă a executării de casă a mijloacelor BPN. Componentele BPN cuprind BS¹²⁵, BASS, FAOAM și BL, din care bugetul consolidat central se formează din BS, BASS și FAOAM, iar bugetele locale de nivelul întâi și de nivelul al doilea formează în ansamblu bugetul consolidat local¹²⁶.

Potrivit Raportului privind executarea bugetului public național pe anul 2021¹²⁷, au fost încasate venituri în sumă totală de 77 373,0 mil. lei, ceea ce reprezintă 32,0% din PIB. Veniturile BPN, în comparație cu indicatorii precizați, au înregistrat o creștere cu 5,6%, echivalentă cu 4 109,6 mil. lei. Totodată, comparativ cu anul 2020, veniturile încasate în BPN au fost în creștere cu 23,5%, sau cu 14 723,0 mil. lei. Exercițiul bugetar pentru anul 2021 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) la nivel de 1,9% din PIB, față de 5,1% în anul 2020, regula fiscală generală, stabilită în art.15 alin.(1) din Legea nr.181, fiind respectată. *Executarea principalilor indicatori ai BPN pe anul 2021, comparativ cu anul 2020, și ponderea acestora în PIB se prezintă în Anexa nr.14 la prezentul Raport de audit.*

VIII. RECOMANDĂRI MINISTERULUI FINANTELOR

1. Examinarea oportunităților de dezvoltare continuă și durabilă prin prisma elaborării noii strategii pe termen mediu în domeniul managementului finanțelor publice, inclusiv cu determinarea necesităților de implementare a sistemului de evidență pe baza de angajamente în sectorul public. (Secțiunea III, pct. 3.1)
2. Reglementarea exhaustivă și uniformizarea, pentru administratorii de venituri, a modalității și formatului de raportare către MF a restanțelor față de BS. (Secțiunea III, pct. 3.2)
3. Dezvoltarea normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar aprobat prin Ordinul MF nr.216 din 28.12.2015, la poziția „Creanțe ale contribuabililor”. (Secțiunea III, pct. 3.2)
4. Monitorizarea asigurării de către SV a procesului de calculare a majorărilor de întârziere la plățile de bază și asigurarea plenitudinii raportării către MF a datoriilor agenților economici și ale persoanelor fizice. (Secțiunea III, pct. 3.2)
5. Monitorizarea instituirii de către SFS a unor mecanisme de conlucrare între instituțiile statului privind calcularea și raportarea taxelor, amenzilor, altor plăți la buget, a căror administrare este pusă în seama organelor fiscale. (Secțiunea III, pct. 3.2)

¹²⁵ BS – totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete.

¹²⁶ Art.26 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

¹²⁷ Formularul nr.14 „Raportul privind executarea bugetului public național”, aprobat prin Ordinul MF nr.18 din 27.01.2020.

6. Stabilirea unor mecanisme eficiente de examinare a estimărilor pentru cheltuielile de personal de către autoritățile/instituțiile bugetare, în vederea excluderii aprobării fondurilor centralizate cu ulterioare redistribuiri. (Secțiunea V, pct. 5.6)
7. Reglementarea modului de ținere a Registrului debitorilor și modului de evidență a executării sancțiunilor și amenzilor *(reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28 iunie 2021)*.
8. Asigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale, în vederea respectării procesului de includere și monitorizare a obiectelor de investiții capitale *(reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28 iunie 2021)*.
9. Asigurarea respectării prevederilor regulamentare privind procesul de examinare și de confirmare a eligibilității propunerilor de proiecte pentru investiții capitale, respectând principiile de priorizare și de conformitate ale acestora cu documentele de planificare strategică națională și sectorială *(reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28 iunie 2021)*.

IX. RESPONSABILITĂȚILE CELOR ÎNSĂRCINAȚI CU GUVERNANȚA PENTRU RAPOARTELE GUVERNULUI

Responsabilitatea Guvernului, în domeniul finanțelor publice, constă în conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile stabilite, și prezentarea Raportului privind executarea bugetului de stat către Parlament¹²⁸.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor¹²⁹ a constat în pregătirea și prezentarea fidelă către Guvern a Raportului privind executarea bugetului de stat în termenul prevăzut de calendarul bugetar, în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil și asigurarea publicării acestuia¹³⁰. Totodată, în calitate de autoritate publică centrală în domeniul finanțelor publice, MF este responsabil de: (i) stabilirea activităților intermediare ale calendarului bugetar și monitorizarea implementării acestuia, precum și asigurarea coordonării generale a procesului bugetar; (ii) elaborarea și asigurarea implementării politicii bugetar-fiscale în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale stabilite; (iii) elaborarea și prezentarea Guvernului spre aprobare a CBTM etc.

Responsabilitatea autorităților/instituțiilor bugetare constă în întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare în baza Legii contabilității și în conformitate cu termenele și cerințele stabilite de Ministerul Finanțelor¹³¹.

X. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI ÎNTR-UN AUDIT AL RAPOARTELOR GUVERNULUI

Auditorul este responsabil de planificarea și realizarea misiunii de audit, cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit.

Obiectivele auditorului sunt: obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

¹²⁸ Art.19 din Legea nr.181 din 25.07.2014: „asigură durabilitatea programului de guvernare și a altor documente de politici din punct de vedere bugetar-fiscal; aprobă cadrul bugetar pe termen mediu; aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare anuale, precum și proiectele de legi privind modificarea bugetelor; adoptă hotărâri privind redistribuirea alocațiilor în condițiile art.60 alin.(1) lit. a); asigură gestionarea eficientă și transparentă a fondului de rezervă și a fondului de intervenție ale Guvernului etc.”.

¹²⁹ Art.20 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

¹³⁰ Art.73 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

¹³¹ Art.74 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu SIA va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există. Denaturările pot fi urmare a fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor situații financiare.

O informație mai detaliată privind responsabilitățile auditorului este prezentată pe pagina web a Curții de Conturi, la adresa: <http://www.ccrm.md/activitatea-curtii-de-conturi-1-25>.

SEMNĂTURA AUDITORULUI

Șefa echipei de audit,

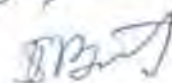
auditoare publică principală,

Svetlana Ostafi

Auditoare publică superioară,

Vera Borșevschi

Auditoare publică superioară,

Natalia Cabac

Responsabilă de audit:

Șefa Direcției generale audit I,

Natalia Trofim

XI. ANEXE

Anexa nr.1

Componența și formatul formularelor la Raportul anual privind executarea bugetului de stat pe anul 2021

Nr. formularului	Denumirea conform Ordinului MF nr.18 din 27.01.2021
Formularul nr.1*	Raport privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale bugetului de stat pe anul 2021 (conform Anexei nr.1 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.2*	Raport privind executarea veniturilor bugetului de stat și surselor de finanțare a soldului bugetar pe anul 2021 (conform Anexei nr.2 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.3*	Raport privind executarea bugetelor autorităților finanțate de la bugetul de stat la partea de cheltuieli pe anul 2021 (conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.3.1	Raport privind executarea bugetelor autorităților finanțate de la bugetul de stat la partea de resurse totale pe anul 2021 (conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.3.2	Raport privind executarea bugetelor autorităților finanțate de la bugetul de stat la partea de resurse generale pe anul 2021 (conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.3.3	Raport privind executarea bugetelor autorităților finanțate de la bugetul de stat la partea de venituri colectate pe anul 2021 (conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.3.4	Raport privind executarea bugetelor autorităților finanțate de la bugetul de stat la partea de resurse ale proiectelor finanțate din surse externe pe anul 2021 (conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.4*	Raport privind executarea cheltuielilor bugetului de stat conform clasificăției funcționale pe anul 2021 (conform Anexei nr.4 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.5*	Raport privind executarea cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale pe anul 2021 (conform Anexei nr.5 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.6*	Raport privind executarea investițiilor capitale pe autorități publice centrale la total pe anul 2021 (conform Anexei nr.6 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.6.1	Raport privind executarea investițiilor capitale pe autorități publice centrale din contul resurselor generale și veniturilor colectate pe anul 2021 (conform Anexei nr.6 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.6.2	Raport privind executarea investițiilor capitale pe autorități publice centrale din contul proiectelor finanțate din surse externe pe anul 2021 (conform Anexei nr.6 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.7*	Raport privind transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale pe anul 2021 (conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.7.1	Raport privind transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale pe anul 2021 (conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.7.1.1	Raport privind transferurile cu destinație specială pentru asistența socială de la bugetul de stat către bugetele locale pe anul 2021 (conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2021)
Formularul nr.8*	Raport privind executarea cheltuielilor și activelor nefinanciare ale bugetului de stat sub aspectul clasificăției economice pe anul 2021
Formularul nr.9*	Raport privind creanțele și datoriile la venituri, cheltuieli și active nefinanciare formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat conform clasificăției economice pe anul 2021
Formularul nr.10*	Raport privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului pe anul 2021
Formularul nr.11*	Raport privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de intervenție al Guvernului pe anul 2021
Formularul nr.12*	Raport privind repartizarea și utilizarea mijloacelor Programului de reintegrare a țării pe anul 2021
Formularul nr.13*	Bilanțul contabil privind executarea bugetului de stat pe anul 2021
Formularul nr.14	Raport privind executarea bugetului public național pe anul 2021

Notă: Cu asterisc (*) sunt marcate formularele Rapoartelor, parte componentă a Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021, testate de către audit sub aspect financiar și regulamentar.

Sinteza executării transferurilor de la BS către BUAT în anul 2021
(conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pentru anul 2021)

(mil. lei)

Transferuri	Aprobat	Precizat	Precizat față de aprobat		Executat	Executat față de precizat	
			(+/-)	(%)		(+/-)	(%)
1	2	3	4=3-2	4=3/2*100	5	6=5-3	7=5/3*100
Total general, inclusiv:	14 202,5	14 355,4	+152,9	101,1	14 137,5	-217,9	98,5
cu destinație generală	2 038,2	2 038,2	-	100,0	2 038,2	-	100,0
cu destinație specială	11 923,3	12 076,0	+152,7	101,3	11 858,1	-217,9	98,2
pentru acoperirea insuficienței costurilor salariale aferente domeniilor proprii de activitate	241,0	241,0	-	100,0	241,0	-	100,0
alte transferuri curente cu destinație generală	0,0	0,2	+0,2	-	0,2	-	100,0

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit în baza datelor din Raportul privind transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale pe anul 2021 (conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pentru anul 2021), Formularul nr.7.

Tabelul nr.2

Sinteza executării transferurilor cu destinație specială de la BS către BUAT în anul 2021

(mil. lei)

Transferuri	Aprobat	Precizat	Executat	Executat față de precizat		Executat în 2020	Executat în 2021 față de anul 2020	
				(+/-)	(%)		(+/-)	(%)
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100	7	8=4-7	9=4/7*100
Total general, inclusiv pentru:	11.923,3	12.076,0	11.858,1	-217,9	98,2	10.770,4	1.087,7	110,1
Învățământul general	9.861,1	9.996,0	9.857,5	-138,5	98,6	9.141,7	715,8	107,8
Procurarea utilajului școlar și mobilierului școlar și dotarea laboratoarelor în cadrul PRIM	25,4	29,5	27,2	-2,3	92,1	41,1	-13,9	66,2
Școli sportive	237,6	239,7	236,6	-3,0	98,7	210,8	25,8	112,2
Asistența socială	301,1	301,2	251,8	-49,4	83,6	200,9	50,9	125,3
Compensarea scutirilor de la plata impozitului funciar al deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnîța-Tiraspol	0,6	0,6	0,6	0,0	100,0	0,6	0,0	100,0
Cheltuieli capitale	408,8	409,5	400,0	-9,5	97,7	104,4	295,6	383,1
Infrastructura drumurilor publice locale	958,3	958,3	944,9	-13,4	98,6	988,6	-43,7	95,6
Fondul de susținere a populației pentru pachetul minim de servicii	130,4	141,2	139,4	-1,8	98,7	82,2	57,2	169,6

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Rapoartele Ministerului Finanțelor privind executarea bugetului de stat pe anii 2020-2021.

Tabelul nr.3

Analiza privind executarea în anul 2021 a transferurilor cu destinație specială pentru învățământul general sub aspectul clasificăției funcționale

(mil. lei)

Denumire	Funcție	Program	Cheltuielile BL
Total*			9.860,0
Educație timpurie (grădinițe)	0911	8802	3.524,3
Învățământ primar (școli primare)	0912	8803	207,1
Gimnazii	0921	8804	2.536,2
Învățământ special	0921	8805	53,3
Licee	0922	8806	3.034,3
Învățământ extrașcolar	0950	8814; 8815	504,8

Notă:* Se prezintă volumul executat, inclusiv soldurile de lichidități ale APL din anul precedent, în sumă de 2,4 mil. lei.

Sursă: Date generalizate de echipa de audit în baza datelor prezentate de Ministerul Finanțelor.

Tabelul nr.4

Analiza privind executarea în anul 2021 a transferurilor cu destinație specială pentru învățământul general, pe activități

(mil. lei)

Denumire	Activitate	Cheltuielile BL
Total*		9.860,0
Educație timpurie	00199	2.961,5
Învățământ primar	00200	183,8
Învățământ gimnazial	00201	2.337,8
Învățământ pentru copii cu cerințe educaționale speciale	00202	50,6
Învățământ liceal	00203	2.786,5
Întreținerea căminelor	00204	10,5
Învățământ extrașcolar	00209	457,0
Organizarea odihnei de vară a copiilor și adolescenților	00211	39,3
Desfășurarea examenelor de absolvire	00215	3,1
Proiecte de investiții publice	00319	3,2
Activitatea sportivă în liceele de tip internat	00358	26,4
Susținerea elevilor dotați	00380	0,5
Transportarea elevilor	00389	68,2
Formarea componentei unității administrativ-teritoriale	00391	0,2
Formarea fondului de educație incluzivă	00392	1,5
Contribuția autorităților publice locale pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi	00436	1,1
Asigurarea alimentării copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ	00448	849,0
Compensații bănești pentru personalul didactic	00492	76,0
Activități aferente învățământului la distanță	00504	3,8

Notă:* Se prezintă volumul executat, inclusiv soldurile de lichidități ale APL din anul precedent, în sumă de 2,4 mil. lei.

Sursă: Date generalizate de echipa de audit în baza datelor prezentate de Ministerul Finanțelor.

Executarea prin intermediul executorilor de buget a documentelor executorii în anul 2021

(mil. lei)

Cod Org1	Executorul de buget	Executat
201	Cancelaria de Stat	0,8
203	Ministerul Finanțelor	1,3
204	Ministerul Justiției	1,1
205	Ministerul Afacerilor Interne	3,1
207	Ministerul Apărării	0,1
218	Ministerul Economiei și Infrastructurii	0,2
220	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	0,1
223	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	74,4
225	Ministerul Mediului	0,1
226	Ministerul Educației și Cercetării	0,1
249	Agencia Proprietății Publice	0,2
252	Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	0,5
301	Consiliul Superior al Magistraturii	0,4
303	Procuratura Generală	0,3
406	Serviciul de Informații și Securitate	0,1
408	Serviciul de Protecție și Pază de Stat	0,2
	TOTAL	83,0

Sursă: Informație generalizată de către echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021.

Analiza cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale

(mil. lei)

Denumirea	Plan aprobat LBS	Plan precizat LBS	Devieri Plan precizat/ Plan aprobat	Plan precizat SIMF	Devieri Plan precizat în SIMF /Plan precizat LBS	Executat	Devieri Plan executat/ Plan precizat	Număr de unități aprobat la 01.01.2021	Număr de unități precizat la 31.12.2021	Număr de unități vacante pentru care se suspendă încadrarea *	Număr de unități aprobat de către MF, la solicitarea ORG1 **	Număr de unități mediu realizat	Devieri nr. unități prevăzut/Nr. unități mediu realizat
1	2	3	4=3-2	5	6=5-3	7	8=7-3	9	10	11	12	13	14=10-13
Secretariatul Parlamentului	118,7	118,7	0,0	118,7	0,0	115,4	-3,2	519,0	519,0	52,0	-	461,9	57,1
Aparatul Președintelui RM	17,2	19,3	2,1	19,3	0,0	17,5	-1,8	164,0	150,0	50,0	-	99,8	50,2
Curtea Constituțională	12,0	12,0	0,0	12,1	0,1	12,1	0,0	61,0	61,0	4,0	-	56,4	4,6
Curtea de Conturi	41,2	39,8	-1,4	39,8	0,0	39,8	0,0	160,0	160,0	13,0	-	147,0	13,0
Cancelaria de Stat	100,8	100,8	0,0	100,8	0,0	99,7	-1,1	1.008,0	1.009,0	126,0	-	872,1	136,9
Ministerul Finanțelor	989,9	990,3	0,3	990,1	-0,1	979,9	-10,2	4.187,0	4.187,0	434,0	26,0	3.618,9	568,1
Ministerul Justiției	467,2	481,8	14,6	481,8	0,0	481,1	-0,7	3.576,0	3.576,0	331,0	4,0	3.211,7	364,3
Ministerul Afacerilor Interne	2.201,7	2.331,4	129,7	2.331,4	0,0	2.329,0	-2,5	18.178,0	18.178,0	2.046,0	20,0	11.615,3	6.562,7
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	63,4	63,4	0,0	63,4	0,0	61,0	-2,5	388,0	388,0	42,0	-	338,7	49,3
Ministerul Apărării	559,9	567,0	7,1	567,0	0,0	567,0	0,0	5.509,0	5.509,0	1.496,0		4.025,1	1.483,9
Ministerul Economiei și Infrastructurii	136,2	90,9	-45,3	90,9	0,0	90,9	0,0	680,0	-	148,0	2,0	515,3	-
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	253,6	155,1	-98,4	155,1	0,0	155,1	0,0	2.825,5	-	447,0	3,0	2.448,3	-
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	499,3	326,2	-173,2	326,2	0,0	326,2	0,0	5.542,2	-	377,0	6,0	5.187,2	-
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	673,2	413,1	-260,1	413,1	0,0	413,1	0,0	6.286,8	-	529,0	9,5	5.645,6	-
Ministerul Economiei	0,0	6,1	6,1	6,1	0,0	5,0	-1,0	-	137,0	-	23,0	92,8	44,2
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	0,0	41,0	41,0	42,8	1,9	42,2	-0,6	-	550,0	-	22,0	418,3	131,7
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	0,0	66,2	66,2	66,2	0,0	63,0	-3,2	-	1.973,0	-	-	1.728,4	244,6
Ministerul Mediului	0,0	35,7	35,7	35,7	0,0	33,0	-2,7	-	858,0	-	-	651,4	206,6
Ministerul Educației și Cercetării	0,0	152,2	152,2	153,2	1,0	144,1	-9,0		4.583,5			4.280,2	303,3
Ministerul Culturii	0,0	28,2	28,2	28,8	0,6	27,3	-1,5		975,3		16,0	904,3	71,0

Ministerul Muncii și Protecției Sociale	0,0	99,9	99,9	99,9	0,0	83,3	-16,6		2.563,0			2.377,8	185,2
Ministerul Sănătății	0,0	164,5	164,5	165,5	1,0	141,9	-23,6		3.723,8		31,0	3.273,9	449,9
Biroul Național de Statistică	79,7	82,9	3,3	82,9	0,0	82,9	0,0	705,0	705,0	61,0		642,8	62,2
Agencia Relații Funciare și Cadastru	4,9	4,9	0,0	4,9	0,0	4,9	0,0	42,0	42,0	11,0		30,9	11,1
Agencia Relații Interetnice	2,2	2,2	0,0	2,2	0,0	2,0	-0,2	20,0	20,0	4,0	1,0	14,1	5,9
Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	14,7	14,9	0,2	14,9	0,0	14,9	0,0	110,0	110,0	12,0		89,0	21,0
Agencia Proprietății Publice	14,0	14,0	0,0	14,0	0,0	12,4	-1,6	99,0	99,0	21,0	10,0	77,5	21,5
Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	3,6	3,9	0,2	4,0	0,1	3,9	-0,1	34,0	34,0	11,0		23,9	10,1
Agencia de Investiții	3,5	3,9	0,4	3,9	0,0	3,8	-0,2	30,0	26,0	14,0	1,0	14,3	11,7
Agencia de Stat pentru Proprietate Intelectuală	34,1	35,3	1,1	35,3	0,0	34,4	-0,9	131,0	131,0	18,0		109,9	21,1
Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor	132,4	146,5	14,1	146,5	0,0	129,6	-16,9	1.330,0	1.510,0	252,0		1.059,7	450,3
Agencia Națională Antidoping	0,8	0,8	0,0	0,8	0,0	0,7	-0,1	6,0	6,0			5,8	0,2
Centrul Serviciului Civil	1,3	1,3	0,0	1,3	0,0	1,3	0,0	9,0	9,0	3,0		6,5	2,5
Consiliul Superior al Magistraturii	369,9	377,8	7,9	377,8	0,0	375,9	-1,9	2.721,5	2.720,5	309,0	1,0	2.374,8	345,7
Consiliul Superior al Procurorilor	7,1	7,4	0,3	7,4	0,0	7,0	-0,3	43,0	43,0	3,0		40,0	3,0
Procuratura Generală	315,0	323,7	8,7	323,7	0,0	313,2	-10,5	1.420,0	1.420,0	241,0		1.186,8	233,2
Oficiul Avocatului Poporului	8,6	8,6	0,0	8,6	0,0	8,3	-0,2	65,0	65,0	23,0		45,3	19,7
Comisia Electorală Centrală	10,6	11,5	0,9	14,2	2,7	13,8	-0,4	57,0	57,0	5,0		52,4	4,6
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	6,1	7,1	1,0	7,1	0,0	6,9	-0,2	45,0	45,0	8,0		36,9	8,1
Consiliul Audiovizualului	6,9	7,0	0,2	7,0	0,0	7,0	0,0	64,0	64,0	27,0		40,1	23,9
Consiliul Concurenței	17,6	17,6	0,0	17,6	0,0	17,6	0,0	130,0	130,0	39,0		91,0	39,0
Serviciul de Informații și Securitate	249,3	250,4	1,1	250,4	0,0	250,1	-0,3						0,0
Autoritatea Națională de Integritate	14,9	14,9	0,0	14,9	0,0	12,6	-2,3	76,0	76,0	32,0		48,4	27,6
Serviciul de Protecție și Pază de Stat	100,8	134,7	33,9	134,7	0,0	130,8	-3,9						0,0
Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	2,8	2,8	0,0	2,8	0,0	2,8	0,0	21,0	21,0	6,0		15,3	5,7

Agencia Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	5,5	5,5	0,0	5,5	0,0	5,2	-0,3	30,0	30,0	5,0		23,8	6,2
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	8,0	8,1	0,1	8,1	0,0	8,1	0,0	30,0	30,0	2,0		27,2	2,8
Centrul Național Anticorupție	104,7	106,2	1,6	107,0	0,7	106,8	-0,1	359,0	359,0	20,0		332,8	26,2
Academia de Științe a Moldovei	8,5	8,5	0,0	8,5	0,0	8,4	-0,1	98,0	98,0	12,0	1,0	83,8	14,2
Institutul Național al Justiției	11,9	11,9	0,0	11,9	0,0	10,7	-1,2	73,0	73,0	3,0		68,9	4,1
Acțiuni generale	0,0	170,0	170,0	32,5	-137,5	0,0	-32,5						0,0
TOTAL	7.673,6	8.087,7	414,1	7.958,2	-129,5	7.803,8	-154,4	56.833,0	57.044,0	7.237,0	176,5	58.512,3	12.308,1

Notă: * conform prevederilor HG nr.942/2020

**Număr de unități aprobat de către MF, la solicitarea ORG1* (din contul locurilor vacante supuse moratoriului).

Sursă: Rapoartele narative privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare pentru anul 2021.

Anexa nr.5

Sinteza subvențiilor executate din BS în anul 2021 și soldurilor de mijloace bănești acumulate la beneficiarii de subvenții

(mil. lei)

Denumirea	Aprobat	Precizat	Executat	Executat conform Raportului instituției	Soldul mijloacelor bănești la începutul anului	Suma primită	Cheltuieli executate	Cheltuieli efective	Soldul mijloacelor bănești la sfârșitul perioadei	Sold recalculat de către echipa de audit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=6+7-8
Cancelaria de Stat	7,9	7,4	7,4	7,4	0,0	7,4	7,4	7,4	0,0	0,0
Ministerul Economiei și Infrastructurii	1.539,9	387,0	387,0	387,0	130,2	387,0	517,1	600,1	0,1	0,1
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	1.187,1	801,4	801,4	801,4	3,0	801,4	802,4	800,1	1,9	1,9
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	249,6	147,2	147,2	147,2	17,9	147,2	147,2	120,1	0,0	17,9
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	76,3	38,1	38,1	38,1	7,4	36,8	44,2	44,6	0,0	0,0
Ministerul Economiei	0,0	4,3	2,9	2,9	0,0	2,9	2,9	2,9	0,0	0,0
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	0,0	1.163,2	1.019,5	1.019,5	15,3	1.103,2	1.001,1	904,9	117,3	117,3
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	0,0	708,6	628,0	628,0	0,0	628,0	622,9	626,2	5,0	5,0
Ministerul Mediului	0,0	8,4	4,8	4,8	1,5	4,8	2,8	1,8	3,5	3,5
Ministerul Educației și Cercetării	0,0	15,4	9,7	9,7	0,0	9,7	9,7	41,9	4,2	0,0
Ministerul Culturii	0,0	100,9	98,6	98,6	0,0	98,6	98,6	100,8	0,0	0,0
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	0,0	43,6	38,5	38,5	0,9	38,5	38,5	37,8	0,7	0,9

Agencia Relatii Funciare si Cadastru	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Agencia Proprietatii Publice	0,0	14,1	9,7	9,7	0,0	9,7	9,7	9,7	0,0	0,0
Agencia de Investitii	5,0	5,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	5,0	0,0	0,0
Consiliul Audiovizualului	1,0	0,0	0,0	0,0	89,1	-63,2	0,0	0,0	25,9	25,9
Institutia Publica Nationala a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”	132,3	132,3	132,3	132,3	26,6	132,3	133,2	131,5	25,7	25,7
Actiuni generale	240,0	43,8	14,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	3.449,2	3.620,8	3.344,1	3.330,0	291,66	3.349,24	3.442,7	3.434,51	184,3	198,2

Sursă: Rapoartele narrative privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare pentru anul 2021.

Anexa nr.6

Sinteza executării alocațiilor aprobate prin Legea bugetară anuală destinate investițiilor capitale pe surse de finanțare pentru anul 2021,
față de anii 2019 și 2020

(mil. lei)

Indicator	Anul 2019				Anul 2020				Anul 2021				
	aprobat	precizat	executat	executat/ precizat	aprobat	precizat	executat	executat/ precizat	aprobat	precizat	executat	executat/ aprobat	executat/ precizat
1	2	3	4	5=4/3*100	6	7	8	9=8/7*100	10	11	12	13=12/10 *100	14=12/11 *100
Total, inclusiv:	2.374,2	1.665,4	1.278,7	76,8%	4.133,4	1.598,7	1.524,2	95,3%	1.648,0	2.257,2	1.665,2	101,0%	73,8%
Resurse generale și colectate	520,1	314,9	204,0	64,8%	433,8	242,4	193,1	79,7%	259,5	178,9	146,7	56,5%	82,0%
Surse externe	1.854,1	1.350,5	1.074,7	79,6%	3.699,6	1.356,3	1.331,1	98,1%	1.388,5	2.078,3	1.518,5	109,4%	73,1%

Sursă: Date generalizate de echipa de audit în baza Rapoartelor Ministerului Finanțelor privind executarea investițiilor capitale de la bugetul de stat pe anii 2019, 2020, 2021.

Analiza nivelului de executare a investițiilor capitale pe proiecte în anul 2021

(mii lei)

N/o	Denumirea proiectului	APC responsabil	Aprobat*	Precizat	Executat	Executat față de Aprobat (%)	Executat față de Precizat (%)
1	2	3	4	5	6	7=6/4*100	8=7/5*100
	TOTAL - 69 proiecte		1.500.719,6	2.257.236,7	1.665.247,3	111,0	73,8
	Total cu executare 90%-100% - 31 proiecte		160.994,8	122.340,0	119.945,9	74,5	98,0
1	Dezvoltarea Sistemului informațional „Statistica”	MF	0,0	44,9	44,9	-	99,9
2	Dezvoltarea Sistemului informațional „Raportarea financiară a autorităților bugetare”	MF	0,0	353,3	353,2	-	100,0
3	Dezvoltarea Sistemului informațional „Certificarea auditorilor interni în cadrul Sistemului informațional al Ministerului Finanțelor”	MF	0,0	92,2	92,2	-	100,0
4	Dezvoltarea Sistemului informațional „Planificarea salarială în sectorul bugetar”	MF	0,0	126,3	126,2	-	99,9
5	Crearea noului site web al Serviciului Fiscal de Stat	MF	305,1	1.100,0	1.035,9	339,5	94,2
6	Construcția casei de arest din municipiul Bălți	MJ	30.000,0	14.538,0	14.538,0	48,5	100,0
7	Construcția anexei la clădirea laboratorului de expertiză genetico-judiciară (ADN), str. Putna nr.10, municipiul Chișinău	MAI	1.700,0	1.694,6	1.694,6	99,7	100,0
8	Construcția izolatorului de detenție provizorie al Inspectoratului de Poliție Bălți	MAI	500,0	287,4	287,4	57,5	100,0
9	Extinderea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere „Controlul traficului”	MAI	3.120,0	1.120,0	1.120,0	35,9	100,0
10	Construcția depozitului pentru păstrarea bărcii de intervenție și a pontonului plutitor mobil al Serviciului Poliției de Frontieră Costești, raionul Râșcani	MAI	0,0	106,3	100,0	-	94,1
11	Reconstrucția sediului Unității de salvatori și pompieri Anenii Noi	MAI	900,0	900,0	900,0	100,0	100,0
12	Reconstrucția sediului Consulatului Republicii Moldova în Ucraina, orașul Odessa	MAEIE	2.000,0	2.000,0	2.000,0	100,0	100,0
13	Finalizarea construcției pistei de decolare/aterizare pentru elicoptere cu drum de acces, satul Giurgiulești, raionul Cahul	MIDR	0,0	86,8	80,0	-	92,2
14	Proiectul „Programul rural de reziliență economico-climatică incluzivă (IFAD VI)”	MADRM; MAIA	1.108,0	3.716,7	3.414,8	308,2	91,9
15	Proiectul „Programul de reziliență rurală (IFAD VII)”	MADRM; MAIA	13.059,2	8.499,3	7.885,8	60,4	92,8

16	Construcția sediului punctului de inspectare la frontieră al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, satul Sculeni, raionul Ungheni	MADRM; MAIA	13.232,5	14.103,0	13.292,1	100,5	94,3
17	Restaurarea edificiului Muzeului Național de Artă al Moldovei, str. 31 August 1989 nr.115, municipiul Chișinău	MECC; MC	7.500,0	2.340,0	2.267,4	30,2	96,9
18	Restaurarea și reconstrucția edificiilor Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, str. Mihail Kogălniceanu nr.82, municipiul Chișinău	MECC; MC	4.250,0	4.250,0	4.248,2	100,0	100,0
19	Reconstrucția blocului „B” al Muzeului Național de Istorie a Moldovei (Muzeul Victimelor Deportărilor și Represiunilor Politice), str. Mitropolit Gavril Bănulescu-Bodoni nr.16, municipiul Chișinău	MECC; MC	1.000,0	1.000,0	999,5	99,9	99,9
20	Restaurarea Bisericii „Adormirea Maicii Domnului”, orașul Căușeni, filiala Muzeului Național de Artă	MECC; MC	3.475,0	5.475,0	5.475,0	157,6	100,0
21	Restaurarea Muzeului Satului, filiala Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, bd. Dacia, municipiul Chișinău	MECC; MC	5.559,1	37,2	37,2	0,7	100,0
22	Restaurarea caselor tradiționale țărănești din cadrul Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”, satele Butuceni și Morovaia, raionul Orhei	MECC; MC	1.886,7	1.327,6	1.320,8	70,0	99,5
23	Reconstrucția bazei sportive de canotaj a Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale, orașul Vatra, municipiul Chișinău	MECC; MEC	1.000,0	1.000,0	998,0	99,8	99,8
24	Reconstrucția căminului pentru sportivi al Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale, bd. Decebal nr.72/2, municipiul Chișinău	MECC; MEC	0,0	590,2	590,2	-	100,0
25	Reconstrucția demisolului clădirii Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale în Centrul de Recuperare și Reabilitare Medicală, bd. Decebal nr.72/2, municipiul Chișinău	MECC; MEC	4.000,0	4.000,0	3.999,9	100,0	100,0
26	Reconstrucția clădirii cu anexarea sălii polivalente a Școlii Sportive Specializate de Box din satul Grimăncăuți, raionul Briceni	MECC; MEC	2.000,0	2.000,0	1.999,9	100,0	100,0
27	Construcția centralei termice pe gaze naturale a Școlii Profesionale nr.2 din municipiul Cahul	MECC; MEC	3.300,0	3.410,0	3.216,5	97,5	94,3
28	Construcția Unității de primiri urgente a Institutului de Medicină Urgentă, str. Toma Ciorbă nr.1, municipiul Chișinău	MSMPS; MS	27.490,2	17.602,8	17.289,9	62,9	98,2
29	Reconstrucția blocului operator al Institutului de Medicină Urgentă, str. Toma Ciorbă nr.1, municipiul Chișinău	MSMPS; MS	15.000,0	18.000,0	17.999,9	120,0	100,0
30	Proiect de investiții capitale SIS nr.4	SIS	7.000,0	7.000,0	7.000,0	100,0	100,0
31	Construcția blocului de studii al Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Comrat	FISM	11.609,0	5.538,4	5.538,4	47,7	100,0
	Total cu executare 50%-90% - 13 proiecte		858.596,8	1.461.752,0	1.256.013,2	146,3	85,9
1	Construcția blocurilor sanitare la 23 de posturi vamale	MF	3.000,0	3.000,0	2.489,8	83,0	83,0
2	Modernizarea infrastructurii Postului vamal Giurgiulești	MF	5.663,0	2.952,3	2.461,7	43,5	83,4

3	Reconstrucția perimetrului de pază al Penitenciarului nr.7, satul Rusca, raionul Hâncești	MJ	5.000,0	5.000,0	3.372,9	67,5	67,5
4	Reconstrucția sediului Sectorului Poliției de Frontieră Brâzna, raionul Cahul	MAI	3.419,6	6.286,0	4.100,7	119,9	65,2
5	Reconstrucția sediului Sectorului Poliției de Frontieră Stoianovca, raionul Cantemir	MAI	3.419,6	5.205,7	2.820,2	82,5	54,2
6	Proiectul „Susținerea Programului în sectorul drumurilor”	MEI; MIDR	806.011,6	1.406.200,0	1.217.557,0	151,1	86,6
7	Actualizarea sistemului informațional de gestionare a Fondului de Garantare a Creditelor al Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM)	ME	0,0	230,0	162,2	-	70,5
8	Dezvoltarea subsistemului pentru actele permise eliberate de Primăria municipiului Chișinău	ME	0,0	1.850,0	1.265,6	-	68,4
9	Construcția depozitului cu atmosferă controlată al Comisiei de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante, satul Băcioi, municipiul Chișinău	MADRM; MAIA	5.300,0	4.245,0	3.742,8	70,6	88,2
10	Restaurarea Casei-muzeu „Alexandr Pușkin”, str. Anton Pann nr.19, municipiul Chișinău	MECC; MC	955,0	955,0	752,7	78,8	78,8
11	Reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Energetică și Electronică, str. Melestiu nr.12, municipiul Chișinău	MECC; MEC	10.478,0	10.478,0	5.562,9	53,1	53,1
12	Reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”, str. Hristo Botev nr.4, municipiul Chișinău	MECC; MEC	15.000,0	15.000,0	11.450,1	76,3	76,3
13	Construcția blocului locativ pentru participanții la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobâl, str. Alba Iulia nr.91/3, municipiul Chișinău	MSMPS; MMPS	350,0	350,0	274,7	78,5	78,5
	Total cu executare 0,1%-50% - 12 proiecte		418.035,1	623.708,1	289.288,1	69,2	46,4
1	Modernizarea infrastructurii Biroului vamal Leușeni	MF	8.911,6	16.680,8	5.614,6	63,0	33,7
2	Reconstrucția Penitenciarului nr.5, municipiul Cahul	MJ	10.000,0	1.000,0	432,8	4,3	43,3
3	Reconstrucția perimetrului de pază al Penitenciarului nr.10, satul Goian, municipiul Chișinău	MJ	5.000,0	5.000,0	50,9	1,0	1,0
4	Construcția sediului pentru trei subdiviziuni operative ale Inspectoratului Național de Investigații, str. Bucuriei nr.14, municipiul Chișinău	MAI	15.450,0	15.770,0	6.422,8	41,6	40,7
5	Construcția magistralei de comunicații și operaționalizarea Centrului de Cooperare Transfrontalieră Lipcani, raionul Briceni	MAI	32.960,0	32.960,0	9.732,6	29,5	29,5
6	Reconstrucția sediului Sectorului Poliției de Frontieră Toceni, raionul Cantemir	MAI	3.419,6	4.854,3	1.543,4	45,1	31,8
7	Reconstrucția sediului Sectorului Poliției de Frontieră Valea Mare, raionul Ungheni	MAI	3.419,6	3.832,4	1.446,9	42,3	37,8
8	Construcția sistemului de comunicații al Poliției de Frontieră (TETRA) pe segmentul moldo-ucrainean al frontierei	MAI	7.000,0	7.000,0	3.401,2	48,6	48,6
9	Construcția complexului Ambasadei Republicii Moldova în Republica Belarus, orașul Minsk	MAEIE	8.000,0	2.000,0	496,4	6,2	24,8

10	Proiectul „Reabilitarea drumurilor locale”	MEI; MIDR	314.874,3	518.940,0	254.080,7	80,7	49,0
11	Proiectul „Construcția locuințelor sociale II”	MADRM; MIDR	9.000,0	9.600,0	3.484,4	38,7	36,3
12	Construcția blocului de studii al Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Comrat	MIDR	0,0	6.070,6	2.581,3	-	42,5
	Total cu executare 0,0% - 13 proiecte		63.092,9	49.436,60	0,0	0,0	0,0
1	Reconstrucția sediului Punctului de operare terestră SMURD Cantemir	MAI	2.317,5	1.000,00	0,0	0,0	0,0
2	Reconstrucția sediului Punctului de operare terestră SMURD Ungheni	MAI	3.938,7	1.300,00	0,0	0,0	0,0
3	Proiectul „Studiul de fezabilitate Interconectarea asincronă MD-RO”	MIDR	0,0	4.218,90	0,0	-	0,0
4	Modernizarea paginii web oficiale a Consiliului Concurenței	ME	0,0	320,0	0,0	-	0,0
5	Proiectul „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)”	MADRM; MAIA	10.699,2	195,0	0,0	0,0	0,0
6	Construcția unității de procesare a produselor de origine animală, nedestinate consumului uman	MADRM; MAIA	137,5	137,5	0,0	0,0	0,0
7	Construcția depozitului regional pentru deșeuri menajere solide	MADRM; MM	37.000,0	37.000,0	0,0	0,0	0,0
8	Restaurarea edificiului Muzeului Național de Artă al Moldovei, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.113 și nr.115, municipiul Chișinău	MECC; MC	1.000,0	1.000,0	0,0	0,0	0,0
9	Dezvoltarea Sistemului informațional „Trezoreria”, unificat cu Sistemul informațional „e-Docplat”	MF	0,0	265,2	0,0	-	0,0
10	Construcția sediului Judecătorei Cahul	MJ	2.000,0	1.000,0	0,0	0,0	0,0
11	Construcția sediului Judecătorei Căușeni	MJ	1.500,0	750,0	0,0	0,0	0,0
12	Construcția sediului Judecătorei Edineț	MJ	1.500,0	750,0	0,0	0,0	0,0
13	Construcția sediului Judecătorei Orhei	MJ	3.000,0	1.500,0	0,0	0,0	0,0

**Notă: Nu sunt incluse alocațiile excluse la rectificarea Legii bugetare anuale, în sumă de 147 334,7 mii lei.*

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021.

Analiza investițiilor capitale executate în anul 2021 pe programe

(mii lei)

Codul	Program	Aprobat	Precizat	Executat	Executat față de precizat		Ponderea în total general executat
					devieri (+/-)	în %	
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5/4*100	8
	TOTAL GENERAL	1.648.054,3	2.257.236,7	1.665.246,9	-591.989,8	73,8	100,0
6402	Dezvoltarea drumurilor	1.120.885,9	1.925.140,0	1.471.637,4	-453.502,6	76,4	88,4
8019	Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor în domeniul ocrotirii sănătății	44.639,4	35.602,8	35.289,8	-313,0	99,1	2,1
5102	Dezvoltarea durabilă a sectoarelor fitotehnie și horticultură	43.536,4	30.896,5	28.335,5	-2.561,0	91,7	1,7
4302	Sistemul penitenciar	129.428,0	25.538,0	18.394,6	-7.143,4	72,0	1,1
8809	Învățământ profesional-tehnic postsecundar	36.238,0	25.478,0	17.013,0	-8.465,0	66,8	1,0
8503	Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național	33.947,3	16.384,8	15.100,7	-1.284,1	92,2	0,9
3506	Managementul frontierei	20.678,4	27.284,7	13.412,4	-13.872,3	49,2	0,8
0502	Administrarea veniturilor publice	51.715,7	23.733,1	11.601,9	-12.131,2	48,9	0,7
3505	Servicii de suport în domeniul afacerilor interne	36.080,0	34.080,0	10.852,6	-23.227,4	31,8	0,7
3502	Ordine și siguranța publică	17.650,0	17.752,0	8.404,8	-9.347,2	47,3	0,5
8806	Învățământ liceal	11.609,0	11.609,0	8.119,7	-3.489,3	69,9	0,5
8602	Sport	7.000,0	7.590,2	7.588,1	-2,1	100,0	0,5
3602	Asigurarea securității de stat	7.000,0	7.000,0	7.000,0	0,0	100,0	0,4
7504	Construcția locuințelor	9.000,0	9.600,0	3.484,4	-6.115,6	36,3	0,2
8808	Învățământ profesional-tehnic secundar	3.300,0	3.410,0	3.216,4	-193,6	94,3	0,2
0602	Promovarea intereselor naționale prin intermediul instituțiilor serviciului diplomatic	11.000,0	4.000,0	2.496,4	-1.503,6	62,4	0,1
5002	Promovarea exporturilor	-	2.400,0	1.427,8	-972,2	59,5	0,1
3702	Protecția civilă și apărarea împotriva incendiilor	16.496,2	3.200,0	900,0	-2.300,0	28,1	0,1
0501	Politici și management în domeniul bugetar-fiscal	-	881,9	616,5	-265,4	69,9	0,0
9009	Protecție în domeniul asigurării cu locuințe	350,0	350,0	274,7	-75,3	78,5	0,0
6406	Dezvoltarea transportului aerian	-	86,8	80,0	-6,8	92,2	0,0
4015	Administrare judecătorească	10.000,0	4.000,0	0,0	-4.000,0	0,0	0,0
0601	Politici și management în domeniul relațiilor externe	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7002	Managementul integrat al deșeurilor și a substanțelor chimice	37.000,0	37.000,0	0,0	-37.000,0	0,0	0,0
5803	Rețele electrice	-	4.218,9	0,0	-4.218,9	0,0	0,0

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021.

Sinteza proiectelor de investiții la care au fost majorate în anul 2021 cu peste 15,0% costurile totale estimate inițial

(mii lei)

N/o	Denumirea proiectului	APC responsabil	Anul lansării	Costul total inițial (la lansarea proiectului)	Finanțare	Costul total estimat în Nota informativă la proiectul Legii BS pentru anul:				Costul total estimat pentru 2021 față de costul total inițial		Total executat cumulativ la situația din 31.12.2021	Total executat cumulativ față de costul total estimat pentru anul 2021
						2018	2019	2020	2021	+/-	%		%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=10-5	12=10/5*100-100	13	14=13/10*100
1	Modernizarea infrastructurii Postului vamal Sculeni	MF	2018	82.729,9	resurse generale și PFSE	82.729,9	172.319,8	77.917,4	114.400,0	31.670,1	38,3	3.511,5	3,1
2	Construcția anexei la clădirea laboratorului de expertiză genetico-judiciară (ADN), str. Putna nr.10, municipiul Chișinău	MAI	2019	10.719,1	resurse generale		10.719,1	10.719,1	14.198,6	3.479,5	32,5	14.192,4	99,9
3	Proiectul „Programul rural de reziliență economico-climatică incluzivă (IFAD VI)”	MADRM; MAIA	2014	49.854,2	PFSE	74.336,3	84.849,4	63.702,9	87.280,9	37.426,7	75,1	93.602,5	107,2
4	Restaurarea caselor tradiționale țărănești din cadrul Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”, s. Butuceni și Morovaia, r. Orhei	MECC; MC	2020	2.087,8	resurse generale și PFSE			2.087,8	18.411,7	16.323,9	781,9	1.820,8	9,9
5	Reconstrucția clădirii cu anexarea sălii polivalente a Școlii Sportive Specializate de Box din satul Grimăncăuți, raionul Briceni	MECC; MEC	2013	12.000,0	resurse generale		24.054,8	24.094,8	25.094,8	13.094,8	109,1	2.853,5	11,4
6	Construcția centralei termice pe gaze naturale a Școlii Profesionale nr.2 din municipiul Cahul	MECC; MEC	2019	1.800,0	resurse generale			1.800,0	5.100,0	3.300,0	183,3	4.970,5	97,5
7	Reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Construcții, str. Gheorghe Asachi nr.71, municipiul Chișinău	MECC; MEC	2016	26.500,0	resurse generale	34.470,8		38.543,2	47.744,5	21.244,5	80,2	21.830,8	45,7

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform datelor prezentate de către MF și Notele informative la proiectul Legii BS pentru anii 2014 -2021.

Informații privind creanțele și datoriile la venituri, cheltuieli și active nefinanciare conform clasificăției economice pe anul 2021

(mil. lei)

Denumirea	ECO K1-K6	Suma				Pondere, %			
		Creanțe total	inclusiv cu termen expirat	Datorii total	inclusiv cu termen de achitare expirat	Creanțe	inclusiv cu termen expirat	Datorii	inclusiv cu termen de achitare expirat
VENITURI, total	1	100,8	16,9	52,8	1,2	100,0	100,0	100,0	100,0
Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	142310	53,6	2,0	51,4	1,2	52,8	10,3	96,7	99,9
Plată pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public	142320	34,0	14,8	1,3	0,0	33,5	74,1	2,4	0,1
Alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare	142391	0,4	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0	0,2	0,0
Donații voluntare pentru cheltuieli curente din surse externe pentru autoritățile/instituțiile bugetare	144124	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Venituri din realizarea activelor de către instituții	149100	8,7	0,1	0,0	0,0	8,6	0,3	0,0	0,0
Venituri din recuperarea daunei materiale și lipsurilor	149500	1,9	0,0	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0
Alte venituri ale autorităților/instituțiilor bugetare	149900	2,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0
CHELTUIELI SI ACTIVE NEFINANCIARE, total	2+3	1.294,3	45,9	1.383,1	1,7	100,0	100,0	100,0	100,0
Cheltuieli de personal	21	5,5	0,0	613,7	0,0	0,4	0,0	44,4	0,0
Bunuri și servicii	22	72,3	0,1	42,9	0,7	5,6	0,1	3,1	42,2
Subvenții	25	99,1	0,0	17,7	0,2	7,7	0,0	1,3	9,1
Granturi acordate	26	75,8	3,7	0,0	0,0	5,9	8,1	0,0	0,0
Prestații sociale	27	0,1	0,0	17,2	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0
Alte cheltuieli	28	44,7	34,9	153,3	0,8	3,5	76,0	11,1	47,9
Mijloace fixe	31	944,9	7,2	427,5	0,0	73,0	15,8	30,9	0,5
Stocuri de materiale circulante	33	48,0	0,0	110,5	0,0	3,7	0,0	8,0	0,3
PRODUCȚIE FINITĂ A GOSPODĂRIILOR AGRICOLE AUXILIARE	34	3,9	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
Mărfuri	35	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021.

Implementarea cerințelor și recomandărilor expuse în Hotărârile anterioare ale Curții de Conturi (Hotărârea Curții de Conturi nr.30 din 28 iunie 2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020”)

Recomandarea	Măsurile întreprinse	Statutul implementării recomandării		
		realizat	parțial realizat	nerealizat
2.4.1. Respectarea și conformarea la prevederile actelor normative privind procesul de includere pentru finanțare din buget a obiectelor de investiții capitale, cu asigurarea unui sistem eficient de monitorizare a execuției obiectelor de investiții capitale (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.38 din 28 iulie 2020)	În anul 2021 a fost elaborat proiectul HG „Pentru modificarea HG nr.1029/2013 cu privire la investițiile capitale publice”, care se află la etapa de coordonare în cadrul MF. Prin modificările propuse la proiectul respectiv se va crea cadrul normativ unic pentru planificarea și gestionarea investițiilor capitale din toate sursele bugetului de stat, atât interne cât și externe. Potrivit Memorandumului tehnic de înțelegere cu FMI cu privire la politicile economice și financiare, MF, lunar prezintă personalului FMI raportul privind executarea cheltuielilor bugetului public național, inclusiv a cheltuielilor de investiții capitale. La etapa întocmirii informației menționate, se examinează nivelul de executare a mijloacelor alocate pentru investițiile capitale. În caz de necesitate, telefonic poate fi solicitată informația mai detaliată privind cauzele nivelului redus de valorificare a mijloacelor alocate. Ca urmare, pot fi înaintate propuneri de rectificare a Legii bugetului de stat pe anul respectiv. Concomitent, în temeiul HG nr.1029/2013 au fost elaborate formularele rapoartelor anuale de monitorizare a implementării proiectelor de investiții capitale publice. Prin scrisoarea nr.09/1-09/456 din 22 decembrie 2021 (copia scrisorii se anexează pe 4 file), Ministerul Finanțelor a solicitat de la APC prezentarea rapoartelor nominalizate pentru anul 2021, până la data de 08 februarie 2022.		v	
2.4.2. Asigurarea elaborării, de comun cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a metodologiilor de calcul pentru transferurile cu destinație specială la finanțarea instituțiilor de învățământ (instituții preșcolare, licee-internat cu profil sportiv, școli de tip internat, centre de educație extrașcolară etc.), precum și completării normelor metodologice cu referire la determinarea transferurilor destinate școlilor primare, gimnaziilor și liceelor etc. (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.38 din 28 iulie 2020)	MF a menținut dialogul și a remis demersuri/informații financiare/date nefinanciare MEC, întru inițierea elaborării metodologiei de calcul pentru finanțarea instituțiilor de învățământ preșcolar, precum și a modificării/completării Metodologiei de finanțare în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal, aprobată prin HG nr.868/2014. Cu privire la elaborarea metodologiilor de calcul pentru transferurile cu destinație specială pentru finanțarea instituțiilor de învățământ (instituții preșcolare, licee-internat cu profil sportiv, școli de tip internat, centre de educație extrașcolară etc.), se menționează că, la solicitarea experților naționali angajați de către MEC întru elaborarea și pilotarea formulei de finanțare pentru instituțiile de educație timpurie, MF a expediat informația solicitată privind executarea bugetelor locale pentru anii 2019-2020, la nivel de fiecare raion și instituție de educație timpurie, până la cel mai detaliat nivel. Totodată, au avut loc numeroase discuții telefonice, precum și ședințe cu reprezentanții și conducerea MEC și cu experții UNICEF, în cadrul cărora au fost discutate și prezentate modelele de finanțare a instituțiilor de educație timpurie. Ce ține de completarea normelor metodologice cu referire la determinarea transferurilor destinate școlilor primare, gimnaziilor și liceelor, se menționează că, MF, prin demersul nr.07/1-03/32 din 26 aprilie 2021 (copia scrisorii se anexează pe 2 file), a solicitat intervenția dlui Aureliu Ciocoi, Prim-			v

	ministrul interimar al RM, de a dispune MEC întreprinderea măsurilor necesare în vederea examinării posibilității de modificare a HG nr.868/2014 „Privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea”. Totodată, MF, prin demersul nr.07/1-17/76/1054 din 20 august 2021 (copia scrisorii se anexează pe 1 filă), a recomandat MEC de a interveni operativ cu amendamente la HG nr.868/2014, care să excludă restricția de la pct.3 din Regulamentul privind repartizarea și utilizarea mijloacelor financiare din componenta unității administrativ-teritoriale, cu completarea concomitentă a pct.5 cu prevederi care ar oferi posibilitatea direcționării mijloacelor financiare din componenta respectivă, inclusiv pentru funcționarea gimnaziilor mici. Tot în această ordine de idei, în scopul identificării unei soluții prompte de a asigura acoperirea deficitului, înregistrat în anul 2021 în instituțiile de învățământ general, pentru achitarea salariilor angajaților, MF, prin demersul nr.07/1-17/81/1143 din 14 septembrie 2021 (copia scrisorii se anexează pe 2 file), a solicitat Ministerului Educației și Cercetării de a elabora, în acest scop, un proiect de hotărâre, dar care până în final a fost promovat de Ministerul Finanțelor (HG nr.312/2021, publicată în Monitorul Oficial al RM Nr. 266 - 272 art. 567 din 05.11.2021). Suplimentar, se informează că, Ministerul Educației și Cercetării este în proces de îmbunătățire a mecanismelor ce țin de estimarea transferurilor cu destinație specială alocate de la bugetul de stat bugetelor locale pentru finanțarea instituțiilor de învățământ general.			
2.4.3. Modificarea cadrului normativ privind finanțarea de la bugetul de stat a instituțiilor publice, fondurilor și proiectelor investiționale prin intermediul subsidiilor, cu conformarea la prevederile Legii nr.181/2014 (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.38 din 28 iulie 2020)	Prin Decizia nr. 4 din 14 ianuarie 2022 a Prim-Ministrului Republicii Moldova, a fost creat Grupul de lucru interinstituțional, responsabil de modificarea cadrului normativ aferent instituțiilor publice (copia Dispoziției se anexează pe 3 file). Conform pct.5 din Dispoziția menționată, Grupul de lucru urmează să prezinte, în termen de trei luni, propuneri de modificări ale legislației în vederea reglementării unificate a modalității de constituire, funcționare și încetare a activității instituțiilor publice. Prin urmare, grupul de lucru, care va fi creat în cadrul Ministerului Finanțelor, va iniția procesul de modificare a cadrului normativ aferent procesului de finanțare de la bugetul de stat a instituțiilor publice, fondurilor și proiectelor investiționale prin intermediul subsidiilor, cu conformarea la prevederile Legii nr.181/2014, după adoptarea cadrului normativ general privind reglementarea activității acestora.			v
2.4.4. Asigurarea ajustării cadrului regulator cu privire la planificarea resurselor și cheltuielilor bugetare în concordanță cu cadrul legal (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.38 din 28 iulie 2020)	Documentul se află în proces de definitivare.			v
2.4.5. Reglementarea modului de ținere a Registrului debitorilor și modului de evidență a executării sancțiunilor și amenzilor (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.38 din 28 iulie 2020)	A fost aprobată HG nr. 746/2020 cu privire la procedura de furnizare a informației privind amenzile contravenționale către SFS (Monitorul Oficial al RM Nr. 267-271 art. 880 din 16.10.2020), în vigoare din 1.01.2021, care are drept scop reglementarea procedurii de prezentare a informației cu privire la amenzile contravenționale aplicate și utilizarea datelor respective de către SFS, în vederea asigurării evidenței analitice conforme a calculării și achitării amenzilor contravenționale, urmăririi plenitudinii încasării și raportării acestora.	v		

	Totodată, în temeiul hotărârii menționate supra, de către SFS a fost dezvoltat web serviciul de schimb de date prin intermediul sistemului de interoperabilitate (MConnect). Schimbul de date nu a fost posibil de realizat, fiind condiționat de deficiențele furnizorilor de date, care, până în prezent, nu au pus la dispoziție datele necesare prin sistemul de interoperabilitate MConnect. În aceste condiții, în scopul asigurării accesului la informații, la data de 29.07.2021, a fost aprobată sarcina tehnică privind elaborarea și implementarea SI automatizat „Registrul amenzilor contravenționale”, în cadrul căreia a fost prevăzut modul de recepționare a datelor aferente proceselor-verbale privind amenziile contravenționale din partea autorităților cu drept de sancționare ce dețin sistem informatic de înregistrare și prelucrare a acestora, cât și autorităților ce nu dețin un sistem informatic propriu. Astfel, obiectivul general al sistemului constă în automatizarea și eficientizarea proceselor de înregistrare și furnizare către SFS a datelor aferente amenzilor contravenționale. Totodată, în contextul intrării în vigoare a Legii nr. 185/2020 cu privire la SI automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat MAI (scrisorile nr. 26-12/1-10/8098 din 29.01.2021 și nr. 26-12/1-10/59615 din 21.05.2021) intensificarea eforturilor pentru asigurarea cât mai urgentă a implementării acestui sistem. MAI a informat că conexiunea va fi posibilă după aprobarea cadrului normativ stipulat în legea prenotată.			
2.4.6. Asigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale, în vederea respectării procesului de includere și monitorizare a obiectelor de investiții capitale (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 28 mai 2018)	Este de menționat că, toate propunerile de proiecte pentru investiții capitale au fost examinate tuturor rigorilor prevăzute în HG nr. 1029/2019 și nu au fost acceptate pentru includere în proiectul bugetului dacă nu corespundeau cu acestea. După operarea modificărilor în cadrul normativ (HG nr.1029/2013), grupul de lucru pentru investiții capitale își va continua activitatea.	v		
2.4.7 Asigurarea respectării prevederilor regulamentare privind procesul de examinare și de confirmare a eligibilității propunerilor de proiecte pentru investiții capitale, respectând principiile de prioritate și de conformitate ale acestora cu documentele de planificare strategică națională și sectorială (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 28 mai 2018)	La estimarea limitei de cheltuieli pentru investiții capitale MF preconizează mijloace financiare prioritar pentru finalizarea și darea în exploatare a proiectelor de investiții capitale în curs de execuție, precum și continuarea lucrărilor la proiecte cu un grad înalt de executare a lucrărilor. Aceste principii sunt stabilite anual în particularitățile privind elaborarea și prezentarea propunerilor pentru CBTM și proiectul bugetului de stat. Repartizarea limitei pentru investiții capitale pe proiecte se efectuează de către autoritățile bugetare, deseori fără respectarea principiilor menționate. Pentru proiecte noi de investiții capitale publice autoritățile bugetare prezintă: 1. „Formular de identificare și evaluare preliminară a proiectului de investiții capitale”, în pct. 1 din formular autoritățile bugetare indică scopul proiectului și corelarea cu obiectivele strategice și prioritățile de politici guvernamentale; 2. „Formular pentru fundamentarea tehnico-economică”. Însă, din cauza lipsei în cadrul autorităților bugetare a subdiviziunilor și a personalului competent în domeniul investițiilor capitale, calitatea informației prezentate în formularele nominalizate este la nivel redus. Începând cu etapa elaborării proiectului bugetului de stat pentru anul 2023, în formularul „Propuneri privind repartizarea alocațiilor pentru finanțarea proiectelor de investiții capitale în curs de execuție”	v		

	MF va solicita prezentarea argumentelor suplimentare privind necesitatea continuării proiectului și informație succintă despre implementarea proiectului.			
2.4.8. Asigurarea includerii și prezentării în componența și formatul formularelor din Raportul anual privind executarea bugetului de stat a informației consolidate aferente situațiilor patrimoniale reflectate în „Bilanțul contabil” al autorităților/instituțiilor bugetare (reiterată din Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 28 mai 2018)	Prin Ordinul nr. 155/2021 cu privire la modificarea Ordinului nr. 44/2018 „Cu privire la structura, componența și formatul formularelor la Raportul anual privind executarea bugetului de stat” au fost efectuate modificări la Bilanțul contabil. Acesta va conține informația consolidată aferentă situațiilor patrimoniale reflectate în „Bilanțul contabil” al autorităților/instituțiilor bugetare (copia ordinului se anexează pe 4 file).	v		
1. Modificarea „Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului” în scopul reflectării prevederilor cadrului legal în vigoare, precum și reglementării abaterilor admisibile între limitele stabilite în CBTM și proiectul legii bugetare anuale. (Secțiunea VI, pct. 6.4)	Documentul se află în proces de definitivare	v		
2. Îmbunătățirea gestionării finanțelor publice, inclusiv prin asigurarea calității ținerii evidenței contabile la executarea raportarea BS conform cadrului normativ (Secțiunea VI, pct. 6.5, Secțiunea III)	A fost asigurată îmbunătățirea calității ținerii evidenței contabile la executarea raportarea BS/BL prin: 1) aprobarea unor modificări/completări la cadrul normative în vigoare și anume: - Ordinul MF nr. 76 din 01 iunie 2021 privind modificarea completarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobat prin Ordinul MF nr.216 din 28 decembrie 2015 (MO al RM nr. 212 - 218 art.1103 din 10.09.2021); - Ordinul MF nr. 75 din 01 iunie 2021 cu privire la modificarea și completarea Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național și a mijloacelor extrabugetare prin sistemul trezorerial al MF nr.215/2015 (MO al RM nr. 212-218 art.1102 din 10.09.2021). Totodată, a fost înaintată solicitarea către IP CTIF de creare a posibilității de selectare a rapoartelor consolidate, acțiune ce va fi realizată în anul 2022.			v
3. Asigurarea fortificării controlului intern managerial al proceselor aferente executării BS prin intermediul sistemului trezorerial, cu identificarea descrierea proceselor de consolidare a rapoartelor Trezoreriei de Stat și Trezoreriilor Regionale (Secțiunea VI, pct. 6.5)	A fost elaborată descrierea narativă a procesului de generare a rapoartelor de către Trezoreriile Regionale și verificarea acestora de către persoanele responsabile din cadrul Trezoreriei de stat.	v		
4. De comun cu autoritățile publice centrale: monitorizarea planificării și executării de către APC a cheltuielilor de personal în vederea asigurării limitei stabilite în Legea bugetară anuală (Secțiunea VI, pct. 6.7)	Volumul alocațiilor aprobate pentru anul 2021, în partea ce ține de cheltuielile de personal, a fost estimat în baza cheltuielilor scontate pentru anul 2020, suplimentate cu alocații care derivă din măsurile politicii salariale pentru anul 2021. La fel, alocațiile au fost recalculate ținând cont de numărul funcțiilor vacante existente, pentru a nu admite supraestimarea cheltuielilor și asigurarea achitării salariilor personalului efectiv angajat. Totodată, MF, ca măsură întreprinsă pentru monitorizarea executării de către APC a cheltuielilor de personal, efectuează o analiză permanentă a nivelului executării lunare a cheltuielilor de personal, scontate pentru anul 2021 în baza salariului executat în lunile precedente la nivel de fiecare autoritate publică centrală (fișierul Excel cu analiza lunară a cheltuielilor pe personal la nivelul APC se anexează).	v		

5. Îmbunătățirea modului de gestionare/ monitorizare și raportare a procesului investițional pentru ridicarea nivelului de executare a alocațiilor pentru investiții capitale din mijloacele financiare externe acordate RM și din surse interne (Secțiunea VI, pct. 6.9)	Planificarea mijloacelor financiare destinate investițiilor capitale atât din surse interne, cât și externe se realizează reieșind din propunerile APC în baza acordurilor cu partenerii de dezvoltare și contractelor de valorificare a acestor mijloace. Potrivit Memorandumului tehnic de înțelegere cu FMI cu privire la politicile economice și financiare, MF, lunar, prezintă personalului FMI raportul privind executarea cheltuielilor bugetului public național, inclusiv a cheltuielilor de investiții capitale. La etapa întocmirii informației menționate se examinează nivelul de executare a mijloacelor alocate pentru investițiile capitale din toate sursele. În caz de necesitate, se solicită informația mai detaliată privind cauzele nivelului redus de valorificare a mijloacelor alocate. Totodată, la etapele de elaborare a proiectelor de lege privind modificarea legilor bugetului de stat pe anul respectiv, MF în comun cu APC analizează nivelul de executare, iar APC intervine cu propuneri privind modificarea acestor sume. Însă, în unele cazuri, constrângerile în utilizarea mijloacelor țin doar de capacitatea antreprenorilor de a valorifica mijloacele în cauză, ceea ce duce la nerespectarea termenilor și diminuarea nivelului de valorificare a investițiilor capitale.			v
6. Monitorizarea eficientă, reevaluarea și aprobarea proiectelor investiționale la care costurile estimate inițial au fost modificate cu peste 15% și/sau implementarea depășește termenele planificate, în lipsa grupului de lucru activ (Secțiunea VI, pct. 6.9)	În condițiile restricțiilor aplicate în perioada de pandemie și reținerilor la livrarea (în termenii stabiliți) a materialelor de construcție, în anul 2020, la majoritatea proiectelor de investiții capitale, lucrările au fost stopate, ceea ce a determinat extinderea termenului de implementare a proiectelor. Concomitent, majorarea în lanț a prețurilor la materiale de construcție în anul 2021, a contribuit direct la majorarea costurilor proiectelor de investiții capitale. La etapele de elaborare a proiectelor CBTM și a legilor bugetare anuale, Ministerul Finanțelor solicită actualizarea informației referitor la costul ajustat al proiectului și, în baza rapoartelor anuale prezentate de către APC, monitorizează nivelul și progresul obținut la implementarea proiectelor de investiții capitale.		v	
7. De comun cu autoritățile publice centrale: dezvoltarea/sporirea capacităților APC și mediului de control intern la elaborarea bugetelor investiționale în concordanță cu strategiile sectoriale și în raport cu volumul resurselor alocate de la bugetul de stat pentru consolidarea și gestionarea eficientă a resurselor financiare investiționale din surse interne și externe (Secțiunea VI, pct. 6.6, 6.9)	Conform cadrului legal existent, CS este autoritatea responsabilă de structura și sporirea capacităților autorităților publice centrale. MF la toate etapele de planificare și raportare a susținut/contribuit la procesul de îmbunătățire a nivelului de elaborare a documentelor de planificare a cheltuielilor, inclusiv pentru investiții capitale. Totodată, în contextul reorganizării unor APC, în anul 2021 procesele de sporire a capacităților durează, iar rezultatele urmează a fi vizibile în procesul de elaborare a CBTM 2023-2025 și a proiectului de buget pe anul 2023.		v	
8. Asigurarea respectării prevederilor cadrului normativ la finanțarea/raportarea cheltuielilor în cadrul Programului activităților de reintegrare a țării, cu asigurarea virării pe contul BS de către APL a sumelor neutilizate (Secțiunea VI, pct. 6.10)	În anul 2021, Programul activităților de reintegrare a țării pentru anul 2021 a fost aprobat prin HG nr.68/2021. Finanțarea cheltuielilor s-a efectuat pe obiective, în strictă conformitate cu prevederile hotărârii în cauză. La moment, MF nu are informații despre sumele transferate din bugetul de stat și neutilizate de către APL pentru finanțare obiectivelor din program. Totodată, conform punctului 3 al hotărârii menționate, autoritățile administrației publice locale urmează să prezinte CS (Biroul politici de reintegrare) rapoartele anuale privind utilizarea mijloacelor alocate prin Programul dat. În scopul analizei detaliate a nivelului de valorificare, MF va solicita de la CS raportul totalizat, iar, în caz de identificare a unor abateri, va contribui la întreprinderea măsurilor de rigoare pentru înlăturarea acestora.		v	

9. Completarea Formularului nr.9 la Raportul privind executarea BS cu creanțele și datoriile formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la BS la venituri (Secțiunea VI, pct. 6.12)	Prin Ordinul nr. 155/2021 cu privire la modificarea Ordinului nr. 44/2018 „Cu privire la structura, componența și formatul formularelor la Raportul anual privind executarea bugetului de stat”, Formularul nr.9 „ Raportul privind creanțele și datoriile la cheltuieli și active nefinanciar formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat” a fost completat cu creanțe și datorii la venituri și redenumit „Raportul privind creanțele și datoriile la venituri, cheltuieli și active nefinanciar formate în autoritățile/ instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat”.	v		
10. De comun cu IP „Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă”: dezvoltarea cadrului normativ în aspectul prevederilor ce țin de modul de virare a unei părți de venituri la BS (Secțiunea VI, pct. 6.13)	La data de 10 ianuarie 2022 a avut loc ședința Consiliului de supraveghere a I.P. „Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă”, în cadrul căreia s-a discutat această recomandare. Concluziile Consiliului de supraveghere urmează a fi analizate de către Ministerul Finanțelor, întru identificarea acțiunilor ulterioare.		v	

**Analiza executării cheltuielilor bugetului de stat în aspectul clasificărilor economice pe anul 2021,
comparativ cu anul 2020**

(mil. lei)

Cheltuieli	Aprobat pe an	Precizat pe an	Executat în anul 2021	Executat față de precizat pe an		Executat în anul 2020	Executat anul curent față de precedent	
				devieri (+/-)	în %		devieri (+/-)	în %
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100	7	8=4-7	9=4/7*100
CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE, total:	55.399,6	57.656,8	54.116,9	-3.539,9	93.9	49.635,4	4.481,5	109,0
CHELTUIELI, total, din care:	51.408,5	52.692,0	50.370,1	-2.321,9	95.6	46.077,9	4.292,2	109,3
Cheltuieli de personal	7.673,6	7.958,2	7.803,8	-154,4	98.1	7.040,6	763,2	110,8
Bunuri și servicii	2.481,3	2.154,4	1.832,3	-322,2	85.0	1.666,3	166,0	110,0
Dobânzi	2.126,0	1.917,7	1.897,2	-20,5	98.9	1.684,2	213,0	112,7
Subvenții	3.449,2	3.620,8	3.344,1	-276,7	92.4	5.102,1	-1.758,0	65,5
Granturi acordate	762,2	748,8	688,6	-60,2	92.0	248,5	440,1	277,1
Prestații sociale	461,4	737,9	655,9	-82,0	88.9	518,7	137,2	126,5
Alte cheltuieli	3.962,7	3.764,2	2.979,4	-784,8	79.2	2.896,6	82,8	102,9
Transferuri acordate în cadrul BPN	30.492,1	31.790,0	31.168,8	-621,1	98.0	26.921,0	4.247,8	115,8
ACTIVE NEFINANCIARE, din care:	3.991,1	4.964,8	3.746,8	-1.218,0	75.5	3.557,5	189,3	105,3
Mijloace fixe, inclusiv:	2.944,9	3.745,4	2.783,4	-962,1	74.3	2.647,3	136,1	105,1
<i>investiții capitale în active în curs de execuție</i>	1.648,1	2.257,2	1.665,2	-592,0	73.8	1.524,2	141,0	109,3
Stocuri de materiale circulante	1.032,3	1.203,3	949,6	-253,7	78.9	895,9	53,7	106,0
Producție în curs de execuție, produse și producție finită, animale tinere de îngrășat	-4,3	-4,2	-6,0	-1,8	142.7	-4,8	-1,2	124,5
Mărfuri	18,1	20,3	19,8	-0,5	97.6	19,0	0,8	104,3

Sursă: Date generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2021, Formularul nr.8.

**Analiza executării cheltuielilor bugetului de stat conform clasificății funcționale pe anul 2021,
comparativ cu anul 2020**

(mil. lei)

Indicatori	Aprobat	Precizat	Executat în anul 2021	Ponderea în total cheltuieli	Executat față de precizat pe an		Executat în anul 2020	Executat anul curent față de precedent	
					devieri (+/-)	în %		devieri (+/-)	în %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6=4-3</i>	<i>7=4/3*100</i>	<i>8</i>	<i>9=4-8</i>	<i>10=4/8*100</i>
CHELTUIELI, total:	55.399,6	57.656,8	54.116,9	100,0	-3.539,9	93,9	49.635,4	4.481,5	109,0
Servicii de stat cu destinație generală	8.431,7	8.774,4	7.940,9	14,7	-833,5	90,5	7.622,5	318,4	104,2
Apărare națională	779,0	779,9	769,4	1,4	-10,5	98,7	637,4	132,0	120,7
Ordine publică și securitate națională	5.323,3	5.323,3	5.088,1	9,4	-235,2	95,6	4.750,4	337,7	107,1
Servicii în domeniul economiei	6.864,1	7.913,6	6.826,9	12,6	-1.086,7	86,3	7.831,7	-1.004,8	87,2
Protecția mediului	358,3	353,9	293,2	0,5	-60,7	82,9	232,3	60,9	126,2
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	643,3	393,6	315,1	0,6	-78,5	80,1	346,5	-31,4	90,9
Ocrotirea sănătății	7.901,8	8.037,1	7.648,1	14,1	-389,0	95,2	4.943,3	2.704,8	154,7
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	941,9	939,3	907,3	1,7	-32,0	96,6	825,7	81,6	109,9
Învățământ	12.625,8	12.744,9	12.453,1	23,0	-291,8	97,7	11.887,0	566,1	104,8
Protecție socială	11.530,4	12.396,9	11.874,8	21,9	-522,1	95,8	10.558,6	1.316,2	112,5

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Rapoartelor privind executarea bugetului de stat pentru anii 2020-2021, Formularul nr.4.

Executarea principalilor indicatori ai BPN pe anul 2021, comparativ cu anul 2020, și ponderea acestora în PIB

(mil. lei)

Indicatori	Precizat pe an	Executat în anul 2021	Executat față de precizat		Executat în anul 2020	Executat în anul 2021 față de anul 2020		Ponderea în PIB (%)	
			suma (+/-)	%		suma (+/-)	%	2020*	2021**
1	2	3	4=3-2	5=3/2*100	6	7=3-6	8=3/6*100	9=6/PIB*100	10=3/PIB*100
Venituri									
BPN, inclusiv:	73.263,4	77.373,0	4.109,6	105,6%	62.650,0	14.723,0	123,5%	30,4	32,0
BS	45.864,9	49.383,8	3.518,9	107,7%	38.500,5	10.883,3	128,3%	18,7	20,4
BASS	27.630,1	27.246,8	-383,3	98,6%	24.285,6	2.961,2	112,2%	11,8	11,3
FAOAM	11.457,3	11.540,0	82,7	100,7%	8.542,5	2.997,5	135,1%	4,1	4,8
BUAT	20.127,0	20.387,1	260,1	101,3%	18.264,3	2.122,8	111,6%	8,9	8,4
Cheltuieli									
BPN, inclusiv:	88.148,4	82.013,5	-6.134,9	93,0%	73.269,8	8.743,7	111,9%	35,5	33,9
BS	57.656,8	54.116,9	-3.539,9	93,9%	49.635,4	4.481,5	109,0%	24,1	22,4
BASS	27.630,1	27.186,8	-443,3	98,4%	24.244,4	2.942,4	112,1%	11,7	11,2
FAOAM	11.857,3	11.552,0	-305,3	97,4%	8.405,5	3.146,5	137,4%	4,1	4,8
BUAT	22.820,1	20.342,5	-2.477,6	89,1%	17.927,4	2.415,1	113,5%	8,7	8,4
Deficit (-) / Excedent (+)									
BPN, inclusiv:	-14.885,0	-4.640,5	10.244,5	31,2%	-10.619,8	5.979,3	43,7%	-5,1	-1,9
BS	-11.791,9	-4.733,1	7.058,8	40,1%	-11.134,9	6.401,8	42,5%	-5,4	-2,0
BASS	0,0	60,0	60,0		41,2	18,8	145,6%	-	0,0
FAOAM	-400,0	-12,0	388,0	3,0%	137,0	-149,0	-8,8%	0,1	0,0
BUAT	-2.693,1	44,6	2.737,7	-1,7%	336,9	-292,3	13,2%	0,2	0,0
* Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2020, conform datelor actualizate ale BNS, este de 206.352,0 mil. lei.									
** Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2021, conform datelor preliminare ale BNS, este de 241.871,0 mil. lei.									

Notă: Datele referitor la venituri și cheltuieli ale componentelor BPN sunt prezentate cu transferurile între bugete.

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetului de stat pentru anul 2021 și pentru anul 2020.

Auditul relevă că, potrivit datelor Raportului, încasarea veniturilor la BPN s-a realizat peste nivelul precizat cu 4 109,6 mil. lei, inclusiv: la BS - cu 3 518,9 mil. lei, la BUAT - cu 260,1 mil. lei, și la FAOAM - cu 82,7 mil. lei, iar veniturile la BASS au fost încasate sub nivelul precizat cu (-383,3 mil. lei). Totodată, cel mai scăzut nivel de executare a cheltuielilor bugetelor componente ale BPN față de cheltuielile precizate a fost raportat de BUAT - 89,1%, urmate fiind de BS - 93,9%. Totodată, cheltuielile la FAOAM au înregistrat un nivel de execuție de 97,4% și, respectiv, la BASS - de 98,4%.

Lista acronimelor

Acronimul	Termenul abreviat
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
APC	Administrația publică centrală
APL	Administrația publică locală
APP	Agenția Proprietății Publice
ASD	Administrația de Stat a Drumurilor
BASS	Bugetul asigurărilor sociale de stat
BL	Bugetul local
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul public național
BNS	Biroul Național de Statistică
BUAT	Bugetul unităților administrativ-teritoriale
BS	Bugetul de stat
CBTM	Cadrul bugetar pe termen mediu
CEC	Comisia Electorală Centrală
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CIM	Control intern managerial
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
Cod ECO	Cod economic
CTIF	
CUT	Cont unic trezorerial
FAOAM	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
HG	Hotărâre de Guvern
HCC	Hotărârea Curții de Conturi
IP	Instituția publică
ÎS	Întreprindere de Stat
MA	Ministerul Apărării
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MECC	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MF	Ministerul Finanțelor
MJ	Ministerul Justiției
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PIB	Produsul Intern Brut
PNUD	Proiectul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
SA	Societate pe acțiuni

SAI	Serviciul audit intern
SI	Sistem informațional
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SV	Serviciul Vamal
SRL	Societate cu răspundere limitată
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
TI	Tehnologii informaționale
TDS	Transferuri cu destinație specială
TS	Trezoreria de Stat
UAT	Unitățile administrativ-teritoriale
VMS	Valori mobiliare de stat